

การเปรียบเทียบการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุระหว่างพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค
สำนักงานใหญ่ และพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี

ปริญญาานิพนธ์
ของ
กัญญารัตน์ จันทร์

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการ

กรกฎาคม 2561

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

การเปรียบเทียบการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุระหว่างพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค
สำนักงานใหญ่ และพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี

บทคัดย่อ
ของ
กัญญารัตน์ จันทร

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการ

กรกฎาคม 2561

กัญญารัตน์ จันทร. (2561). การเปรียบเทียบการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุระหว่างพนักงาน
การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ และพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ)
จังหวัดลพบุรี. ปริญญาโท บธ.ม. (การจัดการ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ. อาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโท: อ.ดร.ศุภินญา ญาณสมบุญ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อเปรียบเทียบการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุระหว่าง
พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ และพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ)
จังหวัดลพบุรี ซึ่งกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่
และการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี จำนวน 390 คน โดยใช้แบบสอบถามเป็น
เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่า
เบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน คือ การวิเคราะห์ความแตกต่างโดยหาค่าที่
การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ ที่มีรายได้
เฉลี่ยต่อเดือน อายุงาน และการมีภาระเลี้ยงดูแตกต่างกัน มีการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุ
แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3
(ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี ที่มีอายุ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน สถานภาพสมรส และอายุงานแตกต่างกัน มี
การเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 นอกจากนี้
พบว่าพฤติกรรมการออม ด้านจำนวนเงินออม และด้านระยะเวลาในการออมของพนักงานการไฟฟ้า
ส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรีมีความสัมพันธ์กับการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุ
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันในระดับต่ำ รวมทั้ง
พฤติกรรมการออม ด้านจำนวนเงินออม และด้านระยะเวลาในการออมของพนักงานการไฟฟ้าส่วน
ภูมิภาค สำนักงานใหญ่แตกต่างจากพฤติกรรมการออม ด้านจำนวนเงินออม และด้านระยะเวลาใน
การออมของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี อย่างมีนัยสำคัญทาง
สถิติที่ระดับ 0.05

Comparison of Retirement Preparation between Provincial Electricity Authority
Head Office Employees and Provincial Electricity Authority (N3) Lopburi Province
Employees

AN ABSTRACT
BY
KANYARAT JANTORN

Presented in Partial Fulfillment of the Requirements for the
Master of Business Administration Degree in Management
at Srinakharinwirot University

July 2018

Kanyarat Jantorn. (2018). *Comparison of Retirement Preparation between Provincial Electricity Authority Head Office Employees and Provincial Electricity Authority (N3) Lopburi Province Employees*. Master's Thesis, M.B.A. (Management). Bangkok: Graduate School, Srinakharinwirot University. Thesis Advisor: Dr. Supinya Yansomboon

The objectives of this research was to compare retirement preparation between Provincial Electricity Authority Head Office Employees and Provincial Electricity Authority (N3) Lopburi Province Employees. The samples for this research consisted of three hundred and ninety Provincial Electricity Authority Head Office Employees and Provincial Electricity Authority (N3) Lopburi Province Employees. It was conducted through a questionnaire as a tool to collect statistical data usage in the data analysis, including percentage, mean and standard deviation. The statistical analysis of variance using a t-test, One-Way Analysis of Variance and Pearson Product Moment Correlation Coefficient.

The results of hypotheses testing were as follows: Provincial Electricity Authority Head Office employees of different income levels, working periods and types of parents had different retirement preparations at a statistically significant level of 0.05. Provincial Electricity Authority (N3) Lopburi Province employees of different ages, income levels, marital status and working periods had different retirement preparations at a statistically significant level of 0.05. Moreover Provincial Electricity Authority (N3) Lopburi Province employees in terms of saving behaviors in the aspect of saving amounts and saving periods, had a relationship with retirement preparation at a statistically significant level of 0.05. The relationship was in the same direction and at low level. Include Provincial Electricity Authority Head Office employees in terms of saving behaviors in saving amounts and saving periods different from the Provincial Electricity Authority (N3) Lopburi Province employees of saving behavior in the aspect of saving amounts and saving periods at a statistically significant level of 0.05.

ปริญญานิพนธ์

เรื่อง

การเปรียบเทียบ การเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุระหว่างพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค
สำนักงานใหญ่ และพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี

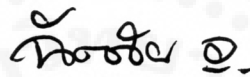
ของ

กัญญารัตน์ จันท

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการ

ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)

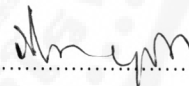
วันที่ 10 เดือน กรกฎาคม พ.ศ. 2561

อาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์

คณะกรรมการสอบปากเปล่า

ที่ปรึกษา

ประธาน

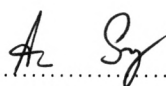
(อาจารย์ ดร.ศุภินญา ญาณสมบุญ)

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิโรจน์ บุรณศิริ)

กรรมการ

(อาจารย์ ดร.ศุภินญา ญาณสมบุญ)

กรรมการ

(อาจารย์ ดร.อัฉริยา ศักดิ์นรงค์)

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี เนื่องจากความกรุณา และความช่วยเหลืออย่างยิ่งจาก อ.ดร.ศุภินญา ญาณสมบุญ อาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์ ที่ได้เสียสละเวลาอันมีค่าเพื่อให้คำแนะนำ ช่วยเหลือ และตรวจแก้ไขข้อบกพร่อง นับตั้งแต่เริ่มต้นดำเนินการจนกระทั่งเสร็จเรียบร้อย สมบูรณ์ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณอาจารย์เป็นอย่างสูงมา ณ ที่นี้

ผู้วิจัยขอขอบคุณ อ.ดร.ธนภูมิ อติเวทิน และ อ.ดร.อัฉรียา ศักดิ์นรงค์ ที่กรุณาให้ความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจแบบสอบถาม และให้คำแนะนำในการวิจัยครั้งนี้

ผู้วิจัยขอขอบคุณคณาจารย์ทุกท่านในภาควิชาบริหารธุรกิจ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ให้กับผู้วิจัย รวมถึงเจ้าหน้าที่โครงการบริหารธุรกิจ มหบัณฑิตทุกท่านที่ช่วยประสานงาน คอยให้คำแนะนำ และอำนวยความสะดวกตลอดระยะเวลาในการศึกษา รวมทั้งเพื่อนๆ นิสิตปริญญาโท สาขาการจัดการ รุ่น 18 ที่คอยให้ความช่วยเหลืออย่างดีตลอดมา

ผู้วิจัยขอขอบคุณ อ.ดร.องค์อร สวงนญาติ อาจารย์คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยสวนดุสิต ที่ช่วยให้คำปรึกษา และคำแนะนำเกี่ยวกับสถิติสำหรับงานวิจัย

ผู้วิจัยขอขอบคุณผู้ว่าการการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ และผู้ว่าการการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี ที่ได้อนุเคราะห์ให้ผู้วิจัยเข้าไปทำการเก็บข้อมูล รวมทั้งพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ และพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรีทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม เพื่อเป็นประโยชน์ในการวิจัยครั้งนี้

สุดท้ายนี้ผู้วิจัยขอขอบพระคุณบิดา มารดา ญาติพี่น้องทุกท่าน ที่คอยรับฟัง คอยให้คำแนะนำ ช่วยเหลือ สนับสนุน และเป็นกำลังใจให้ตลอดระยะเวลาในการเรียนปริญญาโท และทำปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

กัญญารัตน์ จันทร

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	4
ความสำคัญของการวิจัย.....	5
ขอบเขตของการวิจัย.....	6
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	8
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	11
สมมติฐานในการวิจัย.....	12
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	13
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล.....	13
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับหนี้สินและภาวะหนี้สิน.....	18
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับพฤติกรรมการออม.....	30
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการเกษียณอายุ.....	47
แนวคิดเกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุ.....	55
ข้อมูลเกี่ยวกับการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค.....	70
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	76
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	81
การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง.....	81
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	82
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	91
การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล.....	92
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	94

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	104
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	104
การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	105
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	105
สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน.....	189
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	192
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	192
ความสำคัญของการวิจัย.....	192
สมมติฐานการวิจัย.....	193
สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	194
อภิปรายผล.....	201
ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย.....	211
ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป.....	213
บรรณานุกรม	214
ภาคผนวก	226
ภาคผนวก ก	227
ภาคผนวก ข	235
ประวัติย่อผู้ทำวิจัย	237

บัญชีตาราง

ตาราง

หน้า

1	จำนวน และค่าร้อยละ ปัจจัยส่วนบุคคลของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ และพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี โดยจำแนกตามเพศ.....	105
2	จำนวน และค่าร้อยละ ปัจจัยส่วนบุคคลของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ และพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี โดยจำแนกตามอายุ.....	106
3	จำนวน และค่าร้อยละ ปัจจัยส่วนบุคคลของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ และพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี โดยจำแนกตามระดับการศึกษาสูงสุด.....	107
4	จำนวน และค่าร้อยละ ปัจจัยส่วนบุคคลของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ และพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี โดยจำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือน.....	108
5	จำนวน และค่าร้อยละ ปัจจัยส่วนบุคคล ด้านรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ตามการจัดกลุ่มใหม่.....	109
6	จำนวน และค่าร้อยละ ปัจจัยส่วนบุคคลของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ และพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี โดยจำแนกตามสถานภาพสมรส.....	110
7	จำนวน และค่าร้อยละ ปัจจัยส่วนบุคคล ด้านสถานภาพสมรส ตามการจัดกลุ่ม ใหม่.....	111
8	จำนวน และค่าร้อยละ ปัจจัยส่วนบุคคลของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ และพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี โดยจำแนกตามอายุงาน.....	112
9	จำนวน และค่าร้อยละ ปัจจัยส่วนบุคคล ด้านอายุงาน ตามการจัดกลุ่มใหม่.....	113
10	จำนวน และค่าร้อยละ ปัจจัยส่วนบุคคลของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ และพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี โดยจำแนกตามการมีภาระเลี้ยงดู.....	114

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง

หน้า

11 จำนวน และคำร้อยละ บัณฑิตส่วนบุคคลของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ และพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี โดยจำแนกตามภาระหนี้สินในปัจจุบัน.....	115
12 จำนวน และคำร้อยละ บัณฑิตส่วนบุคคลของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ และพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี โดยจำแนกตามจำนวนหนี้สิน.....	116
13 จำนวน และคำร้อยละ บัณฑิตส่วนบุคคล ด้านจำนวนหนี้สิน ตามการจัดกลุ่ม ใหม่.....	117
14 แสดงค่าต่ำสุด สูงสุด ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของสัดส่วนการกู้ยืมเงิน จากแหล่งเงินกู้ในระบบ และนอกระบบ.....	118
15 จำนวน และคำร้อยละ บัณฑิตส่วนบุคคลของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ และพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี โดยจำแนกตามการผ่อนชำระหนี้.....	119
16 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับความสามารถในการชำระหนี้.....	120
17 จำนวน และคำร้อยละ พฤติกรรมการออมของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ และพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี โดยจำแนกตามการออมในปัจจุบัน.....	121
18 แสดงค่าต่ำสุด สูงสุด ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของพฤติกรรมการออม ด้านจำนวนเงินออม และระยะเวลาในการออม.....	121
19 จำนวน และคำร้อยละ พฤติกรรมการออมของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ และพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี โดยจำแนกตามลักษณะการออม.....	122
20 จำนวน และคำร้อยละ พฤติกรรมการออมของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ และพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี โดยจำแนกตามสัดส่วนเงินออม.....	123
21 สรุปพฤติกรรมการออม ด้านรูปแบบการออมของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ และพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี โดยแสดงจำนวน และคำร้อยละ.....	124

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง

หน้า

22 จำนวน และค่าร้อยละ พฤติกรรมการออม ด้านรูปแบบการออมของพนักงานการไฟฟ้า ส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ และพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี โดยจำแนกตามการออมเพื่อเกษียณอายุ.....	126
23 จำนวน และค่าร้อยละ พฤติกรรมการออม ด้านรูปแบบการออมของพนักงานการไฟฟ้า ส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ และพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี โดยจำแนกตามการออมในรูปแบบทรัพย์สินถาวร.....	127
24 จำนวน และค่าร้อยละ พฤติกรรมการออม ด้านรูปแบบการออมของพนักงานการไฟฟ้า ส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ และพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี โดยจำแนกตามการออมในรูปแบบทรัพย์สินทางการเงิน.....	128
25 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุ ในภาพรวมและรายประเด็น.....	131
26 แสดงการทดสอบค่าความแปรปรวนการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุของ พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ของแต่ละกลุ่มเพศ โดยใช้ Levene's test.....	136
27 แสดงผลการวิเคราะห์ การเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุของพนักงานการไฟฟ้า ส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ โดยจำแนกตามเพศ.....	136
28 แสดงผลการทดสอบค่าความแปรปรวนการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุของ พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ของแต่ละกลุ่มอายุโดยใช้ Levene's test.....	137
29 แสดงการทดสอบความแตกต่างของการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุในภาพรวม ของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ จำแนกตามกลุ่มอายุ โดยใช้ Brown-Forsythe test.....	138
30 แสดงผลการทดสอบค่าความแปรปรวนการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุของพนักงาน การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ของแต่ละกลุ่มระดับการศึกษาสูงสุด โดยใช้Levene's test.....	139

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง

หน้า

31	แสดงการทดสอบความแตกต่างของการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุในภาพรวม ของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ จำแนกตามกลุ่มระดับการศึกษา สูงสุด โดยใช้ F- test.....	140
32	แสดงผลการทดสอบค่าความแปรปรวนการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุของพนักงาน การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ของแต่ละกลุ่มรายได้เฉลี่ยต่อเดือน โดยใช้ Levene's test.....	141
33	แสดงการทดสอบความแตกต่างของการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุในภาพรวม ของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ จำแนกตามกลุ่มรายได้เฉลี่ย ต่อเดือน โดยใช้ F- test.....	142
34	ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ความแตกต่างระหว่างรายได้เฉลี่ยต่อเดือนกับ การเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุ โดยใช้วิธีทดสอบแบบ LSD.....	143
35	แสดงการตรวจสอบค่าความแปรปรวนการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุของพนักงาน การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ ของแต่ละกลุ่มสถานภาพสมรส โดยใช้ Levene's test.....	144
36	แสดงผลการวิเคราะห์ การเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุของพนักงานการไฟฟ้า ส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ โดยจำแนกตามสถานภาพสมรส.....	145
37	แสดงผลการทดสอบค่าความแปรปรวนการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุของพนักงาน การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ของแต่ละกลุ่มอายุงาน โดยใช้ Levene's test.....	146
38	แสดงการทดสอบความแตกต่างของการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุในภาพรวม ของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ จำแนกตามกลุ่มอายุงาน โดยใช้ F- test.....	147
39	ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ความแตกต่างระหว่างอายุงานกับการเตรียมความพร้อม เพื่อเกษียณอายุ โดยใช้วิธีทดสอบแบบ LSD.....	148
40	แสดงผลการทดสอบค่าความแปรปรวนการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุของพนักงาน การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ของแต่ละกลุ่มการมีภาระเลี้ยงดู โดยใช้ Levene's test.....	149

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง

หน้า

41	แสดงการทดสอบความแตกต่างของการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุในภาพรวม ของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ จำแนกตามกลุ่มการมีภาระเลี้ยงดู โดยใช้ F- test.....	150
42	ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ความแตกต่างระหว่างการมีภาระเลี้ยงดูกับการเตรียม ความพร้อมเพื่อเกษียณอายุ โดยใช้วิธีทดสอบแบบ LSD.....	151
43	แสดงการตรวจสอบค่าความแปรปรวนการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุของ พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ ของแต่ละกลุ่มภาระหนี้สิน ในปัจจุบัน โดยใช้ Levene's test.....	152
44	แสดงผลการวิเคราะห์ การเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุของพนักงานการไฟฟ้า ส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ โดยจำแนกตามภาระหนี้สินในปัจจุบัน.....	153
45	แสดงผลการทดสอบค่าความแปรปรวนการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุของ พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ของแต่ละกลุ่มจำนวนหนี้สิน โดยใช้ Levene's test.....	154
46	แสดงการทดสอบความแตกต่างของการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุในภาพรวม ของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ จำแนกตามกลุ่มจำนวนหนี้สิน โดยใช้ Brown-Forsythe test/.....	155
47	แสดงผลการทดสอบค่าความแปรปรวนการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุของ พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ของแต่ละกลุ่มการผ่อนชำระหนี้ โดยใช้ Levene's test.....	156
48	แสดงการทดสอบความแตกต่างของการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุในภาพรวม ของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ จำแนกตามกลุ่มการผ่อนชำระหนี้ โดยใช้ F – test.....	156
49	แสดงการทดสอบค่าความแปรปรวนการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุของพนักงาน การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี ของแต่ละกลุ่มเพศ โดยใช้ Levene's test	158
50	แสดงผลการวิเคราะห์ การเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุของพนักงานการไฟฟ้า ส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี โดยจำแนกตามเพศ.....	158

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง

หน้า

51	แสดงผลการทดสอบค่าความแปรปรวนการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุของ พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรีของแต่ละกลุ่มอายุ โดยใช้ Levene's test.....	159
52	แสดงการทดสอบความแตกต่างของการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุในภาพรวม ของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี จำแนกตามกลุ่ม อายุ โดยใช้ Brown-Forsythe test.....	160
53	ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ความแตกต่างระหว่างอายุกับการเตรียมความพร้อม เพื่อเกษียณอายุ โดยใช้วิธีทดสอบแบบ Dunnet's t T3.....	161
54	แสดงผลการทดสอบค่าความแปรปรวนการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุของ พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรีของแต่ละกลุ่ม ระดับการศึกษาสูงสุด โดยใช้ Levene's test.....	163
55	แสดงการทดสอบความแตกต่างของการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุในภาพรวม ของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี จำแนกตามกลุ่ม ระดับการศึกษาสูงสุด โดยใช้ F- test.....	164
56	แสดงผลการทดสอบค่าความแปรปรวนการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุของ พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรีของแต่ละกลุ่ม รายได้เฉลี่ยต่อเดือน โดยใช้ Levene's test.....	165
57	แสดงการทดสอบความแตกต่างของการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุในภาพรวม ของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี จำแนกตามกลุ่ม รายได้เฉลี่ยต่อเดือน โดยใช้ Brown-Forsythe test.....	166
58	ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ความแตกต่างระหว่างรายได้เฉลี่ยต่อเดือนกับการเตรียม ความพร้อมเพื่อเกษียณอายุ โดยใช้วิธีทดสอบแบบ Dunnett's T3.....	167
59	แสดงการตรวจสอบค่าความแปรปรวนการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุของพนักงาน การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรีของแต่ละกลุ่มสถานภาพสมรส โดยใช้ Levene's test.....	168
60	แสดงผลการวิเคราะห์ การเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุของพนักงานการไฟฟ้า ส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี โดยจำแนกตามสถานภาพสมรส..	169

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง

หน้า

61 แสดงผลการทดสอบค่าความแปรปรวนการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุของพนักงาน การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรีของแต่ละกลุ่มอายุงาน โดยใช้ Levene's test.....	170
62 แสดงการทดสอบความแตกต่างของการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุในภาพรวม ของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี จำแนกตามกลุ่ม อายุงาน โดยใช้ F- test.....	171
63 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ความแตกต่างระหว่างอายุงานกับการเตรียมความพร้อม เพื่อเกษียณอายุ โดยใช้วิธีทดสอบแบบ LSD.....	172
64 แสดงผลการทดสอบค่าความแปรปรวนการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุของพนักงาน การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรีของแต่ละกลุ่มการมีภาระเลี้ยงดู โดยใช้ Levene's test.....	173
65 แสดงการทดสอบความแตกต่างของการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุในภาพรวม ของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี จำแนกตามกลุ่ม การมีภาระเลี้ยงดู โดยใช้ F- test.....	174
66 แสดงการทดสอบค่าความแปรปรวนการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุของพนักงาน การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี ของแต่ละกลุ่มภาระหนี้สิน ในปัจจุบัน โดยใช้ Levene's test.....	175
67 แสดงผลการวิเคราะห์ การเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุของพนักงานการไฟฟ้า ส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี โดยจำแนกตามภาระหนี้สินใน ปัจจุบัน.....	176
68 แสดงผลการทดสอบค่าความแปรปรวนการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุของพนักงาน การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี ของแต่ละกลุ่มจำนวนหนี้สิน โดยใช้ Levene's test.....	177
69 แสดงการทดสอบความแตกต่างของการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุในภาพรวม ของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี จำแนกตามกลุ่ม จำนวนหนี้สิน โดยใช้ F – test.....	177

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง

หน้า

70	แสดงผลการทดสอบค่าความแปรปรวนการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุของ พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรีของแต่ละกลุ่ม การผ่อนชำระหนี้ โดยใช้ Levene's test.....	179
71	แสดงการทดสอบความแตกต่างของการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุในภาพรวม ของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี จำแนกตามกลุ่ม การผ่อนชำระหนี้ โดยใช้ F – test.....	179
72	แสดงการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการออมของพนักงานการไฟฟ้า ส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่กับการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุของพนักงาน การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคสำนักงานใหญ่.....	180
73	แสดงการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการออมของพนักงานการไฟฟ้า ส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี กับการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุ ของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี.....	182
74	แสดงการทดสอบค่าความแปรปรวนพฤติกรรมการออมของพนักงานการไฟฟ้า ส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ และพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี ด้านจำนวนเงินออม โดยใช้ Levene's test.....	184
75	แสดงผลการวิเคราะห์ พฤติกรรมการออม ด้านจำนวนเงินออมของพนักงานการไฟฟ้า ส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ และพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี โดยจำแนกตามกลุ่มพนักงาน.....	184
76	แสดงการทดสอบค่าความแปรปรวนพฤติกรรมการออมของพนักงานการไฟฟ้า ส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ และพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี ด้านระยะเวลาในการออม โดยใช้ Levene's test.....	186
77	แสดงผลการวิเคราะห์ พฤติกรรมการออม ด้านระยะเวลาในการออมของพนักงานการไฟฟ้า ส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ และพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี โดยจำแนกตามกลุ่มพนักงาน.....	186
78	แสดงการทดสอบค่าความแปรปรวนการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุของพนักงาน การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ และพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี โดยใช้ Levene's test.....	188

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง

หน้า

79	แสดงผลการวิเคราะห์ การเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุของพนักงานการไฟฟ้า ส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ และพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี โดยจำแนกตามกลุ่มพนักงาน.....	188
80	แสดงการสรุปผลการทดสอบสมมติฐานข้อที่ 1,2.....	189
81	แสดงการสรุปผลการทดสอบสมมติฐานข้อที่ 3,4.....	190
82	แสดงการสรุปผลการทดสอบสมมติฐานข้อที่ 5.....	191
83	แสดงการสรุปผลการทดสอบสมมติฐานข้อที่ 6.....	191

บัญชีภาพประกอบ

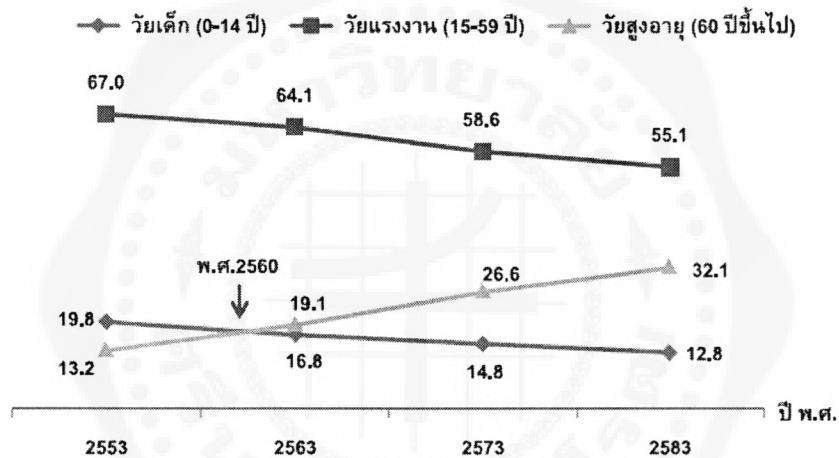
ภาพประกอบ	หน้า
1 ประชากรวัยเด็ก วัยแรงงานและวัยสูงอายุ พ.ศ. 2553 - พ.ศ. 2583.....	1
2 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	12
3 ความสัมพันธ์ระหว่างรายได้ การบริโภคและการออม.....	45
4 รายได้ รายจ่ายเพื่อบริโภค และการออมตามวงจรชีวิตของมนุษย์.....	46
5 การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรวัยสูงอายุ 60 ปีขึ้นไป ของประเทศไทย.....	57
6 อายุคาดหมายเฉลี่ยของคนไทยเมื่อแรกเกิด (life expectancy at birth).....	58
7 สำนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค.....	74
8 จำนวนพนักงานจำแนกตามอายุ ปีพ.ศ. 2558.....	76
9 จำนวนพนักงานเกษียณอายุ ปีพ.ศ. 2560 - พ.ศ. 2562.....	77

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การเพิ่มขึ้นของประชากรผู้สูงอายุเป็นผลมาจากการที่ประเทศไทยประสบผลสำเร็จในนโยบายด้านประชากรและการวางแผนครอบครัว รวมทั้งความก้าวหน้าทางการแพทย์ สาธารณสุข และเทคโนโลยีทำให้อัตราการเกิดลดลงอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้โครงสร้างประชากรของประเทศไทยเปลี่ยนแปลงไป ซึ่งสำนักงานสถิติแห่งชาติ (2555: ออนไลน์) ได้กล่าวว่า ประเทศไทยได้เข้าสู่ภาวะสังคมผู้สูงอายุตั้งแต่ปีพ.ศ. 2548 คือ มีจำนวนประชากรที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 10.5 ของจำนวนประชากรทั้งหมด และหลังจากนั้นก็มีจำนวนผู้สูงอายุเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ดังภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1 ประชากรวัยเด็ก วัยแรงงานและวัยสูงอายุ พ.ศ.2553 - พ.ศ.2583

ที่มา: มุลนิธิพัฒนางานผู้สูงอายุ. (2558). สถานการณ์ผู้สูงอายุในประเทศไทย (ด้านประชากร). ออนไลน์ อ้างอิงจาก สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2553); สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2553)

จากภาพประกอบ 1 เมื่อจำแนกประชากรออกเป็นกลุ่มอายุ 3 กลุ่มใหญ่ๆ คือ ประชากรวัยเด็ก (อายุน้อยกว่า 15 ปี) วัยแรงงาน (อายุ 15-59 ปี) และวัยสูงอายุ (อายุ 60 ปีขึ้นไป) จะเห็นได้ว่า ในระหว่างปี พ.ศ.2553-พ.ศ.2583 สัดส่วนของประชากรวัยเด็ก และวัยแรงงานมีแนวโน้มลดลงในขณะที่สัดส่วนของประชากรสูงอายุมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง จากร้อยละ 13.2 ในพ.ศ.2553 เป็นร้อยละ 32.1 ในพ.ศ.2583 ในด้านนายแพทย์วชิระ เพ็งจันทร์ (2560: 12) อธิบดีกรมอนามัย เปิดเผยว่า ในปี พ.ศ.2560 ประเทศไทยมีประชากรสูงอายุเพิ่มขึ้นเป็น 11.2 ล้านคน หรือคิดเป็นร้อยละ 17 ของจำนวน

ประชากรทั้งประเทศ นั้นถือเป็นจุดเปลี่ยนครั้งสำคัญคือถือเป็นปีแรกประเทศไทยมีสัดส่วนของประชากรวัยเด็กน้อยกว่าสัดส่วนของประชากรวัยสูงอายุ (ธนภรณ์ จิตตินันท์ และณัฏฐา กุลนาถศิริ. 2560: ออนไลน์) อีกทั้งนายปรเมธี วิมลศิริ เลขาธิการสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ได้ประเมินว่าในปี พ.ศ. 2564 ประเทศไทยจะเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุโดยสมบูรณ์ คือ จะมีประชากรผู้สูงอายุร้อยละ 20 ของประชากรทั้งหมด (ไทยรัฐ. 2560: ออนไลน์) ซึ่งจากการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากร มีผลทำให้ประชากรไทยมีอายุยืนยาวขึ้น โดยดร.ศุทธิดา ชนวนวัน (2559: ออนไลน์) จากสถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล ได้กล่าวว่า ในปี พ.ศ. 2559 ประชากรไทยมีอายุเฉลี่ยอยู่ที่ 75 ปี และพบว่า ประเทศไทยมีอัตราการพึ่งพิงของผู้สูงอายุต่อคนวัยทำงานอยู่ที่ 1:4 และจะมีอัตราลดลงเรื่อยๆ (นิภาพันธุ์ พูนเสถียรทรัพย์. 2559: ออนไลน์) ซึ่งการที่ประชากรวัยทำงานมีจำนวนลดลง จะทำให้ผลผลิตและรายได้โดยรวมของประเทศลดลง ก่อให้เกิดปัญหาในการพัฒนาประเทศ และการขยายตัวทางเศรษฐกิจของประเทศ รวมไปถึงการที่มีจำนวนผู้สูงอายุเพิ่มขึ้นทำให้ผู้สูงอายุที่เกษียณขาดรายได้ประจำจึงต้องอาศัยรายได้จากเงินออม ซึ่งหากไม่มีเงินออมไว้มากพอก็จะกระทบต่อการดำรงชีพ (ชมพูนุท พรหมภักดี. 2556: 5) แต่จากผลการสำรวจรายได้หลักของประชากรสูงอายุ ในปีพ.ศ.2557 (สำนักงานสถิติแห่งชาติ. 2557: ออนไลน์) พบว่าแหล่งรายได้หลักของผู้สูงอายุ มาจากบุตร คิดเป็นร้อยละ 36.7 รองลงมาคือ รายได้จากการทำงาน ร้อยละ 33.9 และมีรายได้จากเงินออม เพียงร้อยละ 3.9 ซึ่งเหตุการณ์ดังกล่าว ชี้ให้เห็นว่าประเทศไทยกำลังเผชิญกับปัญหาสังคมผู้สูงอายุรวมทั้งการออม ซึ่งเป็นปัญหาที่ทุกภาคส่วนต้องให้ความสำคัญและตระหนักถึงการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุ

ประเทศไทยใช้เกณฑ์ตามที่ประชุมสมัชชาโลกที่ได้กำหนดให้ผู้ที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป ถือเป็นผู้ที่เกษียณอายุ ดังนั้น บุคคลที่เกษียณอายุจะต้องเผชิญกับปัญหา 2 ประการพร้อมกันคือ เป็นผู้เกษียณอายุและเป็นผู้สูงอายุ ซึ่งการเกษียณอายุนับเป็นการเปลี่ยนแปลงครั้งสำคัญของชีวิต หากบุคคลไม่มีการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุก็จะเกิดปัญหาด้านจิตใจ เช่น มีภาวะตึงเครียด วิตกกังวล ขณะเดียวกันการเกษียณอายุเกิดขึ้นพร้อมกับกระบวนการสูงอายุ ส่งผลให้ผู้เกษียณอายุมีสุขภาพร่างกายที่ทรุดโทรม เจ็บป่วยง่าย นอกจากนี้บุคคลยังต้องเผชิญกับปัญหาด้านที่อยู่อาศัย เนื่องจากเมื่อเกษียณอายุแล้วจะใช้เวลาอยู่ที่บ้านเป็นส่วนใหญ่ หากไม่เตรียมความพร้อมไว้อาจเกิดปัญหาการปรับตัวระหว่างผู้เกษียณอายุกับบุตรหลานได้ รวมทั้งปัญหาด้านการใช้เวลารว่าง เมื่อเกษียณอายุแล้วพบภาพหน้าที่ที่เคยทำจะถูกยุติลงทำให้บุคคลมีเวลารว่างมากขึ้น หากไม่ได้เตรียมความพร้อมในการหางานอดิเรก หรือหากิจกรรมไว้ล่วงหน้าจะทำให้บุคคลรู้สึกเหงา ว้าเหว่ และสุดท้ายหากบุคคลไม่มีการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุในด้านการเงิน เมื่อเกษียณอายุแล้วจะทำให้บุคคลขาดรายได้ประจำ และมีค่าใช้จ่ายเพิ่มมากขึ้นจากการทรุดโทรมของร่างกาย ทำให้บุคคล

ขาดความมั่นคงในการดำเนินชีวิตภายหลังเกษียณอายุ (ทยณัฐ ชวนไชยสิทธิ์ และคณะ. 2555 อ้างอิงจาก บรรลุ ศิริพานิช. 2551: 3-4) จากผลกระทบในด้านต่างๆ สิ่งที่สำคัญที่สุดในการแก้ปัญหาสำหรับบุคคลเมื่อเกษียณอายุก็คือ การเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุตั้งแต่วัยทำงาน

แต่ทว่าประเทศไทยเป็นประเทศที่มีรายได้ที่แท้จริงต่อหัวค่อนข้างต่ำและขยับตัวช้า ในขณะที่ค่าครองชีพเพิ่มสูงขึ้นอย่างรวดเร็ว ซึ่งจากผลสำรวจฐานข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการอยู่อาศัยในประเทศต่างๆทั่วโลก ระบุว่า ประเทศไทยเป็นประเทศที่มีค่าครองชีพสูงสุดเป็นอันดับ 3 ของอาเซียน (BLT Bangkok. 2560: ออนไลน์) ขณะเดียวกันสถาบันวิจัยเศรษฐกิจ ป๋วย อึ๊งภากรณ์ (สศป.) ได้รายงานวิจัยเรื่อง “มุมมองใหม่หนี้ครัวเรือนไทยผ่าน BIG DATA ของเครดิต บุโร” โดยระบุว่า ประเทศไทยมีหนี้ครัวเรือนคิดเป็นร้อยละ 71.2 สูงเป็นอันดับ 3 ของเอเชีย-แปซิฟิก และเป็นอันดับต้นๆของโลก นอกจากนี้นายวิโรไท สันติประภพ (2560: ออนไลน์) ผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทย กล่าวว่า คนไทยก่อนนี้ในระดับสูงตั้งแต่อายุยังน้อย และระดับหนี้ไม่ได้ลดลงเมื่อเข้าสู่วัยใกล้เกษียณ ซึ่งปัญหานี้สินที่เพิ่มขึ้นของประชากรไทยส่งผลให้การออมของคนไทยลดลง โดยข้อมูลจากสถาบันคุ้มครองเงินฝาก ระบุว่า ผู้ฝากกว่าร้อยละ 99 มีจำนวนเงินฝากหรือเงินออมต่ำกว่า 1 ล้านบาท รวมทั้งการออมของภาครัฐและรัฐวิสาหกิจลดลงค่อนข้างมาก ทำให้สะท้อนถึงความเปราะบางของระบบเงินออมภายในประเทศ โดยการออมที่ลดลงจะส่งผลให้เกิดความเสี่ยงในประเทศไทยจากการเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ (Moneyhub. 2558: ออนไลน์) ซึ่งสอดคล้องกับสำนักงานสถิติแห่งชาติ (2558: ออนไลน์) ที่ระบุว่าในปี พ.ศ.2558 การออมของภาคเอกชนอยู่ที่ 1,429,472 ล้านบาท ส่วนภาครัฐบาลอยู่ที่ 89,569 ล้านบาท คือ การออมของรัฐบาล - 55,176 ล้านบาท รัฐวิสาหกิจ 144,745 ล้านบาท ซึ่งจะเห็นได้ว่ารัฐวิสาหกิจมีเงินออมน้อยมากเมื่อเทียบกับภาคเอกชน และเมื่อกล่าวถึงการออมเพื่อเกษียณอายุ พบว่าพนักงานรัฐวิสาหกิจจะสามารถออมได้ในภาคสมัครใจเท่านั้น และจากการออมส่วนบุคคลในรูปแบบต่างๆ เช่น สหกรณ์ออมทรัพย์ตามแต่ละหน่วยงาน ซึ่งจากการจัดอันดับสหกรณ์ออมทรัพย์ของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ (2560: ออนไลน์) และรายงานกิจการประจำปีของแต่ละสหกรณ์ในปี พ.ศ.2559 พบว่า สหกรณ์ออมทรัพย์พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค จำกัด เป็น 1 ใน 10 ของสหกรณ์ออมทรัพย์ที่เป็นแนวหน้าของประเทศไทย แต่เมื่อพิจารณาด้านเงินรับฝากและเงินกู้ยืมกลับพบว่า สหกรณ์ออมทรัพย์พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค จำกัด มีจำนวนเงินรับฝากน้อยกว่าเงินกู้ยืมเป็นจำนวนมาก

จากปัญหาที่ได้กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะเปรียบเทียบการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ และพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี เนื่องจาก เป็นหน่วยงานรัฐวิสาหกิจขนาดใหญ่ที่มีความสำคัญกับทุกภาคส่วนของประเทศ และเป็นกลุ่มตัวอย่างที่มี ทักษะ ความรู้ ความชำนาญเฉพาะ

ด้านสูง รวมทั้งมีพนักงานที่เกษียณอายุทั่วประเทศเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยในปีพ.ศ.2560 จำนวน 997 คน ปีพ.ศ.2561 จำนวน 1,101 คน และปีพ.ศ.2562 จำนวน 1,353 คน (แผนกสารสนเทศงานบุคคล กองบริหารงานบุคคลการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค. 2560. E-Mail) และจากที่กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (2558: ออนไลน์) กล่าวว่า กรุงเทพมหานคร และจังหวัดลพบุรีมีดัชนีการสูงวัยสูงกว่าค่าเฉลี่ยรวมของประเทศและมีความรุนแรงใกล้เคียงกัน โดยกรุงเทพมหานครมีดัชนีการสูงวัยร้อยละ 83.72 ความรุนแรงอยู่ลำดับที่ 19 ของทั่วประเทศ และจังหวัดลพบุรีมีดัชนีการสูงวัยร้อยละ 82.88 ความรุนแรงอยู่ลำดับที่ 21 ของทั่วประเทศ อีกทั้งกรมกิจการผู้สูงอายุ (กรมกิจการผู้สูงอายุ. 2559: ออนไลน์) อ้างอิงจาก ระบบสถิติทางการลงทะเบียนกรมการปกครอง. 2559) ระบุว่า กรุงเทพมหานคร และจังหวัดลพบุรี มีจำนวนประชากรผู้สูงอายุ 60 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 16.47 เท่ากัน และมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง แต่เนื่องจากทั้ง 2 จังหวัด มีการดำรงชีวิตที่แตกต่างกัน ทั้งเรื่องค่าครองชีพ ค่าใช้จ่ายต่อเดือน ภาวะหนี้สิน รวมทั้งรายได้ต่อครัวเรือน ซึ่งจากสำนักสถิติพยากรณ์ สำนักงานสถิติแห่งชาติ (2558. ออนไลน์) ระบุว่า ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือนต่อครัวเรือนกรุงเทพฯอยู่ที่ 33,086 บาท ลพบุรี 17,969 บาท มูลค่าหนี้สินเฉลี่ยต่อครัวเรือนที่เป็นหนี้กรุงเทพฯอยู่ที่ 164,706 บาท ลพบุรี 92,474 บาท และรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่อครัวเรือนกรุงเทพฯอยู่ที่ 45,572 บาท ลพบุรี 22,955 บาท ทั้งนี้ จากสาเหตุดังกล่าว ผู้วิจัยจึงต้องการเปรียบเทียบการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ และพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี เพื่อทราบถึงความแตกต่าง และเพื่อเป็นการจูงใจให้พนักงานงานตระหนักถึงความสำคัญในการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุ พร้อมทั้งนำผลที่ได้จากการวิจัยในครั้งนี้ไปใช้เป็นแนวทางในการแก้ปัญหาหรือพัฒนาการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและหน่วยงานอื่นๆ ต่อไปในอนาคต

ความมุ่งหมายของการวิจัย

ในการทำวิจัยเรื่อง การเปรียบเทียบการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุระหว่างพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ และพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี มีความมุ่งหมายของการวิจัยดังต่อไปนี้

1. เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนบุคคล พฤติกรรมการออม และการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุ ระหว่างพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ และพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี

2. เพื่อเปรียบเทียบการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุระหว่างพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ และพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของพฤติกรรมการออมกับการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุระหว่างพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ และพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี
4. เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมการออมระหว่างพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ และพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี
5. เพื่อเปรียบเทียบการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุระหว่างพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ และพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี

ความสำคัญของการวิจัย

1. ทำให้ทราบถึงการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคสำนักงานใหญ่ และพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี เพื่อให้พนักงานได้ตระหนักถึงความสำคัญและความจำเป็นในการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุ
2. ทำให้ทราบถึงความแตกต่างของการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุ โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในการปรับปรุง พัฒนา และส่งเสริมความรู้ความเข้าใจให้กับพนักงานเพื่อให้เล็งเห็นถึงประโยชน์ในการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุ
3. ทำให้ทราบถึงพฤติกรรมการออมของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ และพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปใช้เป็นแนวทางในการวางแผนการออมให้ดียิ่งขึ้นในอนาคต
4. ทำให้ทราบถึงความสัมพันธ์ของพฤติกรรมการออมกับการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ และพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี เพื่อเป็นประโยชน์ให้กับพนักงานก่อนเกษียณอายุ ให้ตระหนักถึงความสำคัญของการออมมากยิ่งขึ้น
5. เพื่อนำผลที่ได้จากการวิจัยในครั้งนี้ไปใช้เป็นแนวทางในการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องรวมทั้งหน่วยงานของภาครัฐ และภาคเอกชน อาทิเช่น จัดอบรมเพื่อกระตุ้นให้พนักงานมีการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุตั้งแต่นั้นๆ

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตของการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีความมุ่งหมายศึกษาเรื่อง เปรียบเทียบการเตรียมความพร้อมเพื่อเผชิญหน้าระหว่างพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ และพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ และการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี รวมทั้งหมดมีจำนวน 5,633 คน (ข้อมูล ณ วันที่ 5 ตุลาคม พ.ศ. 2560 แผนกสารสนเทศงานบุคคล กองบริหารงานบุคคล การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค. 2560: E-Mail) ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างที่ทราบจำนวนประชากร

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ และการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี เนื่องจากทราบจำนวนประชากร จึงกำหนดขนาดตัวอย่างโดยใช้สูตรการคำนวณจำนวนประชากรของทาโร่ ยามาเน่ (กัลยา วาณิชยบัญชา. 2542) โดยใช้ระดับความเชื่อมั่นที่ร้อยละ 95 ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 สามารถคำนวณขนาดตัวอย่าง ได้ดังนี้

$$\text{สูตร } n = \frac{N}{1+N(e)^2}$$

$$\text{เมื่อ } n = \text{ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง}$$

$$N = \text{ขนาดของประชากรที่ใช้ในการวิจัย}$$

$$e = \text{ค่าเปอร์เซ็นต์ความคลาดเคลื่อนจากการสุ่มตัวอย่าง}$$

ดังนั้น จากสูตรเมื่อแทนค่าในสมการสามารถคำนวณได้ดังนี้

$$n = \frac{N}{1+N(e)^2}$$

$$n = \frac{5,633}{1+5,633(0.05)^2}$$

$$n = 373.48 \text{ คน}$$

เพื่อป้องกันความผิดพลาดจากแบบสอบถามที่ไม่สมบูรณ์ ผู้วิจัยจึงเก็บแบบสอบถามเผื่อไว้จำนวนหนึ่ง รวมเป็นกลุ่มตัวอย่างที่เก็บแบบสอบถามทั้งหมดจำนวน 390 คน

วิธีการสุ่มตัวอย่าง

ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Sampling) โดยมีลำดับขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ใช้การสุ่มตัวอย่างแบบโควตา (Quota Sampling) โดยทำการแบ่งกลุ่มตัวอย่างให้ได้พื้นที่ละเท่าๆกัน ซึ่งจากการคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างได้เท่ากับ 390 คน เพราะฉะนั้นกลุ่มตัวอย่าง คือ พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ จำนวน 195 คน และการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี จำนวน 195 คน

ขั้นตอนที่ 2 ใช้การสุ่มตัวอย่างโดยอาศัยความสะดวก (Convenience Sampling) โดยแจกแบบสอบถามให้กับพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ และพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี จนครบตามจำนวนที่ได้กำหนดไว้

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ (Independent Variance) ประกอบด้วย

1.1 ปัจจัยส่วนบุคคล

1.1.1 เพศ

- 1) ชาย
- 2) หญิง

1.1.2 อายุ

- 1) 18 - 28 ปี
- 2) 29 - 39 ปี
- 3) 40 - 50 ปี
- 4) 51 ปีขึ้นไป

1.1.3 ระดับการศึกษาสูงสุด

- 1) ต่ำกว่าปริญญาตรี
- 2) ปริญญาตรี
- 3) สูงกว่าปริญญาตรี

1.1.4 รายได้เฉลี่ยต่อเดือน

- 1) 9,100 - 35,800 บาท
- 2) 35,801 - 62,500 บาท
- 3) 62,501 - 89,200 บาท
- 4) 89,201 - 115,900 บาท
- 5) 115,901 บาทขึ้นไป

1.1.5 สถานภาพสมรส

- 1) โสด
- 2) สมรส
- 3) อื่นๆ โปรดระบุ

1.1.6 อายุงาน

- 1) ต่ำกว่า 10 ปี
- 2) 10 - 20 ปี
- 3) 21 - 31 ปี
- 4) 32 - 42 ปี

1.1.7 การมีภาระเลี้ยงดู

- 1) ไม่มี
- 2) 1 คน
- 3) 2 คน
- 4) 3 คนขึ้นไป

1.1.8 ภาระหนี้สิน

1.2 พฤติกรรมการออม

2. ตัวแปรตาม ได้แก่ การเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุ

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. **ปัจจัยส่วนบุคคล** หมายถึง ข้อมูลทั่วไปของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ และพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษาสูงสุด รายได้เฉลี่ยต่อเดือน สถานภาพสมรส อายุงาน การมีภาระเลี้ยงดู และ ภาระหนี้สิน

2. **ภาระหนี้สิน** หมายถึง ความผูกพันที่พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ และพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี มีต่อเจ้าหนี้ โดยจะต้องใช้ เงินคืนให้กับเจ้าหนี้ ภายในระยะเวลาที่กำหนด ซึ่งภาระหนี้สินประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ ภาระหนี้สิน ในปัจจุบัน จำนวนหนี้สิน แล่งเงินกู้ยืม การผ่อนชำระหนี้ และความสามารถในการชำระหนี้

2.1 **ภาระหนี้สินในปัจจุบัน** หมายถึง สถานะ การมีหนี้ของพนักงานการไฟฟ้า ส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ และพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี

2.2 **จำนวนหนี้สิน** หมายถึง จำนวนเงินทั้งหมดที่พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ และพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี ต้องชำระให้แก่เจ้าหนี้ภายในระยะเวลาที่ตกลงกันได้

2.3 **แหล่งเงินกู้ยืม** หมายถึง สัดส่วนการกู้ยืมเงินจากแหล่งเงินกู้ยืม แบ่งเป็น 2 ประเภท คือ แหล่งเงินกู้ยืมในระบบและนอกระบบ ของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ และพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี

2.4 **การผ่อนชำระหนี้** หมายถึง จำนวนเงินที่พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ และพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี ผ่อนชำระในแต่ละเดือนให้กับเจ้าหนี้

2.5 **ความสามารถในการชำระหนี้** หมายถึง ความสามารถในการจ่ายเงินต้นพร้อมดอกเบี้ยทั้งหมดให้กับเจ้าหนี้ในระยะเวลาที่กำหนดหรือตกลงกันได้ โดยแบ่งความสามารถในการชำระหนี้ ออกเป็น 5 ระดับ คือ 1. ไม่สามารถชำระได้แน่นอน 2. ไม่สามารถชำระได้ 3. ไม่แน่ใจว่าจะชำระได้ 4. สามารถชำระได้ 5. สามารถชำระได้แน่นอน

3. **พฤติกรรมการออม** หมายถึง การกระทำหรือลักษณะที่แสดงออกของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ และพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี ในการออม ซึ่งสามารถจำแนกได้เป็น 6 ด้าน ได้แก่ การออมในปัจจุบัน จำนวนเงินออม ระยะเวลาในการออม ลักษณะการออม สัดส่วนเงินออม และรูปแบบการออม

3.1 **การออมในปัจจุบัน** หมายถึง สถานะ การออมของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ และพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี

3.2 **จำนวนเงินออม** หมายถึง จำนวนเงินออมเฉลี่ยต่อเดือนของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ และพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี

3.3 **ระยะเวลาในการออม** หมายถึง ระยะเวลาที่พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ และพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี เริ่มออมจนถึงปัจจุบัน

3.4 **ลักษณะการออม** หมายถึง ลักษณะการออมของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ และพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี โดยแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ คือ 1. ออมก่อน เหลือแล้วค่อยใช้ 2. ใช้ก่อน เหลือแล้วค่อยออม

3.5 **สัดส่วนเงินออม** หมายถึง สัดส่วนเงินออมของรายได้ในแต่ละเดือนของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ และพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี

3.6 **รูปแบบการออม** หมายถึง รูปแบบการออมเงินที่พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ และพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี ตัดสินใจเลือก เพื่อตอบสนองความต้องการหรือความพึงพอใจ โดยแบ่งออกเป็น 3 ประเภท คือ การออมเพื่อเกษียณอายุ การออมในรูปทรัพย์สินถาวร และการออมในรูปทรัพย์สินทางการเงิน

3.6.1 **การออมเพื่อเกษียณอายุ** หมายถึง การออมเงินโดยการซื้อกองทุนรวมเพื่อการเลี้ยงชีพ (RMF) กองทุนการออมแห่งชาติ (กอช.) และกองทุนสำรองเลี้ยงชีพพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค (กสช.กฟภ.)

3.6.2 **การออมในรูปทรัพย์สินถาวร** หมายถึง การออมเงินโดยการซื้อที่ดิน อาคาร เครื่องประดับ ได้แก่ เพชร พลอย อัญมณี และทองคำ

3.6.3 **การออมในรูปทรัพย์สินทางการเงิน** หมายถึง การออมเงินในรูปของเงินฝากกับธนาคารพาณิชย์ เช่น ธนาคารกสิกรไทย จำกัด (มหาชน) ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) เงินฝากกับสถาบันการเงินที่ไม่ใช่ธนาคารพาณิชย์ เช่น ธนาคารออมสิน ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) และการซื้อหลักทรัพย์ทางการเงินต่างๆ เช่น สลาก ธ.ก.ส. สลากออมสิน หุ้นสามัญ หุ้นกู้ พันธบัตรรัฐบาล ตั๋วเงินคลัง รวมทั้งกองทุนรวม ประกันชีวิต สหกรณ์ออมทรัพย์พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค จำกัด ถือเงินสดไว้ในมือ และเล่นแชร์

4. **การเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุ** หมายถึง การเตรียมตัวเตรียมใจให้เกิดความพร้อมก่อนที่จะถึงเวลาเกษียณอายุเพื่อเป็นการเตรียมการดำเนินชีวิตหลังเกษียณอายุให้มีความสุข ซึ่งการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุสามารถทำได้ทั้งหมด 5 ด้าน ได้แก่ การเตรียมความพร้อมด้านร่างกาย การเตรียมความพร้อมด้านจิตใจ การเตรียมความพร้อมด้านที่อยู่อาศัย การเตรียมความพร้อมด้านการใช้เวลาว่าง และการเตรียมความพร้อมด้านการเงิน

5. **การเกษียณอายุ** หมายถึง การที่พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ และการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี หยุดทำงานที่เคยทำอยู่ประจำ เมื่อมีอายุครบ 60 ปี

6. **พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่** หมายถึง ลูกจ้าง และพนักงานที่ปฏิบัติงานอยู่ในการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่

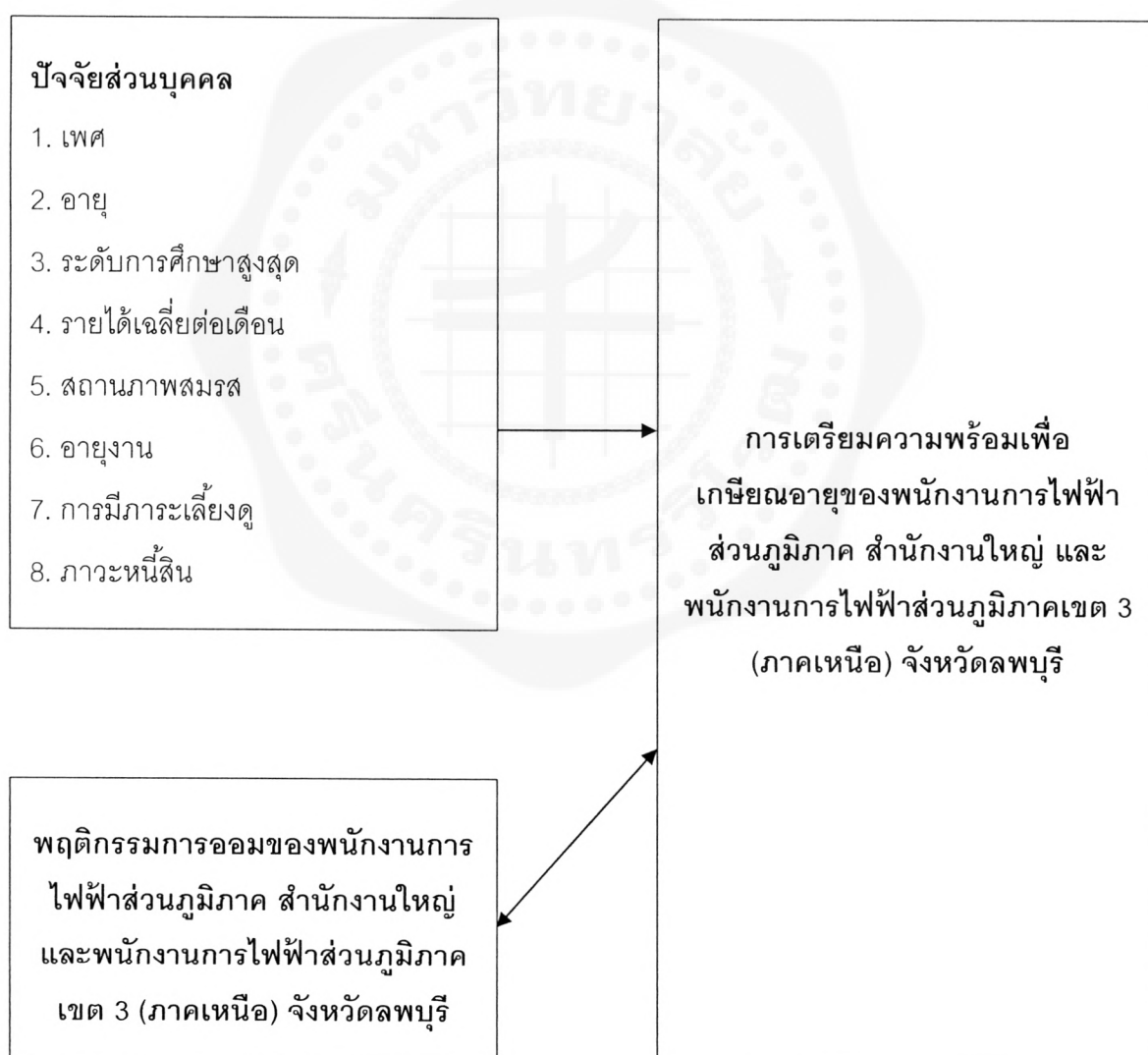
7. พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี หมายถึง ลูกจ้างและพนักงานที่ปฏิบัติงานอยู่ในการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี และการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคระดับจังหวัดและระดับอำเภอในจังหวัดลพบุรี

กรอบแนวคิดในการวิจัย (Conceptual Framework)

การเปรียบเทียบการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุระหว่างพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ และพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี

ตัวแปรอิสระ (Independent Variables)

ตัวแปรตาม (Dependent Variables)

ภาพประกอบ 2 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานในการวิจัย

1. พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ ที่มีปัจจัยส่วนบุคคลแตกต่างกัน มีการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุแตกต่างกัน
2. พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี ที่มีปัจจัยส่วนบุคคลแตกต่างกัน มีการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุแตกต่างกัน
3. พฤติกรรมการออมของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ มีความสัมพันธ์กับการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่
4. พฤติกรรมการออมของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี มีความสัมพันธ์กับการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี
5. พฤติกรรมการออมของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่แตกต่างจากพฤติกรรมการออมของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี
6. การเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่แตกต่างจากการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาเรื่อง การเปรียบเทียบการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุระหว่างพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ และพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี ผู้วิจัยได้รวบรวมแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องโดยนำเสนอดังต่อไปนี้

1. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล
2. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับหนี้สินและภาวะหนี้สิน
3. แนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมทางการเงิน
4. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการเกษียณอายุ
5. แนวคิดเกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุ
6. ข้อมูลเกี่ยวกับการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค
7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล

ปัจจัยส่วนบุคคลเป็นส่วนหนึ่งของปัจจัยพื้นฐานที่มีผลต่อการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุ ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษาสูงสุด รายได้เฉลี่ยต่อเดือน สถานภาพสมรส อายุงาน การมีภาระเลี้ยงดู และภาวะหนี้สิน โดยมีรายละเอียดดังนี้

เพศ

ทฤษฎี ชวนไชยสิทธิ์ และคณะ (2555) กล่าวว่า เพศเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้บุคคลมีความแตกต่างกันในบทบาทหน้าที่ ซึ่งสังคมไทยได้กำหนดบทบาทให้เพศชายเป็นผู้นำของครอบครัว ทำงานหาเลี้ยงครอบครัว ส่วนเพศหญิงมีบทบาทเป็นแม่บ้าน ดูแลครอบครัวและทำหน้าที่ในการเลี้ยงลูก แต่ในปัจจุบันสภาพสังคมได้เปลี่ยนแปลงไป กล่าวคือ เพศชายและเพศหญิงต่างก็มีบทบาทหน้าที่ที่ต้องทำงานหาเลี้ยงครอบครัวเท่าเทียมกัน ดังนั้น การเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุจึงเกิดขึ้นกับบุคคลในลักษณะแตกต่างกันไปตามลักษณะทางเพศ เช่นเดียวกับการศึกษาของนอร์ริส และเมอร์เรล (สุจิตา กิตติวรพันธุ์, 2551: อ้างอิงจาก Norris and Murrell) ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับผู้สูงอายุในเมืองแคนดักก็ประเทศสหรัฐอเมริกา เพื่อดูอารมณ์ซึมเศร้าและอารมณ์เครียด พบว่า ผู้สูงอายุที่เป็นหญิงมีอารมณ์ซึมเศร้าสูงกว่า และมีความเครียดสูงกว่าเพศชายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ รวมทั้งเจนเดลอร์ (ญาดา วัลยานนท์ และศินันท์ สุวรรณหงษ์, 2556 อ้างอิงจาก Gendler, 1993) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการวางแผนก่อนเกษียณอายุของชายและหญิงโสด พบว่า เพศชายและเพศหญิงมีการวางแผน

ก่อนเกษียณอายุแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ โดยที่เพศหญิงจะมีการวางแผนก่อนเกษียณอายุมากกว่าเพศชาย นอกจากนี้การศึกษาของพิมพ์พิมุข โพธิ์ปักขีย์ (2550: 100) พบว่า เพศหญิงมีการเตรียมตัวก่อนเกษียณอายุมากกว่าเพศชาย

จากการศึกษาเพศกับการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุ ผู้วิจัยได้ใช้แนวคิดของทฤษฎีชวนไชยสิทธิ์ และคณะ (2555) ที่กล่าวว่า เพศเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้บุคคลมีการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุแตกต่างกัน เนื่องจากเพศชายและเพศหญิงต่างก็มีบทบาทหน้าที่ที่ต้องทำงานหาเลี้ยงครอบครัวเหมือนกัน

อายุ

ภานุพงศ์ นิ้มเจริญศักดิ์ (2550) กล่าวว่า อายุส่งผลต่อการวางแผนการเกษียณอายุ ซึ่งบุคคลที่มีอายุน้อยจะมีการวางแผนเกษียณอายุน้อยกว่าบุคคลที่มีอายุมาก เนื่องจากประสบการณ์ของบุคคลโดยบุคคลที่มีอายุมากจะมีประสบการณ์มากกว่าบุคคลที่มีอายุน้อย รวมไปถึงมีความสามารถ มีความคิดมีเหตุผล และมีความรับผิดชอบต่องานหน้าที่ของตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับญาดา วัลยานนท์ และศนินันท์ สุวรรณหงส์ (2556) ที่กล่าวว่า อายุส่งผลต่อการวางแผนทางการเงินเพื่อเตรียมการเกษียณอายุ กล่าวคือ บุคคลที่มีอายุน้อยจะมีการวางแผนด้านการเงินน้อยกว่าบุคคลที่มีอายุมาก ทั้งนี้เนื่องจากบุคคลที่มีอายุมากจะมีประสบการณ์ มีความสามารถ มีความคิด มีเหตุผล และมีความรับผิดชอบมากกว่า

นอกจากนี้ทฤษฎีชวนไชยสิทธิ์ และคณะ (2555: 19) บุคคลที่มีอายุมากจะมีระยะเวลาในการทำงานมานานกว่า ย่อมมีรายได้ต่อเดือนสูงกว่าบุคคลที่มีอายุน้อย จึงทำให้มีความยืดหยุ่นในการเตรียมตัวก่อนเกษียณอายุมากกว่าบุคคลที่มีอายุน้อยกว่า

จากการศึกษาอายุกับการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุ ผู้วิจัยได้ใช้แนวคิดของภานุพงศ์ นิ้มเจริญศักดิ์ (2550) ที่กล่าวว่า อายุมีผลต่อการวางแผนการเกษียณอายุ เนื่องจากบุคคลที่มีอายุมากจะมีประสบการณ์มากกว่าบุคคลที่มีอายุน้อย

ระดับการศึกษาสูงสุด

ญาดา วัลยานนท์ และศนินันท์ สุวรรณหงส์ (2556) กล่าวว่า การศึกษาเป็นสิ่งสำคัญต่อการพัฒนาความรู้ และทักษะในการแสวงหาข้อมูลเพื่อใช้ในการวางแผนทางการเงินเพื่อเตรียมความพร้อมในการเกษียณอายุ สอดคล้องกับวนิดา กองแก้ว (2549: 62) ที่กล่าวว่า การศึกษาเป็นสิ่งสำคัญต่อการพัฒนาความรู้ ทักษะ และการมีเจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมเตรียมตัวเกษียณอายุ โดยทั่วไปบุคคลที่มีการศึกษาสูงจะสามารถแสวงหาข้อมูลนำมาคิดมาพิจารณาตัดสินใจการกระทำได้มากกว่าบุคคลที่มีการศึกษาน้อย อีกทั้งบุคคลที่มีการศึกษาสูงจะมีทักษะในการแสวงหาข้อมูล ตลอดจนรู้จักนำมาใช้ประโยชน์มากกว่า

นอกจากนี้การศึกษาของดวงจันทร์ บุญรอด (สุธิดา กิตติศรีวรพันธุ์. 2551 อ้างอิงจาก ดวงจันทร์ บุญรอด. 2540) ที่ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเตรียมตัวการเกษียณอายุของข้าราชการกระทรวงสาธารณสุข พบว่าระดับการศึกษาที่แตกต่างกันส่งผลต่อการเตรียมตัวเกษียณอายุข้าราชการแตกต่างกัน โดยผู้ที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีจะมีการเตรียมตัวเกษียณอายุได้ดีกว่าผู้ที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี

จากการศึกษาระดับการศึกษาสูงสุดกับการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุ ผู้วิจัยได้ใช้แนวคิดของวินิตา กองแก้ว (2549: 62) ที่กล่าวว่า บุคคลที่มีการศึกษาสูงจะสามารถแสวงหาข้อมูลนำมาคิดมาพิจารณาตัดสินใจต่อการกระทำได้มากกว่าบุคคลที่มีการศึกษาน้อย

รายได้เฉลี่ยต่อเดือน

ภานุพงศ์ นิ่มเจริญศักดิ์ (2550) ให้แนวคิดที่ว่า รายได้ต่อเดือนมีผลต่อการวางแผนการเกษียณอายุ กล่าวคือ รายได้จะมีผลต่อการวางแผนการเกษียณอายุ เมื่อบุคคลมีรายได้มากก็จะมีภาระเบียดเบียนน้อยซึ่งต่างจากบุคคลที่มีรายได้น้อยก็จะมีภาระเบียดเบียนน้อยและรายได้จะมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับการวางแผนการเกษียณอายุ

ทฤษฎี ขวนไชยสิทธิ์ และคณะ (2555: 20) กล่าวว่า รายได้เป็นตัวบ่งชี้ถึงสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของแต่ละบุคคล รวมทั้งยังช่วยประเมินความช่วยเหลือสนับสนุนระหว่างสมาชิกในครอบครัวและสังคม ซึ่งรายได้ที่เพียงพอในการดำรงชีวิตขั้นพื้นฐานย่อมทำให้บุคคลมีโอกาสนในการทำกิจกรรมต่างๆ เช่น การดูแลรักษาสุขภาพ การเก็บออมเงิน การนำเงินไปลงทุนในรูปแบบต่างๆ เพื่อเป็นการเพิ่มพูนรายได้ การเลือกกิจกรรมและงานอดิเรกที่สนใจ

จากการศึกษารายได้เฉลี่ยต่อเดือนกับการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุ ผู้วิจัยได้ใช้แนวคิดของภานุพงศ์ นิ่มเจริญศักดิ์ (2550) ที่กล่าวว่า รายได้ต่อเดือนมีผลต่อการวางแผนการเกษียณอายุ เนื่องจากเมื่อบุคคลมีรายได้มากก็จะมีภาระเบียดเบียนน้อยซึ่งต่างจากบุคคลที่มีรายได้น้อยก็จะมีภาระเบียดเบียนน้อยกว่า

สถานภาพสมรส

สถานภาพสมรสส่งผลต่อการวางแผนการเกษียณอายุ กล่าวคือ บุคคลที่สมรสแล้วจะได้รับแรงสนับสนุนจากครอบครัว มีส่วนร่วมในการวางแผนการเกษียณอายุซึ่งต่างจากบุคคลที่เป็นโสด หมาย หรือหย่าร้าง ซึ่งขาดบุคคลในครอบครัวที่คอยช่วยเหลือในการตัดสินใจในการวางแผนการเกษียณอายุ (ภานุพงศ์ นิ่มเจริญศักดิ์. 2550; ญาดา วัลยานนท์ และศรินทร์ สุวรรณหงส์. 2556)

สุธิดา กิตติศรีวรพันธุ์ (2551) กล่าวว่า สถานภาพสมรส เป็นปัจจัยหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อการดำรงชีวิตโดยเฉพาะในด้านความรู้สึก ความคิด ความเชื่อ รวมถึงวิถีปฏิบัติตนตามพัฒนาการของชีวิต โดยผู้ที่มีสถานภาพสมรสจะมีการรับผิดชอบมากขึ้น โดยเฉพาะความรับผิดชอบต่อสมาชิกใน

ครอบครัว จึงมีความต้องการในความเชื่อมั่นและความมั่นคงในชีวิต จึงมักมีวัตถุที่เป็นเครื่องหมายบ่งบอกสถานภาพทางสังคม เช่น บ้าน รถยนต์ ทรัพย์สินอื่นๆ เป็นต้น (ทยณัฐ ชวนไชยสิทธิ์ และคณะ. 2555 อ้างอิงจาก จรูญ ทองถาวร. 2530)

จากการศึกษาสถานภาพสมรสกับการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุ ผู้วิจัยได้ใช้แนวคิดของภานุพงศ์ นิเมเจริญศักดิ์ (2550) ที่กล่าวว่า สถานภาพส่งผลต่อการวางแผนการเกษียณอายุ เนื่องจากบุคคลที่สมรสแล้วครอบครัวจะมีส่วนในการวางแผนการเกษียณอายุซึ่งต่างจากบุคคลที่เป็นโสด หม้าย หรือหย่าร้าง

อายุนาน

อายุการทำงาน หมายถึง ช่วงของเวลา ซึ่งอาจเป็นช่วงสั้นหรือช่วงยาวก็ได้ โดยระยะเวลาการรับราชการนั้น จะถูกนับตั้งแต่เมื่อบุคคลได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งทางราชการ ซึ่งจะต้องได้รับการลงร่างผ่านการตรวจสอบจากสังกัดหน่วยงาน และเสนอรายชื่อเข้าสู่ส่วนกลางของหน่วยงานราชการ จึงถือว่าเข้ารับราชการอย่างสมบูรณ์ (อนงค์นาฏ ผ่านสถิน. 2556: 39)

ภานุพงศ์ นิเมเจริญศักดิ์ (2550) กล่าวว่า อายุนานส่งผลต่อการวางแผนการเกษียณอายุ กล่าวคือ บุคคลที่ปฏิบัติงานมานานจะมีความคิดในการวางแผนเกษียณอายุทำงานมากกว่าบุคคลที่ระยะเวลาในการปฏิบัติงานน้อยกว่า เนื่องจากบุคคลที่ปฏิบัติงานมานานจะมีความคิดที่เป็นขั้นตอน มีเหตุผล และมีการวางแผนชีวิตในอนาคตข้างหน้า

จากการศึกษาอายุนานกับการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุ ผู้วิจัยได้ใช้แนวคิดของภานุพงศ์ นิเมเจริญศักดิ์ (2550) ที่กล่าวว่า อายุนานส่งผลต่อการวางแผนการเกษียณอายุ เนื่องจากบุคคลที่ปฏิบัติงานมานานจะมีความคิดในการวางแผนเกษียณอายุทำงานมากกว่าบุคคลที่ระยะเวลาในการปฏิบัติงานน้อยกว่า

การมีภาระเลี้ยงดู

ญาดา วัลยานนท์ และศนิพันธ์ สุวรรณหงส์ (2556) กล่าวว่า ภาระครอบครัวที่บุคคลต้องดูแล หมายถึง บุคคลผู้อยู่ในอุปการะหรืออยู่ในการปกครอง ที่ต้องดูแลรับผิดชอบค่าใช้จ่ายในด้านต่างๆ โดยบุคคลเหล่านั้น ได้แก่ บิดา มารดา คู่สมรส บุตร และญาติพี่น้อง เป็นต้น ซึ่งการมีภาระเลี้ยงดูหรือไม่มีนั้น จะมีผลต่อการวางแผนทางการเงินเพื่อเตรียมความพร้อมในการเกษียณอายุอย่างมาก เช่น ความต้องการออมเงินหรือลงทุนที่ได้รับผลตอบแทนสูง ซึ่งจากการศึกษาของวิไลพร ธรรมตา (สุธิดา กิตติศรีวรพันธุ์. 2551: 51 อ้างอิงจาก วิไลพร ธรรมตา. 2540: 63) ที่ได้ศึกษาถึงสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของคณาจารย์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ที่เกษียณอายุราชการ พบว่า คณาจารย์ส่วนใหญ่ยังมีภาระเลี้ยงดูถึงร้อยละ 70 ส่วนมากจะเป็นการเลี้ยงดูบุตร ร้อยละ 81 รองลงมาเป็นการเลี้ยงดูคู่สมรสร้อยละ 39 ภาระอื่น ๆ มีบ้าง เช่น เลี้ยงดูมารดา แม่บ้าน เป็นต้น และการศึกษาของวิจิตร เจนนพ

กาญจน์ (2540: 104) เป็นการศึกษาการวางแผนการเงินเพื่อเตรียมการเกษียณอายุงาน : กรณีศึกษา กรมพลศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ โดยพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีผู้อยู่ภายใต้อุปการะไม่เกิน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 58.1 มีผู้อยู่ภายใต้อุปการะ 1-2 คน โดยที่ความสัมพันธ์กับผู้อยู่ภายใต้อุปการะนั้น คิดเป็นร้อยละ 55.4 และเป็นบุตรในปกครอง ที่เป็นบิดามารดามีเพียงร้อยละ 19.2 นอกจากนั้น จีวรณ จันทรัตน์ (2540) ได้สรุปความหมายของภาระพึ่งพิงเมื่ออายุ 60 ปี ว่าหมายถึง การให้ความสำคัญกับรูปแบบของภาระพึ่งพิงเมื่ออายุ 60 ปี ว่ารูปแบบใดที่เป็นเหตุผลให้มีความตั้งใจที่ต้องทำงานหลังเกษียณอายุ ซึ่งจากผลการศึกษา พบว่า มีบุคคลที่ต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่ายเมื่ออายุ 60 ปี ส่วนใหญ่เป็นบิดามารดาของตนเอง หรือของภรรยาร้อยละ 44.2 บุตรที่คาดว่าจะยังไม่สำเร็จการศึกษา ร้อยละ 25.6 ไม่มีบุคคลที่ต้องรับผิดชอบร้อยละ 15.6 และญาติหรือบุคคลอื่นๆ ร้อยละ 14.6

จากการศึกษาการมีภาระเลี้ยงดูกับการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุ ผู้วิจัยได้ใช้แนวคิดของญาดา วัลยานนท์ และศนิษฐ์ สุวรรณหงส์ (2556) ที่กล่าวว่า บุคคลที่ต้องดูแลรับผิดชอบค่าใช้จ่ายในด้านต่างๆให้กับผู้ที่อยู่ในอุปการะเลี้ยงดู จะมีผลต่อการวางแผนทางการเงินเพื่อเตรียมความพร้อมในการเกษียณอายุ

ภาระหนี้สิน

ภาระหนี้สินส่งผลต่อการวางแผนการเงินเพื่อเตรียมการเกษียณอายุ กล่าวคือ บุคคลที่ไม่มีหนี้สินในช่วงก่อนเกษียณอายุหรือมีแต่สามารถชำระหมดก่อนเกษียณอายุก็จะไม่ต้องเตรียมหางานสำรองทำเพื่อเพิ่มรายได้หลังเกษียณอายุ ไม่เหมือนกับบุคคลที่ยังมีหนี้สินอยู่แม้เกษียณไปแล้ว เนื่องจากการวางแผนออมเงินและลงทุนของคนแต่ละกลุ่มแตกต่างกัน เพราะความจำเป็นในการใช้จ่ายของแต่ละบุคคลไม่เหมือนกัน (ญาดา วัลยานนท์ และศนิษฐ์ สุวรรณหงส์. 2556) และจากการศึกษาของดวงสมร เหงววิวัฒน์ (พิมพ์พิมุข โพร้ปักชัย. 2550: 40 อ้างอิงจาก ดวงสมร เหงววิวัฒน์. 2542: 86-87) พบว่า ข้าราชการตำรวจชั้นสัญญาบัตรจะมีภาระทางการเงินที่ดีกว่าข้าราชการตำรวจชั้นประทวนที่มีเงินเดือนน้อยกว่าเงินออมสะสม ทำให้มีการปรับตัวภายหลังเกษียณอายุข้าราชการแตกต่างกัน

จากการศึกษาภาระหนี้สินกับการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุ ผู้วิจัยได้ใช้แนวคิดของญาดา วัลยานนท์ และศนิษฐ์ สุวรรณหงส์ (2556) ที่กล่าวว่า ภาระหนี้สินในปัจจุบันส่งผลต่อการวางแผนการเงินเพื่อเตรียมการเกษียณอายุ เนื่องจากการวางแผนออมเงินและลงทุนของคนแต่ละกลุ่มแตกต่างกัน เพราะความจำเป็นในการใช้จ่ายของแต่ละบุคคลไม่เหมือนกัน

จากการศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล ผู้วิจัยสรุปได้ว่า ปัจจัยส่วนบุคคลประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษาสูงสุด รายได้เฉลี่ยต่อเดือน สถานภาพสมรส อายุงาน การมีภาระเลี้ยงดู และภาระหนี้สินมีผลต่อการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุ

2. แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับหนี้สินและภาวะหนี้สิน

2.1 ความหมายของหนี้สิน

รัชนีกร วงศ์จันทร์ (2558: 172) ได้ให้ความหมายว่า หนี้ คือ ภาระผูกพันที่ผู้กู้หรือผู้รับเครดิต ต้องชำระทั้งเงินต้นและดอกเบี้ยให้แก่ผู้ให้กู้หรือผู้ให้เครดิตในระยะเวลาที่ตกลงกันได้ โดยผู้ให้เครดิต มีฐานะเป็นเจ้าของหนี้ ส่วนผู้รับเครดิต มีฐานะเป็นลูกหนี้ และด้วยความเป็นลูกหนี้ จึงมีหน้าที่ต้องรับผิดชอบต่อภาระผูกพันที่เจ้าหนี้ได้ไว้วางใจ โดยการชำระคืนหนี้สินและดอกเบี้ยจนกว่าจะหมดภาระ อีกทั้งหนี้สินยังสามารถกล่าวในเชิงธุรกิจการค้าได้ว่า เป็นจำนวนเงินที่กิจการเป็นหนี้บุคคลภายนอก หรือสิทธิเรียกร้องที่บุคคลภายนอกมีต่อกิจการ ด้วยเหตุนี้หนี้สินจึงเป็นพันธะที่กิจการจะต้องชดใช้ไม่ว่าจะเป็นการชดใช้ด้วยเงินสด สินค้า หรือบริการ หรือสิ่งมีค่าอื่นใดก็ตาม (กรมตรวจบัญชีสหกรณ์. 2554: ออนไลน์)

และรัตนภรณ์ เชาวลิตรระกุล (2551) ได้กล่าวว่า หนี้สิน หมายถึง ภาระผูกพันทางกฎหมาย ที่กิจการมีต่อบุคคลอื่น ซึ่งอาจเกิดจากการประกอบธุรกิจการค้า การกู้ยืมหรือการใช้บริการเป็นเงินเชื่อ ตั้งแต่ในอดีตหรือในปัจจุบัน และกิจการจะต้องชำระหนี้คืนในอนาคตด้วยเงินสด หรือสินทรัพย์อื่นๆ ตามที่ได้ตกลงกันได้ โดยมีลักษณะสำคัญของหนี้สิน คือ

1. เป็นภาระผูกพันในปัจจุบันที่เกิดจากเหตุการณ์ในอดีตของกิจการ เนื่องจากการประกอบธุรกิจทางการค้า
2. เป็นหน้าที่และความรับผิดชอบที่เจ้าของกิจการต้องรับผิดชอบเป็นเงินสด สินทรัพย์อื่น หรือบริการตามที่ได้ตกลงกันได้
3. สามารถกำหนดมูลค่าของหนี้สินและวันที่ครบกำหนดชำระหนี้ได้
4. สามารถระบุผู้รับเงินได้

นอกจากนี้ในทางกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ได้ให้ความหมายของคำว่า หนี้ คือ ความผูกพันในทางกฎหมายระหว่างบุคคลเดียวหรือหลายคน โดยที่ฝ่ายหนึ่งเรียกว่าเจ้าหนี้ ซึ่งมีสิทธิจะเรียกให้บุคคลคนเดียวหรือหลายคน และอีกฝ่ายหนึ่งซึ่งเรียกว่าลูกหนี้ให้ชำระหนี้ โดยให้ส่งมอบทรัพย์สิน หรือให้ทำการ หรือให้งดเว้นการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่ง โดยหนี้สินมีลักษณะสำคัญ ดังนี้ (ชัยยุทธ วัชรานนท์. 2546: 93-95)

1. ต้องมีเจ้าหนี้และลูกหนี้ ฝ่ายหนึ่งเป็นผู้ทรงสิทธิเรียกว่าเจ้าหนี้ อีกฝ่ายหนึ่งเป็นผู้มีหน้าที่ต้องชำระหนี้ เรียกว่า ลูกหนี้ ด้วยอำนาจแห่งมูลหนี้ เจ้าหนี้อย่อมมีสิทธิจะเรียกร้องให้ลูกหนี้ชำระหนี้ได้ โดยบุคคลทั้งสองฝ่ายคือเจ้าหนี้และลูกหนี้ นั่น อาจเป็นบุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคลก็ได้ หากมีหลายคนก็จะเรียกว่า เจ้าหนี้ร่วมหรือลูกหนี้ร่วมก็ได้

2. ต้องมีความผูกพันในกฎหมาย ความจำเป็นในการดำรงชีพทำให้บุคคลต้องเข้ามาเกี่ยวข้องกับติดต่อซึ่งกันและกันในลักษณะต่างๆกัน คือ เกี่ยวข้องกันด้วยความตกลงปลงใจทั้งสองฝ่ายที่เรียกว่า สัญญา มูลหนี้ตามกฎหมายแพ่งจึงเกิดจากลักษณะ 4 ประการ คือ สัญญา การจัดการงานนอกสั่ง ลามมิควรได้ และละเมิด หนี้ที่เกิดแต่สัญญานั้นเป็นหนี้ที่เกิดจากนิติกรรม คือ การตกลงกันของทั้งสองฝ่ายก่อให้เกิดหนี้ขึ้น ส่วนหนี้ที่เกิดแต่การจัดการนอกสั่ง ลามมิควรได้ และละเมิดนั้นเป็นหนี้เกิดจากนิติเหตุ คือ คู่กรณีกระทำหรืองดเว้น โดยมีได้ตกลงกันมาก่อนเลย หากแต่การกระทำหรือการงดเว้นนั้นบังเกิดขึ้นโดยมีกฎหมายรับรองให้มีสิทธิและหน้าที่ทำให้เกิดหนี้ขึ้น

3. ต้องมีวัตถุแห่งหนี้ สิ่งที่น่ามาใช้กันตามมูลหนี้ นั้น กฎหมายเรียกว่า วัตถุแห่งหนี้ซึ่งอาจเป็นอย่างหนึ่งอย่างใดใน 3 อย่าง คือ กระทำการอย่างหนึ่งอย่างใด ให้งดเว้นการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่ง และส่งมอบทรัพย์สินให้

จากความหมายของหนี้สิน ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่า หนี้สิน หมายถึง จำนวนเงินที่ผู้กู้หรือผู้มีฐานะเป็นลูกหนี้ต้องชำระให้แก่ผู้ให้กู้หรือผู้มีฐานะเป็นเจ้าหนี้ภายในระยะเวลาที่ตกลงกันได้

2.2 ความหมายของภาวะหนี้สิน

ภาวะหนี้สินสามารถเกิดขึ้นได้กับทุกคน ซึ่งภาวะหนี้จะมีทั้งส่วนดีและไม่ดี โดยส่วนดีนั้น คือ การเข้าสู่ภาวะหนี้สินเพราะความจำเป็น เช่น การกู้ยืมเงินเพื่อการลงทุนประกอบธุรกิจ แต่ในทางกลับกันก็มีผู้คนจำนวนมาก ที่ต้องเข้าสู่ภาวะหนี้จากสาเหตุที่ไม่เหมาะสม เช่น การกู้ยืมเพื่อซื้อสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆจนเกินความจำเป็นจนทำให้มีหนี้สินเกินที่จะชำระหมดได้ และส่งผลกระทบต่อในเรื่องอื่นๆตามมา ซึ่งได้มีผู้ให้นิยามเกี่ยวกับภาวะหนี้สิน ไว้หลากหลายทรรศนะ ดังนี้

กิตติ สมสนั่น (2548: 7) ได้กล่าวว่า ภาวะหนี้สินเป็นความผูกพันทางกฎหมายระหว่างบุคคลฝ่ายหนึ่ง ซึ่งเรียกว่า เจ้าหนี้ มีความชอบธรรมที่จะบังคับให้อีกฝ่ายหนึ่ง ซึ่งเรียกว่า ลูกหนี้ ให้ส่งมอบทรัพย์สิน กระทำการหรืองดเว้นการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่ง เพื่อเป็นประโยชน์แก่เจ้าหนี้

นอกจากนี้บุญกุล ตรีเจริญ (2548: 3) กล่าวว่า ภาวะหนี้สิน หมายถึง จำนวนเงินที่ได้ทำสัญญา หรือไม่ได้ทำสัญญาในการกู้ยืมและต้องใช้จำนวนเงินนั้นคืนแก่เจ้าหนี้ภายในระยะเวลาที่กำหนด

และพิชชากร แจ่มศรี (2550: 8) ได้อธิบายว่า ภาวะหนี้สิน คือ จำนวนหนี้สินที่คิดเป็นจำนวนเงิน ระยะเวลาที่เป็นหนี้ อัตราดอกเบี้ยและสาเหตุที่ก่อให้เกิดหนี้

จากความหมายของภาวะหนี้สิน ผู้วิจัยสรุปได้ว่า ภาวะหนี้สิน หมายถึง ความผูกพันที่ลูกหนี้มีต่อเจ้าหนี้ ซึ่งเจ้าหนี้เป็นสถาบันการเงิน นายทุน หรือบุคคลทั่วไป โดยลูกหนี้จะต้องใช้เงินคืนให้กับเจ้าหนี้ ภายในระยะเวลาที่กำหนด

2.3 ความจำเป็นในการก่อหนี้

การก่อหนี้ทำให้บุคคลสามารถดึงเงินในอนาคตมาใช้ในปัจจุบันได้ โดยสถาบันการเงินเห็นถึงความต้องการของบุคคล จึงพัฒนาเครื่องมือทางการเงินเพื่อช่วยตอบสนองความต้องการใช้จ่ายของบุคคล โดยวงเงินสินเชื่อจะขึ้นอยู่กับความสามารถในการผ่อนชำระ ซึ่งทางสถาบันการเงินจะมีเกณฑ์ในการพิจารณาคุณสมบัติด้านต่างๆ เช่น เงินเดือน เสถียรภาพของรายได้ ความมั่นคงในอาชีพหลักประกัน เป็นต้น ซึ่งเหตุผลและความจำเป็นในการก่อหนี้สามารถสรุปได้ดังนี้ (รัชนิกร วงศ์จันทร์. 2558: 173-174)

1. การบริโภค (consumption) บางครั้งบุคคลมีความจำเป็นในการก่อหนี้เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการบริโภคในปัจจุบัน เพราะหากบริโภคในอนาคต ราคาสินค้าหรือบริการที่ต้องการอาจเพิ่มสูงขึ้นจากอัตราเงินเฟ้อ หรือจำนวนเงินออมที่มีอยู่ยังมีจำนวนไม่มากพอที่จะซื้อสินค้าและบริการที่ต้องการได้ ซึ่งการก่อหนี้ที่มีการชำระคืนเป็นงวดๆ นั้น จะช่วยให้บุคคลสามารถซื้อสินค้าหรือบริการที่มีราคาสูงได้ หรือในกรณีผู้ที่มีรายได้น้อยแต่มีรายจ่ายมาก เช่น ค่าบ้าน ค่ารถยนต์ เป็นต้น ดังนั้น การก่อหนี้จะช่วยให้บุคคลสามารถซื้อสิ่งที่จำเป็นได้เร็วขึ้น และเป็นการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของบุคคลให้ดีขึ้นได้

2. ความสะดวก (convenience) หลายครั้งที่บุคคลก่อหนี้เพื่อความสะดวกและให้ประโยชน์อื่นที่มากกว่าเงินสด เช่น หนี้ที่เกิดจากการใช้บัตรเครดิตแทนเงินสดในการชำระค่าสินค้าและบริการจะมีความสะดวกและความปลอดภัยมากกว่าเงินสด ทำให้บุคคลไม่จำเป็นต้องพกเงินสดติดตัวเป็นจำนวนมาก ซึ่งอาจไม่ปลอดภัยและเสี่ยงต่อการสูญหายได้ หรือใช้บัตรเครดิตในการซื้อสินค้าผ่านทางอินเทอร์เน็ต ซึ่งเงินสดไม่สามารถซื้อได้ นอกจากนี้ การใช้บัตรเครดิตยังอำนวยความสะดวกต่อการวางแผนการเงินส่วนบุคคลด้วย เพราะในแต่ละเดือนธนาคารจะแจ้งยอดการใช้จ่ายผ่านบัตร โดยกำหนดวันชำระที่แน่นอน และจำนวนเงินขั้นต่ำที่จะต้องชำระ ทำให้เกิดความสะดวกแก่ผู้ใช้บัตรในการบริหารค่าใช้จ่ายรายเดือน

3. แหล่งเงินสำรองยามฉุกเฉิน (emergency use) สามารถที่จะกู้ยืมได้ง่ายทันที ทำให้บุคคลมีเงินสำรองยามฉุกเฉิน เช่น อุบัติเหตุ ปัญหาสุขภาพ ว่างงาน เป็นต้น ดังนั้น การก่อหนี้จึงเป็นแหล่งเงินสำรองที่มาบรรเทาความเดือดร้อนที่เกิดขึ้นได้ในยามฉุกเฉิน

4. เพื่อลงทุน (investment purposes) การก่อหนี้เพื่อการลงทุนเป็นหนี้สินที่ก่อให้เกิดรายได้ โดยนำเงินที่ก่อหนี้ไปลงทุนในสินทรัพย์ลงทุนที่มีโอกาสเพิ่มมูลค่าได้ในอนาคต เช่น การซื้อที่ดินไว้เก็งกำไร การซื้อคอนโดไว้ให้เช่า ซึ่งการลงทุนเหล่านี้มีโอกาสได้รับรายได้จากการลงทุนและกำไรจากการขายสินทรัพย์ลงทุนที่มีมูลค่าสูงขึ้น ภายใต้การบริหารหนี้และความเสี่ยงอย่างมีประสิทธิภาพ

จากความจำเป็นในการก่อหนี้ ผู้วิจัยสรุปได้ว่า บุคคลมีเหตุผลและความจำเป็นในการก่อหนี้หลักๆ 4 ประการ ได้แก่ การบริโภค ความสะดวก แหล่งเงินสำรองยามฉุกเฉิน และเพื่อลงทุน ซึ่งเหตุผลทั้ง 4 ประการนี้ล้วนก่อประโยชน์ให้กับบุคคลที่ก่อหนี้ โดยบุคคลเหล่านั้นต้องวางแผนการใช้จ่ายให้ดีเพื่อสามารถชำระหนี้ได้ตามระยะเวลาที่กำหนด

2.4 แหล่งเงินกู้ยืมและประเภทของหนี้สิน

แหล่งเงินกู้ยืมแบ่งเป็น 2 แหล่ง คือ แหล่งเงินกู้ยืมในระบบและแหล่งเงินกู้ยืมนอกระบบ โดยหนี้ที่กู้ยืมจากแหล่งเงินกู้ในระบบเป็นหนี้ที่ลูกหนี้ทำกับสถาบันการเงินหรือธนาคารที่มีกฎหมายรับรองและควบคุมอยู่ ส่วนหนี้ที่กู้ยืมจากแหล่งเงินกู้นอกระบบเป็นหนี้ที่เกิดจากลูกหนี้ไม่สามารถกู้กับสถาบันการเงินหรือธนาคารได้ จึงไปใช้บริการกู้ยืมจากแหล่งเงินกู้นอกระบบ ซึ่งความแตกต่างระหว่างการกู้ยืมจากแหล่งเงินกู้ในระบบกับการกู้ยืมจากแหล่งเงินกู้นอกระบบ มีดังนี้ (วนิดา โชคปลอด. 2554: 11)

1. กู้ยืมจากแหล่งเงินกู้ในระบบ จะมีกฎหมายควบคุมอยู่ ทุกฝ่ายไม่ว่าจะเป็นเจ้าหนี้ ลูกหนี้ ผู้ค้ำประกัน จะต้องปฏิบัติและได้รับความคุ้มครองจากกฎหมายอย่างยุติธรรม กฎเกณฑ์ กติกา เงื่อนไข และข้อบังคับต่าง ๆ ของหนี้ในระบบจะมีความยุติธรรม ไม่มีการเอารัดเอาเปรียบซึ่งกันและกัน เมื่อมีปัญหาหนี้สิน เช่น ปัญหาการผิดนัดชำระหนี้ ก็มีขั้นตอนและ กระบวนการในการดำเนินการตามกฎหมายที่ชัดเจนแบบตรงไปตรงมา หนี้ในระบบหากฟ้องร้องแล้วก็จะมีการบังคับจำนองหรือขายทอดตลาดสินทรัพย์หรือหลักประกันไปตามขั้นตอน ทั้งฝ่ายลูกหนี้และก็ได้มีโอกาสที่จะต่อสู้กันในศาลได้อย่างเท่าเทียมกันไม่ความเหลื่อมล้ำและอยู่ภายใต้กฎหมายเหมือนกัน

2. กู้ยืมจากแหล่งเงินกู้นอกระบบ ลูกหนี้ที่เป็นนอกระบบส่วนมากเป็นคนที่ไม่มีความรู้และไม่สามารถกู้หนี้จากกู้ยืมจากแหล่งเงินกู้ในระบบได้ จึงต้องหันไปใช้บริการของหนี้นอกระบบที่เจ้าหนี้นอกระบบจะเป็นผู้กำหนดกฎเกณฑ์กติกา เงื่อนไขต่าง ๆ ตามความพอใจ การเอารัดเอาเปรียบจากเจ้าหนี้ นอกระบบเริ่มตั้งแต่การปล่อยกู้ ซึ่งจะปล่อยกู้โดยไม่มีสัญญาหรือหลักฐานใด ๆ แล้วเก็บเงินค่าผ่อนชำระรายวัน ดอกเบี้ยจากลูกหนี้ก็แพงกว่าอัตราดอกเบี้ยของกู้ยืมจากแหล่งเงินกู้ในระบบ

เยาวพา คำฟู (2555: 8-9) ได้แบ่งประเภทของหนี้สินตามลักษณะของการเกิดหนี้ โดยเป็น 3 ประเภท ดังนี้

1. การก่อหนี้แบ่งผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นต่อบุคคล แบ่งได้ 2 ประเภท คือ

- 1.1 หนี้ที่ก่อให้เกิดประโยชน์ ได้แก่ การก่อหนี้ที่สามารถนำไปใช้พัฒนาชีวิตและความ เป็นอยู่ที่ดีในปัจจุบันและอนาคต ได้แก่

- 1.1.1 หนี้เพื่อการศึกษา เป็นหนี้เพื่อสร้างโอกาส สร้างอนาคตเพื่อการศึกษา ย่อมสามารถหางานที่ดีทำได้ในอนาคต และมีเงินมาชำระหนี้ได้

1.1.2 หนี้เพื่อการซื้อบ้านที่อยู่อาศัย เป็นหนี้ที่สร้างความมั่นคงในระยะยาว บางครั้งหนี้ประเภทนี้อาจเป็นการออมหรือการลงทุนก็ได้

1.1.3 หนี้เพื่อการทำธุรกิจ เป็นหนี้สินที่ทำให้เกิดผลตอบแทนกลับคืนมา โดยผลตอบแทนที่ได้รับกลับมานั้นควรมากกว่าดอกเบี้ยที่เสียไป

1.1.4 หนี้เพื่อใช้จ่ายฉุกเฉิน เป็นหนี้ที่เกิดเพราะมีความจำเป็นหลีกเลี่ยงไม่ได้ จำเป็นต้องกู้เงินเพื่อแก้ไขสถานการณ์หรือปัญหานั้นๆ เช่น ค่ารักษาพยาบาล

1.2 หนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดประโยชน์ เป็นหนี้ที่เกิดจากความต้องการอยากได้สิ่งของเพื่อความมีหน้าตาทางสังคม หนี้ที่เกิดจากความฟุ่มเฟือยหรือไม่มีความจำเป็น เช่น กู้ยืมเงินมาเพื่อไปเที่ยว กู้ยืมเงินมาเพื่อซื้อโทรศัพท์มือถือ กู้ยืมเงินมาเพื่อซื้อเสื้อผ้า รองเท้า กระเป๋า ตามเทรน เป็นต้น

2. การแบ่งประเภทของหนี้สินอีกประเภทหนึ่งที่พบบ่อยและเป็นหลักการในการพิจารณาของธนาคาร เมื่อต้องติดต่อด้านธุรกรรมการเงินกับธนาคาร โดยแบ่งได้ดังนี้

2.1 บัตรเครดิต หลายธนาคารไม่ถือเป็นหนี้ในประเภทนี้ เพราะถือเป็นหนี้สินหมุนเวียน ซึ่งผู้ขอกู้สามารถชำระเป็นขั้นต่ำได้ แต่ทั้งนี้ก็มีอีกหลายธนาคารที่ถือว่าเป็นภาระและความเสี่ยง ซึ่งธนาคารจะเอาหนี้สินตัดออกจากฐานรายได้ของผู้กู้

2.2 ผ่อนรถ ผ่อนบ้าน ผ่อนของ หนี้สินส่วนนี้ถือเป็นภาระแก่ผู้ขอกู้ โดยเอาเงินที่ผู้ขอกู้ต้องผ่อนชำระต่อเดือนมาหักจากฐานรายได้ โดยธนาคารจะสอบถามไปยังศูนย์ข้อมูลเครดิตไทย

2.3 การค้ำประกันหนี้สินให้กับบุคคลอื่น ถือเป็นรายจ่ายที่ต้องสามารถตัดออกจากฐานรายได้ของผู้กู้ได้ เพราะถึงแม้ว่าเป็นผู้ค้ำประกันก็เปรียบเสมือนเป็นลูกหนี้ด้วย

2.4 หนี้สินอื่นๆ เช่น กู้เนกประสงค์ เป็นต้น

3. การแบ่งตามระยะเวลาในการชำระหนี้ โดยจะแบ่งได้ 2 ประเภท คือ

3.1 หนี้สินหมุนเวียน หมายถึง หนี้สินของกิจการที่มีระยะเวลาครบกำหนดการชำระคืนภายใน 12 เดือนนับจากวันที่ในงวด อาจชำระด้วยเงินสด สินทรัพย์หมุนเวียนอื่น ซึ่งหนี้สินหมุนเวียนมีลักษณะที่แตกต่างกัน โดยจำแนกได้ 3 ประเภท ดังนี้

3.1.1 หนี้สินหมุนเวียนที่กำหนดมูลค่าแน่นอน

3.1.1.1 เงินเบิกเกินบัญชีและเงินกู้ยืมระยะสั้นจากธนาคาร

3.1.1.2 ตัวเงินจ่ายระยะสั้น

3.1.1.3 เจ้าหนี้การค้า

3.1.1.4 หนี้สินระยะยาวที่ครบกำหนดชำระภายใน 1 ปี

3.1.1.5 รายได้รับล่วงหน้า

3.1.1.8 เงินมัดจำและเงินประกัน

3.1.1.7 ค่าใช้จ่ายค้างจ่าย

3.1.2 หนี้สินหมุนเวียนโดยประมาณ

3.1.2.1 หนี้ค่าสัมมนาคุณลูกค้าโดยประมาณ

3.1.2.2 หนี้ค่าประกันคุณภาพสินค้าโดยประมาณ

3.1.2.3 หนี้ค่าภาษีโดยประมาณ

3.1.3 หนี้สินหมุนเวียนที่อาจจะเกิดขึ้น

3.1.3.1 การสลักหลังโอนตัว

3.1.3.2 การค้ำประกันหนี้

3.1.3.3 การถูกฟ้องร้องและคดีอยู่ในระหว่างการพิจารณา

3.2 หนี้สินระยะยาว หมายถึง หนี้สินที่มีระยะเวลาในการชำระหนี้เกิน 1 ปี หรือเกินรอบระยะเวลาดำเนินงานตามปกติของกิจการ (รอบระยะเวลาดำเนินการปกติเท่ากับ 12 เดือน) เช่น หนี้กู้ยืมเงินระยะยาว เจ้าหนี้จำนอง เป็นต้น

ราชันกร วงศ์จันทร์ (2558: 177-203) ได้แบ่งประเภทของหนี้หรือเครดิตไว้ 2 ประเภท คือ

1. หนี้ในระบบ หมายถึง หนี้ที่เกิดขึ้นในระบบเศรษฐกิจโดยมีธุรกรรมทางการเงินผ่านสถาบันการเงินหรือธนาคารที่มีกฎหมายรับรองและควบคุม ซึ่งสามารถแบ่งได้ดังนี้

1.1 บัตรเครดิต (credit card)

บัตรเครดิต เป็นบัตรที่สถาบันการเงินหรือธุรกิจออกให้แก่ผู้บริโภคที่เป็นสมาชิกเพื่อใช้ชำระค่าสินค้าหรือบริการจากสถานการค้าหรือธุรกิจที่รับบัตรแทนการชำระเงินสด รวมทั้งสามารถถอนเงินสดล่วงหน้าในวงเงินที่กำหนดไว้ได้จากตู้เอทีเอ็มทั่วไป โดยเสียดอกเบี้ยและค่าธรรมเนียมในการถอน

1.2 การซื้อสินค้าเงินผ่อน (installment sales)

การซื้อสินค้าเงินผ่อนเป็นอีกทางเลือกหนึ่งที่เพิ่มคุณภาพชีวิตของบุคคลให้ดีขึ้น โดยส่วนใหญ่มักเป็นการซื้อสินค้าที่อำนวยความสะดวกในชีวิตประจำวันและที่มีราคาสูง เนื่องจากมีความจำเป็นต้องใช้ ณ เวลานั้น จึงทำให้เกิดวิธีการนำสินค้าไปใช้ก่อนแล้วค่อยผ่อนทีหลัง โดยราคาสินค้าที่ผ่อนมักจะมีราคาสูงกว่าการซื้อเงินสด อย่างไรก็ตาม ในปัจจุบันมีการซื้อสินค้าด้วยระบบเงินผ่อนเป็นที่นิยมมากสำหรับผู้ที่มีรายได้น้อยถึงปานกลางรวมไปถึงผู้ที่มีรายได้สูงด้วย เพราะทำให้ไม่ต้องจ่ายเงินสดทั้งหมดในการซื้อสินค้า แต่อย่างไรก็ตาม ควรระมัดระวังในการใช้จ่ายเพราะอาจก่อให้เกิดปัญหาทางการเงินได้

1.3 การนำสินทรัพย์ไปจำนำ

การจำนำ คือ สัญญาซึ่งผู้จำนำส่งมอบสังหาริมทรัพย์สิ่งหนึ่งให้แก่ผู้รับจำนำเพื่อประกันการชำระหนี้ของผู้จำนำ ดังนั้น การนำสินทรัพย์ไปจำนำจึงเป็นทางเลือกหนึ่งของผู้ที่ต้องการเงินเร่งด่วน หรือผู้ที่ไม่สามารถเข้าถึงแหล่งเงินกู้ของสถาบันการเงินอื่นๆ ได้ โรงรับจำนำจึงเป็นแหล่งเงินทุนที่ทำหน้าที่สงเคราะห์และช่วยเหลือประชาชนผู้มีรายได้น้อยซึ่งพอมีสินทรัพย์อยู่บ้าง

1.4 สินเชื่อ (loans)

สินเชื่อ หมายถึง เงินกู้ที่ได้รับอนุมัติจากสถาบันการเงินให้นำไปใช้ตามวัตถุประสงค์ต่างๆ สินเชื่อบางประเภทต้องมีหลักประกัน ได้แก่ เงินฝาก อสังหาริมทรัพย์ หรือบุคคลค้ำประกัน แต่บางประเภทไม่มีหลักประกันก็ได้ การขอสินเชื่อมักต้องใช้หลักฐานต่างๆ เช่น เอกสารส่วนตัว เอกสารการเงิน รวมถึงเอกสารส่วนตัวของผู้ค้ำประกัน โดยทั่วไปสินเชื่อจะแบ่งตามวัตถุประสงค์ใหญ่ได้ 2 ประเภท คือ สินเชื่อเพื่อการอุปโภคบริโภค ได้แก่ สินเชื่อเพื่อการศึกษา สินเชื่อที่อยู่อาศัย สินเชื่อเพื่อซื้อรถยนต์ เป็นต้น และสินเชื่อเพื่อการค้าหรือเพื่อประกอบอาชีพ

2. หนี้นอกระบบ หมายถึง หนี้ที่ไม่ผ่านระบบสถาบันการเงิน การก่อหนี้นอกระบบเกิดขึ้นเนื่องจากการก่อหนี้ในระบบมีความยุ่งยากเพราะต้องผ่านกระบวนการวิเคราะห์สินเชื่อ ทำให้คนบางกลุ่มที่ไม่ผ่านการวิเคราะห์สินเชื่อในระบบ หันมาระดมเงินทุนจากการก่อหนี้นอกระบบ เช่น การเล่นเกม การกู้ยืมระหว่างบุคคล เป็นต้น

2.1 การเล่นเกมแชร์

การเล่นเกมแชร์ จะเป็นลักษณะของการออมเงินอย่างหนึ่งในหมู่ญาติมิตรเพื่อเก็บเงินก้อนไว้ใช้จ่ายเมื่อคราวจำเป็น โดยมีผลตอบแทนที่สูงกว่าในระบบสถาบันการเงิน หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือ เป็นการระดมเงินของกลุ่มคนที่รู้จักคุ้นเคยกันหรืออาชีพเดียวกัน เพื่อใช้เป็นเงินทุนหมุนเวียนในการแก้ไขสภาพคล่องทางการเงิน ในการเล่นเกมแชร์นั้นจะให้สมาชิกในวงแชร์นำเงินมาสมทบรวมเข้าเป็นเงินกองกลางเป็นงวดๆ เพื่อให้สมาชิกในวงแชร์หมุนเวียนกันรับเงินทุนจากกองกลางแต่ละงวด โดยการประมูลแชร์หรือเปียแชร์ สมาชิกคนใดเสนอดอกเบี้ยสูงสุดก็จะได้รับเงินกองกลางไปก่อน หลังจากนั้นก็จะหมุนเวียนกันเปียแชร์ไปจนครบจำนวนสมาชิกในวงแชร์ โดยมีตัวแชร์ทำหน้าที่รวบรวมเงินจากสมาชิกทุกคน และนำส่งเงินกองทุนกองกลางให้กับลูกแชร์ที่เปียแชร์ได้

2.2 การกู้เงินนอกระบบ

เนื่องจากผู้ที่มีปัญหาการเงินไม่สามารถกู้เงินในระบบได้ จึงหันมาพึ่งเงินกู้นอกระบบ เพราะมีขั้นตอนที่ไม่ยุ่งยาก สะดวก และรวดเร็ว แต่มีอัตราดอกเบี้ยที่สูงกว่าสถาบันการเงินมาก โดยผู้ให้กู้จะเป็นบุคคล กลุ่มบุคคล หรือบริษัทจำกัด ที่ให้เงินในการกู้ที่ค่อนข้างสูงมาก ผู้ที่กู้ยืมต้องมีหลักประกันในการกู้ เช่น นำโฉนดที่ดินมาให้นายทุนและลงนามในใบมอบฉันทะไว้เพื่อเป็น

หลักประกัน แต่ถ้าวางเงินกู้ไม่สูงเกินไป ก็ไม่จำเป็นต้องมีหลักประกัน เพียงแต่ทำสัญญาเงินกู้เป็นลายลักษณ์อักษรและรวมยอดเงินต้นและดอกเบี้ยแสดงเป็นจำนวนเดียวกันในสัญญาเงินกู้ เพื่อหลบเลี่ยงกฎหมาย โดยจะเก็บไว้เป็นหลักฐานที่นายทุนและผู้กู้คนละฉบับ ระยะเวลาในการกู้ อาจไม่กำหนด ตราบเท่าที่สามารถจ่ายดอกเบี้ยได้ หากผู้กู้ผิดนัดชำระหนี้ ก็อาจถูกข่มขู่และทำร้ายร่างกายได้

และ Moneyhub (2558: ออนไลน์) ได้แบ่งการกู้ยืมแหล่งเงินทุนออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ๆ ด้วยกัน คือ

1. การกู้ยืมจากแหล่งเงินทุนนอกระบบ

เป็นแหล่งกู้เงินที่เกิดขึ้นตามความจำเป็น และสภาพแวดล้อม ไม่มีระเบียบกฎเกณฑ์ ไม่มีการติดตามและควบคุมจากทางการ ข้อตกลงต่างๆ ขึ้นอยู่กับความพอใจระหว่างผู้กู้และผู้ให้กู้ ลักษณะที่เด่นชัดคือ อัตราดอกเบี้ยสูงกว่าสถาบันการเงินและไม่ต้องมีหลักทรัพย์ค้ำประกัน ตลาดเงินประเภทนี้ประกอบด้วย

1.1 การซื้อขายลดเช็ค คือการนำเช็คที่เขียนสั่งจ่ายลงวันที่ล่วงหน้าไปขายลดเพื่อนำเงินไปใช้หมุนเวียนในธุรกิจของตนเองก่อนวันครบกำหนดในเช็ค อัตราดอกเบี้ยขึ้นอยู่กับการตกลงระหว่างผู้รับซื้อกับผู้ขายว่าจะให้ราคาซื้อขายเช็คมากน้อยเท่าใด

1.2 การกู้ยืมจากนายทุนเงินกู้ ซึ่งผู้กู้อาจชำระเงินคืนเมื่อครบกำหนดชำระเงินกู้หรือจะชำระเป็นพืชผลเกษตรแทนก็ได้

1.3 เครดิตการค้า หมายถึง เครดิตที่ขายให้แก่ผู้รับสินค้าไปขายต่ออีกทอดหนึ่ง โดยผู้รับสินค้านั้นไม่ต้องชำระเงินทันทีในตอนรับสินค้าไปขาย สามารถขอเครดิตชำระเงินได้ช่วงหนึ่ง วิธีนี้เป็นแหล่งที่มาของเงินทุนที่สำคัญสำหรับธุรกิจ

1.4 การเล่นเกมแชร์ หมายถึง การที่บุคคลกลุ่มหนึ่งสัญญาว่าจะส่งเงินแชร์เป็นงวด งวดละเท่ากัน เข้ากองกลาง ผู้ใดที่ต้องการใช้เงินจะเสนออัตราดอกเบี้ยมาแข่งขันกัน ผู้เสนออัตราดอกเบี้ยสูงสุดจะได้รับเงินกองกลางนั้นไป จำนวนเงินกองกลางจะมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับข้อตกลงระหว่างผู้เล่นในกลุ่มแชร์นั้น ๆ

2. การกู้ยืมจากแหล่งเงินทุนในระบบ

มีทั้งภายในและภายนอกประเทศ เพื่อนำไปใช้ลงทุนในกิจการ ในที่นี้จะกล่าวถึงเฉพาะแหล่งเงินกู้ยืมภายในประเทศที่สำคัญ ได้แก่ สถาบันการเงิน ซึ่งเป็นผู้ระดมเงินทุนจากผู้ออม และกระจายเงินออมนั้นให้กับผู้ต้องการใช้เงินทุน เพื่อใช้ลงทุนในการประกอบธุรกิจด้านต่าง ๆ ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

2.1 การกู้ยืมผ่านธนาคารพาณิชย์ ซึ่งเป็นแหล่งเงินทุนที่สำคัญที่สุดที่ให้กู้แก่ลูกค้าทั่วไป ในทุกส่วนภูมิภาคของประเทศ โดยต้องมีหลักประกันการกู้ยืมเงินทุนจากธนาคารพาณิชย์ไม่ว่าจะเป็นเงินทุนระยะยาว หรือเงินทุนหมุนเวียนสามารถแบ่งออกได้ดังรายละเอียดต่อไปนี้

2.1.1 การให้กู้ยืมแบบเงินเกินบัญชี ลูกค้ายกทำกับธนาคารพาณิชย์ต่าง ๆ โดยลูกค้าจะต้องมีบัญชีกระแสรายวันอยู่กับธนาคารนั้น ๆ และธนาคารยินยอมให้ผู้ฝากส่งจ่ายเช็คของธนาคาร เพื่อถอนเงินจากบัญชีเกินจำนวนเงินฝากที่ตนมี หลังจากที่ดินาคารได้ตรวจสอบเครดิตของผู้ฝากว่าอยู่ในเกณฑ์ให้สินเชื่อได้ และได้มีการทำสัญญาแล้ว ก็จะอนุมัติให้ถอนเงินเกินเงินฝาก

2.1.2 การให้กู้ยืมเงินก่อนตามแต่จะตกลงกัน หลังจากที่ดินาสินเชื่อของทางธนาคารตรวจสอบประวัติทางการเงินของผู้กู้อย่างละเอียด และได้มีการทำสัญญากำหนด วงเงินกู้ กำหนดอัตราดอกเบี้ย กำหนดระยะเวลาการชำระคืน กำหนดหลักประกันเรียบร้อยแล้ว การตรวจประวัติทางการเงินจะต้องทำอย่างรอบคอบกว่าการให้เบิกเกินบัญชี เนื่องจากวงเงินกู้เป็นจำนวนสูงกว่า และทางธนาคารต้องรับความเสี่ยงสูงกว่า ผู้กู้จะได้รับเงินกู้โอนเข้าบัญชีที่เปิดไว้กับทางธนาคาร

2.1.3 การให้กู้ยืมโดยมีตัวเงินเป็นหลักฐานการเป็นหนี้ โดยธนาคารจะคิดส่วนลดตามอัตราที่กำหนดตามระยะเวลาที่ดินาคารถือตัวหักจาก จำนวนเงินตามตัวแล้วจ่ายให้ผู้กู้ยืมตามยอดคงเหลือ

2.2 การกู้ผ่านสถาบันการเงินที่ไม่ใช่ธนาคารพาณิชย์ ดังต่อไปนี้

2.2.1 บริษัทที่ให้บริการเกี่ยวกับการซื้อขายหรือแลกเปลี่ยนหลักทรัพย์ตามที่ผู้ประกอบการต้องการ ให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการลงทุนในธุรกิจต่างๆ ตามหลักทรัพย์ โดยได้รับค่าบริการตอบแทน

2.2.2 บริษัทที่ให้สินเชื่อทั้งในระยะยาว และระยะสั้น ตามจุดประสงค์เฉพาะอย่าง โดยบริษัทระดมเงินจากประชาชนทั่วไปในรูปของการใช้ตัวสัญญาใช้เงินเป็นหลักประกัน จะเรียกกันว่าบริษัทเงินทุน

2.2.3 สำนักงานธนกิจอุตสาหกรรมขนาดย่อม มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่อุตสาหกรรมขนาดย่อม เพื่อลงทุน ปรับปรุงกิจการ หรือขยายกิจการเพื่อเพิ่มผลผลิต นอกจากนี้ยังให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการผลิต และกระบวนการผลิตที่ทันสมัยอีกด้วย

2.2.4 สถาบันที่รัฐบาลจัดตั้งขึ้น เพื่อดำเนินงานในลักษณะกิจการเอกชน เนื่องจากผู้ถือหุ้นส่วนใหญ่เป็นภาคเอกชน มีวัตถุประสงค์เพื่อสนับสนุนด้านการเงินในการจัดตั้ง ขยาย และปรับปรุงกิจการอุตสาหกรรมภาคเอกชน ซึ่งมีเพียงสถานที่เดียวที่จัดทำในรูปแบบนี้ นั่นคือ บริษัทเงินทุนอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย

2.2.5 กองทุนประกันสินเชื่ออุตสาหกรรมขนาดย่อม รัฐบาลและเอกชนได้ร่วมกันจัดตั้งขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์ที่จะให้การสนับสนุนอุตสาหกรรมขนาดย่อม ที่มีโครงการลงทุนที่ดี โดยมีหลักทรัพย์ค้ำประกันสินเชื่อในส่วนที่ขาดหลักประกัน ซึ่งจะเป็นการช่วยให้ผู้ประกอบการธุรกิจต่างๆ ซึ่งในอุตสาหกรรมขนาดย่อม สามารถดำเนินกิจการได้ตามโครงการที่กำหนดไว้

2.2.6 สำนักงานเงินกู้เพื่อส่งเสริมการค้าของไทย จัดตั้งขึ้นโดยกรมการค้าภายใน เพื่อส่งเสริม และพัฒนาธุรกิจสำหรับผู้ประกอบการในประเทศ

2.2.7 การระดมเงินจากเอกชนหรือบุคคลภายนอกในรูปของเบี้ยประกัน แล้วนำเบี้ยประกันที่เหลือ หลังจากที่ได้จัดสรรเป็นประกันตามที่กฎหมายกำหนด เรียกรูปแบบนี้ว่า ประกันชีวิต

2.2.8 โรงรับจำนำ

อีกทั้งยังสามารถกู้ยืมเงินผ่านสหกรณ์ออมทรัพย์ เนื่องจากสหกรณ์ออมทรัพย์ถือเป็นสถาบันการเงินแห่งหนึ่งที่มีสมาชิกเป็นบุคคลที่มีอาชีพอย่างเดียวกันหรืออาศัยในที่ชุมชนเดียวกัน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมให้สมาชิกรู้จักการออมทรัพย์ และให้กู้ยืมเงินเมื่อเกิดความจำเป็น หรือเพื่อก่อให้เกิดผลประโยชน์นอกวง ซึ่งการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคได้จัดตั้งสหกรณ์ออมทรัพย์ที่มีชื่อว่าสหกรณ์ออมทรัพย์พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค จำกัด (สอ.กฟภ.) โดยมีลักษณะการให้กู้ยืม 3 ประเภท ดังนี้ (สหกรณ์ออมทรัพย์พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค จำกัด. 2560: ออนไลน์)

1. เงินกู้เพื่อเหตุฉุกเฉิน ในกรณีที่สมาชิกมีความจำเป็นเร่งด่วนหรือมีรายจ่ายที่เกิดขึ้นอย่างกะทันหัน สมาชิกสามารถกู้เงินประเภทนี้จากสหกรณ์ได้ไม่เกินครึ่งหนึ่งของเงินได้รายเดือน แต่จำกัดขั้นสูงไว้ตามฐานะของสหกรณ์และกำหนดส่งชำระคืนไม่เกิน 2 งวดรายเดือน เงินกู้ประเภทนี้ไม่ต้องมีหลักประกัน

2. เงินกู้สามัญ สมาชิกสามารถกู้เงินประเภทนี้ได้ประมาณ 4-15 เท่าของเงินได้รายเดือน แต่จะจำกัดขั้นสูงไว้ตามฐานะของสหกรณ์ และกำหนดส่งชำระคืนระหว่าง 24-72 งวดรายเดือน และต้องมีสมาชิกด้วยกันค้ำประกัน อย่างน้อย 1 คน

3. เงินกู้พิเศษ ถ้าสหกรณ์มีฐานะมั่นคงแล้ว สหกรณ์จะเปิดบริการให้เงินกู้พิเศษเพื่อให้สมาชิกนำไปลงทุนในการประกอบอาชีพ หรือกู้ไปเพื่อการเคหะสงเคราะห์ เงินกู้ประเภทนี้สามารถกู้ตามจำนวนเงินที่จะนำไปลงทุนประกอบอาชีพ หรือขึ้นอยู่กับราคาของบ้านและที่ดินที่จะซื้อ หรือจำกัดขั้นสูงไว้ไม่เกิน 400,000-1,000,000 บาท และกำหนดชำระคืน ตั้งแต่ 10-15 ปี โดยมีอสังหาริมทรัพย์เป็นหลักจำนองค้ำประกัน

และจากข้อมูลรายงานกิจการประจำปีของสหกรณ์ออมทรัพย์พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค จำกัด (สอ.กฟภ.) และกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ (2560: ออนไลน์) ได้กล่าวว่า ตั้งแต่ปีพ.ศ.2559 ถึง

เดือนมีนาคม ปีพ.ศ. 2560 สหกรณ์ออมทรัพย์พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค จำกัด มีลูกหนี้เงินกู้รวมมูลค่า 21,764 ล้านบาท และในเดือนสิงหาคม ปีพ.ศ. 2560 มีการให้บริการเงินกู้สามัญ 740 ราย เงินกู้เพื่อเหตุฉุกเฉิน 643 ราย และเงินกู้พิเศษ 1,350 ราย โดยมีลูกหนี้เงินกู้เป็นมูลค่า 23,149 ล้านบาท หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 6.36 ของลูกหนี้เงินกู้ปีพ.ศ. 2559 (สหกรณ์ออมทรัพย์พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค จำกัด. 2560: ออนไลน์)

จากแหล่งเงินกู้ยืมและประเภทของหนี้สิน ผู้วิจัยได้นำแนวคิดของวนิดา โชคปลอด (2554: 11) มาใช้ในการแบ่งแหล่งเงินกู้ยืม เนื่องจากมีเนื้อหาที่ครอบคลุมและครบถ้วน ซึ่งได้แบ่งแหล่งเงินกู้ยืมออกเป็น 2 ประเภท คือ แหล่งเงินกู้ยืมนอกระบบและแหล่งเงินกู้ยืม โดยกล่าวว่า การกู้ยืมจากแหล่งเงินกู้ในระบบจะมีกฎหมายควบคุมอยู่ทุกฝ่ายไม่ว่าจะเป็นเจ้าหนี้ ลูกหนี้ ผู้ค้ำประกัน และจะต้องปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ กติกา เงื่อนไข และข้อบังคับต่าง ๆ ของเจ้าหนี้ในระบบ ซึ่งจะมีความยุติธรรม ไม่มีการเอารัดเอาเปรียบซึ่งกันและกัน ส่วนการกู้ยืมจากแหล่งเงินกู้นอกระบบ เจ้าหนี้นอกระบบจะเป็นผู้กำหนดกฎเกณฑ์กติกา เงื่อนไขต่าง ๆ ตามความพอใจ เกิดการเอารัดเอาเปรียบจากเจ้าหนี้นอกระบบ เริ่มตั้งแต่การปล่อยกู้ ซึ่งจะปล่อยกู้โดยไม่มีสัญญาหรือหลักฐานใด ๆ แล้วเก็บเงินค่าผ่อนชำระเป็นรายวัน รวมทั้งเก็บดอกเบี้ยจากลูกหนี้ในอัตราที่สูงกว่าอัตราดอกเบี้ยของกู้ยืมจากแหล่งเงินกู้ในระบบ

2.5 ความสามารถในการชำระหนี้

เมื่อกล่าวถึงความสามารถในการชำระหนี้ มักจะหมายถึงการวิเคราะห์ปัจจัยที่เป็นส่วนประกอบของความสามารถในการชำระหนี้ เช่น ความสามารถในการหารายได้ (ค่าจ้างเงินเดือนและรายได้อื่น ๆ) แบบแผนการใช้จ่าย จำนวนสมาชิกในครอบครัว เสถียรภาพการจ้างงาน การศึกษา อาชีพและจำนวนหนี้สินที่มีอยู่ ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะนำไปใช้ในการประเมินความสามารถในการชำระหนี้ว่าบุคคลจะมีความสามารถในการชำระหนี้ได้แน่นอนหรือไม่สามารถชำระหนี้ได้ (ปิยะธิดา ดวงแก้ว. 2552: 8-9) และพิชชากร แจ่มศรี (2550: 29) ได้กล่าวว่า การประเมินความสามารถในการชำระหนี้ก่อนกู้ยืมเงินจากสถาบันการเงิน เช่น ธนาคารพาณิชย์ หรือบริษัทเงินทุน ธนาคารจะมีพนักงานที่ทำหน้าที่ในการวิเคราะห์ความสามารถในการผ่อนชำระหนี้ของผู้กู้ในวงเงินที่ผู้กู้ต้องการ ว่าผู้กู้มีความสามารถในการผ่อนชำระที่แน่นอนหรือไม่ ถ้ามีความสามารถในการชำระหนี้ จะชำระได้ในอัตราเดือนละเท่าไร ระยะเวลากี่ปี เพราะฉะนั้นการผ่อนชำระกับธนาคารจึงไม่สร้างความเดือดร้อนนักเมื่อถึงงวดผ่อนชำระ เว้นแต่ว่าผู้กู้ของเงินกู้เกินขีดความสามารถในการชำระ และในทางกลับกัน ถ้าผู้กู้ไปกู้ยืมจากบุคคล เมื่อผู้ให้กู้เห็นว่าผู้กู้เป็นคนน่าเชื่อถือก็อาจจะให้ผู้กู้เกินขีดความสามารถได้ โดยคิดอัตราดอกเบี้ยสูง การกู้ยืมจากบุคคลจึงเป็นการสร้างภาระหนี้สินอย่างหนักให้แก่ผู้กู้

อีกทั้งสถาบันการเงินส่วนใหญ่ได้ใช้หลักนโยบาย C's Policy ที่มีองค์ประกอบ 5 ประการในการวิเคราะห์ความสามารถในการชำระหนี้ ดังนี้ (ธนาคารกสิกรไทย. 2558: ออนไลน์)

1. Characteristic หมายถึง คุณสมบัติของผู้ขอสินเชื่อ เป็นการวิเคราะห์ลักษณะภายในของบุคคล ทั้งทางด้านพฤติกรรมและบุคลิกลักษณะ รวมไปถึงอุปนิสัยของผู้ขอสินเชื่อ การวิเคราะห์คุณสมบัติของผู้ขอสินเชื่อประกอบด้วย ความรับผิดชอบ ความมั่นคงทางด้านที่อยู่อาศัย หน้าที่การงาน ความซื่อสัตย์สุจริต และความเสมอต้นเสมอปลาย ซึ่งคุณสมบัติดังกล่าวจะสะท้อนถึงแนวโน้มการชำระหนี้ในอนาคต

2. Capacity หมายถึง ความสามารถในการชำระหนี้ เป็นการวิเคราะห์ปัจจัยที่เป็นส่วนประกอบของความสามารถในการชำระหนี้ โดยเฉพาะการขอสินเชื่อส่วนบุคคล ประกอบด้วยความสามารถในการหารายได้ (ค่าจ้าง เงินเดือนและรายได้อื่นๆ) แบบแผนการใช้จ่าย จำนวนสมาชิกในครอบครัว เสถียรภาพการจ้างงาน การศึกษา ความชำนาญในอาชีพ และจำนวนหนี้สินที่มีอยู่

3. Capital หรือ เงินทุน ถึงแม้ว่าการประเมินความสามารถในการชำระหนี้ จะสามารถบอกรูปแบบปัญหาที่ผู้ขอสินเชื่อจะสามารถชำระหนี้สินได้หรือไม่ และเงินทุนนี้จะแสดงถึงความมั่นคงทางการเงินของผู้กู้ ซึ่งถ้าผู้กู้มีเงินจำนวนมาก เงินทุนจะเป็นปัจจัยสำคัญอีกอย่างหนึ่งในการอนุมัติสินเชื่อ โดยส่วนประกอบในการวิเคราะห์เงินทุนได้แก่ การถือครองสินทรัพย์ และเงินออม เป็นต้น

4. Condition หมายถึง สถานการณ์แวดล้อมทั่วไป โดยเฉพาะภาวะเศรษฐกิจ คือ การเปลี่ยนแปลงในภาวะเศรษฐกิจ การเปลี่ยนแปลงอัตราดอกเบี้ย การเปลี่ยนแปลงดุลการชำระเงิน ภาวะเงินเฟ้อ และการว่างงาน เป็นต้น ซึ่งอาจจะมีผลกระทบต่อความเสี่ยงในการให้สินเชื่อ และปัจจัยเหล่านี้จะทำให้ความสามารถในการชำระหนี้แตกต่างกัน

5. Collateral หมายถึง หลักประกัน ซึ่งในการวิเคราะห์สินเชื่อนั้น ถึงแม้ว่าจะทราบความสามารถในการชำระหนี้และเงินทุนของผู้กู้แล้ว การที่จะลดความเสี่ยงของผู้กู้จำเป็นต้องมีหลักประกัน อันจะช่วยลดความเสี่ยงของหนี้สูญได้ ทั้งนี้เพื่อป้องกันความผันผวนของความสามารถในการชำระหนี้ที่เกิดขึ้น อย่างน้อยที่สุดผู้ให้กู้ยังต้องมีหลักประกันอื่นๆแทนการชำระหนี้ ซึ่งหลักประกันหรือหลักทรัพย์ค้ำประกันได้แก่ ที่ดิน อาคาร บุคคลที่เชื่อถือได้ รถยนต์ เป็นต้น

จากความสามารถในการชำระหนี้ ผู้วิจัยได้ใช้แนวคิดของปิยะธิดา ดวงแก้ว (2552) ที่ได้กล่าวว่า ความสามารถในการชำระหนี้มีปัจจัยในการพิจารณา คือ ความสามารถในการหารายได้ แบบแผนการใช้จ่าย จำนวนสมาชิกในครอบครัว เสถียรภาพการจ้างงาน การศึกษา อาชีพ และจำนวนหนี้สินที่มีอยู่ ซึ่งปัจจัยเหล่านี้สามารถนำมาใช้ในการประเมินความสามารถในการชำระหนี้ของบุคคลได้ ว่าบุคคลจะมีความสามารถในการชำระหนี้ได้ตามระยะเวลาที่กำหนดหรือไม่

3. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับพฤติกรรมการออม

3.1 ความหมายของพฤติกรรม (Behavior)

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (2545: 8) อธิบายว่า พฤติกรรม หมายถึง การกระทำทุกอย่างของมนุษย์ไม่ว่าการกระทำนั้น ผู้กระทำจะทำโดยรู้ตัวหรือไม่รู้ตัวก็ตาม ไม่ว่าคนอื่นจะสังเกตการกระทำนั้นได้หรือไม่ได้ และไม่ว่าการกระทำนั้นจะพึงประสงค์หรือไม่พึงประสงค์

วิมลสิทธิ์ หรยางกูร (2541: 3) กล่าวว่า พฤติกรรมมนุษย์ เป็นพฤติกรรมภายในควบคุมกับพฤติกรรมภายนอก โดยมนุษย์มีความรู้สึกในการสัมผัส มีการรับรู้ มีการเรียนรู้ มีการจำ มีการคิด และมีการตัดสินใจ รวมทั้งเกิดอารมณ์ต่อสิ่งต่างๆที่อยู่ภายนอก ซึ่งการประกอบกิจกรรมในชีวิตประจำวัน พฤติกรรมทางจิตของมนุษย์อาจเกี่ยวข้องโดยตรงกับมนุษย์ด้วยกัน แต่ด้วยเหตุที่ว่า สังคมมนุษย์ย่อมต้องเกิดขึ้นกับสภาพแวดล้อมทางกายภาพด้วย ไม่ว่ามนุษย์จะทำอะไรย่อมมีการรับข่าวสาร การเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อม มีการพยายามทำความเข้าใจความหมายเกิดการเรียนรู้และสะสมไว้ในจิตใจ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนากระบวนการทางจิตต่อไป

นอกจากนี้กันยา สุวรรณแสง (2542: 4) ให้ความหมายว่า พฤติกรรม คือ การแสดงกริยาอาการ บทบาท ลีลา การประพฤติปฏิบัติ และการกระทำที่แสดงออกให้ปรากฏสัมผัสได้ด้วยประสาทสัมผัสทางใดทางหนึ่งของประสาทสัมผัสทั้ง 5 หรือสามารถวัดได้ด้วยเครื่องมือ

และชุดา จิตพิทักษ์ (2545: 3) ได้ให้ความหมายว่า พฤติกรรม คือ การกระทำของบุคคลนั้นไม่รวมเฉพาะสิ่งที่ปรากฏออกมาภายนอกเท่านั้น แต่ยังรวมถึงสิ่งที่อยู่ภายในของบุคคล ซึ่งบุคคลภายนอกไม่สามารถเห็นได้โดยตรง เช่น คุณค่า (Value) ที่เขายึดถือเป็นหลักในการประเมินสิ่งต่างๆ ทัศนคติ หรือ เจตคติ (Attitude) ที่เขามีต่อสิ่งต่างๆ ความคิดเห็น (Opinion) ความเชื่อ (Belief) รสนิยม (Taste) และสภาพจิตใจ ซึ่งปัจจัยเหล่านี้ถือเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมหรือการกระทำของบุคคล

จากความหมายของคำว่าพฤติกรรม ผู้วิจัยสรุปได้ว่า พฤติกรรม หมายถึง การกระทำหรือการแสดงออกของบุคคล เพื่อตอบสนองความต้องการต่อการออม โดยพฤติกรรมที่เกิดขึ้นของแต่ละบุคคลอาจมาจากคุณค่า (Value) ทัศนคติ หรือ เจตคติ (Attitude) ความคิดเห็น (Opinion) ความเชื่อ (Belief) รสนิยม (Taste) และสภาพจิตใจของแต่ละบุคคล

3.2 ประเภทของพฤติกรรม

นักจิตวิทยาแบ่งพฤติกรรมออกเป็น 2 ประเภท ดังนี้ (นงลักษณ์ วัฒนาวิษ. 2538: 13)

3.2.1 พฤติกรรมภายนอก หมายถึง พฤติกรรมที่สามารถสังเกตได้โดยบุคคลอื่น เช่น การอ่านหนังสือ การนอน การรับประทานอาหาร การปฏิบัติต่างๆ เป็นต้น

3.2.2 พฤติกรรมภายใน หมายถึง พฤติกรรมที่บุคคลอื่นไม่สามารถสังเกตเห็นได้ แต่ตัวบุคคลนั้นสามารถทราบว่ามีพฤติกรรมเกิดขึ้น โดยใช้เครื่องมือต่างๆ เช่น ความรู้ ความคิด ความฝัน ทัศนคติ เป็นต้น

3.3 ลักษณะของพฤติกรรม

คอนแบล็ค (Cronbach, 1963: 68-70) ได้ให้ลักษณะของพฤติกรรมมนุษย์ว่ามี องค์ประกอบ 7 ประการ คือ

3.3.1 มีเป้าหมายหรือความต้องการ

3.3.2 ความพร้อม (Readiness) เป็นระดับความสามารถในการกระทำเพื่อสนองความต้องการของบุคคล

3.3.3 สถานการณ์ (Situation) หมายถึง เหตุการณ์ หรือโอกาสในการกระทำกิจการใดๆ

3.3.4 การตีความ (Interpretation) เป็นการพิจารณาเพื่อหาวิธีการตอบสนองความต้องการ

3.3.5 การตอบสนอง (Response) เป็นการกระทำ กิจกรรมต่างๆ ตามที่ได้ตัดสินใจ

3.3.6 ผลที่เกิดขึ้น (Consequence) สิ่งที่เกิดขึ้น อาจสอดคล้อง (Confirm) หรือไม่สอดคล้อง (Contradict) กับการคาดหวังก็เป็นได้

3.3.7 ปฏิกริยาต่อการผิดหวัง (Reaction to thwarting) เป็นกิริยาที่เกิดขึ้นหลังจากไม่สอดคล้องกับความต้องการ ทำให้ต้องกลับไปตีความใหม่ เพื่อเลือกวิธีการตอบสนองความต้องการให้ประสบผลสำเร็จ

จากแนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัย ได้นำความหมายของพฤติกรรม ประเภทของพฤติกรรม และลักษณะของพฤติกรรม มาประยุกต์ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เพื่อศึกษาพฤติกรรม การออมของบุคคล

3.4 ความหมายของการออม

การออมเงิน หมายถึง การที่รายอมเสียสละเงินในส่วนที่สามารถนำไปใช้จ่ายได้ทันทีเวลานี้ และเลือกที่จะนำเงินไปเก็บไว้ใช้ในอนาคตกาล โดยแบ่งเงินบางส่วนจากรายได้ในการประกอบอาชีพ เพื่อเก็บสะสมไว้ใช้จ่ายในยามเกษียณอายุหรือเมื่อยามเกิดเหตุฉุกเฉินขึ้น อย่างไรก็ตามหลายคนกลับมีความคิดที่ว่า “จะออมเงินไปทำไม เพราะเก็บเงินไปในที่สุดก็ต้องใช้อยู่ดี สู้ใช้ซื้อความสุขตอนนี้เลยน่าจะดีกว่า” แน่่อนว่าความสุขที่ได้ ณ เวลานั้นย่อมสร้างความพอใจให้แก่เราได้ทันที แต่อย่าลืมว่าชีวิตเป็นอะไรที่ไม่แน่นอนอาจมีวันใดวันหนึ่งที่เราอาจจะต้องเจอกับมรสุมชีวิตขึ้นได้ในอนาคต เช่น เจ็บป่วย ตกงาน หรือประสบอุบัติเหตุ หากในช่วงเวลานั้นไม่มีเงินเก็บออม ลองถามตัวเองดูว่า เราจะ

ทำอะไร หรือจะลองคิดดูง่ายๆ ก็ได้ว่าหลังจากที่เกษียณอายุตอน 60 ปี โดยเราคาดหวังว่าจะมีอายุยืนยาวจนถึง 80 ปี ช่วงเวลา 20 ปี ที่เหลือหลังจากเกษียณอายุจะเอาเงินที่ไหนมาใช้จ่าย หากเราไม่มีเงินออม (ธัญวงศ์ กิริตวานิชย์.2549: 42-43)

บุญรุ่ง จันทน์นาค (2554: ออนไลน์) กล่าวว่า การออม คือ ส่วนของรายได้ที่เหลืออยู่หรือรายได้ที่กันเอาไว้ไม่นำมาใช้จ่ายในการบริโภคและอุปโภคในปัจจุบัน โดยมีจุดประสงค์เพื่อเก็บไว้ใช้จ่ายในอนาคต เช่น ยามเจ็บป่วย เมื่อเกษียณหรือลงทุน เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับธนาคารแห่งประเทศไทย (2557: ออนไลน์) ได้กล่าวว่า การออม เป็นการแบ่งรายได้ส่วนหนึ่งเก็บสะสมไว้สำหรับวัตถุประสงค์ต่างๆ เช่น เพื่อใช้ในอนาคต เพื่อใช้ในยามฉุกเฉิน ซึ่งการออมส่วนใหญ่มักอยู่ในรูปแบบที่มีความเสี่ยงต่อการสูญเสียเงินต้นต่ำและได้รับผลตอบแทนไม่สูงนักเมื่อเทียบกับการลงทุน เช่น การฝากออมทรัพย์ การฝากประจำ การซื้อสลากออมทรัพย์ เป็นต้น รวมทั้งกัญญ์วรา เศรษฐากิจกุล (2554: 11-12) ที่ให้ความหมายของเงินออมว่าเป็น ส่วนของรายได้ที่เหลืออยู่ หรือที่เรากันเอาไว้ไม่นำมาใช้จ่ายในการบริโภคอุปโภคในอนาคต โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อเก็บไว้ใช้จ่ายในยามเจ็บป่วย เมื่อมีเหตุฉุกเฉิน หรือเพื่อใช้จ่ายในกิจการอื่นใดที่สมควร

นอกจากนี้รัชนิกร วงศ์จันทร์ (2558: 131-132) กล่าวว่า การออม หมายถึง การกันเงินไว้เพื่อการอุปโภค บริโภค และการลงทุนในอนาคต โดยมีสมการเงินออมคือ รายได้-เงินออม=รายจ่าย

และสุขใจ น้ำผุด และอนุชนาฏ เจริญจิตรกรรม (2551) กล่าวถึง เงินออมว่าเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้เป้าหมายของบุคคลที่กำหนดไว้ในอนาคตบรรลุวัตถุประสงค์ นอกจากนี้ เงินออมยังใช้สำหรับการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนทางการเงินที่อาจเกิดขึ้นอย่างคาดไม่ถึงของบุคคลได้อีกด้วย ดังนั้นบุคคลจึงควรมีการออมอย่างสม่ำเสมอ

จากความหมายของการออม ผู้วิจัยสรุปได้ว่า การออม หมายถึง รายได้ส่วนหนึ่งที่กันเอาไว้ไม่นำมาใช้จ่ายในการบริโภคและอุปโภคในปัจจุบัน เพื่อนำไปเป็นเงินสำรองไว้ใช้ในกรณีที่จำเป็นในอนาคต โดยเงินที่ออมนั้นอาจนำไปใช้ในการลงทุนเพื่อให้เกิดประโยชน์เพิ่มพูนได้

3.5 ความสำคัญของการออม

กาญจน์ กั้ววานพรศิริ และสุภมาส อังศุโชติ (2555: 1) ให้ความสำคัญของการออมว่า การออมเป็นพฤติกรรมที่สำคัญทั้งในระดับประเทศและในระดับบุคคล โดยเฉพาะอย่างยิ่งสำหรับผู้สูงอายุ เพราะการออมทำให้ผู้สูงอายุมีคุณภาพชีวิตที่ดี หลังจากเกษียณจากการทำงาน ทำให้มีความมั่นคงในการดำรงชีวิตอย่างมีศักดิ์ศรีในสังคมได้ ทำให้มีเงินใช้ยามฉุกเฉิน และมีสุขภาพจิตที่ดี ไม่เดือดร้อนหลังจากที่รายได้ลดลงไปหลังเกษียณอายุ รวมทั้งยังทำให้ไม่ต้องพึ่งพาเงินจากผู้อื่น และในระดับประเทศการออมจะช่วยแบ่งเบาภาระรัฐบาลในการดูแลช่วยเหลือผู้สูงอายุ โดยเฉพาะประเทศไทยที่มีการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรไปสู่การเป็นสังคมผู้สูงอายุอย่างรวดเร็ว

นอกจากนี้คนส่วนใหญ่มักจะเข้าใจว่าเงินออม หมายถึง รายได้ หักค่าใช้จ่ายอุปโภคบริโภค และค่าใช้จ่ายอื่นๆ ซึ่งเป็นความหมายที่ค่อนข้างใกล้เคียงและนับเป็นความเข้าใจที่ถูกต้องเพียงส่วนหนึ่ง เพราะเงินออมในระบบเศรษฐกิจมีความหมายกว้างรวมถึง เงินออมทั้งของภาครัฐ คือ รัฐบาลและ รัฐวิสาหกิจ และเงินออมของภาคเอกชนที่เป็นภาคธุรกิจและครัวเรือนทั้งหมด การออมนอกจากจะมีความสำคัญต่อประชาชนในแง่ ทำให้เกิดความมั่นคงในอนาคตแล้ว ยังมีความสำคัญต่อการพัฒนา เศรษฐกิจเป็นอย่างมาก เพราะช่วยสนับสนุน การลงทุนและการผลิตของประเทศ หากประเทศมีเงิน ออมและเงินลงทุนค่อนข้างสมดุล การลงทุนในประเทศก็ไม่ต้องอาศัยเงินทุนจากต่างประเทศมากนัก (คณะบัญชี มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี. 2557: 1)

อีกทั้งวรรณนิภา เจียมจิตวนิชา (2552) กล่าวว่า การสร้างฐานสินทรัพย์ให้ทำเงินหรือเป็น แหล่งรายได้ในอนาคตของบุคคลนั้นจำเป็นต้องพึ่งฐานเงินออม หากบุคคลไม่รู้จักเก็บออมและนำเงิน ออมไปลงทุนให้เกิดประโยชน์ก็ไม่สามารถที่จะบรรลุเป้าหมายอิสรภาพทางการเงินได้ แม้บุคคลนั้นจะ มีความรู้ ความสามารถในการหาแนวทางการลงทุนให้ได้รับผลตอบแทนสูงสุด แต่หากขาดฐานเงินออมที่ จะนำไปสู่การลงทุนก็จะไม่เกิดประโยชน์ ดังนั้น การออมจึงเป็นฐานสร้างความมั่นคงให้กับบุคคลใน อนาคต

จากความสำคัญของการออม ผู้วิจัยสรุปได้ว่า การออมมีความสำคัญทั้งกับบุคคล เนื่องจาก การออมเป็นรากฐานการสร้างสร้างความมั่นคงให้กับบุคคลได้ในอนาคต และในระดับประเทศการออมจะ ช่วยแบ่งเบาภาระของรัฐบาลในการดูแลช่วยเหลือผู้สูงอายุที่เพิ่มสูงขึ้นอย่างรวดเร็ว

3.6 ประโยชน์ของการออม

การออมนอกจากจะมีประโยชน์ทางด้านเศรษฐกิจของประเทศและด้านการดำรงชีพของบุคคล โดยเฉพาะผู้สูงอายุแล้ว การออมยังมีประโยชน์ในด้านสังคม ด้านวัฒนธรรม และด้านการศึกษา ดังนี้ (กาญจณี กังวานพรศิริ และสุภมาส อังศุโชติ. 2555: 2)

ด้านสังคม การรวมกลุ่มการออมตั้งแต่ระดับชุมชน ตำบล อำเภอ ถึงระดับจังหวัด ส่งผลดีต่อ สังคม อย่างกรณีการออมสัจจะลดรายจ่ายวันละ 1 บาท เพื่อนำไปใช้จ่ายในด้านสวัสดิการของสมาชิก นับเป็นเครื่องมือส่งเสริมให้สมาชิกมีความเอื้ออาทรต่อกันและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

ด้านวัฒนธรรม พฤติกรรมการออม กิจกรรมการออมและผลการออม จัดว่าเป็นวัฒนธรรม สำคัญของชุมชน เพราะการออมประกอบด้วยองค์ประกอบของความเป็นวัฒนธรรมครบถ้วน คือ มีทั้ง องค์ความรู้ วิธีปฏิบัติ ผลการปฏิบัติที่ชัดเจนและให้ประโยชน์แก่ผู้ปฏิบัติ

ด้านการศึกษา ผู้ออมหรือสมาชิกกลุ่มการออม ต้องเรียนรู้หลักการและหลักปฏิบัติ รวมถึง ผลลัพธ์ที่พึงได้จากการออม จึงจะมีแรงจูงใจในการออม เพื่อพัฒนาตนเองในการสร้างหลักประกัน ความมั่นคงในการดำรงชีวิต

จากประโยชน์ของการออม ผู้วิจัยสรุปได้ว่า การออมเงินมีประโยชน์ทั้งในด้านสังคม วัฒนธรรม และการศึกษา นอกจากนี้จากกล่าวได้ว่าการออมเป็นประโยชน์กับผู้สูงอายุ กล่าวคือ ผู้ที่มีการออมตั้งแต่ช่วงวัยทำงานจะทำให้ภายหลังเกษียณอายุจะสามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข แต่หากไม่ได้ออมไว้ ภายหลังเกษียณอายุอาจต้องรอการพึ่งพิงจากรัฐบาลซึ่งอาจไม่เพียงพอต่อการดำรงชีวิต

3.7 สัดส่วนที่เหมาะสมในการออม

โดยทั่วไปบุคคลควรออมเงินประมาณ 1 ใน 4 ของรายได้ในแต่ละเดือน อย่างไรก็ตาม อัตราส่วนนี้สามารถปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสม ขึ้นอยู่กับรายได้ปัจจุบันและแผนทางการเงินที่วางไว้ เช่น หากมีแผนที่จะใช้เงินก้อนใหญ่ในระยะเวลาอันใกล้ อาจจำเป็นต้องออมเงินมากกว่า 1 ใน 4 เพื่อให้ถึงเป้าหมายทางการเงินได้เร็วขึ้น แต่ถ้าเรามีรายได้น้อยและหนี้สินเยอะ ก็อาจลดการออมลงเพื่อนำเงินจำนวนนี้ไปทยอยผ่อนชำระหนี้สินที่มีให้หมดก่อนแล้วค่อยออมเพิ่มขึ้น (ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2557: ออนไลน์)

นฤมล สอาดโคม (2551: 103-105) ได้แนะนำการออมเงินและการลงทุนตามช่วงวัยดังต่อไปนี้

อายุ 20-30 ปี เป็นวัยเริ่มต้นทำงาน ยังไม่มีการรับผิดชอบมากนัก ควรออมเงินประมาณ ร้อยละ 10-15 ของรายได้ และในด้านการลงทุนสามารถลงทุนความเสี่ยงระดับสูงได้มากกว่าวัยอื่น สัดส่วนการลงทุนในหุ้น ตราสารหนี้ และเงินฝากที่เหมาะสมโดยเฉลี่ยคือ 50 : 25 : 25

อายุ 30-40 ปี เป็นวัยสร้างครอบครัว หน้าที่การงานเริ่มมั่นคงแต่ภาระค่าใช้จ่ายก็เพิ่มขึ้น มีการลงทุนซื้อทรัพย์สินต่างๆ ควรออมเงินประมาณร้อยละ 15-20 ของรายได้ และควรเริ่มให้ความสำคัญกับการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุ ในด้านการลงทุนควรลดระดับความเสี่ยงลง สัดส่วนการลงทุนในหุ้น ตราสารหนี้ และเงินฝากที่เหมาะสมโดยเฉลี่ยคือ 40 : 40 : 20

อายุ 40-50 ปี เริ่มเข้าสู่วัยกลางคน ครอบครัวเริ่มมั่นคง ภาระการเงิน/การผ่อนชำระหนี้สินต่างๆ เริ่มผ่อนคลายเป็นควรออมเงินประมาณร้อยละ 30 ของรายได้ และช่วงวัยนี้ควรเริ่มลงทุนในอสังหาริมทรัพย์เพื่อสร้างรายได้เพิ่มที่มีความเสี่ยงน้อย สัดส่วนการลงทุนในหุ้น ตราสารหนี้ เงินฝาก และอสังหาริมทรัพย์ที่เหมาะสมโดยเฉลี่ยคือ 30 : 30 : 20 : 20

อายุ 50-60 ปี เป็นวัยที่มีความมั่นคงที่สุด ควรเริ่มคิดถึงการใช้เวลาว่าง แต่คนส่วนใหญ่เมื่อถึงวัยนี้เพิ่งเริ่มนึกถึงการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุ สัดส่วนการลงทุนในหุ้น ตราสารหนี้ เงินฝาก และ อสังหาริมทรัพย์ที่เหมาะสมโดยเฉลี่ยคือ 20 : 30 : 30 : 20 และควรซื้อประกันชีวิตแบบออมทรัพย์ไว้ด้วย

จากสัดส่วนที่เหมาะสมในการออม ผู้วิจัยได้ใช้แนวคิดของนฤมล สอาดโนม (2551: 103-105) ที่กล่าวว่า สัดส่วนที่เหมาะสมในการออมขึ้นอยู่กับภาระหน้าที่ของแต่ละช่วงวัย คือ บุคคลที่มีอายุ 20-30 ปี เป็นวัยเริ่มต้นทำงาน ยังไม่มีการรับผิดชอบมากนัก ควรออมเงินประมาณ ร้อยละ 10-15 ของรายได้ บุคคลที่มีอายุ 30-40 ปี เป็นวัยสร้างครอบครัว หน้าที่การงานเริ่มมั่นคงแต่ภาระค่าใช้จ่ายก็เพิ่มขึ้น มีการลงทุนซื้อทรัพย์สินต่างๆ ควรออมเงินประมาณร้อยละ 15-20 ของรายได้และควรเริ่มให้ความสำคัญกับการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุ และบุคคลที่มีอายุ 40-50 ปี เริ่มเข้าสู่วัยกลางคน ครอบครัวเริ่มมั่นคง ภาระการเงิน/การผ่อนชำระหนี้สินต่างๆ เริ่มผ่อนคลาย ควรออมเงินประมาณร้อยละ 30 ของรายได้

3.8 รูปแบบของการออม

จากความหมายของคำว่า การออม ทำให้ทราบว่าการออมนั้นมีความสำคัญกับบุคคลอย่างยิ่ง เนื่องจากสามารถนำเงินออมไปใช้ได้ในอนาคต ซึ่งจะทำให้บุคคลสามารถเพิ่มดอกผลจากการออมได้ โดยสามารถจำแนกรูปแบบการออมได้ 3 ประเภท ดังนี้

3.8.1 การออมเพื่อเกษียณอายุ

รูปแบบการออมเพื่อการเกษียณของประเทศไทยในปัจจุบัน ได้ขยายขอบเขตความคุ้มครองครอบคลุมประชากรโดยทั่วไปนอกเหนือจากข้าราชการ เพื่อสร้างความสามารถในการพึ่งพาตนเองในวัยเกษียณให้กับประชาชน ตามทฤษฎีระบบเงินออมของธนาคารโลก โดยเฉพาะกลุ่มราชการที่สามารถเข้าถึงระบบบำนาญที่เป็นหลักประกันได้ทั้ง 3 เสาหลัก (กองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ, 2556: ออนไลน์)

เสาหลักที่ 1 (Pillar I) ระบบการออมภาคบังคับที่บริหารจัดการโดยภาครัฐ (รัฐจัดให้)

มีจุดมุ่งหมายในการกระจายรายได้ ชัดความยากจนและลดภาระของรัฐในการดูแลผู้สูงอายุ ส่วนมากจะเป็นกองทุนแบบกำหนดประโยชน์ทดแทน (Defined Benefit หรือ DB) คือ กำหนดสูตรบำนาญที่สมาชิกจะได้รับ โดยสมาชิกแต่ละคนจะได้รับบำนาญมากขึ้นขึ้นอยู่กับระยะเวลาการส่งเงินสมทบและรายได้ โดยผู้บริหารกองทุน (เรียกว่า Plan Sponsor) มีภาระหน้าที่และต้องรับความเสี่ยงในการจัดหาเงินมาให้พอจ่ายบำนาญในประเทศไทย กองทุนที่จัดอยู่ในกลุ่มนี้ ได้แก่

1. บำนาญของข้าราชการที่จ่ายโดยกรมบัญชีกลาง ถือได้ว่าเป็นบำนาญแบบ Defined Benefit เช่นกัน แต่เป็นแบบที่เรียกว่า pay as you go คือไม่ได้จัดเก็บเงินสมทบไว้แต่แรก รัฐบาลจะตั้งงบประมาณมาจ่ายก็ต่อเมื่อข้าราชการเกษียณ ระบบนี้ครอบคลุมข้าราชการประมาณ 1 ล้านคน

2. กองทุนประกันสังคมกรณีชราภาพ ครอบคลุมลูกจ้างในภาคเอกชนจำนวน 11 ล้านคน โดยกำหนดสูตรเงินบำนาญไว้ว่า สมาชิกหรือผู้ประกันตนที่มีอายุครบ 55 ปีขึ้นไป เกษียณจากการทำงานและสมทบมาแล้วไม่ต่ำกว่า 180 เดือน มีสิทธิรับ “บำนาญ” เท่ากับร้อยละ 20 ของเงินเดือนเฉลี่ย 60 เดือนสุดท้าย (คำนวณจากรายได้ ขั้นต่ำกว่า 1,650 บาท และไม่เกิน 15,000 บาทต่อเดือน) หากสมทบเกินกว่า 15 ปี ทุกๆ ปีที่สมทบเพิ่มจะได้รับบำนาญส่วนเพิ่มอีกร้อยละ 1.5 ของเงินเดือนเฉลี่ย 60 เดือนสุดท้าย ส่วนผู้ประกันตนที่อายุครบ 55 ปีขึ้นไป เกษียณจากการทำงานและสมทบมาแล้วไม่ต่ำกว่า 12 เดือนแต่ไม่ครบ 180 เดือน จะได้รับ “บำเหน็จ” เป็นเงินก้อนเท่ากับเงินสมทบของตนเองและนายจ้างที่สะสมไว้ก่อนเกษียณ บวกดอกผลจากการลงทุนเงินที่จะเอามาจ่ายเป็นบำเหน็จ และบำนาญนี้มาจากเงินสมทบของผู้ประกันตนร้อยละ 3 ของเงินเดือนรวมกับของนายจ้างอีกร้อยละ 3 เป็นร้อยละ 6 ต่อเดือน

เสาหลักที่ 2 (Pillar II) ระบบการออมที่จัดตั้งและบริหารโดยภาคเอกชนหรือกลุ่มวิชาชีพ (ภาคบังคับ)

ส่วนใหญ่เป็นกองทุนแบบกำหนดอัตราเงินสมทบให้สมาชิกและนายจ้างจะต้องจ่ายเข้ากองทุนในแต่ละเดือน (Defined Contribution หรือ DC) เมื่อเกษียณจะได้รับเงินคืนเท่ากับส่วนที่ตนเองสมทบบวกส่วนที่นายจ้างสมทบและดอกผลจากการลงทุนในประเทศไทย กองทุนที่จัดอยู่ในกลุ่มนี้ คือ

กองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ จัดตั้งขึ้นภายใต้พระราชบัญญัติกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ พ.ศ. 2539 เป็นระบบบำเหน็จบำนาญของข้าราชการ 12 ประเภท ที่กำหนดอัตราเงินสะสมของสมาชิกไว้ที่อัตราร้อยละ 3 ของเงินเดือน และมีการกำหนดอัตราเงินสะสมของภาครัฐ (เงินสมทบ เงินประเดิม และเงินชดเชย) ที่เรียกว่า Defined Contribution เข้ากองทุน กบข ซึ่งมีหน้าที่นำเงินไปลงทุน และผลประโยชน์ที่ได้รับจากเงินลงทุนและเงินของสมาชิกจะถูกจัดสรรเข้าสู่บัญชีสมาชิกรายบุคคล ดังนั้นข้าราชการที่เป็นสมาชิก กบข. เมื่อออกจากงานหรือเกษียณจะได้รับเงิน 2 ก้อน คือ (1) เงินบำนาญ (Defined Benefit) จากระบบบำเหน็จบำนาญข้าราชการ กรมบัญชีกลาง และ (2) เงินในส่วน กบข. ที่มาจากเงินสะสม เงินสมทบ และผลประโยชน์ที่ได้จากการลงทุน ระบบ กบข. จึงเป็นระบบบำเหน็จบำนาญแบบ Hybrid ที่ข้าราชการผู้เกษียณอายุจะได้รับเงินจากระบบบำเหน็จบำนาญที่แน่นอนจากรัฐบาล และได้รับเงินก้อนจาก กบข. ที่ได้ออมร่วมกันระหว่างข้าราชการและรัฐบาล เพื่อเสริมให้ข้าราชการมีความมั่นคงด้านรายได้มากขึ้น ในปีพ.ศ. 2556 มีเงินลงทุนสะสม (ไม่รวมเงินสำรอง) ประมาณ 500,000 ล้านบาท ครอบคลุมสมาชิกที่เป็นข้าราชการจำนวนประมาณ 1.2 ล้านคน

เสาหลักที่ 3 (Pillar III) ระบบการออมภาคสมัครใจที่ประชาชนเลือกออมเอง (ภาคสมัครใจ)

ส่วนใหญ่เป็นการออมเพิ่มเติมต่อยอดจากระบบการออมภาคบังคับที่ตนเองมีอยู่แล้ว ในประเทศไทยการออมที่อยู่ในกลุ่มนี้ได้แก่ การซื้อกองทุนรวมเพื่อการเลี้ยงชีพ (RMF) กองทุนการออมแห่งชาติ และกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. กองทุนรวมเพื่อการเลี้ยงชีพ (Retirement Mutual Fund: RMF) เริ่มจัดตั้งขึ้นเมื่อเดือน มีนาคม พ.ศ. 2544 โดยมีวัตถุประสงค์ในการส่งเสริมการออมภาคสมัครใจให้กับลูกจ้างที่นายจ้างไม่มีกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ หรือลูกจ้างที่ต้องการจะออมเงินเพิ่มขึ้น บริษัทหลักทรัพย์จัดการกองทุนรวมจะเสนอกองทุนรวมในแบบความเสี่ยงต่างๆ โดยผู้ลงทุนสามารถปรับเปลี่ยนแผนการลงทุนจากกองทุนหนึ่งไปยังอีกกองทุนหนึ่ง หรือจะเปลี่ยนไปที่ผู้จัดการกองทุนอื่นก็ได้ หากผู้ลงทุนนั้นจะได้ออนหน่วยลงทุนก่อนอายุครบ 55 ปีจะต้องเสียภาษี 5 ปี ก่อนวันไถ่ถอน

2. กองทุนการออมแห่งชาติ (National Savings Fund) เป็นระบบการออมแบบสมัครใจและสามารถเลือกออมเป็นรายเดือนหรือรายงวดได้ ทั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างหลักประกันยามชราภาพในรูปแบบบำนาญ สร้างความเท่าเทียมและเป็นธรรมแก่ประชาชน โดยเฉพาะแรงงานที่อยู่นอกระบบ ซึ่งผู้มีสิทธิเป็นสมาชิกจะต้องเป็นบุคคลสัญชาติไทยซึ่งมีอายุไม่ต่ำกว่า 15 ปีบริบูรณ์ และไม่เกิน 60 ปีบริบูรณ์ และไม่เป็นสมาชิกของกองทุนเพื่อการชราภาพใดๆ ที่มีการสมทบเงินจากรัฐหรือนายจ้าง

3. กองทุนสำรองเลี้ยงชีพ (Provident Fund) จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ พ.ศ. 2530 เป็นการออมภาคสมัครใจและเป็นการออมร่วมกันระหว่างนายจ้างและลูกจ้างเพื่อให้ลูกจ้างได้ออมเงินไว้เพื่อการเกษียณ กองทุนมีสถานะเป็นนิติบุคคลแยกจากนายจ้าง โดยทั้งนายจ้างและลูกจ้างจะร่วมกันแต่งตั้งคณะกรรมการกองทุนประกอบด้วยตัวแทนจากนายจ้างและลูกจ้าง คณะกรรมการจะเลือกผู้จัดการกองทุน เงินสะสมจากลูกจ้างต้องไม่ต่ำกว่าร้อยละ 2 ของเงินเดือนและไม่เกินร้อยละ 15 ของเงินเดือน ส่วนเงินสมทบจากนายจ้างต้องไม่ต่ำกว่าเงินสะสมของลูกจ้าง และลูกจ้างจะได้รับเงินก้อนเมื่อออกจากงานหรือเกษียณโดยเงินสะสมของลูกจ้างและเงินสมทบจากนายจ้างสามารถนำไปลดหย่อนภาษีได้ และผลประโยชน์ที่จ่ายให้นั้นก็ไม่เสียภาษี

3.8.2 การออมในรูปทรัพย์สินถาวร เป็นการออมโดยนำรายได้ส่วนที่เหลือจากการบริโภคไปใช้โดยการซื้อทรัพย์สินถาวร (Real Assets) มาถือไว้ โดยมีเป้าหมายในการซื้อทรัพย์สินถาวรแตกต่างกันไป บ้างก็ถือไว้เพราะความจำเป็น บ้างก็ถือไว้เป็นหลักประกันในอนาคต บ้างก็ถือไว้เพื่อความสวยงามและดูมีฐานะมั่นคง สำหรับชนิดของทรัพย์สินถาวรที่บุคคลถือไว้ (วิไลลักษณ์ และวลัยภรณ์. 2531: 36-39) ได้แก่

3.8.2.1 ที่ดิน ซึ่งครัวเรือนส่วนใหญ่นิยมถือไว้เป็นทรัพย์สินอย่างหนึ่ง โดยคาดว่ามูลค่าของทรัพย์สินนี้จะเพิ่มขึ้นในอนาคต และจะเพิ่มหลักประกันความมั่นคงของครัวเรือนได้ด้วย

3.8.2.2 อาคารและสิ่งก่อสร้างเพื่ออยู่อาศัย เป็นลักษณะการออมอย่างหนึ่ง ซึ่งครัวเรือนทั่วไปมักจะกระทำ คือ เมื่อมีรายได้เกินกว่ารายจ่ายเพื่อการบริโภค ก็จะนำรายได้ส่วนที่เหลือไปซื้อที่อยู่อาศัย โดยอาจจะจ่ายเต็มราคาหรือผ่อนชำระก็ได้ ขึ้นอยู่กับผู้ออมว่าจะมีเงินออมมากหรือน้อยเพียงใด

3.8.2.3 ทรัพย์สินประเภททุนที่ใช้ในการผลิต การซื้อทรัพย์สินประเภททุน (Capital goods) เช่น เครื่องจักร เครื่องมือต่างๆ สำหรับการผลิตนั้น อาจถือเป็นการออมอย่างหนึ่ง เพราะรายได้ส่วนที่เหลือจากการบริโภคเมื่อนำมาซื้อทรัพย์สินดังกล่าวไว้ เท่ากับว่าเป็นการสะสมการออมไว้ประเภทหนึ่งเช่นกัน

3.8.2.4 การเพิ่มขึ้นของสินค้าคงเหลือ อาจจัดได้ว่าเป็นการออมเช่นกัน เนื่องจากจำนวนของสินค้าคงเหลือก็คือส่วนหนึ่งของรายได้ที่ไม่ได้ใช้จ่ายนั่นเอง

3.8.2.5 การซื้อโลหะมีค่าและอัญมณี แต่อย่างไรก็ตามต้องคำนึงถึงมูลค่าของการออมในรูปทรัพย์สินถาวรว่าจะต้องหักค่าเสื่อมราคาออกด้วย

3.8.3. การออมในรูปทรัพย์สินทางการเงิน เป็นการออมอีกรูปแบบหนึ่งคือ การถือไว้เป็นทรัพย์สินทางการเงิน (Financial Assets) ซึ่งมีการออมในลักษณะ ดังต่อไปนี้

3.8.3.1 การออมในรูปทรัพย์สินทางการเงินในระบบ หมายถึง การออมโดยการถือทรัพย์สินทางการเงินที่สร้างขึ้นภายใต้ขอบเขตของกฎหมายคุ้มครองอยู่ ซึ่งมีรูปแบบการออมคือ

3.8.3.1.1 เงินสดในมือ ซึ่งการถือเงินสดไว้ในมือทั้งในรูปของเงินบาทและเงินตราต่างประเทศจะเป็นลักษณะเพื่อต้องการสภาพคล่องสูง แม้ว่าจะไม่มีผลตอบแทน แต่อาจจะเกิดความเสี่ยงจากการเปลี่ยนแปลงค่าเงินและการสูญหาย และธนัยวงศ์ กิริติวานิชย์ (2549: 51) ได้กล่าวว่า ข้อดีของการเก็บเงินไว้กับตนเอง คือ เมื่อใดที่บุคคลต้องการเงินก็สามารถนำออกมาใช้ได้ทันที เนื่องจากเงินอยู่ใกล้มือ แต่อย่างไรก็ตามการออมเงินวิธีนี้จะต้องระมัดระวังในเรื่องของ

- นิสัยการจับจ่ายใช้สอยที่อาจเกิดขึ้นตามมา เนื่องจากการมีเงินอยู่ใกล้ตัว

- ความปลอดภัยจากการถูกขโมยหรือโจรกรรม

- การสูญหาย การลืม หรือเก็บผิดที่ผิดทาง

- การตรวจนับความถูกต้องของจำนวนเงินที่เก็บอย่าง

สม่ำเสมอ

- การลดลงของมูลค่าเงิน เนื่องจากเงินเฟ้อ
- การที่เงินเก็บไม่ได้ถูกนำมาใช้ทำงานให้เกิดดอกผลขึ้นมา

3.8.3.1.2 เงินฝากที่สถาบันการเงินต่างๆ เช่น เงินฝากที่ธนาคารพาณิชย์ (รวมถึงเงินฝากที่เป็นเงินตราต่างประเทศ) ธนาคารออมสิน ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ธนาคารอาคารสงเคราะห์ และสหกรณ์ออมทรัพย์ เป็นต้น ซึ่งการออมผ่านสถาบันการเงินต่างๆ แม้ว่าจะไม่มีสภาพคล่องเท่ากับการได้ถือเงินสดไว้ในมือ แต่การออมในรูปแบบนี้จะได้รับผลตอบแทนเป็นดอกเบี้ยหรือเงินปันผลโดยจะไม่มีความเสี่ยงจากการสูญหาย นอกจากนี้ธนัยวงศ์ กิริติวานิชย์ (2549: 52) ได้กล่าวเพิ่มเติมว่าการฝากเงินกับสถาบันการเงินเป็นสิ่งสำคัญสำหรับผู้ฝาก ดังนั้นควรทำความรู้จักกับสถาบันการเงิน ดังนี้

- ธนาคารพาณิชย์ เป็นสถาบันการเงินที่ประกอบธุรกิจประเภทรับฝากเงินและให้กู้ยืมเงินเป็นหลัก การฝากเงินกับธนาคารพาณิชย์เป็นที่นิยมกันมาก เพราะมีความมั่นคงปลอดภัยสูง ฝากได้ง่าย ถอนสะดวก บริการรวดเร็ว นอกจากนี้บุคคลควรที่จะทำการแยกบัญชีเงินออมของตนเองออกจากบัญชีที่เก็บไว้สำหรับใช้จ่ายออกจากกันอย่างชัดเจน เพื่อป้องกันไม่ให้นำเงินออมออกมาใช้จ่ายในสิ่งที่ต้องการ

- ธนาคารออมสิน เป็นสถาบันการเงินที่รัฐบาลจัดตั้งขึ้น โดยเฉพาะ เพื่อสนับสนุนให้ประชาชนทั่วไปรู้จักประหยัดและเก็บออม

- บริษัทเงินทุน ถือเป็นสถาบันการเงินที่จัดตั้งขึ้นมา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อจัดหาเงินทุนให้แก่ผู้ที่ต้องการกู้ยืมเงินทั้งในระยะสั้นและระยะยาว ทั้งนี้สามารถออมเงินผ่านบริษัทเงินทุนได้ด้วยการเปิดบัญชีเงินฝากแบบประจำ

- สหกรณ์ จัดเป็นสถาบันการเงินที่มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมการออมเงินในหมู่สมาชิก ตลอดจนให้ความช่วยเหลือสมาชิกในด้านต่างๆ

3.8.3.1.3 การซื้อหลักทรัพย์ทางการเงินต่างๆ ทั้งของรัฐบาลและเอกชน เช่น ตั๋วเงินคลัง ตั๋วสัญญาใช้เงิน ตั๋วการค้า พันธบัตร หุ้นสามัญ สลากออมสิน ฯลฯ ซึ่งการถือครองในรูปแบบหลักทรัพย์ทางการเงินต่าง ๆ จะมีสภาพคล่องน้อย เนื่องจากมีการกำหนดเวลาใช้คืน ซึ่งต้องถึงกำหนดเวลาก่อนจึงจะสามารถได้คืน แต่จะได้รับผลประโยชน์ในรูปแบบผลตอบแทนไม่ว่าจะได้รับเป็นเงินปันผล หรือ ดอกเบี้ย นอกจากนี้ธนัยวงศ์ กิริติวานิชย์ (2549: 53) ได้ให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมว่าการซื้อหลักทรัพย์ทางการเงินในรูปแบบต่างๆควรพิจารณาประเภทหลักทรัพย์ให้รอบคอบ ดังนี้

- ตั๋วสัญญาใช้เงิน เป็นตราสารทางการเงินระยะสั้นที่ผู้ออกสัญญากับผู้ซื้อว่าจะใช้เงินตามจำนวนเงินที่ระบุไว้บนหน้าตั๋ว พร้อมกับดอกเบี้ยให้ภายในระยะเวลาที่

กำหนด ทั้งนี้หากผู้ฝากต้องการถอนเงินออกก่อนกำหนด ก็สามารถที่จำนำตัวสัญญาใช้เงินนั้นมาขาย
ลดกับทางธนาคารได้

- สลากออมสิน ถือเป็นรูปแบบการออมเงินประเภทหนึ่งที่ยุ
ฝากไม่เพียงแต่จะได้รับดอกเบี้ย หากยังมีสิทธิถูกรางวัลตามที่ธนาคารออมสินกำหนดไว้อีกด้วย โดย
จะมีการกำหนดเงื่อนไขการฝากและเงื่อนไขการถอนคืนที่แน่นอน

3.8.3.1.4 การให้กู้ยืมซึ่งมีสัญญาถูกต้องตามกฎหมายทั้งระยะสั้น
และระยะยาว ซึ่งการให้กู้ยืมโดยมีสัญญาที่นั้นจะได้รับผลตอบแทนในรูปของดอกเบี้ยเงินกู้ แต่อาจไม่
มากเท่ากับการกู้ยืมนอกระบบแต่จะมีความเสี่ยงน้อยกว่า เนื่องจากมีสัญญาการกู้ยืมถูกต้องตาม
กฎหมาย

3.8.3.1.5 เบี้ยประกันตามกรรมธรรม์ประกันชีวิต และกองทุนรวม
ซึ่งธณียวงศ์ กิริตวานิชย์ (2549: 54-55) ได้กล่าวถึง การประกันชีวิตว่าเป็นการออมเพื่อลดความเสี่ยง
จากการสูญเสียทรัพย์สิน หรือรายได้ที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต โดยอาจมีสาเหตุมาจากการเจ็บป่วย
อุบัติเหตุ หรือตาย โดยมีหลักการที่สำคัญ คือ ผู้ทำประกันต้องทำด้วยความสมัครใจ โดยจะมีกรรมธรรม์
หรือหนังสือสัญญาประกันภัยเก็บไว้เป็นหลักฐาน มีการกำหนดสิ่งที่ต้องการคุ้มครองวงเงินตลอดจน
ระยะเวลาการคุ้มครองที่ชัดเจนและแน่นอน ซึ่งผู้ทำประกันจะต้องเสียเบี้ยประกันให้แก่บริษัทประกัน
เป็นงวดๆ เพื่อได้รับความคุ้มครองความเสี่ยง โดยผลประโยชน์ที่ผู้ทำประกันจะได้รับจะอยู่ในรูปค่า
สินไหมทดแทน เพื่อชดเชยความเสียหาย หรือบรรเทาความสูญเสียทางการเงินที่เกิดขึ้น ทั้งนี้นอกจาก
เนื่องจากการประกันชีวิต ในปัจจุบันมีการประกันชีวิตแบบสะสมทรัพย์ที่เหมาะสมกับผู้ทำประกันที่
ต้องการทั้งความคุ้มครอง และการออมทรัพย์ควบคู่กันไปด้วย โดยรูปแบบคล้ายๆกับฝากเงินไว้กับ
ธนาคารในลักษณะฝากประจำและต่อเนื่อง โดยเมื่อครบกำหนดสัญญา ผู้ทำประกันจะได้รับทั้งเงิน
ประกันและผลตอบแทนพิเศษอื่นๆ ตามที่กำหนดไว้ในกรรมธรรม์นั้นด้วย

3.8.3.1.6 อื่นๆ เช่น เงินค่าน้ำหนักสมาชิกสหกรณ์ เงินค่า ฅาปนกิจกิจ
สงเคราะห์ เป็นต้น

3.8.3.2 การออมในรูปทรัพย์สินทางการเงินนอกระบบ ซึ่งหมายถึง การถือ
ทรัพย์สินทางการเงินที่ไม่อยู่ในขอบเขตของกฎหมาย ซึ่งกฎหมายจะคุ้มครองได้ยาก การออมใน
รูปแบบนี้คือ

3.8.3.2.1 การเล่นแชร์

3.8.3.2.2 การให้กู้ยืมเป็นการส่วนตัวโดยไม่มีสัญญากู้ยืม

3.8.3.3 อื่นๆ เช่น การลดลงของหนี้สิน อาจถือเป็นการออมได้อีกรูปแบบหนึ่ง โดยผู้ออมจะนำเงินไปจ่ายชำระหนี้ตัวเอง นอกจากนี้รายจ่ายเพื่อการซ่อมแซมรักษาทรัพย์สินก็น่าจะถือว่าเป็นรูปแบบหนึ่งของการออม เพราะค่าซ่อมแซมดังกล่าวจะต้องนำมาจากส่วนหนึ่งของการออม

รูปแบบการออมสำหรับพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค

1. สหกรณ์ออมทรัพย์พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค จำกัด

สหกรณ์ออมทรัพย์พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค จำกัด (สอ.กฟภ.) (2560: ออนไลน์) ก่อตั้งขึ้นโดยความร่วมมือระหว่างการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค (กฟภ.) และสมาคมพนักงานรัฐวิสาหกิจการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค (สพร.กฟภ.) โดยได้รับการจดทะเบียนตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2511 เมื่อวันที่ 19 ธันวาคม พ.ศ. 2537 เพื่อส่งเสริมการออมทรัพย์ในหมู่สมาชิกและพนักงาน กฟภ. เพื่อบรรเทาความเดือดร้อนทางการเงินเกี่ยวกับการกู้เงินนอกระบบของพนักงาน และเพื่อส่งเสริมการช่วยตนเองและช่วยเหลือซึ่งกันและกันในหมู่สมาชิก

จากการรายงานกิจการประจำปีของสหกรณ์ออมทรัพย์พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค จำกัด (สอ.กฟภ.) และกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ (2560: ออนไลน์) ได้กล่าวว่า สหกรณ์ออมทรัพย์พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค จำกัด จัดอยู่ใน 10 อันดับ สหกรณ์ที่มีผลการดำเนินงานในระดับแนวหน้าของประเทศโดยจากผลการสำรวจตั้งแต่ปีพ.ศ. 2559 ถึงเดือนมีนาคม ปีพ.ศ. 2560 พบว่า สหกรณ์ออมทรัพย์พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค จำกัด มีจำนวนสมาชิกทั้งหมด 31,559 คน ทุนดำเนินการ (ทั่วประเทศ แต่ไม่รวมชุมนุมสหกรณ์ออมทรัพย์ฯ) 36,121 ล้านบาท ทุนเรือนหุ้น 14,394 ล้านบาท ปริมาณธุรกิจ (ไม่รวมชุมนุมสหกรณ์ออมทรัพย์ฯ) 36,254 ล้านบาท มีเงินรับฝาก 14,490 ล้านบาท และพบว่าในเดือนกรกฎาคม ปีพ.ศ. 2560 มีจำนวนสมาชิกเป็น 32,584 คน มีเงินรับฝากออมทรัพย์ 257 ล้านบาท โดยแบ่งเป็น เงินฝากออมทรัพย์พิเศษ 10,114 ล้านบาท เงินฝากออมทรัพย์สุขเกษียณ 4,604 ล้านบาท และเงินฝากเพิ่มพูน 49 ล้านบาท รวมเงินรับฝากเป็นมูลค่า 14,974 ล้านบาท หรือเพิ่มขึ้นคิดเป็นร้อยละ 3.35 โดยมีอัตราดอกเบี้ยเงินฝากสหกรณ์ คือ เงินฝากออมทรัพย์ร้อยละ 2.00 ต่อปี เงินฝากออมทรัพย์พิเศษ (ทุกยอดเงินฝาก) ร้อยละ 3.00 ต่อปี เงินฝากออมทรัพย์สุขเกษียณร้อยละ 4.00 ต่อปี และเงินฝากเพิ่มพูนร้อยละ 4.00 ต่อปี (สหกรณ์ออมทรัพย์พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค จำกัด. 2560: ออนไลน์)

2. กองทุนสำรองเลี้ยงชีพพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค (กสช.กฟภ.)

กองทุนสำรองเลี้ยงชีพ พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค ซึ่งจดทะเบียนแล้ว จัดตั้งเมื่อวันที่ 30 ตุลาคม พ.ศ. 2539 จำนวนสมาชิกเริ่มต้น 26,642 คน จำนวนสมาชิกปัจจุบัน 30,008 คน เงินทุนเริ่มต้น 6,653.01 ล้านบาท เงินทุนปัจจุบัน 3,9513.78 ล้านบาท มีคณะกรรมการกองทุน กสช.กฟภ. มีทั้งหมด 21 คน โดย กรรมการที่มาจากการเลือกตั้ง 8 คน และคณะกรรมการที่มาจากการแต่งตั้ง โดย

การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค 13 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค จำนวน 11 คน และผู้แทนจากสหภาพแรงงานรัฐวิสาหกิจการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค 2 คน

กองทุนสำรองเลี้ยงชีพเป็นกองทุนที่ส่งเสริมให้ลงทุนในระยะยาวเพื่อการเกษียณ ซึ่งสามารถช่วยถ่วงเฉลี่ยความเสี่ยงจากการลงทุนได้ แต่ก็มีโอกาสที่จะขาดทุนได้เช่นเดียวกัน ดังนั้น สมาชิกกองทุนไม่ควรปล่อยปละละเลยเงินลงทุนในกองทุนนี้ ควรติดตามผลการดำเนินงานและข่าวคราวเศรษฐกิจการลงทุนอย่างสม่ำเสมอ เพื่อประเมินสถานการณ์จะได้ปรับพอร์ตการลงทุนได้ทันทั่วทั้งที่ โดย กสช.กฟภ. มีอัตราเงินสะสมและเงินสมทบกองทุน คือ เงินสะสมสมาชิก กสช.กฟภ. สามารถหักเงินสะสมได้ตั้งแต่อัตราสะสม 3%-15% ของเงินเดือน ส่วนเงินสมทบการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคสมทบเงินให้กับสมาชิก กสช.กฟภ. ตั้งแต่ 9%-11% ของเงินเดือน โดยมีรายละเอียดดังนี้

- อายุงานไม่ถึง 10 ปี กฟภ. สมทบให้ 9%
- อายุงานตั้งแต่ 10 ปี แต่ไม่เกิน 20 ปี กฟภ. สมทบให้ 10%
- อายุงานตั้งแต่ 20 ปีขึ้นไป กฟภ. สมทบให้ 11%

นโยบายการลงทุนของ กสช.กฟภ. เพื่อสมาชิกเลือก เริ่มใช้ตั้งแต่วันที่ 1 กรกฎาคม พ.ศ.2553

1. กองทุนนโยบายการลงทุนตราสารหนี้ ได้แก่ ลงทุนเงินฝาก ตราสารหนี้ภาครัฐ และตราสารหนี้ภาคเอกชน มูลค่าทรัพย์สินต่อหน่วย (NAV) 19.8479 บาทต่อหน่วย มูลค่าทรัพย์สินสุทธิ (NAV) 14,661.13 ล้านบาท

- การลงทุนตราสารหนี้ มีวัตถุประสงค์การลงทุน เพื่อให้มีอัตราผลตอบแทนต่อปีมากกว่าเงินฝากบวกค่าคงที่ (1%) ระยะเวลาการลงทุน 1 ปี ความเสี่ยงที่ยอมรับได้ ณ ระดับความเชื่อมั่นมากกว่า 95% คือ อัตราผลตอบแทนไม่ติดลบ

2. กองทุนนโยบายการลงทุนตราสารทุน เน้นการลงทุนในตราสารทุน ตั้งแต่ 65%-100% มูลค่าทรัพย์สินต่อหน่วย (NAV) 33.1520 บาทต่อหน่วย มูลค่าทรัพย์สินสุทธิ (NAV) 11,859.29 ล้านบาท

- การลงทุนตราสารทุน มีวัตถุประสงค์การลงทุน เพื่อให้มีอัตราผลตอบแทนมากกว่าดัชนีตลาด (SET100 TRI Index) บวกค่าคงที่ 7% ระยะเวลาการลงทุน 1 ปี ความเสี่ยงที่ยอมรับได้ ณ ระดับความเชื่อมั่นมากกว่า 95% คือ อัตราผลตอบแทนขั้นต่ำมากกว่าดัชนีตลาดลบ 3%

3. กองทุนนโยบายการลงทุนผสมแบบยืดหยุ่น ลงทุนในตราสารหนี้และตราสารทุน ตามสัดส่วนที่คณะกรรมการกองทุนกำหนด มูลค่าทรัพย์สินต่อหน่วย (NAV) 21.4071 บาทต่อหน่วย มูลค่าทรัพย์สินสุทธิ (NAV) 12,993.36 ล้านบาท

- การลงทุนผสมแบบยืดหยุ่น มีวัตถุประสงค์การลงทุน เพื่อให้อัตราผลตอบแทนเฉลี่ยต่อปีมากกว่าตัวชี้วัด (Benchmark) บวกค่าคงที่ (1.7%) ระยะเวลาการลงทุน 12 ปี ความเสี่ยงที่ยอมรับได้ ณ ระดับความเชื่อมั่นมากกว่า 95% คือ อัตราผลตอบแทนเฉลี่ยขั้นต่ำมากกว่าเงินเฟ้อบวกค่าคงที่ (กองจัดการกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ. 2560: 1-12)

จากรูปแบบการออม ผู้วิจัยสรุปได้ว่า รูปแบบการออมแบ่งเป็น 3 ประเภท คือ 1. การออมเพื่อเกษียณอายุ ได้แก่ กองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ กองทุนประกันสังคม กองทุนสำรองเลี้ยงชีพ กองทุนรวมเพื่อการเลี้ยงชีพ กองทุนการออมแห่งชาติ 2. การออมในรูปทรัพย์สินถาวร ได้แก่ ที่ดิน อาคารหรือสิ่งปลูกสร้างเพื่ออยู่อาศัย เครื่องประดับ เช่น เพชร พลอย อัญมณี 3. การออมในรูปทรัพย์สินทางการเงิน ได้แก่ เงินสดในมือ เงินฝากที่สถาบันการเงินต่างๆ การซื้อหลักทรัพย์ทางการเงินต่างๆ ทั้งของรัฐบาลและเอกชน ซื้อหน่วยลงทุนกองทุนรวม และการเล่นแชร์

3.9 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการออม

3.9.1 ทฤษฎีการบริโภคตามสมมติฐานรายได้สมบูรณ์

เคนส์ (จุฑาธิปดี ฤกษ์สันทัต. 2555: 8-10 อ้างอิงจาก Keynes. 1963) นักเศรษฐศาสตร์สำนักคลาสสิก ได้อธิบายว่า การบริโภคที่เกิดขึ้นในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่งนั้น จะมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับรายได้สมบูรณ์หรือได้รายได้หลังหักภาษีแล้ว ซึ่งในการบริโภคของบุคคลประกอบไปด้วยปัจจัยที่เป็นตัวกำหนดหลายประการ ได้แก่ รายได้ รสนิยม สินทรัพย์ที่มี ราคา สินค้า การคาดคะเนในอนาคต เป็นต้น ซึ่งฟังก์ชันการบริโภคมีความสัมพันธ์ระหว่างการบริโภคกับรายได้หลังหักภาษี หรือเรียกว่า รายได้สุทธิ แสดงสมการได้ดังนี้

$$\begin{aligned}
 \text{ฟังก์ชันการบริโภค} \quad C &= f(Y_d, A_1, A_2, A_3, \dots) \\
 C &= \text{รายจ่ายเพื่อการบริโภค} \\
 Y_d &= \text{รายได้ที่ใช้จ่ายได้จริง} \\
 A_1 &= \text{สินทรัพย์ของผู้บริโภค} \\
 A_2 &= \text{สินค้าคงที่ที่ผู้บริโภคมีอยู่} \\
 A_3 &= \text{การคาดการณ์ของผู้บริโภค ฯลฯ}
 \end{aligned}$$

ตามทฤษฎีของเคนส์ระบุว่า รายได้สุทธิเป็นตัวกำหนดที่สำคัญที่สุดในรายจ่ายเพื่อการบริโภค และการออม ซึ่งเป็นรายได้หลังหักภาษีแล้วสามารถนำมาจับจ่ายใช้สอยได้จริง ดังนั้น รายได้สุทธิจึงเป็นตัวกำหนดโดยตรงของการบริโภคและการออม ส่วนปัจจัยอื่นๆ ถือว่าเป็นปัจจัยโดยอ้อม โดยฟังก์ชันการบริโภค คือ

$$C = f(Y_d)$$

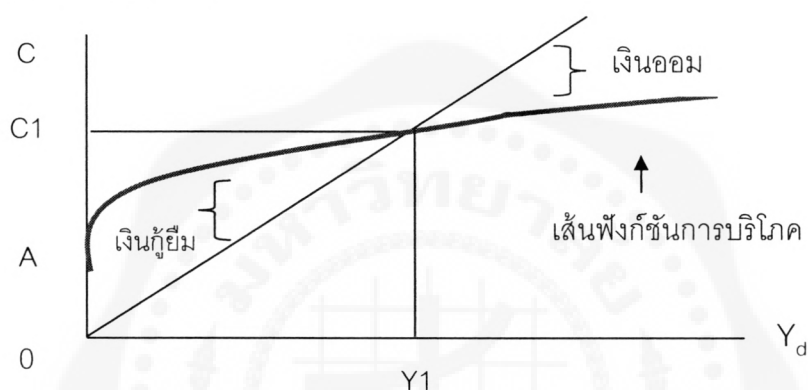
เมื่อรายได้เพิ่มขึ้น การบริโภคจะเพิ่มมากขึ้นตามไปด้วยแต่จะเพิ่มขึ้นในสัดส่วนที่น้อยกว่ารายได้ และแม้ว่าระดับรายได้เท่ากับศูนย์ บุคคลก็ยังคงต้องมีการบริโภคอยู่ในระดับหนึ่ง ซึ่งสามารถแสดงความสัมพันธ์ระหว่างการบริโภคกับรายได้ในรูปสมการเส้นตรง ดังนี้

$$C = C_a + bY_d$$

C_a คือ ระดับการบริโภคเมื่อรายได้เท่ากับศูนย์

b คือ ค่าความชันของสมการ

จากฟังก์ชันการบริโภคสามารถอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างรายได้ การบริโภคและการออมได้จากภาพประกอบ 3 ดังต่อไปนี้

ภาพประกอบ 3 ความสัมพันธ์ระหว่างรายได้ การบริโภคและการออม

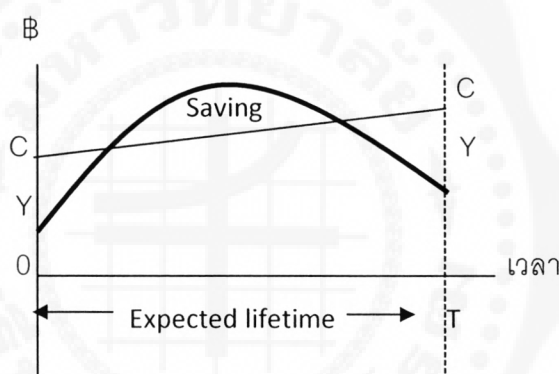
ที่มา : เคนส์. (1963). ความสัมพันธ์ระหว่างรายได้ การบริโภคและการออม. แปลโดย จุฑาธิปดี ฤกษ์สันทัต. หน้า 8-10.

จากภาพประกอบ 3 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างรายได้ การบริโภคและการออม ซึ่งจำลองแนวคิดของเคนส์ คือ เมื่อรายได้สูงขึ้นมูลค่าการบริโภคก็จะสูงขึ้นตามไปด้วย โดยสังเกตได้ว่าพฤติกรรมการบริโภคเพิ่มเป็นสัดส่วนเท่ากับการเพิ่มขึ้นของรายได้หลังหักภาษี แต่เพิ่มขึ้นในสัดส่วนที่น้อยกว่ารายได้ แต่การบริโภคไม่ได้เริ่มจาก 0 เนื่องจากแม้ว่าผู้บริโภคจะมีรายได้ต่ำ หรือไม่มีรายได้เลย แต่คนเรายังต้องมีการบริโภคอยู่ จะเห็นได้จากผู้ที่ไม่มีรายได้ต่ำจะไม่สามารถออมได้ในช่วงนี้ และเมื่อพ้นช่วง Y_1 คราวเรือนจะเริ่มมีการออม เนื่องจากมูลค่าของการบริโภคเพิ่มขึ้นในสัดส่วนที่น้อยกว่าการเพิ่มขึ้นของรายได้ ทำให้มีรายได้เหลือ ช่วงนี้จึงเป็นช่วงที่บุคคลนำรายได้มาเก็บออม

จากทฤษฎีการบริโภคตามสมมติฐานรายได้สัมบูรณ์ ผู้วิจัยสรุปได้ว่า การออมแปรผันตรงกับรายได้ที่ใช้จ่ายได้จริง กล่าวคือ เมื่อรายได้สุทธิมากจะมีการออมเพิ่มมากขึ้นแต่ถ้ารายได้สุทธิลดลงก็จะมี การออมลดลงด้วย

3.9.2 ทฤษฎีการบริโภคในวัฏจักรชีวิต (Life-Cycle Theory of Consumption)

ทฤษฎีการบริโภคในวัฏจักรชีวิต อธิบายถึง ช่วงชีวิตของผู้บริโภคแต่ละคนว่าจะมี รายได้ค่อนข้างต่ำในช่วงเริ่มต้นของชีวิต ต่อมาจะค่อยๆ มีรายได้เพิ่มสูงขึ้นเมื่อมีอายุเพิ่มสูงขึ้นและ สุดท้ายรายได้จะค่อยๆ ลดลงอีกครั้งเมื่อถึงบั้นปลายชีวิต ส่วนทางด้าน การบริโภคนั้นผู้บริโภคจะ พยายามรักษาระดับการบริโภคให้ค่อนข้างคงที่หรือเพิ่มขึ้นจากตอนเริ่มต้นของชีวิตไม่มากนัก โดยที่ ช่วงกลางของชีวิตนั้นผู้บริโภคจะมีรายได้มากกว่าการบริโภค ทำให้ผู้บริโภคจะมีเงินออมเก็บไว้และเงิน ออมนี้เองจะนำไปใช้บริโภคในช่วงบั้นปลายชีวิต เนื่องจากในช่วงบั้นปลายของชีวิต รายได้ของผู้บริโภค จะลดลงและน้อยกว่าการบริโภค ดังภาพประกอบ 4

ภาพประกอบ 4 รายได้ รายจ่ายเพื่อบริโภค และการออมตามวงจรชีวิตของมนุษย์

ที่มา : Modigliani, Brumberg & Aldo. (1954). รายได้ รายจ่ายเพื่อบริโภค และการออมตาม วงจรชีวิตของมนุษย์ แปลโดย กาญจน์ กังวานพรศิริ และสุภมาส อังศุโชติ (2555).

จากภาพประกอบ 4 จะเห็นว่าในช่วงชีวิตของบุคคลขณะที่มีอายุน้อยจะมีระดับรายได้อยู่ใน ระดับต่ำและจะเริ่มมีรายได้สูงขึ้นเมื่อมีอายุมากขึ้นในช่วงวัยทำงานทำให้บุคคลมีศักยภาพในการหา รายได้มากกว่าในวัยเด็ก ต่อมาเมื่อเข้าสู่วัยสูงอายุก็จะกลับไปมีรายได้ลดลงอีกครั้ง เนื่องจากอายุที่ เพิ่มขึ้น นำไปสู่ปัญหาด้านสุขภาพหรือทำให้ศักยภาพในการทำงานที่ลดลง รายได้ที่หาได้จากการ ทำงานจึงน้อยกว่าช่วงวัยทำงาน ดังนั้น การกระจายรายได้ตลอดช่วงอายุจึงมีลักษณะเป็นไปตาม เส้น YY ส่วนปริมาณการใช้จ่ายเพื่อการบริโภคของบุคคลจะสูงขึ้นเป็นของลำดับตามอายุขัยโดย ลักษณะของการกระจายประมาณการใช้จ่ายเพื่อการบริโภคตามเส้น CC เมื่อทำการเปรียบเทียบกัน

ระหว่างเส้น YY และ CC แล้ว จะพบว่าในช่วงต้นของชีวิตบุคคลจะมีรายได้ไม่เพียงพอต่อการบริโภค แม้ว่าบุคคลจะมีรายได้ต่ำหรือไม่มีรายได้แต่ก็ยังต้องมีการบริโภคอยู่ ดังนั้น จึงเกิดการกู้ยืม ต่อมา ในช่วงกลางของชีวิตจึงเริ่มที่จะมีรายได้เหลือจนสามารถชดเชยหนี้ได้และในช่วงนี้จะมีความสามารถในการออมไว้สำหรับช่วงบั้นปลายของชีวิต

3.9.2.1 วัฏจักรชีวิตการออม

การออมของบุคคลมีความแตกต่างกันตามช่วงอายุ โดยอายุช่วง 20-30 ปี ค่าใช้จ่ายจะสูงกว่ารายได้ ช่วงอายุ 31-60 ปี เป็นช่วงที่มีรายได้สูงกว่าค่าใช้จ่าย และหลัง 60 ปีขึ้นไป เป็นช่วงที่รายได้ลดลงขณะที่ค่าใช้จ่ายสูงขึ้น ทฤษฎีวัฏจักรชีวิตได้กล่าวไว้ว่าแต่ละช่วงอายุคนจะมีการสะสมความมั่นคงของชีวิตจำแนกเป็น 4 ช่วงอายุ (เนซพร นาคสีเหลียง. 2557: 26) คือ

3.9.2.1.1 ช่วงการสะสม (Accumulation phase) เป็นช่วงอายุตั้งแต่ 20-30 ปี ที่เริ่มทำงานหรือสร้างอนาคตเป็นกลุ่มที่ให้ความสำคัญกับการซื้อสินทรัพย์เพื่อตอบสนองความต้องการของตนเอง เช่น บ้าน คอนโดมิเนียม รถยนต์ ทำให้บุคคลกลุ่มนี้เป็นกลุ่มที่มีค่าใช้จ่ายที่สูงกว่ารายได้ ดังนั้น บุคคลกลุ่มนี้จึงเป็นบุคคลที่มีหนี้สินอยู่มากจึงยังไม่มีการออมเงินหรือลงทุนที่สูง

3.9.2.1.2 ช่วงการออม (Saving phase) เป็นช่วงอายุตั้งแต่ 30 ปีขึ้นไป จนถึง 45 ปี บุคคลกลุ่มเหล่านี้จะเป็นบุคคลที่มีความก้าวหน้าทางการทำงาน จึงเป็นกลุ่มที่มีรายได้สูงขึ้น การออมจึงเพิ่มมากขึ้น แต่ในขณะเดียวกันก็ขึ้นอยู่กับปัจจัยอื่นๆ ด้วยที่ทำให้การออมแตกต่างกัน เช่น สภาพครอบครัว จำนวนบุตร เป็นต้น

3.9.2.1.3 ช่วงวัยก่อนเกษียณ (Pre-retirement phase) ช่วงอายุตั้งแต่ 45-59 ปี บุคคลกลุ่มนี้เป็นกลุ่มที่ปลอดจากภาระค่าใช้จ่ายต่างๆ เป็นกลุ่มที่เริ่มการวางแผนเพื่อเตรียมความพร้อมเกษียณอายุเพื่อให้ชีวิตภายหลังเกษียณมีความสุข และสามารถพึ่งพาตนเองได้

3.9.2.1.4 วัยเกษียณ (Retirement phase) เป็นช่วงอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป บุคคลกลุ่มนี้เป็นบุคคลที่ไม่มีรายได้ประจำ มีค่าใช้จ่ายหลักจำพวก ค่าอุปโภคบริโภค ค่ารักษาพยาบาล

จากทฤษฎีการบริโภคในวัฏจักรชีวิต ผู้วิจัยสรุปได้ว่า ช่วงชีวิตที่บุคคลจะมีศักยภาพในการออม มากที่สุดอยู่ในช่วงกลางของชีวิตหรือช่วงวัยทำงาน เนื่องจากบุคคลมีรายได้เหลือจ่ายจึงสามารถเก็บออมเพื่อสะสมไว้สำหรับช่วงเกษียณอายุได้ ดังนั้น เมื่อบุคคลอยู่ในช่วงวัยทำงาน บุคคลจะมีรายได้มากพอในการชำระหนี้ได้ และเริ่มมีรายได้เหลือใช้ เพราะฉะนั้นบุคคลในช่วงวัยทำงานจึงควรให้ความสำคัญในการออมเพื่อจะได้มีเงินใช้เมื่อเข้าสู่วัยเกษียณอายุ

3.10 อุปสรรคของการออมเงิน

ธนัยวงศ์ กิริตวานิชย์ (2549: 49) กล่าวว่า อุปสรรคของการออมเงินที่เราควรรู้จักเพิ่มเติม มีดังต่อไปนี้

3.10.1 เงินเฟ้อ (Inflation) หมายถึง การที่สิ่งของเครื่องใช้ต่างๆ โดยทั่วไปมีราคาสูงขึ้นเรื่อยๆอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้อำนาจซื้อและมูลค่าของเงินออมลดลง ยิ่งอัตราเงินเฟ้อสูงมากเท่าไร มูลค่าของเงินออมก็ลดลงมากเท่านั้น ถือได้ว่าเป็นอุปสรรคตัวสำคัญของการออมเงินที่ไม่สามารถกำจัดออกไปได้ ทั้งนี้ก็เพราะเกิดขึ้นจากระบบเศรษฐกิจ ไม่ได้เกิดขึ้นจากตัวของผู้ออมเอง อย่างไรก็ตามเราสามารถชนะเงินเฟ้อได้ด้วยการหาแหล่งเงินออมที่ให้อัตราผลตอบแทนที่สูงกว่าอัตราเงินเฟ้อ

3.10.2 ความโลภ (Greedy) หรือกิเลส เห็นอะไรก็อยากได้ อยากที่จะซื้อไปหมดทุกอย่าง อยากมีมากๆจนลืมคิดถึงการออม เพื่อสำหรับใช้ในอนาคต ความอยากได้นี่เองที่เป็นต้นเหตุในการบ่อนทำลายแผนการออมให้พังทลายจนถึงขั้นทำลายชีวิตของผู้ออมได้ ถือได้ว่าเป็นอุปสรรคตัวที่สำคัญที่สุด เพราะเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้วินัยในการออมเสียไปได้ จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่เราจะต้องรู้จักมีสติและฝึกฝนตนเองให้รู้จักกับคำว่า “พอ”

3.10.3 เหตุการณ์ที่ไม่คาดฝันต่างๆ (Unexpected Event) ไม่ว่าจะเป็นการตกงาน อุบัติเหตุ เจ็บป่วย ฯลฯ ซึ่งส่งผลให้ต้องนำเงินที่ออมอยู่ออกมาใช้ถือได้ว่าเป็นอุปสรรคที่เราไม่มีทางรู้ได้ว่าจะเกิดขึ้นได้เมื่อไหร่ อย่างไรก็ตามหากเรามีการวางแผนป้องกันเอาไว้ก่อนตั้งแต่เนิ่นๆ เช่น ทำประกันชีวิต หรือประกันอุบัติเหตุ ก็จะช่วยบรรเทาไม่ให้ออมสูญเสียเงินออมไปทั้งหมดกับเหตุการณ์ที่ไม่คาดฝันนั้น

4. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการเกษียณอายุ

4.1 ความหมายของการเกษียณอายุ

ประเทศไทยถือเอาอายุ 60 ปี เป็นเกณฑ์ในการเกษียณอายุ เนื่องจากประเทศไทยใช้เกณฑ์กำหนดบุคคลที่จะเป็นผู้สูงอายุตามเกณฑ์ที่ประชุมสมัชชาโลกว่าด้วยผู้สูงอายุ ซึ่งเป็นเกณฑ์สากลที่กำหนดให้ชายและหญิงที่มีอายุครบ 60 ปีขึ้นไปเป็นผู้สูงอายุ ซึ่งการเกษียณอายุอาจยังขึ้นอยู่กับอาชีพและระเบียบข้อบังคับของแต่ละหน่วยงานนั้นๆด้วย ซึ่งผู้วิจัยได้รวบรวมความหมายของการเกษียณอายุ ได้ดังนี้

ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (2558: 1) การเกษียณอายุ หมายถึง การหยุดทำงานประจำ และไม่มีรายได้หลักอีกต่อไป ซึ่งหมายถึงการสิ้นสุดลงของรายได้ประจำ ในขณะที่รายจ่ายยังคงดำเนิน

ต่อไป โดยการเกษียณอายุนั้นจะขึ้นอยู่กับอาชีพและระเบียบข้อบังคับของหน่วยงานต่างๆ แต่ส่วนมากจะเกษียณที่อายุ 55-60 ปี

เพ็ญศรี เลิศเกียรติวิทย์ และศิริกานต์ สิทธิไชย (2546: 166) ได้ให้ความหมายของการเกษียณอายุว่าเป็นกระบวนการทางสังคมในการประกอบอาชีพ ที่กำหนดให้บุคคลที่ได้รับการจ้างงานต้องออกจากการทำงานเมื่อถึงอายุที่หน่วยงานกำหนดไว้ ซึ่งปกติโดยทั่วไปการเกษียณอายุจะมีขึ้นเมื่อบุคคลอยู่ในช่วงอายุ 55-60 ปี ซึ่งการเกษียณอายุเป็นสิ่งที่ทุกคนหลีกเลี่ยงไม่ได้ ดังนั้น การวางแผนชีวิตในวัยนี้ จึงมีความสำคัญและมีความจำเป็น เพื่อจะนำไปสู่การใช้ชีวิตหลังเกษียณได้อย่างมีความสุข มีอายุยาวนานอย่างมีคุณภาพ และทำให้ประสบความสำเร็จสูงสุดเมื่อเกษียณอายุแล้ว อีกทั้งยังถือเป็นโอกาสที่จะเปลี่ยนแปลงบทบาทของชีวิตหรือเริ่มต้นชีวิตใหม่ตามที่ต้องการได้อีกด้วย

นอกจากนี้รัชนีกร วงศ์จันทร์ (2558: 568-569) ได้ให้ความหมายของคำว่า “เกษียณ” หมายถึง “การสิ้นไป” ซึ่งในทางราชการใช้คำว่า “เกษียณอายุ” คือ การครบกำหนดอายุราชการ หรือการสิ้นกำหนดเวลารับราชการ โดยกำหนดให้ข้าราชการเกษียณอายุเพื่อรับบำเหน็จและบำนาญเมื่อครบอายุ 60 ปี ในส่วนของภาคเอกชนอาจกำหนดอายุการทำงานไว้ที่ 55-60 ปี หรืออาจมากกว่านั้น ขึ้นอยู่กับอาชีพและข้อกำหนดของแต่ละหน่วยงาน

และเบอร์นไซด์ (Burnside. 1981: 603) ได้กล่าวถึง การเกษียณอายุไว้ว่า เป็นวงจรชีวิตในการประกอบอาชีพที่อยู่ในช่วงต่ำสุดของการทำงาน โอกาสในการทำงานต่าง ๆ จะลดต่ำลงเป็นอย่างมากและเมื่อบุคคลที่เกษียณไปแล้วจะมีรายได้ในรูปของบำเหน็จบำนาญโดยไม่ต้องทำงาน ดังนั้น การเกษียณอายุจึงเป็นบทบาททางสังคมที่กำหนดให้มีระบบการแทนที่บุคคลตามสิทธิ หน้าที่ และความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น นอกจากนั้น การเกษียณอายุยังเป็นกระบวนการที่ให้แต่ละบุคคลได้มีการจัดเตรียมชีวิตเพื่อการเริ่มแสวงหาสิ่งใหม่ เพื่อปรับตัว หรือแม้แต่การหลีกเลี่ยงออกจากสังคมเมื่อเกษียณอายุงานแล้ว ดังนั้น หากไม่ได้เตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุ ก็จะทำให้บุคคลอาจปรับตัวไม่ทัน จึงเป็นผลให้บุคคลที่ยุติการทำงานหลายท่านจะต้องเผชิญกับความเหงา ว้าเหว่ โศกเศร้า สุขภาพเสื่อม หรือแม้แต่ถึงแก่กรรมในช่วงเวลาอันสั้นหลังเกษียณอายุ

จากความหมายของการเกษียณอายุที่ได้รวบรวมไว้ข้างต้น ผู้วิจัยสรุปได้ว่า การเกษียณอายุหมายถึง การที่บุคคลหยุดทำงานที่เคยทำอยู่ประจำ เมื่อมีอายุครบกำหนดตามที่หน่วยงานได้กำหนดไว้ โดยทั่วไปจะกำหนดที่อายุ 60 ปี ซึ่งการเกษียณอายุจะทำให้บุคคลมีรายได้ลดลง ดังนั้น การที่บุคคลจะเกษียณอายุจากการทำงานนั้นจึงต้องมีเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุไว้ล่วงหน้า เพื่อให้มีชีวิตที่ดีในวัยเกษียณและใช้ชีวิตบั้นปลายอย่างมีความสุข

4.2 การเปลี่ยนแปลงในการเกษียณอายุ

บุคคลที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไปนั้นไม่เพียงแต่จะมีสภาพเป็นผู้เกษียณอายุเท่านั้น แต่ยังมีสภาพเป็นผู้สูงอายุอีกด้วย นอกจากบุคคลเหล่านั้นจะต้องเผชิญกับวิกฤตการณ์ทางหน้าที่การงานแล้ว ยังจะต้องเผชิญกับผลจากการเปลี่ยนแปลงทางด้านต่าง ๆ โดยแบ่งได้ 3 ด้าน (สถาบันเวชศาสตร์ผู้สูงอายุ. 2548) ดังต่อไปนี้

4.2.1 การเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกาย คือ ร่างกายมนุษย์เมื่อเติบโตจนถึงวัยผู้ใหญ่ อวัยวะต่างๆ จะทำงานได้อย่างเต็มที่ แต่หลังจากอายุ 30 ปีเป็นต้นไป การทำหน้าที่ทางสรีรวิทยาจะลดลง ซึ่งจะเห็นเป็นรูปธรรมในด้านของความเสื่อมโทรม เมื่ออายุมากกว่า 60 ปี การเสื่อมของสภาพร่างกาย นอกจากจะเกิดขึ้นตามอายุที่เพิ่มมากขึ้นแล้ว ยังขึ้นอยู่กับกระบวนการของแต่ละบุคคลด้วย โดยการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจะเป็นการเปลี่ยนแปลงที่เกี่ยวกับระบบโครงสร้างของร่างกาย ระบบประสาท การรับรู้ และอวัยวะต่างๆ ของร่างกาย

4.2.2 การเปลี่ยนแปลงทางด้านจิตใจและอารมณ์ เกิดจากเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกายและสังคมเนื่องจากการเปลี่ยนแปลงด้านจิตใจเป็นผลมาจากการเปลี่ยนแปลงด้านร่างกายและสังคม ประกอบด้วยองค์ประกอบ 2 ประการ คือ 1) สิ่งแวดล้อมภายนอกหรือปัจจัยภายนอก ได้แก่ การสูญเสียบุคคลอันเป็นที่รัก และการสูญเสียปัจจัยทางสังคม เช่น บทบาททางสังคม การปลดเกษียณ การสูญเสียรายได้ หรือความรู้สึกว่าคุณค่าของตนเองลดลง และ 2) สิ่งแวดล้อมภายในหรือปัจจัยภายในร่างกาย ได้แก่ การเจ็บป่วยทางด้านร่างกาย ซึ่งองค์ประกอบทั้ง 2 ประการนี้ จะทำให้ผู้สูงอายุเกิดความวิตกกังวล ขาดความมั่นใจและความปลอดภัย ทำให้ผู้สูงอายุขาดเชยด้วยการสะสมสิ่งของ การย้ำทำ การบ่น แต่บางรายใจดี ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อมและประสบการณ์ในชีวิตที่ผ่านมาของผู้สูงอายุ

4.2.3 การเปลี่ยนแปลงด้านสภาพทางสังคม การเกษียณอายุเป็นการเปลี่ยนแปลงทางด้านสังคมที่สำคัญ ซึ่งส่วนหนึ่งเกิดจากทัศนคติของคนในสังคมที่คิดว่า คนสูงอายุจะมีประสิทธิภาพด้อยกว่าเชื้อช้ำ ปรับตัวได้ไม่ดี รวมทั้งมีความอ่อนแอในการทำงานมากกว่าวัยหนุ่มสาว ทัศนคติเหล่านี้อาจทำให้ผู้สูงอายุมีทัศนคติทางลบต่อความสูงอายุ เกิดความรู้สึกท้อแท้ ไร้ประโยชน์ อีกทั้งเป็นการสูญเสียรายได้ สูญเสียอำนาจ และบทบาทที่ลดลง ซึ่งถ้าผู้สูงอายุได้รับการสนับสนุนทางสังคมอาจทำให้ผู้สูงอายุมีทัศนคติที่ดีต่อการดำเนินชีวิตภายหลังเกษียณอายุ

จากการเปลี่ยนแปลงในการเกษียณอายุ ผู้วิจัยสรุปได้ว่า การเปลี่ยนแปลงในการเกษียณอายุเป็นภาวะที่บุคคลจะต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงในด้านอารมณ์ ด้านร่างกาย ด้านจิตใจ และด้านสภาพทางสังคม ซึ่งภาวะหลังการเกษียณอายุนี้ เป็นช่วงเวลาที่ศักยภาพในด้านต่างๆ จะลดน้อยถอยลง ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความพร้อมความพร้อมเพื่อการเกษียณอายุของแต่ละบุคคล ซึ่งผู้ที่มีการเตรียมความ

พร้อมเพื่อเกษียณอายุไว่ว่างหน้าก็จะสามารถปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงได้ดีกว่าผู้ที่ไม่ได้เตรียมความพร้อมไว่ว่างหน้า

4.3 กระบวนการเปลี่ยนแปลงในการเกษียณอายุ

แอชลีย์ (Atchley, 1994: 210-211) ศึกษาพบว่า การเกษียณอายุการทำงานเป็นกระบวนการที่บุคคลจะต้องพบกับการเปลี่ยนแปลงในรูปแบบต่างๆ ซึ่งสามารถแบ่งได้เป็น 6 ระยะดังนี้

4.3.1 Pre - retirement เป็นระยะก่อนการเกษียณอายุงาน แบ่งการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุออกเป็น 2 ระยะ คือ

4.3.1.1 ระยะไกลการเกษียณนานๆ (Remote Phase) ระยะนี้ความคิดเรื่องการเกษียณอายุยังอยู่ห่างไกลมาก การเตรียมความพร้อมในระยะนี้สามารถเริ่มได้ตั้งแต่ก่อนวัยทำงานหรือเริ่มเมื่อวัยทำงาน สิ่งที่เหมาะสมควรเตรียมในระยะนี้ได้แก่

4.3.1.1.1 การเงิน จำเป็นที่จะต้องมีการเตรียมความพร้อมด้านการเงินในระยะยาว ยิ่งถ้าบุคคลต้องการมีชีวิตหลังเกษียณที่มีความสุขก็จะต้องมีการวางแผนด้านการเงินให้มาก

4.3.1.1.2 การใช้เวลาว่าง เป็นการพัฒนาทักษะการใช้เวลาว่างซึ่งจะทำให้ได้ง่ายในวัยหนุ่มสาวหรือวัยทำงานเนื่องจากการศึกษาวิชาการต่างๆ พร้อมทั้งการแสวงหาความรู้จะเปิดกว้างสำหรับวัยนี้

4.3.1.1.3 การดูแลสุขภาพสภาพ สุขภาพในวัยเกษียณอายุจะดีได้ต้องได้รับการดูแลเป็นอย่างดี ตั้งแต่อยู่ในวัยหนุ่มสาว ถ้าบุคคลไม่ได้ดูแลสุขภาพของตนมาตั้งแต่วัยหนุ่มสาว สุขภาพในวัยเกษียณอายุก็จะไม่ดีตามไปด้วย

4.3.1.2 ระยะใกล้เกษียณ (Near Phase) ระยะนี้เป็นระยะที่บุคคลเริ่มรู้สึกว่าการเกษียณอายุใกล้เข้ามาถึงตนเองแล้ว เช่น การเห็นคู่สมรส ญาติ หัวหน้างาน และเพื่อนร่วมงานที่อยู่ในวัยใกล้เคียงกันเกษียณอายุ สิ่งที่ต้องเตรียมพร้อมในระยะนี้ ได้แก่

4.3.1.2.1 ด้านจิตใจ พยายามยอมรับกฎเกณฑ์ทางสังคมที่ถูกกำหนดไว้ ไม่วิตกกังวลกับการเกษียณอายุจนเกินไป

4.3.1.2.2 ด้านทัศนคติต่อการเกษียณอายุ หากบุคคลได้มีการเตรียมความพร้อมในระยะก่อนการเกษียณนานๆ มาอย่างดี ก็จะไม่เกิดทัศนคติด้านลบต่อการเกษียณอายุ

4.3.2 Honeymoon Phase เป็นระยะหลังเกษียณใหม่ๆ ซึ่งไม่ต้องทำงาน สามารถใช้ชีวิตอย่างมีอิสระทั้งด้านเวลาและการทำงาน ระยะนี้เป็นระยะเวลาที่มีความสุขความสบายที่ได้พักผ่อนจากการทำงานและสามารถทำในสิ่งที่ตนเองต้องการทำได้ ซึ่งแต่ละบุคคลจะอยู่ในช่วงเวลาที่

แตกต่างกัน บางคนอาจจะเป็น 1-5 ปี ขณะที่บางคนอาจน้อยกว่า 1 ปีก็ได้ และถ้าบุคคลได้มีการเตรียมความพร้อมก่อนเกษียณมาเป็นอย่างดีจะยิ่งมีความสุขกับการใช้ชีวิตหลังเกษียณมากยิ่งขึ้น

4.3.3 Disenchantment Phase เป็นระยะที่เริ่มมีความรู้สึกเบื่อหน่ายต่อการเกษียณอายุการทำงาน รู้สึกเหงา ขาดเพื่อน และ หงุดหงิดง่าย เกิดความรู้สึกไม่พอใจต่อชีวิตที่ดำเนินอยู่ปรับตัวไม่ได้ต่อการเปลี่ยนแปลง

4.3.4 Re – orientation Phase เป็นระยะของการพิจารณาถึงความจริงทั้งหลายเพื่อเลือกทางที่พอใจในการนำไปปรับปรุงหรือการปรับตัว ให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงแบบแผนในการดำเนินชีวิตประจำวันหลังจากเกษียณอายุแล้ว

4.3.5 Stabilization Phase เป็นระยะที่บุคคลสามารถปรับตัวได้มีความเข้าใจในบทบาทของตนเอง และเคยชินกับการดำเนินชีวิตภายหลังเกษียณ ซึ่งบางคนที่สามารถเข้าสู่ระยะนี้ได้เลยหลังจากผ่านระยะHoneymoon Phase เพราะบุคคลเหล่านั้นมีการเตรียมความพร้อมก่อนการเกษียณมาเป็นอย่างดี

4.3.6 Termination Phase เป็นระยะสุดท้ายของการเกษียณอายุซึ่งในระยะนี้ผู้สูงอายุอาจเกิดความท้อแท้ของร่างกาย การเจ็บป่วย และไม่สามารถดูแลตนเองได้ ต้องพึ่งพาผู้อื่น ระยะนี้รวมไปถึงสภาวะสุดท้ายของการมีชีวิตอยู่ด้วย

จากทฤษฎีกระบวนการเปลี่ยนแปลงในการเกษียณอายุ ผู้วิจัยสรุปได้ว่า ระยะในการเปลี่ยนแปลงในการเกษียณอายุแต่ละบุคคลจะใช้เวลาไม่เท่ากัน ขึ้นอยู่กับการเตรียมความพร้อมในระลอกก่อนการเกษียณ ซึ่งผู้ที่มีการเตรียมความพร้อมก่อนเกษียณมาเป็นอย่างดีจะสามารถปรับตัวผ่านระยะที่ก่อให้เกิดความเครียดเข้าสู่ระยะที่ปรับตัวได้อย่างรวดเร็ว ซึ่งการศึกษาในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเฉพาะการเกษียณในระลอกก่อนการเกษียณ (Pre-retirement) ที่แบ่งเป็น 2 ช่วง คือ ระยะใกล้การเกษียณ และระยะใกล้การเกษียณ เนื่องจากผู้วิจัยเห็นว่าระยะก่อนการเกษียณถือเป็นรากฐานให้กับระยะอื่นๆ ซึ่งถ้าบุคคลได้มีการเตรียมความพร้อมในระลอกก่อนการเกษียณไว้แล้ว ก็จะปรับตัวให้ผ่านระยะต่อไปได้และสามารถดำเนินชีวิตภายหลังเกษียณได้อย่างมีความสุข

4.4 ปัญหาจากการเกษียณอายุ

การเกษียณอายุเป็นการกำหนดเกณฑ์อายุเพื่อให้บุคคลออกจากงานที่ทำประจำ และเมื่อเข้าสู่วัยเกษียณอายุก็จะมีปัญหาต่างๆตามมา ซึ่งสคูดาร์ตัน พิมลรัตน์กานต์ (2555: 163-164) ได้แบ่งปัญหาของการเกษียณอายุไว้ 5 ด้าน ดังนี้

4.4.1 ด้านรายได้และค่าใช้จ่าย เมื่อเกษียณอายุแล้วรายได้ต่างๆก็ลดน้อยลงมีแต่รายได้ที่เกิดจากการออม เงินประกันสังคมอื่นๆ หากไม่มีการวางแผนใช้จ่ายที่ดี ย่อมก่อให้เกิดปัญหาด้านการเงิน และการใช้จ่ายไม่เพียงพอ

4.4.2 ด้านสภาพจิตใจ การเกษียณอายุจะทำให้บุคคลได้รับความกระทบกระเทือนต่อจิตใจเนื่องจากรายได้ลดลงอย่างรวดเร็ว แต่เงินบำนาญบำนาญ เงินสะสม และเงินสำรองเลี้ยงชีพจะช่วยให้จิตใจของผู้เกษียณดีขึ้น การเปลี่ยนแปลงด้านจิตใจและอารมณ์ของผู้สูงอายุอาจเกิดจากการมีเวลาว่างมากเกินไป เพราะหลังจากเกษียณอายุบุคคลจะรู้สึกว่าตนเองถูกลดบทบาทและลดคุณค่าลง และจากการเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกายและสภาพจิตใจนั้น อาจทำให้ผู้เกษียณเกิดความเจ็บป่วยและเกิดการเสื่อมโทรมของระบบต่างๆ ในร่างกาย เป็นผลให้อารมณ์แปรปรวนง่าย ใจน้อย หรือโกรธง่าย เป็นต้น

4.4.3 ด้านสุขภาพร่างกาย เมื่อเข้าสู่วัยเกษียณอายุ สุขภาพร่างกายทรุดโทรม ดังนั้นควรรักษาสุขภาพให้ดี และควรจะทำประกันสุขภาพเอาไว้

4.4.4 ด้านเวลา เมื่อเกษียณอายุแล้วจะทำให้มีเวลาว่างมากขึ้น จึงเป็นโอกาสที่จะใช้เวลาทำในสิ่งที่ตนเองอยากทำ อย่าปล่อยเวลาให้ว่าง เพราะจะก่อให้เกิดความสูญเสียหลายอย่างทั้งทางด้านจิตใจและทางด้านรายได้

4.4.5 ด้านสังคม เมื่อเกษียณอายุแล้วภาพลักษณ์ย่อมเปลี่ยนไป หลายคนรู้สึกว่าตนเองด้อยค่า ไม่มีประโยชน์ เพราะไม่มีตำแหน่งหน้าที่การงาน ไม่มีคนนับถือ แต่หากไม่เตรียมใจรับปัญหาเหล่านี้ก็จะทำร้ายจิตใจได้ทันทีที่เกษียณ ดังนั้น จึงต้องยอมรับว่าตำแหน่งเป็นเพียงหัวโขน ที่ถอดในความดั่งาม แม้จะเกษียณอายุไปแล้วไม่มีตำแหน่ง แต่ก็ยังมีคนเคารพนับถือเหมือนเดิม เพราะฉะนั้นตอนที่ยังทำงานอยู่ มีตำแหน่งหน้าที่การงาน จงทำความดีกับผู้อื่นอย่างสม่ำเสมอ แล้วในบั้นปลายชีวิตก็จะมีความสุขกับวัยเกษียณอายุ

4.5 ผลกระทบจากการเกษียณอายุ

การเกษียณอายุเป็นภาวะที่เกิดควบคู่กับการเข้าสู่วัยสูงอายุ จึงทำให้ผู้เกษียณอายุมีการเปลี่ยนแปลงของสถานภาพถึง 2 อย่างในขณะเดียวกัน คือ สถานภาพเป็นผู้เกษียณอายุ และสถานภาพเป็นผู้สูงอายุ จึงก่อให้เกิดผลกระทบต่อผู้เกษียณอายุหลายด้าน ซึ่งล้วนแต่มีผลต่อการดำเนินชีวิต (ทยณัฐ ขวนไชยสิทธิ์ และคณะ. 2555: 9) ดังนี้

4.5.1 ด้านร่างกาย ผู้เกษียณอายุต้องเผชิญกับปัญหาความเสื่อมของอวัยวะต่างๆ เช่น ระบบประสาท เสื่อมลง ตามองเห็นไม่ชัด หูตึง ระบบกระดูกเสื่อม นอกจากนี้ทฤษฎีเกี่ยวกับผู้สูงอายุด้านชีววิทยา ได้แก่ ทฤษฎีทำลายตนเอง (Autoimmunity Theory) และทฤษฎีระบบภูมิคุ้มกัน (Immune System Theory) ที่กล่าวไว้ว่า เมื่ออายุมากขึ้นร่างกายจะสร้างภูมิคุ้มกันปกติน้อยลง และจะสร้างภูมิคุ้มกันชนิดทำลายตัวเองมากขึ้น ทำให้ร่างกายต่อสู้กับเชื้อโรคได้ไม่ดี เกิดอาการเจ็บป่วยง่าย และรุนแรง ยิ่งหากผู้เกษียณอายุขาดความรู้ในด้านการดูแลสุขภาพก็จะยิ่งทำให้สุขภาพร่างกายเสื่อมโทรมลงอย่างรวดเร็ว

4.5.2 ด้านจิตใจ การเกษียณอายุก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อกิจวัตรประจำวัน ผู้เกษียณอายุจะต้องละทิ้งบทบาทหน้าที่ทางสังคมที่เคยปฏิบัติมายาวนาน และสูญเสียตำแหน่ง อำนาจ เกียรติยศ ในขณะเดียวกันการเกษียณอายุยังทำให้ผู้เกษียณมีสถานภาพเป็นผู้สูงอายุ จึงถูกมองว่าไร้ความสามารถ นอกจากนี้ ในวัยนี้ผู้สูงอายุยังต้องเผชิญกับภาวะการสูญเสียบุคคลใกล้ชิด เช่น การเสียชีวิตของคู่สมรส เพื่อนและญาติวัยเดียวกัน รวมถึงการสูญเสียสัมพันธภาพในครอบครัว เนื่องจากในวัยนี้ลูกๆ มักจะมีครอบครัวและแยกย้ายไปอยู่ต่างหาก ทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างพ่อแม่ลูกถูกลดบทบาทลง และต่างคนต่างอยู่ การติดต่อสัมพันธ์หรือมีกิจกรรมร่วมกันลดลงกว่าแต่ก่อน หากผู้เกษียณอายุไม่สามารถปรับตัวต่อสภาพเช่นนั้นได้จะเกิดความรู้สึกว่าตนเองไร้คุณค่า ไม่มีความหมาย นำไปสู่การมีอารมณ์หงุดหงิด ซึมเศร้า ระวัง ท้อแท้ ผิดหวัง โดดเดี่ยว และขาดความพึงพอใจต่อสภาพการดำเนินชีวิตในปัจจุบันจนอาจถึงขั้นฆ่าตัวตายได้

4.5.3 ด้านสังคม การเกษียณอายุเป็นการถอนบทบาททางสังคมภายนอก ทำให้ผู้เกษียณอายุมีสังคมแต่ภายในบ้าน ขาดการพบปะกับเพื่อนร่วมงาน ทำให้บทบาททางสังคมลดลง อำนาจต่างๆ ที่เคยมีก็หมดไป ส่งผลให้ผู้เกษียณอายุเกิดความรู้สึกว่าตนเองหมดคุณค่า ขาดคนเคารพ ยกย่อง รู้สึกเหงาและว้าเหว ซึ่งหากไม่มีบทบาทใหม่มาทดแทนก็จะก่อให้เกิดปัญหาทางจิตใจได้

4.5.4 ด้านเศรษฐกิจ เมื่อผู้เกษียณอายุต้องออกจากงาน ทำให้มีรายได้ลดลง ในช่วงนี้ถ้าภาระรับผิดชอบของผู้เกษียณอายุเสร็จสิ้นไปแล้วก็จะไม่เป็นปัญหามากนัก เพราะค่าใช้จ่ายโดยทั่วไปจะลดลง เนื่องจากส่วนใหญ่ใช้เวลาอยู่กับบ้าน อย่างไรก็ตาม จะมีค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้นบ้าง ได้แก่ รายจ่ายเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพที่เสื่อมลง นอกจากนี้ ยังมีผลกระทบในด้านอื่นๆ ที่จะเกิดตามมาจากการเกษียณอายุ (บรรลุ ศิริพานิช. 2549: 90-92) ได้แก่

4.5.5 ด้านการใช้เวลาว่าง การเกษียณอายุการทำงานทำให้ผู้เกษียณมีเวลาว่างวันละ 6-8 ชั่วโมง ผู้เกษียณที่ไม่ได้วางแผนเตรียมงานอดิเรกไว้ล่วงหน้า มักจะพบกับปัญหาการใช้เวลาว่างให้หมดไปแต่ละวัน ซึ่งจะทำให้เกิดความเครียดและความเบื่อหน่ายตามมาอีกด้วย

4.5.6 ด้านครอบครัว เนื่องจากผู้เกษียณอายุมีเวลาอยู่บ้านมากขึ้นทำให้เข้ามามีบทบาทหรือมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมร่วมกับครอบครัวมากยิ่งขึ้น คู่ชีวิตหรือสมาชิกในครอบครัวอาจรู้สึกถูกรุกล้ำอาณาเขต จนเกิดอารมณ์หงุดหงิดและไม่สบายใจได้

จากผลกระทบการเกษียณอายุ ผู้วิจัยสรุปได้ว่า ผลกระทบจากการเกษียณอายุมักจะเกิดขึ้นกับผู้เกษียณอายุที่ไม่ได้วางแผนหรือเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุในแต่ละด้านมาก่อน ซึ่งผลกระทบส่วนใหญ่มาจากด้านจิตใจ ทำให้ผู้เกษียณเกิดความเครียด เศร้าหมอง หดหู่ และคิดฟุ้งซ่าน รวมไปถึงผลกระทบที่มาจากด้านเศรษฐกิจที่ผู้เกษียณจะต้องมีการเตรียมความพร้อมด้านการเงินมาก่อน เพราะหลังจากเกษียณแล้วจะมีรายได้ลดลง แต่ค่าใช้จ่ายอาจเพิ่มมากขึ้นจากปัญหาด้านสุขภาพ

ดังนั้น ควรมีการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุสำหรับบุคคลที่มีงานประจำทุกคน เพราะจะช่วยลดผลกระทบในด้านต่างๆได้และสามารถดำเนินชีวิตต่อไปได้อย่างมีความสุขภายหลังเกษียณอายุ

4.6 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการเกษียณอายุ

สุรกุล เจนอบรม (เสาวนีย์ บุญเฉลิม. 2554: 13-14 อ้างอิงจาก สุรกุล เจนอบรม. 2534) กล่าวว่า การเกษียณอายุถือเป็นช่วงหนึ่งของชีวิตที่มีการเปลี่ยนแปลงครั้งสำคัญและบุคคลที่มีงานประจำจะต้องออกจากงาน ทำให้ถูกลดบทบาททางสังคม อีกทั้งยังต้องเผชิญกับปัญหาและผลกระทบต่างๆ ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการเกษียณอายุแล้วพบว่า มี 2 ทฤษฎีที่สอดคล้องกับการเกษียณอายุและการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุ โดยผู้วิจัยสามารถสรุปทฤษฎี ได้ดังนี้

4.6.1 ทฤษฎีกิจกรรม (Activity Theory) เป็นทฤษฎีที่กล่าวโดย โรเบิร์ต (เสาวนีย์ บุญเฉลิม. 2554: 13-14 อ้างอิงจาก Robert Havighurst. 1963) ซึ่งได้ทำการศึกษากลุ่มคนผิวขาวที่มีฐานะปานกลางและมีสุขภาพดี พบว่า เมื่อเข้าสู่วัยเกษียณอายุ บุคคลที่มีกิจกรรมปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอจะมีบุคลิกที่กระฉับกระเฉง มีความพึงพอใจในชีวิตและสามารถปรับตัวได้ดีกว่าบุคคลที่ไม่มีกิจกรรมหรือบทบาทหน้าที่ใดๆ นอกจากนี้ ทฤษฎีกิจกรรม ยังเชื่อว่าบุคคลจะมีความสุขทางด้านร่างกายและทางด้านจิตใจ หากรักษากิจกรรมต่างๆไว้ได้โดยเฉพาะกิจกรรมที่มีรูปแบบ เช่น การเข้าร่วมในชมรมต่างๆ การเป็นอาสาสมัครเพื่อสังคม การเข้ากลุ่มทางศาสนา กลุ่มการเมือง และการออกกำลังกายเป็นกลุ่ม เป็นต้น ก็จะทำให้บุคคลมีความรู้สึกว่าการใช้ชีวิตของตนเองมีคุณค่าและเกิดความนับถือในตนเอง ส่งผลให้บุคคลมีภาวะสุขภาพใจที่ดี

4.6.2 ทฤษฎีไร้ภาวะผูกพัน หรือ ทฤษฎีถดถอยห่างจากสังคม (The Disengagement Theory) เป็นทฤษฎีที่เสนอโดย วิลเลียม (เสาวนีย์ บุญเฉลิม. 2554: 13-14 อ้างอิงจาก William Henry. 1961) ซึ่งกล่าวว่า เมื่อเข้าสู่วัยเกษียณอายุ ผู้สูงอายุจะถูกลดกิจกรรมและลดบทบาทของตนเองลง ซึ่งจะเป็นผลทำให้บุคคลรู้สึกว่าตนเองมีความสามารถที่ลดน้อยลงและการที่ผู้สูงอายุไม่ได้เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับกิจกรรมและบทบาททางสังคมถือเป็นการถอนสถานภาพและบทบาทของตนเองให้แก่หนุ่มสาวหรือคนรุ่นใหม่ที่จะเข้ามามีบทบาทที่ดีกว่า ทั้งนี้เพราะสังคมต้องการคนที่มีทักษะใหม่และความคิดใหม่ๆเข้าไปแทนที่คนรุ่นเก่า ซึ่งทฤษฎีไร้ภาวะผูกพันนี้ ยังกล่าวอีกว่าเมื่อผู้สูงอายุถดถอยห่างจากสังคม เนื่องจากหมดบทบาทหน้าที่การทำงานแล้ว เช่น การเกษียณอายุการทำงาน ก็จะต้องยอมรับกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ซึ่งจะเห็นได้ว่าทฤษฎีไร้ภาวะผูกพันนี้ เชื่อว่า การที่ผู้สูงอายุไม่มีกิจกรรมและถูกลดบทบาททางสังคมนั้น เป็นการถอนสถานภาพและบทบาทของตนเองให้แก่คนรุ่นใหม่ที่มีบทบาทที่ดีกว่า ซึ่งในระยะแรกนั้น ผู้สูงอายุจะรู้สึกวิตกกังวลและมีความบิบบั่น แต่ในที่สุดผู้สูงอายุก็จะยอมรับสภาพใหม่ คือ การไม่เกี่ยวข้องกันกับสังคมได้

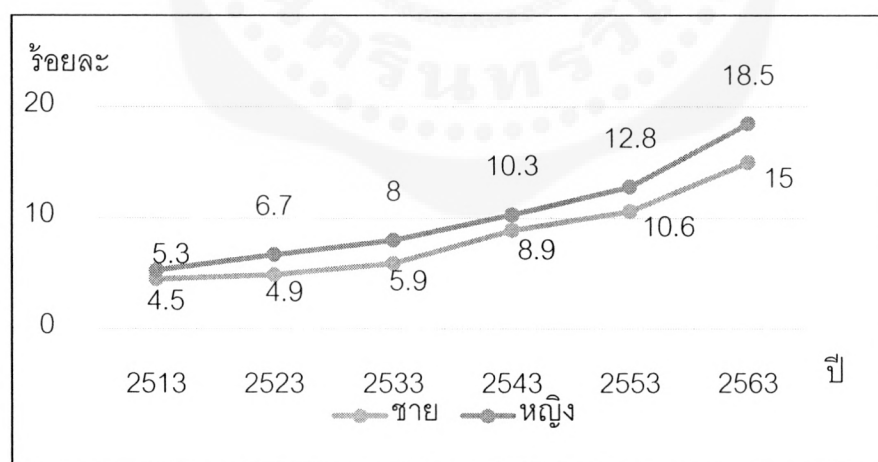
จากทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการเกษียณอายุ ผู้วิจัยสรุปได้ว่า ทฤษฎีกิจกรรม และทฤษฎีไร่ภาวะผูกพัน มีความสำคัญต่อการเกษียณอายุ เนื่องจากสะท้อนให้เห็นถึงพื้นฐานการใช้ชีวิตของผู้สูงอายุที่แตกต่างกัน และเมื่อเข้าสู่วัยเกษียณอายุกลุ่มบุคคลที่มีกิจกรรมมารองรับหรือมีการเตรียมความพร้อมไว้ล่วงหน้าจะมีความพึงพอใจในการใช้ชีวิตหลังเกษียณและรู้สึกว่าคุณค่า

5. แนวคิดเกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุ

5.1 ความสำคัญของการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุ

รัชนีกร วงศ์จันทร์ (2558: 570-572) ได้กล่าวว่า ปัจจัยที่สำคัญที่ทำให้บุคคลจำเป็นต้องมีการวางแผนชีวิตเพื่อวัยเกษียณ คือ

5.1.1 การเปลี่ยนแปลงของโครงสร้างประชากร จากความก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีการแพทย์ที่ทำให้คนมีสุขภาพอนามัยที่แข็งแรงและอายุยืนยาวขึ้น ประกอบกับอัตราการเกิดของประชากรลดลง เป็นผลให้โครงสร้างประชากรไทยเกิดการเปลี่ยนแปลงจากสังคมประชากรแรงงานสู่ประชากรวัยสูงอายุมากขึ้น ดังผลการศึกษาโครงสร้างประชากรไทยในช่วงปี พ.ศ. 2513-2563 พบว่าประเทศไทยมีประชากร 34 ล้านคน เมื่อปี 2513 และเพิ่มขึ้นเป็น 62 ล้านคน ในปี 2543 และคาดการณ์ว่าในปี 2563 ประเทศไทยจะมีประชากรประมาณ 70 ล้านคน ซึ่งเป็นการเพิ่มขึ้นในอัตราที่ลดลง และในจำนวนนั้นพบว่าประชากรวัยสูงอายุ 60 ปีขึ้นไป มีสัดส่วนสูงขึ้นและมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยเพศหญิงจะเพิ่มมากกว่าเพศชาย ดังภาพประกอบ 5

ภาพประกอบ 5 การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรวัยสูงอายุ 60 ปีขึ้นไป ของประเทศไทย

ที่มา: รัชนีกร วงศ์จันทร์ (2558). การเปลี่ยนแปลงของโครงสร้างประชากร. (ออนไลน์). อ้างอิงจาก สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2558).

ดังนั้น เมื่อพิจารณาถึงการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรของประเทศไทย พบว่า ประเทศไทยได้เข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ (aging society) ซึ่งเป็นยุคที่มีประชากรวัยสูงอายุมากกว่าวัยทำงาน จากการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรดังกล่าวจะส่งผลกระทบต่อภาวะเศรษฐกิจ การจัดสรรงบประมาณของรัฐ และด้านสังคม กล่าวคือ เมื่อโครงสร้างประชากรเริ่มมีผู้สูงอายุเพิ่มขึ้น สัดส่วนประชากรวัยแรงงานที่เป็นกลไกขับเคลื่อนเศรษฐกิจและทำหน้าที่ดูแลผู้สูงอายุก็จะลดลง และส่งผลให้รายได้เฉลี่ย การออม การลงทุน และเสถียรภาพทางเศรษฐกิจเติบโตช้าลง ในขณะที่การจัดสรรงบประมาณในการช่วยเหลือผู้สูงอายุเพิ่มขึ้น

5.1.2 ประชากรมีอายุยืนยาวมากขึ้น ดังที่ได้กล่าวแล้วว่าในปัจจุบันวิทยาการทางการแพทย์มีความเจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว ส่งผลให้บุคคลมีอายุยืนยาวมากขึ้น หมายความว่าบุคคลจะมีช่วงชีวิตในวัยเกษียณที่ยาวนานมากขึ้น และจากการประมาณการอายุเฉลี่ยของคนไทยพบว่า ผู้หญิงและผู้ชายมีอายุขัยเฉลี่ยเพิ่มขึ้น ภาพประกอบ 6

ปี	หญิง	ชาย
2543-2548	74.80	67.14
2548-2553	76.20	69.35
2553-2558	77.56	71.20
2558-2563	78.90	72.98
2563-2568	80.25	74.72

ภาพประกอบ 6 อายุคาดหมายเฉลี่ยของคนไทยเมื่อแรกเกิด (life expectancy at birth)

ที่มา: เกื้อ วงศ์บุญสิน, สุวาทิ สุรเสียงสังข์, จินตนา มิตรานนท์ และกิตติ ลิ้มสกุล. (2546). การคาด ประมาณประชากรประเทศไทย (พ.ศ. 2543-2568): ผลต่อการกำหนดทิศทางการนโยบายประชากรในอนาคต. หน้า 571.

5.1.3 การเปลี่ยนแปลงทางสังคม ในอดีตสังคมไทยจะเป็นครอบครัวสังคมใหญ่ สมาชิกในครอบครัวอยู่ร่วมกันทำให้สามารถพึ่งพิงอาศัย ดูแลกันและกันได้ แต่ในปัจจุบันวิถีชีวิตของคนไทยเปลี่ยนไป เนื่องจากบุตรหลานต้องออกไปทำงานนอกบ้านและแยกไปมีครอบครัว ทำให้สังคมไทยมีลักษณะเป็นครอบครัวเดี่ยวมากยิ่งขึ้น ดังนั้นจึงยากที่ผู้สูงอายุจะพึ่งพิงลูกหลานเหมือนใน

อดีต จึงเป็นเหตุให้บุคคลควรมีการเตรียมความพร้อมในการเกษียณอายุทั้งในด้านการเงินและด้านสภาพจิตใจ

5.1.4 การเกษียณอายุก่อนกำหนด การเกษียณอายุก่อนกำหนดอาจมาจาก 2 ปัจจัย คือ สัมผัสใจในการเกษียณอายุก่อนกำหนดและการเกษียณที่ไม่สัมผัสใจ ซึ่งอาจมาจาก การเกิดภาวะเศรษฐกิจเปลี่ยนแปลง วิกฤตทางการเงิน องค์กรหรือผู้ว่าจ้างปิดกิจการ จากสภาพการทำงานดังกล่าว อาจทำให้บุคคลไม่ได้เป็นผู้เลือกที่จะเกษียณเมื่ออายุเท่าใด เนื่องจากสถานการณ์บังคับ อีกทั้งอาจมีสาเหตุอื่นที่ต้องออกจากงานก่อนกำหนด เช่น ความไม่พร้อมด้านร่างกาย องค์กรนำเครื่องมือมาใช้งานแทนคน เป็นต้น จากสาเหตุดังกล่าวจึงทำให้บุคคลต้องมีการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุไว้ล่วงหน้าเพื่อรับมือกับทุกสถานการณ์

นอกจากนี้ วิจิตร บุญยะโนตรา (2543: 29) กล่าวว่า การวางแผนใช้ชีวิตในช่วงวัยสูงอายุหรือวัยเกษียณมีความสำคัญมากเทียบเท่ากับการวางแผนในการประกอบอาชีพหรือการวางแผนเพื่อทำสิ่งสำคัญอื่นๆ สำหรับบุคคลที่มีการเตรียมความพร้อมไว้ก่อนเกษียณอายุแล้วนั้น จะสามารถยอมรับได้ว่าวัยสูงอายุเป็นช่วงหนึ่งในชีวิตและเป็นสิ่งที่ทุกคนหลีกเลี่ยงไม่ได้ ทำให้บุคคลเหล่านั้นมีชีวิตในวัยสูงอายุอย่างประสบความสำเร็จและมีความสุข ซึ่งธัญไธภาคย์ เกษมสันต์ (2542: 1) ได้แนะนำว่า บุคคลควรเริ่มเตรียมความพร้อม 10-20 ปีก่อนเกษียณอายุ ในขณะที่ลีดี และวินแบรนด์ (Leedy & Wynbrandt, 1987: 96-97) เสนอแนะให้บุคคลมีการเตรียมความพร้อมให้เร็วที่สุด โดยให้เริ่มเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณตั้งแต่อายุ 30 ปี

จากความสำคัญของการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุ ผู้วิจัยสรุปได้ว่า บุคคลที่ต้องออกจากงานประจำ ควรมีการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุตั้งแต่ช่วงวัยทำงานเพราะ จะได้มีเวลาในการหาความรู้ หาข้อมูลและทำความเข้าใจในการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุในด้านต่างๆ และพร้อมที่จะเผชิญกับทุกสถานการณ์ที่เกิดขึ้น ซึ่งบุคคลที่มีการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุไว้แล้วนั้น เมื่อถึงเวลาเกษียณบุคคลเหล่านั้นจะใช้ชีวิตภายหลังเกษียณอายุได้อย่างมีความสุข

5.2 การเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุ

การเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุถือเป็นสิ่งสำคัญที่ทุกคนไม่ควรมองข้าม ซึ่งตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (2558: 2) ได้ให้แนวทางสำหรับการก้าวเข้าสู่ชีวิตหลังเกษียณอย่างมีความสุข ดังนี้

- เตรียมใจ ช่วงหลังเกษียณอายุจะเกิดการเปลี่ยนแปลงหลายอย่าง ทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม ตลอดจนฐานะทางการเงิน ซึ่งถ้าบุคคลได้มีการเตรียมใจไว้ก่อนล่วงหน้า จะช่วยให้สามารถปรับตัวและใช้ชีวิตได้อย่างมีความสุขในวัยเกษียณ

- เตรียมกาย สุขภาพร่างกายที่แข็งแรงเป็นสิ่งจำเป็นที่ต้องเตรียมพร้อมตั้งแต่อยู่ในวัยหนุ่มสาว ซึ่งการมีสุขภาพที่ดี ย่อมหมายถึง สามารถใช้เวลาที่เหลือได้อย่างมีประสิทธิภาพ และลดการพึ่งพาผู้อื่นได้

- เตรียมแผนการใช้เวลา เพื่อให้สามารถใช้ชีวิตในช่วงบั้นปลายได้อย่างมีประสิทธิภาพ รู้ว่าช่วงเวลาใดจะทำอะไร เช่น เวลาทำงาน เวลาพักผ่อนท่องเที่ยว เวลาออกกำลังกาย เป็นต้น

- เตรียมครอบครัว ความผูกพันในครอบครัวระหว่างสามีภรรยา หรือพ่อแม่ลูก เป็นเครื่องบ่งชี้ระดับหนึ่งว่าเมื่อเข้าสู่วัยสูงอายุจะมีความเอื้ออาทร และเกิดการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

- เตรียมแผนการใช้เงิน เพื่อให้บุคคลสามารถบริหารจัดการการเงินก่อนสุดท้ายได้อย่างมีประสิทธิภาพจึงควรมีการเตรียมความพร้อมในเรื่องการเงินไว้ตั้งแต่เนิ่นๆ

และจากการศึกษาแนวคิดของนักวิจัยหลายท่านประกอบกับงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุ ซึ่งผู้วิจัยสามารถสรุปแนวคิดในการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุได้ 5 ด้าน ดังต่อไปนี้

5.2.1 การเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุด้านร่างกาย

ภาณุพงศ์ นิมิเจริญศักดิ์ (2550: 21) กล่าวว่า ภาวะสุขภาพร่างกายเป็นสิ่งที่ทุกคนต้องดูแลเอาใจใส่ต่อตนเองอย่างสม่ำเสมอ ตั้งแต่วัยเด็กเป็นต้นมา ซึ่งผู้ที่ใกล้จะเกษียณอายุควรมีการเตรียมตัวด้านสุขภาพร่างกายให้พร้อมเพื่อรองรับกับวัยสูงอายุ เพราะในวัยนี้ร่างกายจะมีการเสื่อมโทรมลงอย่างเห็นได้ชัด และการดูแลสุขภาพด้วยดีอย่างต่อเนื่องมาตลอดจึงเป็นสิ่งจำเป็นและจะช่วยให้สุขภาพในวัยเกษียณอายุไม่ทรุดโทรมเร็วกว่าที่ควรจะเป็น

บรรลุ ศิริพานิช (2550) กล่าวว่า ภาวะสุขภาพร่างกายเป็นสิ่งที่ทุกคนต้องดูแลเอาใจใส่ต่อตนเองอย่างสม่ำเสมอตั้งแต่ในวัยเด็ก ซึ่งผู้ที่ใกล้จะเกษียณอายุควรมีการเตรียมความพร้อมด้านสุขภาพร่างกายให้พร้อมเพื่อรับมือกับวัยสูงอายุ เพราะในวัยสูงอายุร่างกายจะมีการเปลี่ยนแปลงอย่างชัดเจน การดูแลสุขภาพมาอย่างต่อเนื่องจึงเป็นสิ่งจำเป็นและจะช่วยให้สุขภาพในวัยสูงอายุไม่ทรุดโทรมเร็วกว่าที่ควรจะเป็น โดยบุคคลที่มีอายุ 40 ปีขึ้นไปต้องเริ่มดูแลตัวเอง

รชนีกร วงศ์จันทร์ (2558: 573-574) ได้กล่าวว่า เพื่อเตรียมรับมือกับสิ่งต่างๆ ที่ต้องเผชิญในช่วงหลังเกษียณอายุ บุคคลควรมีการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุในด้านร่างกาย ดังนี้

บุคคลควรมีการดูแลสุขภาพร่างกายให้แข็งแรงอย่างสม่ำเสมอ โดยการใช้ชีวิตอยู่ในสภาพแวดล้อมที่มีอากาศบริสุทธิ์ รับประทานอาหารให้ครบ 5 หมู่ ออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอ ควบคุมอารมณ์ให้อยู่ในภาวะปกติ ไม่กังวลจนเกิดความเครียด พักผ่อนให้เพียงพอ และตรวจสุขภาพประจำปีอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง เพื่อสามารถแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพได้ทันเวลาที่ ซึ่งหากบุคคลมีร่างกายที่แข็งแรงก็จะช่วยลดค่าใช้จ่ายในด้านสุขภาพลงได้ และยังทำให้มีเงินออมเพื่อไว้ใช้ยาม

เกษียณอายุ ซึ่งสอดคล้องกับ(บรรลุ ศิริพานิช. 2550) ที่ได้จำแนกการเตรียมความพร้อมด้านร่างกายออกเป็นข้อย่อย คือ

1. ตรวจสุขภาพเป็นประจำทุก 6 เดือน หรือ อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง เพื่อที่จะประเมินภาวะสุขภาพของตนเองได้
2. รับประทานอาหารที่สะอาด ปลอดภัย มีสารอาหารครบ 5 หมู่ ซึ่งเป็นอาหารที่เคี้ยวง่าย ย่อยง่าย เน้นปลาและผักปลอดสารพิษ อาหารมีคุณค่าทางโภชนาการครบถ้วนทุกมื้อ ควรดื่มน้ำที่สะอาด รสจืด พักผ่อน รับประทานอาหาร ไขมันต่างๆ และควรดื่มเครื่องดื่มประเภท น้ำอัดลม ชา กาแฟ เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ รวมทั้งควบคุมน้ำหนักให้อยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน
3. ดื่มน้ำสะอาดอย่างน้อยวันละ 10 แก้ว ดื่มน้ำหลังตื่นนอนตอนเช้าสัก 3-5 แก้วจะช่วยขับถ่ายปัสสาวะและขับล้างของเสียออกทางปัสสาวะ และถ้าดื่มเวลาเช้ามืดตอนท้องว่างเป็นระยะๆ ทุกชั่วโมง ก่อนถึงเวลาอาหารเข้าก็จะมีประโยชน์หลายประการ โดยน้ำจะช่วยล้างเนื้อเยื่อทุกส่วน และละลายของเสียผ่านเส้นโลหิตขับออกทางไต และช่วยในการขับถ่ายอุจจาระ
4. อยู่ในที่มีอากาศถ่ายเท หลีกเลี่ยงการอยู่ในที่แออัด ห่างไกลฝุ่นละออง คิวพิษ หลีกเลี่ยงการอยู่ในที่แออัดและอับชื้น
5. นอนหลับอย่างน้อยวันละ 8 ชั่วโมง เพื่อให้ร่างกายทุกส่วน ได้รับการพักผ่อนอย่างเพียงพอ แล้วจะทำให้ร่างกายสดชื่นแจ่มใส พร้อมที่จะดำเนินชีวิตในวันต่อไปได้อย่างมีประสิทธิภาพแต่หากมีปัญหาเรื่องการนอนไม่หลับควรปรึกษาแพทย์
6. ถ่ายอุจจาระและปัสสาวะทุกวันโดยไม่มีอาการท้องผูกหรือท้องร่วง หากมีอาการผิดปกติควรไปพบแพทย์ อย่าปล่อยไว้นาน จะมีอันตรายต่อร่างกาย
7. ออกกำลังกาย หรือบริหารร่างกายทุกวัน อย่างน้อยวันละ 30 นาที การออกกำลังกายทุกวันจะช่วยให้เนื้อเยื่อทุกส่วนได้รับอาหารและออกซิเจนเพียงพอ ทำให้อวัยวะทุกส่วนแข็งแรง ทำหน้าที่ได้ตามปกติไม่ป่วย และชะลอความเสื่อมของร่างกาย การออกกำลังกายเป็นสิ่งจำเป็นต่อร่างกาย ผู้ที่ต้องการมีแรง ต้องออกแรงหรือออกกำลังกาย
8. ร่างกายได้รับแสงแดดทุกวัน โดยเฉพาะช่วงเช้าหรือเย็นเพื่อกระตุ้นให้ร่างกายผลิตวิตามินดี ทำให้ผิวหนังแข็งแรง

จากการศึกษาการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุด้านร่างกาย ผู้วิจัยได้ใช้แนวคิดของ บรรลุ ศิริพานิช (2550) ในการศึกษาครั้งนี้ เนื่องจากมีเนื้อหาที่ครอบคลุม กล่าวโดยสรุปได้ว่า การเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุในด้านร่างกายเป็นสิ่งสำคัญที่ทุกคนควรดูแล โดยเริ่มดูแลตัวเองตั้งแต่วัยเด็กจนถึงวัยสูงอายุ เพราะภาวะสุขภาพที่ดีนั้นเป็นผลสืบเนื่องมาจากการดูแลสุขภาพของตนเองอย่างสม่ำเสมอ ได้แก่ การดูแลสุขภาพเรื่องการกิน การออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอ การตรวจ

สุขภาพประจำปี การขยับถ่ายทุกวัน การหลีกเลี่ยงที่แออัด พักผ่อนให้เพียงพอ ดื่มน้ำที่สะอาด และรับแสงแดดทุกวัน

5.2.2 การเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุด้านจิตใจ

รัชนีกร วงศ์จันทร์ (2558: 574) กล่าวว่า การเตรียมความพร้อมเพื่อวัยเกษียณด้านจิตใจ ไม่ว่าบุคคลจะเกษียณอายุจากการทำงานด้วยความสมัครใจหรือไม่สมัครใจ สิ่งที่มาคือกิจกรรมในชีวิตประจำวันย่อมเกิดการเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม ซึ่งในแต่ละวันจะมีชีวิตวันวายเป็นกับงานที่ทำ แต่หลังจากที่เกษียณอายุแล้ว จะรู้สึกเหงาและรู้สึกเบื่อหน่าย บางคนรู้สึกว้าชีวิตไร้ค่า อีกทั้งเมื่ออายุมากขึ้นร่างกายก็จะเสื่อมลง ซึ่งส่งผลต่อสภาพจิตใจและอารมณ์ เช่น ภาวะซึมเศร้า หงุดหงิด เอาแต่ใจตัวเอง บุคคลจึงควรมีการเตรียมความพร้อมทางด้านจิตใจ โดยทำจิตใจให้สดชื่น ร่วมกิจกรรมทางสังคม เพื่อปรับเปลี่ยนทัศนคติในเรื่องบทบาทหน้าที่ของตนเองใหม่ พร้อมทั้งเปิดใจให้กว้างยอมรับการเปลี่ยนแปลงและเรียนรู้ที่จะปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์หรือสภาพแวดล้อมใหม่

ภาณุพงศ์ นิ่มเจริญศักดิ์ (2550: 21) กล่าวว่า เนื่องจากการเกษียณอายุเป็นภาวะการเปลี่ยนแปลงบทบาทและสถานภาพทางสังคมอย่างฉับพลัน ถ้าบุคคลไม่มีการเตรียมใจไว้ล่วงหน้า มักจะประสบกับปัญหาความเครียดและไม่สามารถปรับตัว ซึ่งจะทำให้เกิดปัญหาทางด้านจิตใจ ทำให้มีอารมณ์รุนแรง หงุดหงิด เหงา ว้าเหว่ หดหู่ใจ สงสารตัวเอง เบื่อหน่ายชีวิต มีความวิตกกังวล ดังนั้นการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุด้านจิตใจจะช่วยทำให้บุคคลสามารถปรับตัวภายหลังการเกษียณอายุได้ด้วยดี

เอก ธนะสิริ (2550) ได้ให้ข้อคิดว่า การเกษียณอายุเป็นภาวะที่เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อบทบาทและสถานภาพทางสังคมของบุคคลอย่างฉับพลัน ถ้าบุคคลไม่มีการเตรียมใจไว้ล่วงหน้า มักจะประสบปัญหาความเครียดและการปรับตัว ซึ่งทำให้เกิดปัญหาทางด้านจิตใจทำให้มีอารมณ์รุนแรงหงุดหงิด เหงา ว้าเหว่ เบื่อหน่ายชีวิต มีความวิตกกังวล ดังนั้นบุคคลควรมีการเตรียมตัวด้านจิตใจ ดังนี้

1. สร้างขวัญและกำลังใจในการเผชิญหน้ากับวัยเกษียณอายุ โดยการยอมรับว่าการเกษียณอายุนั้น เกิดกับทุกคนโดยใช้หลักธรรมะเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจและสร้างความสัมพันธ์ที่ดีในครอบครัว
2. ฝึกตนเองให้เป็นคนใจกว้าง มองโลกในแง่ดี รู้จักปล่อยวาง และเมื่อมีปัญหาสามารถแก้ปัญหาได้ด้วยเหตุผล มีสติและรู้จักควบคุมตนเอง
3. มีความสัมพันธ์อันดีกับเพื่อนต่างวัย อย่าหลีกเลี่ยงหรือแยกตัวออกมาอยู่โดดเดี่ยว เพราะบางครั้งเพื่อนต่างวัยจะทำให้รู้สึกมีชีวิตชีวา กระฉับกระเฉงมากยิ่งขึ้น

4. พยายามทำกิจกรรมสร้างสรรค์ร่วมกับผู้อื่น เช่น การทำอาหาร ทำสวน เล่นกีฬา เป็นต้น

5. มีความสนใจและหาความรู้ ฟังวิทยุ อ่านหนังสือพิมพ์ติดตามเหตุการณ์ ข่าวสารบ้านเมืองต่างๆอยู่เสมอ

นอกจากนั้น การเตรียมความพร้อมด้านจิตใจสามารถทำได้ดังนี้ (บุญเพ็ญ โพธิ์เจริญ, 2551: 94-98)

1. มองโลกในแง่ดี มีชีวิตอยู่กับปัจจุบัน ยอมรับความเป็นจริงและการเปลี่ยนแปลงของสังคมและสภาพแวดล้อม โดยใช้หลักธรรมะเป็นเครื่องยึดเหนี่ยว มีการปฏิบัติทางจิต เช่น การนั่งสมาธิ ภาวนา ตัดสินใจด้วยความมีเหตุผล พยายามขจัดความคับข้องใจ มีความยิ้มแย้ม แจ่มใส และมีความเมตตา กรุณา

2. ศึกษาหาความรู้ในเรื่องการเกษียณอายุและพูดคุยกับบุคคลที่เกษียณอายุแล้ว เพื่อเป็นแนวทางในการเตรียมความพร้อมเกษียณอายุ รวมทั้งเข้าร่วมกิจกรรมหรืออบรมเพื่อเตรียมความพร้อมในการเกษียณอายุ

3. สร้างความสัมพันธ์ที่ดีในครอบครัว ญาติพี่น้อง และเพื่อนฝูง ไม่แยกตัวอยู่ตามลำพังคนเดียว

4. ดูแลสุขภาพร่างกายให้แข็งแรง หมั่นออกกำลังกาย รับประทานอาหารที่ถูกต้องตามหลักโภชนาการ ซึ่งเมื่อได้ดูแลร่างกายแล้วก็จะส่งผลทำให้บุคคลรู้สึกดีต่อจิตใจ

5. มีงานอดิเรกหรือกิจกรรมที่สนใจทำร่วมกับผู้อื่น เพื่อให้รู้สึกผ่อนคลาย และสามารถปรับจิตใจได้เป็นอย่างดี และกุลยา ตันติผลาชีวะ (2551) ได้กล่าวถึงการเตรียมความพร้อมด้านจิตใจเพิ่มเติมดังนี้

6. ผู้สูงอายุควรทำความรู้สึกให้ไร้อารมณ์ หมายถึง ทำใจให้สงบและยอมรับสภาพความจริงในชีวิตที่เกิดขึ้นในเรื่องชื่อเสียง เกียรติยศที่ลดลงโดยใช้หลักธรรมะมาเป็นเครื่องช่วยยึดเหนี่ยวจิตใจ ควรมีการตัดสินใจด้วยความมีเหตุผล ขจัดความคับข้องใจหรืออารมณ์ขุ่นมัว จากความโลภ โกรธ หลง หรือวิตกกังวลต่างๆ และควรทำให้สงบปล่อยวางจากกิเลสตัณหาอย่างเสมอต้นเสมอปลาย

7. ชื่นชมชีวิตของตนเอง และบุคคลรอบข้างในสังคมในสิ่งที่ดีงาม และวางเฉยต่อสิ่งที่ไม่ถูกใจ ไม่พอใจ และยอมรับในการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ที่เกิดขึ้นของคนและสังคมยุคใหม่ รวมทั้งการยอมรับโอกาส และประสบการณ์ใหม่ๆ ที่เข้ามาด้วย

8. การรักษาความงอกงามทางปัญญาด้วยการอ่าน การเล่นเกม และการสนทนา

9. ให้ความสนใจต่อเหตุการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป ควรหลีกเลี่ยงการแก้ไข ปัญหาคนเดียว ควรหาเพื่อน หรือคนอื่นมาเป็นผู้ร่วมคิด

จากการศึกษาการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุด้านจิตใจ ผู้วิจัยได้ใช้แนวคิดของเจก ธนะศิริ (2550) โดยสรุปได้ว่า บุคคลควรมีการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุด้านจิตใจ ได้แก่ สร้างขวัญและกำลังใจในการเผชิญหน้ากับวัยเกษียณอายุ มองโลกในแง่ดี รู้จักปล่อยวาง ฝึกทำสมาธิ สร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อนต่างวัย และทำกิจกรรมสร้างสรรค์ร่วมกับผู้อื่น ซึ่งการกระทำดังกล่าวถ้า บุคคลได้เตรียมพร้อมไว้ก่อนเกษียณก็จะทำให้บุคคลสามารถยอมรับต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นได้ ปรับตัวได้ดี และจะช่วยให้บุคคลดำเนินชีวิตภายหลังเกษียณอายุได้อย่างมีความสุข

5.2.3 การเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุด้านที่อยู่อาศัย

การเตรียมความพร้อมด้านที่อยู่อาศัยเป็นสิ่งสำคัญและมีความจำเป็นอย่างยิ่ง บุคคลที่อยู่ในวัยหนุ่มสาวหรือวัยกลางคนควรเริ่มวางแผนเรื่องที่อยู่อาศัย เพื่อให้เกิดความพร้อมและความมั่นคงในวัยสูงอายุ ซึ่งธาดา วิมลจัตราเวที (2543: 20-23) ได้กล่าวว่า ที่อยู่อาศัยเป็นหนึ่งในปัจจัยสี่ ที่มีความจำเป็นและสำคัญกับมนุษย์ เพราะฉะนั้นการเตรียมความพร้อมด้านที่อยู่อาศัย ตลอดจนสภาพแวดล้อมให้เหมาะสมกับการใช้ชีวิตภายหลังการเกษียณนั้น ควรมีการวางแผนตั้งแต่ช่วงวัยกลางคน เนื่องจากจะได้มีเวลาในการเตรียมการเพื่อการตัดสินใจในการเลือกทำเลที่ตั้ง พร้อมทั้งวางแผนจัดสรรเงินในการซื้อที่อยู่อาศัยและยังมีเวลาในการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงให้เหมาะสมกับวัย และการใช้ชีวิตของผู้สูงวัย ซึ่งจะต้องคำนึงถึงภาวะสุขภาพ ความแข็งแรงของร่างกายผู้เกษียณด้วย

นอกจากนี้บรรลุ ศิริพานิช (2550) ได้ให้ข้อคิด เรื่องที่อยู่อาศัยว่าเป็นหนึ่งในปัจจัยสี่ที่มีความสำคัญต่อมนุษย์ทุกคน เพราะฉะนั้น การเตรียมความพร้อมด้านที่อยู่อาศัยควรจัดเตรียมให้พร้อมก่อนถึงวัยเกษียณอายุ และควรจัดเตรียมตั้งแต่วัยกลางคน เพราะถ้าหากจัดเตรียมเมื่อเข้าสู่วัยสูงอายุแล้วอาจมีปัญหาซึ่งจะแก้ไขไม่ทันการณ์ ดังนั้น การเตรียมที่อยู่อาศัยจึงต้องคำนึงถึงสิ่งเหล่านี้

1. สถานที่ตั้งที่อยู่อาศัย ต้องสะดวกในการเดินทาง อยู่ใกล้แหล่งชุมชน เพื่อน หรือญาติพี่น้อง หากบุคคลอาศัยอยู่ตามลำพังหรืออาศัยอยู่กับคู่สมรสจะต้องสามารถติดต่อกับบุตร หลานหรือญาติพี่น้องได้สะดวกและเมื่อต้องการความช่วยเหลือสามารถติดต่อได้ง่าย

2. ลักษณะการอยู่อาศัย ควรวางแผนล่วงหน้าว่าจะใช้ชีวิตหลังเกษียณอายุกับใคร อยู่กับคู่สมรส อยู่กับญาติพี่น้อง อยู่กับลูกหลาน เพื่อที่จะได้ช่วยเหลือ พึ่งพากันและกัน หรืออยู่ตามลำพังคนเดียว แต่หากไม่มีที่อยู่อาศัยเป็นของตนเองต้องอาศัยอยู่ร่วมกับผู้อื่น เช่น วัด สถานสงเคราะห์ทั้งของรัฐบาลและเอกชนบุคคลจะต้องพิจารณาถึงความสะดวกสบายและความพร้อมในการปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมใหม่ด้วย ซึ่งสอดคล้องกับศรีเรือน แก้วกังวาน (เสนอคำนี้ ตรีฤกษ์

ฤทธิ. 2556: 29-30 อ้างอิงจาก ศรีเรือน แก้วกังวาน. 2545) ที่ได้กล่าวว่า การเลือกผู้ที่อยู่อาศัยด้วย
ควรพิจารณาดังนี้

2.1 การเลือกอยู่คนเดียว ควรเลือกสถานที่ตั้งที่ง่ายต่อการติดต่อกับ
เพื่อนหรือญาติสนิท ควรอยู่ในแหล่งชุมชน มีความปลอดภัย และควรฝึกทักษะในการช่วยเหลือตนเอง
ตั้งแต่วัยกลางคน ฝึกทักษะการเข้าสมาคมกับผู้อื่น รู้จักช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ชีวิตก็มีความสุข
ทั้งนี้หากบุคคลเลือกที่จะอยู่คนเดียว ควรมีการเตรียมความพร้อมในเรื่องของบ้านพักที่อยู่อาศัย บ้าน
ควรสร้างเสร็จสมบูรณ์พร้อมอยู่ได้เลย และไม่ควรมีหนี้สินจากการสร้างบ้านภายหลังการ
เกษียณอายุ

2.2 การเลือกที่จะอยู่กับคู่ชีวิตเพียงสองคน ซึ่งมักเป็นวัยชราที่
ลูกหลานได้แยกครอบครัวออกไปหมดแล้ว หรือกรณีคนโสดที่เป็นพี่น้องกัน และส่วนมากมักเป็นเพศ
เดียวกัน การเลือกอยู่ร่วมกันจะเป็นเพื่อนคุยเพื่อนร่วมคิด และสามารถช่วยเหลือพึ่งพาซึ่งกันและกันได้

2.3 การเลือกที่จะอยู่กับลูกหลานที่เป็นโสด การเลือกอยู่แบบนี้เป็นที่
นิยมของสังคมไทยปัจจุบัน ส่วนมากเป็นลักษณะบุตรสาวอยู่ร่วมกับมารดา หรือเป็นญาติผู้ใหญ่ที่รับ
หลานไปอยู่ด้วย ปัญหาที่อาจพบได้ในกรณีการอยู่ร่วมกันเช่นนี้คือ ลูกหลานที่อยู่ในกรณีนี้ มักจะมีอายุ
เกิน 40 ปี ขึ้นไปแล้ว ตำแหน่งหน้าที่การงานทางสังคมมีความมั่นคงและมีความรับผิดชอบสูงขึ้น ดังนั้น
หากเกิดการขาดงานเพื่อมาดูแล หรือต้องคอยดูแลรับผิดชอบบิดามารดา หรือญาติผู้ใหญ่ที่มาอยู่ด้วย
อาจทำให้เกิดความไม่พอใจ และเกิดอารมณ์เสียได้บ่อยครั้ง ซึ่งจะส่งผลทำให้ผู้สูงอายุหรือผู้เกษียณจะ
รู้สึกละอายใจ และอาจกลายเป็นคนยอมลูกหลานไปทุกอย่าง

2.4 การเลือกที่จะอยู่กับครอบครัวของลูก ครอบครัวลักษณะนี้จะ
ประกอบด้วย ปู่ ย่า ตา ยาย พ่อแม่ และลูก ปัญหาที่พบในครอบครัวลักษณะนี้คือ พ่อกับแม่กับเขย
หรือสะใภ้ ไม่สามารถปรับตัวเข้าหากันได้ ทำให้เกิดความบาดหมางหรือเกิดเรื่องทะเลาะเบาะแว้งกัน
ได้บ่อยครั้ง

3. สภาพที่อยู่อาศัย หมายถึง สภาพบ้านและสิ่งแวดล้อมทั้งในและนอกบ้าน
จะต้องมีลักษณะเฉพาะเหมาะสมกับข้อจำกัดในวัยเกษียณ เพื่อลดอันตรายและอุบัติเหตุต่างๆ เช่น
พื้นบ้านไม่ควรขัดเงาให้ลื่น เพราะจะทำให้หกล้มได้ง่าย ไฟมีความสว่างเพียงพอ มีห้องนอนอยู่ชั้นล่าง
ของบ้าน ห้องน้ำมีโถ้วมแบบนั่งและติดตั้งราวเกาะยึดเพื่อพยุงตัว มีระบบตัดไฟช็อตและมีระบบ
สำรองไฟฉุกเฉิน มีบริเวณทำสวน เลี้ยงสัตว์และทำกิจกรรมเบาๆ ได้ ระยะเวลาว่างภายในบ้านมาที่
ร่วอยู่ในระยะที่สามารถเดินได้ง่าย

รวมถึงลีดดีและวินแบรนด์ (Leedy and Wynbrandt. 1987: 113 - 137) ได้กล่าวว่า การตัดสินใจเรื่องที่อยู่อาศัยเป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างยิ่งสำหรับผู้ที่จะเกษียณ โดยการตัดสินใจว่าจะพักอาศัยอยู่ที่ใดควรคำนึงถึงปัจจัยพื้นฐาน 5 ข้อ คือ

1. ลักษณะของที่อยู่อาศัยและงบประมาณในการซื้อหรือการก่อสร้าง
2. ความสะดวกในการเดินทาง
3. ขนาดของบ้านมีความพอดีและเหมาะสมกับครอบครัว
- 4 ความสะดวกในการเดินทางไปโรงเรียนของลูกหลาน
5. สภาพของเพื่อนบ้าน

อีกทั้งลีดดี และวินแบรนด์ ยังให้แนวคิดเพิ่มเติมว่า ก่อนที่จะคิดหาที่อยู่ใหม่ ควรสำรวจที่อยู่ปัจจุบันก่อนว่ามีสภาพเป็นอย่างไร เหมาะสมที่จะอยู่อาศัยในช่วงภายหลังการเกษียณอายุหรือไม่ ถ้าหากบ้านที่อาศัยอยู่ปัจจุบันนั้นมีความเหมาะสมแล้ว มีความสะดวกที่จะทำกิจกรรมต่างๆได้ ในอนาคต ก็ไม่จำเป็นต้องเตรียมที่อยู่ใหม่ และหากบุคคลมีความสุขเมื่ออยู่ที่ใดก็ได้ ก็ไม่จำเป็นต้องย้าย แต่ถ้ามีความจำเป็นต้องย้ายที่อยู่อาศัย ก็ควรเตรียมความพร้อมด้านการเงิน ทำเลที่ตั้ง ลักษณะของบ้านพัก และที่สำคัญบ้านที่จะย้ายไปอยู่ใหม่จะต้องช่วยให้ชีวิตมีความสุขกว่าที่อยู่เดิม

จากการศึกษาการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุด้านที่อยู่อาศัย ผู้วิจัยได้ใช้แนวคิดของ ลีดดีและวินแบรนด์ (Leedy and Wynbrandt. 1987: 113 - 137) โดยสรุปได้ว่า การตัดสินใจเรื่องที่อยู่อาศัยเป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างยิ่งสำหรับผู้ที่จะเกษียณ โดยบุคคลควรมีการเตรียมที่อยู่อาศัยตั้งแต่วัยหนุ่มสาวหรือวัยทำงาน เนื่องจากในวัยหนุ่มสาว ยังมีความสามารถในการติดต่อก่อสร้างตลอดจนแสวงหาทรัพย์สินมาใช้จ่ายในการเตรียมที่อยู่อาศัยเพื่อที่จะได้มีชีวิตที่สุขสบายภายหลังเกษียณ ขณะเดียวกัน บุคคลควรคำนึงถึงปัจจัยพื้นฐาน ได้แก่ ลักษณะของที่อยู่อาศัยและงบประมาณในการซื้อหรือการก่อสร้าง ความสะดวกในการเดินทาง ขนาดของบ้านมีความพอดีและเหมาะสมกับครอบครัว ความสะดวกในการเดินทางไปโรงเรียนของลูกหลาน และสภาพของเพื่อนบ้าน

5.2.4 การเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุด้านการใช้เวลาว่าง

รัชนีกร วงศ์จันทร์ (2558: 573-574) กล่าวว่า บุคคลควรมีการเตรียมหากิจกรรมหรืองานอดิเรกทำตั้งแต่ก่อนเกษียณอายุเพราะหลังจากเกษียณอายุจะมีเวลาว่างมากขึ้น และเป็นช่วงเวลาที่บุคคลสามารถใช้ชีวิตให้เกิดประโยชน์สูงสุดได้ ทั้งต่อตนเอง ครอบครัว และสังคม เช่น ท่องเที่ยวพักผ่อน อดิเรกเพื่อการศึกษา หรือทำกิจกรรมพัฒนาสังคมตามความสนใจและความถนัด

บรรลุ ศิริพานิช (2550) ได้กล่าวว่า เมื่อเข้าสู่วัยเกษียณอายุ การทำกิจกรรมยามว่างนั้นถือเป็นสิ่งสำคัญ ดังนั้น บุคคลควรเตรียมหากิจกรรมหรืองานอดิเรกไว้ตั้งแต่ก่อนเกษียณอายุ โดยพิจารณาจากความถนัดในงานและความเหมาะสมตามกำลังของตนเอง

และธาดา วิมลฉัตรเวที (2543: 24) แนะนำว่า การทำกิจกรรมจะช่วยให้ผู้เกษียณอายุรู้สึกว่ามีชีวิตตนเองมีคุณค่า ไม่รู้สึกเหงา นอกจากนี้ยังช่วยให้มีความคล่องแคล่วอยู่ตลอดเวลา ผู้เกษียณอายุจะเลือกใช้เวลาไปกับกิจกรรมประเภทใดขึ้นอยู่กับความตั้งใจ ความสนใจ ความรู้สึกสนุก และพื้นฐานความรู้ของบุคคลนั้นๆ ซึ่งแต่ละบุคคลควรเลือกให้เหมาะสมกับตนเอง และต้องคำนึงถึงฐานะทางการเงินและสุขภาพร่างกายด้วย โดยกิจกรรมแบ่งออกได้ 3 ประเภท ดังนี้

1. กิจกรรมที่ไม่มีรูปแบบ (Informal Activity) ได้แก่ การพบปะสังสรรค์กับเพื่อนหรือญาติพี่น้อง การมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ กับสมาชิกในครอบครัว และการช่วยเหลืองานในครอบครัว

2. กิจกรรมที่มีรูปแบบ (Formal Activity) ได้แก่ การเข้าร่วมในชมรมต่างๆ การเป็นสมาชิกหรืออาสาสมัครทำกิจกรรมเพื่อสังคม การเข้ากลุ่มทางศาสนา กลุ่มการเมือง การทัศนศึกษา และการออกกำลังกายเป็นกลุ่ม ซึ่งกิจกรรมเหล่านี้เป็นกิจกรรมภายนอกครอบครัว

3. กิจกรรมเพื่อการพักผ่อนและงานอดิเรก (Solitary or Leisure Activity and Hobby) เป็นกิจกรรมที่ทำเพื่อความเพลิดเพลิน โดยทั่วไปแล้วงานอดิเรกมักจะเป็นงานที่ทำเวลาว่างจากงานประจำงานอดิเรกมีคุณค่าต่อสุขภาพร่างกายและจิตใจ และยังสร้างมิตรภาพที่ดีซึ่งกันและกัน รวมไปถึงยังได้ความรู้ ฝึกทักษะ และช่วยให้เกิดความคิดสร้างสรรค์อย่างอิสระ งานอดิเรกที่นิยมกันทั่วไปสามารถจัดเป็นประเภทต่างๆ โดยบรรลุ ศิริพานิช (2550) ได้จัดกลุ่มงานอดิเรกออกเป็น 4 ประเภท คือ

1. ประเภทงานสะสม เช่น การสะสมรูปภาพ แสตมป์ นาฬิกา หนังสือ ธนบัตร ของเก่า ฯลฯ

2. ประเภทงานประดิษฐ์ งานสร้างสรรค์ ส่วนมากเป็นงานฝีมือ เช่น ทอผ้า ประดิษฐ์ดอกไม้ งานไม้ งานเย็บปักถักร้อย เป็นต้น

3. ประเภทงานศิลปะ เช่น วาดภาพ การรำ ร้องเพลง การแสดง การเขียนบท กวี บทความ เขียนหนังสือ ฯลฯ

4. ประเภทเกม กีฬา การออกกำลังกาย เช่น การวิ่ง เดิน โยคะ หมากรุก เล่น บาส ฯลฯ

รวมไปถึงนิศา ชูโต (พิมพ์พิมุข โพธิ์ปักขีย์. 2550: 32 อ้างอิงจาก นิศา ชูโต. 2525: 30-32) ที่ให้ข้อคิดว่า การเตรียมความพร้อมในด้านกิจกรรมและงานอดิเรกนั้น มีความสำคัญกับผู้เกษียณอายุมาก เนื่องจากเมื่อเกษียณอายุแล้วก็จะมีเวลาว่างมากขึ้น ถ้าไม่มีกิจกรรมหรืองานอดิเรก ก็จะทำให้เกิดความเบื่อหน่าย เหงา ว่าเหวารู้สึกว่าตนเองไม่มีคุณค่า ดังนั้น เพื่อลดการเกิดปัญหาเหล่านี้ ผู้ที่

จะเกษียณอายุจึงควรเตรียมความพร้อมโดยการหากิจกรรมหรืองานอดิเรกที่ตนสนใจ เพื่อที่จะได้ใช้เวลาว่างที่มีอยู่อย่างมีคุณค่า ซึ่งประเภทของกิจกรรมในสังคม มีดังนี้

1. กิจกรรมการเมือง เช่น การเป็นสมาชิกพรรคการเมือง การสมัครรับเลือกตั้ง
2. กิจกรรมศาสนา เช่น การไปวัดทำบุญ การเป็นมรรคทายก
3. กิจกรรมหาความรู้เพิ่มเติม เช่น การไปศึกษาในโรงเรียนผู้ใหญ่ การไปศึกษาต่อ การฝึกอบรมต่างๆ
4. กิจกรรมทางสังคม เช่น งานเลี้ยง งานรื่นเริง งานสังสรรค์
5. กิจกรรมศิลปะการฝีมือ เช่น การจัดดอกไม้ การเย็บปักถักร้อย
6. กิจกรรมกีฬา เช่น การเล่นกีฬาประเภทต่างๆ ที่ตนสนใจ การไปดูการแข่งขัน การเป็นผู้จัดการด้านกีฬา
7. กิจกรรมอาสา เช่น การเป็นลูกเสือชาวบ้าน

จากการศึกษาการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุด้านการใช้เวลาว่าง ผู้วิจัยได้ใช้แนวคิดของธาดา วิมลฉัตรเวที (2543: 24) ในการศึกษาครั้งนี้ เนื่องจากมีเนื้อหาที่ครอบคลุมการใช้เวลาว่างทั้งกิจกรรมและงานอดิเรก โดยสรุปได้ว่า การเตรียมความพร้อมด้านการใช้เวลาว่างเป็นสิ่งสำคัญ เพราะเมื่อเกษียณอายุแล้ว ผู้เกษียณจะมีเวลาว่างมากขึ้น ดังนั้น บุคคลควรมีการเตรียมกิจกรรมหรืองานอดิเรกตั้งแต่ก่อนเกษียณ เพราะการทำกิจกรรมจะช่วยให้ผู้เกษียณอายุรู้สึกว่าชีวิตตนเองมีคุณค่า ไม่รู้สึกเหงา นอกจากนี้ยังช่วยให้มีความคล่องแคล่วอยู่ตลอดเวลา โดยกิจกรรมแบ่งออกเป็น 3 ประเภท คือ กิจกรรมที่ไม่มีรูปแบบ กิจกรรมที่มีรูปแบบ และกิจกรรมเพื่อการพักผ่อนและงานอดิเรก

5.2.5 การเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุด้านการเงิน

เนษพร นาคสีเหลือง (2557: 28) ได้ให้ข้อคิดว่า การเตรียมความพร้อมด้านการเงินเป็นสิ่งสำคัญมาก เพราะในปัจจุบันเงินถือเป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างคุณภาพความเป็นอยู่หลังเกษียณอายุให้มีความมั่นคงและมีความสุข การวางแผนการเงินตั้งแต่เนิ่นๆ จึงเป็นสิ่งสำคัญสำหรับการเตรียมความพร้อมเพื่อการเกษียณอายุ ซึ่งสอดคล้องกับรัชนีกร วงศ์จันทร์ (2558: 574) ที่กล่าวว่า การเตรียมความพร้อมด้านการเงินเป็นเรื่องที่สำคัญและจำเป็นอย่างมากสำหรับชีวิตในวัยเกษียณ โดยบุคคลต้องเตรียมความพร้อมทางการเงินโดยการออมและลงทุนอย่างสม่ำเสมอตั้งแต่ในช่วงวัยทำงาน รวมถึงควรวางแผนในการนำเงินออมออกมาใช้ในวัยเกษียณ เพื่อไม่เป็นภาระการเงินของครอบครัว แม้จะเกษียณจากงานประจำแล้วและได้เตรียมความพร้อมทางการเงินไว้แล้ว แต่ถ้าหากบุคคลยังมีศักยภาพและความพร้อม มีความเต็มใจ และมีความสุขที่จะทำต่อก็สามารถ

วางแผนหารายได้เพิ่มเติมตามความเหมาะสมของร่างกายในช่วงหลังเกษียณอายุได้ ซึ่งจะช่วยให้มีรายได้สำหรับใช้จ่ายในช่วงเกษียณเพิ่มมากขึ้น

เบอร์นไซด์ (Burnside. 1981: 602) กล่าวว่า การวางแผนรายได้ก่อนและหลังเกษียณอายุเป็นสิ่งที่จำเป็นมาก จึงควรมีการวางแผนระยะยาว รวมทั้งศรีเรือน แก้วกังวาน (2549: 11) ที่ได้แนะนำว่า ผู้ที่จะเกษียณอายุควรมีการเตรียมความพร้อมด้านการเงินไว้ล่วงหน้า ซึ่งควรเตรียมตั้งแต่วัยกลางคน โดยการเตรียมความพร้อมนั้นอาจขึ้นอยู่กับความเหมาะสมและลักษณะของอาชีพของแต่ละบุคคล เพราะเมื่อเกษียณอายุและเข้าสู่วัยสูงอายุแล้ว โอกาสที่จะหางานที่มีรายได้สูงไม่ค่อยมี จะหวังพึ่งพาทรัพย์สินจากลูกหลานในสภาพเศรษฐกิจในปัจจุบันก็เป็นเรื่องยาก เพราะฉะนั้น ผู้ที่จะเกษียณอายุจึงควรมีการเตรียมความพร้อมในฐานะการเงินของตนเองให้มั่นคงเพราะการมีฐานะทางการเงินที่มั่นคงจะทำให้ใช้ชีวิตหลังเกษียณได้อย่างมีความสุข

โดยสุขใจ น้ำผุด (2557) กล่าวว่า การบริหารการเงินบุคคล เป็นการจัดระเบียบการเงินของบุคคลอย่างมีประสิทธิภาพ ด้วยการรู้จักจัดหาเงินเข้ามาและใช้จ่ายอย่างถูกต้อง ก่อให้เกิดผลดีจนบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ เนื่องจากบุคคลเมื่อเกษียณอายุแล้วรายได้ประจำที่เคยได้รับก็ลดลง ดังนั้น ถ้าไม่มีการวางแผนการใช้จ่ายที่รัดกุม เงินจำนวนนั้นก็หมดไปอย่างรวดเร็ว จึงควรมีการเตรียมความพร้อมด้านรายได้และรายจ่าย ดังนี้

1. ประเมินรายรับแต่ละเดือน และวิเคราะห์ถึงแหล่งที่มาของรายรับเพื่อคาดคะเนจำนวนรายได้ที่จะเป็นรายได้ประจำหลังเกษียณอายุกับรายได้พิเศษต่างๆที่จะสิ้นสุดลงไปพร้อมกับการเกษียณอายุ
2. ประเมินรายจ่ายในแต่ละเดือน และวิเคราะห์ถึงแหล่งที่มาของรายจ่ายต่างๆ ทำเป็นงบประมาณออกมาให้เห็นเป็นรูปธรรม จะเป็นรายเดือนหรือรายปีก็ได้
3. ควบคุมค่าใช้จ่ายภายในบ้านให้สมดุลกับรายได้ ถ้างบประมาณออกมาว่ารายจ่ายเกินรายรับ ก็ควรต้องหาทางเพิ่มรายได้หรือลดค่าใช้จ่าย
4. เตรียมหางานสำรอง ในกรณีที่ต้องหารายได้เพิ่มควรเตรียมไว้ตั้งแต่ยังดำรงตำแหน่งหน้าที่ในงานประจำอยู่
5. เตรียมสะสมเงินเพื่อสำรองไว้ใช้ยามเจ็บป่วย ตกเงิน หรือเมื่อมีปัญหาทางเศรษฐกิจ ควรเริ่มต้นสะสม อย่างน้อย 10-15 ปีก่อนการเกษียณอายุ

และสุตารัตน์ พิมลรัตนกานต์ (2555: 172) ยังได้กล่าวถึง การประมาณรายได้และรายจ่ายเพื่อวัยเกษียณอายุว่า บุคคลที่มีการวางแผนการเงินไว้ล่วงหน้า เพื่อเป็นเงินทุนสำรองไว้ใช้จ่ายในวัยเกษียณอายุย่อมจะได้รับความสะดวกสบายในยามเกษียณ ดังนั้น บุคคลจึงควรวางแผนการเงินไว้อย่างรอบคอบเพื่อยามเกษียณอายุ ดังนี้

1. การกำหนดความต้องการในการใช้เงินหลังเกษียณ การประมาณความต้องการใช้เงินในอนาคต โดยสามารถกำหนดรายได้ กำหนดจำนวนเงินทุนสะสมสำหรับวัยเกษียณอายุ และกำหนดเงินที่ต้องสะสมประจำปี เพื่อให้บรรลุความสำเร็จตามเป้าหมายในวัยเกษียณอายุตามที่วางไว้

2. การประมาณรายได้หลังเกษียณอายุ รายได้ที่นำมาใช้จ่ายภายในครอบครัวตามที่ได้ประมาณการเอาไว้จะต้องทราบว่ามีมาจากแหล่งใดบ้าง ซึ่งอาจได้มาจากเงินบำนาญบำนาญ เงินประกันสังคม หรือเงินกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ เป็นต้น

3. การจัดหาเงินสำรองไว้สำหรับส่วนที่ขาด ควรกำหนดจำนวนเงินทุนสะสมว่าควรสำรองไว้ ปีกี่เท่าใด เพื่อให้เพียงพอต่อค่าใช้จ่ายภายในครอบครัว

4. แหล่งที่มาของรายได้หลังเกษียณอายุ โดยการเก็บเงินไว้ใช้จ่ายเมื่อยามชราหรือไม่สามารถทำงานได้ ซึ่งอาจทำได้หลายลักษณะ เช่น ฝากธนาคาร การออมเงินกับกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ การออมกับสหกรณ์ออมทรัพย์ เป็นต้น

อีกทั้งบรรลู่ ศิริพานิช (2550) ได้จัดการเตรียมความพร้อมด้านการเงินไว้ดังนี้

1. ประมาณการรายรับในแต่ละเดือน และวิเคราะห์แหล่งที่มาของรายรับ เช่น เงินบำนาญบำนาญ รายได้จากกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ รายได้จากดอกเบี้ย/ค่าเช่า รายได้ที่ได้รับจากบุตร และแหล่งต่างๆ รวมทั้งจากการทำงานภายหลังเกษียณอายุ

2. ประมาณการรายจ่ายในแต่ละเดือน และวิเคราะห์รายจ่ายที่คาดว่าจะต้องใช้ภายหลังเกษียณอายุ เช่น ค่าสาธารณูปโภค ค่ารักษาพยาบาล ค่าอาหาร เงินสำหรับทำบุญ - บริจาคเพื่อสาธารณกุศล และเบ็ดเตล็ดอื่นๆ

3. ควบคุมค่าใช้จ่ายให้สมดุลกับรายรับ และตัดรายจ่ายที่ไม่จำเป็นออกไป

4. เตรียมหางานสำรองเพื่อเพิ่มรายได้หลังเกษียณอายุ โดยเชินเฟลด์ (ทยณัฐชนนไชยสิทธิ์ และคณะ. 2555: 13-15 อ้างถึงจาก Schoenfeld. 1993: 25) แนะนำว่า ในกรณีที่จำเป็นต้องหารายได้เพิ่มหลังเกษียณอายุ บุคคลควรเตรียมหางานสำรองไว้ตั้งแต่ขณะยังดำรงตำแหน่งหน้าที่ในงานประจำอยู่ ซึ่งจะทำให้ได้งานที่ดีและเงินเดือนสูงกว่าการหางานใหม่หลังจากเกษียณอายุแล้ว การทำงานหลังเกษียณอายุนอกจากจะทำให้มีรายได้เพิ่มขึ้นแล้ว ยังส่งผลต่อจิตใจคือทำให้มีความรู้สึกที่ดีต่อตนเองด้วยและรู้สึกว่าตนเองมีคุณค่า

5. เตรียมสะสมเงินสำรองไว้ใช้จ่ายภายหลังเกษียณอายุ ซึ่งควรเริ่มต้นสะสมตั้งแต่วัยหนุ่มสาว

6. หาความรู้ในเรื่องการลงทุนเพื่อให้ทรัพย์สินงอกเงย และเตรียมจัดทำพินัยกรรมหรือนิติกรรมต่างๆ

จากการศึกษาการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุด้านการเงิน ผู้วิจัยได้ใช้แนวคิดของสุโขใจ น้ำมุด (2557) โดยสรุปได้ว่า บุคคลควรมีการเตรียมความพร้อมในด้านการเงินในรูปแบบต่างๆ ให้มีฐานะทางการเงินที่มั่นคงก่อนเกษียณอายุ โดยควรเริ่มตั้งแต่วัยหนุ่มสาวหรือวัยกลางคน เพราะ การสะสมทรัพย์สินต้องอาศัยระยะเวลา ซึ่งการที่บุคคลมีฐานะทางการเงินที่มั่นคงจะทำให้เมื่อเกษียณอายุแล้วบุคคลจะมีความพึงพอใจในชีวิตและดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุข แต่ทั้งนี้ควรคำนึงถึงภาวะเงินเฟ้อ ที่อาจส่งผลกระทบต่อมูลค่าของจำนวนเงินที่ลดลงและการใช้จ่ายที่เพิ่มมากขึ้น จึงจำเป็นต้องมีการเตรียมความพร้อมทางด้านการเงินอย่างรัดกุม เช่น ประเมินรายรับแต่ละเดือน วิเคราะห์ถึงแหล่งที่มาของรายรับ ประเมินรายจ่ายในแต่ละเดือน และวิเคราะห์ถึงแหล่งที่มาของรายจ่ายต่างๆ ควบคุมค่าใช้จ่ายภายในบ้านให้สมดุลกับรายได้ เตรียมหางานสำรอง และเตรียมสะสมเงินเพื่อสำรองไว้ใช้ยามเจ็บป่วย ชุกเฉิน

สรุปได้ว่าการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุทั้ง 5 ด้าน มีความสำคัญและจำเป็นกับผู้ที่เกษียณอายุอย่างมาก โดยการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุ ควรเริ่มตั้งแต่วัยหนุ่มสาวหรือวัยทำงาน โดยเฉพาะการเตรียมความพร้อมในด้านการเงินควรเตรียมตัวล่วงหน้าเป็นระยะเวลานานและวางแผนการออมให้ดี เพื่อที่จะได้มีเงินใช้ภายหลังเกษียณอายุได้อย่างเพียงพอและสามารถดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุข

5.3 ประโยชน์ของการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุ

มณฑนา จริยรัตน์ไพศาล (2543: 265-267) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุ ไว้ดังนี้

5.3.1 ประโยชน์ด้านจิตใจ เนื่องจากวัย 50 ปีขึ้นไป ถือเป็นวัยใกล้เกษียณอายุ ซึ่งการดำเนินชีวิตของบุคคลอาจเปลี่ยนไป ทำให้เกิดความวิตกกังวล ความเบื่อหน่ายตนเองรวมทั้งรู้สึกว่าคุณค่าของตัวเองดwindลง ดังนั้น การเตรียมความพร้อมโดยการหากิจกรรมอื่นทดแทน เช่น งานอดิเรกต่างๆ งานอาสาสมัคร อาชีพทดแทน หรือการเล่นกีฬา จะช่วยให้ชีวิตมีความสุขมากยิ่งขึ้น แต่สำหรับบุคคลที่ไม่มีกิจกรรมทดแทนก็จะเกิดความเครียดทางด้านจิตใจที่ต้องรับสภาพการเปลี่ยนแปลง เช่น การขาดเพื่อน ขาดอำนาจหน้าที่ การไม่ได้ทำงานที่ตนรัก ซึ่งหากบุคคลมีการเตรียมความพร้อมไว้ล่วงหน้าเมื่อการเกษียณอายุมาถึงก็จะไม่ประสบปัญหาในด้านต่างๆ นอกจากนี้ การเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุยังช่วยให้ผู้ที่กำลังจะเกษียณมีทัศนคติในทางบวกต่อตนเองและต่อการเกษียณอายุ มีการยอมรับต่อการเกษียณอายุ เป็นผลดีต่อจิตใจของผู้สูงอายุเอง

5.3.2 ประโยชน์ด้านร่างกาย ผู้ที่อยู่ในวัยกลางคนขึ้นไป มักจะมีภาระหน้าที่ประจำ และไม่มีเวลาทำให้ละเลยการดูแลสุขภาพร่างกายของตนเอง ซึ่งถ้าหากผู้ที่อยู่ในวัยกลางคนขาดการดูแลสุขภาพ ก็จะส่งผลให้บุคคลแก่กว่าวัย สุขภาพก็จะเสื่อมโทรมเร็วขึ้น และส่งผลต่อเนื่องไปสู่วัย

สูงอายุอีกด้วย เนื่องจากวัยสูงอายุเป็นวัยที่เกิดการเปลี่ยนแปลงของร่างกายทำให้เจ็บป่วยได้ง่าย ถ้าปรับตัวไม่ได้และไม่ยอมรับการเปลี่ยนแปลงเมื่อเข้าสู่วัยเกษียณ ย่อมก่อให้เกิดโรคได้ แต่ถ้ามีการเตรียมพร้อมรับการเกษียณและดูแลสุขภาพให้แข็งแรงอยู่เสมอ เช่น มีการออกกำลังกายตามสมควร แก้ววัย มีการดูแลเรื่องโภชนาการ มีการพักผ่อนที่เพียงพอ ก็จะช่วยชะลอไม่ให้ความสูงอายุมารั้งได้เร็ว อีกทั้งยังทำให้มีสุขภาพแข็งแรงและส่งผลให้จิตใจมีความสุข ไม่ต้องวิตกกังวลกับปัญหาสุขภาพของตนเอง ส่งผลให้มีความพึงพอใจในชีวิตหลังเกษียณ

5.3.3 ประโยชน์ด้านสัมพันธภาพในครอบครัว เกิดขึ้นตั้งแต่ช่วงวัยกลางคนเพราะวัยกลางคน ลูกหลานเติบโตเป็นหนุ่มสาว และแยกตัวออกไปมีครอบครัวของตนเอง ทำให้สามีภรรยาใช้เวลาว่างที่จะดูแลเอาใจใส่ซึ่งกันและกันมากขึ้น ถ้าทั้งสองฝ่ายสามารถหากิจกรรมทำร่วมกัน เช่น ทำงานอดิเรกด้วยกัน ช่วยเหลือสังคมงานอาชีพต่าง ๆ หรือทำงานบ้านร่วมกัน ก็จะเป็นช่วยแบ่งเบาภาระระหว่างสามีภรรยาในกิจกรรมของบ้านเรือนได้ รวมไปถึงช่วยให้เกิดสัมพันธภาพในครอบครัวให้อบอุ่นมากขึ้น

5.3.4 ประโยชน์ด้านสังคม ภายหลังการเกษียณอายุหากผู้เกษียณได้มีการเตรียมตัวไว้พร้อมแล้ว โดยการมีส่วนร่วมในการช่วยเหลือสังคม จะสามารถสร้างสรรค์ความเจริญให้แก่สังคมได้เป็นอย่างมาก เพราะผู้สูงอายุล้วนเป็นผู้ที่มีประสบการณ์ สามารถที่จะให้สิ่งที่มีคุณค่าแก่สังคมได้ เช่น การเป็นสมาชิกในองค์กรของชุมชน เป็นอาสาสมัคร ช่วยงานการกุศลต่างๆ และยังมีผู้สูงอายุอีกหลายท่านที่ดำรงตำแหน่งเป็นวุฒิสมาชิก เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เป็นรัฐมนตรี เป็นต้น แม้แต่ในภาคธุรกิจก็จะมีผู้สูงอายุร่วมเป็นกรรมการ เป็นที่ปรึกษา เพื่อส่วนช่วยเหลือในการกิจต่างๆ ทำให้ผู้สูงอายุมีความพึงพอใจ มีทัศนคติที่ดีต่อตนเองและสังคม

จากประโยชน์ของการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุ ผู้วิจัยสรุปได้ว่า การเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุมีประโยชน์และมีความสำคัญต่อผู้เกษียณอายุ เพราะเมื่อบุคคลมีการเตรียมความพร้อมในทุกๆด้านแล้ว เมื่อเข้าสู่การเกษียณอายุสิ่งที่ได้เตรียมไว้ก่อนเกษียณก็จะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อผู้เกษียณและครอบครัวรวมถึงต่อชุมชนที่ผู้เกษียณอายุอาศัยอยู่ ดังนั้น การเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุจะช่วยให้ผู้เกษียณสามารถปรับตัวต่อสถานการณ์เกษียณอายุได้เร็วขึ้น และสามารถดำเนินชีวิตหลังเกษียณได้อย่างมีความสุข

6. ข้อมูลเกี่ยวกับการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค

6.1 ประวัติความเป็นมา

การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคได้รับการก่อตั้งขึ้นเป็นองค์การเอกเทศตามพระราชกฤษฎีกา ซึ่งให้ไว้เมื่อวันที่ 6 มีนาคม พ.ศ.2497 และประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ 16 มีนาคม พ.ศ.2497 มี

การแต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นเป็นผู้ควบคุมการบริหารอยู่ภายใต้การควบคุมของกรมโยธาเทศบาล กระทรวงมหาดไทยและรัฐบาล โดยมีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยมีอำนาจกำกับโดยทั่วไป องค์การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคมีทุนประเดิมตามกฎหมายจำนวน 5 ล้านบาท มีการไฟฟ้าอยู่ในความดูแล จำนวน 117 แห่ง จากนั้นการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคได้รับการสถาปนาตามพระราชบัญญัติการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค ณ วันที่ 28 กันยายน พ.ศ.2503 โดยรับช่วงภารกิจต่อจากองค์การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคมา ดำเนินการอย่างต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน

6.2 ลักษณะการประกอบธุรกิจ

6.2.1 ธุรกิจหลัก ได้แก่ ผลิต จัดหา จัดส่งและจัดจำหน่ายพลังงานไฟฟ้าให้แก่ประชาชน ธุรกิจและอุตสาหกรรมต่างๆ ในเขตพื้นที่ 74 จังหวัด (ยกเว้น กรุงเทพมหานคร นนทบุรี และสมุทรปราการ ซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบของการไฟฟ้านครหลวง) คิดเป็นพื้นที่ประมาณ 510,000 ตารางกิโลเมตร หรือคิดเป็นร้อยละ 99.98 ของพื้นที่ประเทศไทย มีจำนวนผู้ใช้ไฟฟ้า ณ สิ้นปี พ.ศ. 2559 เท่ากับ 18,893,916 ราย เติบโตขึ้น 0.50 ล้านราย หรือคิดเป็นร้อยละ 2.73 โดยร้อยละ 99.24 เป็นผู้ใช้ไฟฟ้าภาคครัวเรือน และร้อยละ 0.76 เป็นผู้ใช้ไฟฟ้าภาคอุตสาหกรรมและธุรกิจขนาดใหญ่ รวมทั้งในปี พ.ศ.2559 มีการจำหน่ายไฟฟ้ารวมทั้งสิ้น 129,673.65 ล้านหน่วย เติบโตขึ้นร้อยละ 5.24

6.2.2 ธุรกิจที่เกี่ยวข้องมี 7 ประเภท ได้แก่ งานก่อสร้างระบบไฟฟ้า งานประเภทเช่า งานซ่อมแซมบำรุงรักษาระบบไฟฟ้า งานตรวจสอบ ทดสอบ และวิเคราะห์ระบบไฟฟ้า งานฝึกอบรมและพัฒนาบุคลากร งานที่ปรึกษาและออกแบบระบบไฟฟ้า และงานอื่นๆ โดยมีกลไกดำเนินการส่งมอบโดยสายงานที่เกี่ยวข้อง และอุปกรณ์หลักที่ใช้ในการดำเนินกิจการของ กฟภ. ได้แก่ หม้อแปลง มิเตอร์ เครื่องมือในการก่อสร้าง ยานพาหนะ และเครื่องมือที่ใช้ในการบำรุงรักษา โดยมีระบบจำหน่ายไฟฟ้าแรงสูง 301,760 วงจร-กิโลเมตร ระบบจำหน่ายแรงต่ำ 463,059 วงจร-กิโลเมตร ระบบสายส่งไฟฟ้า 11,661 วงจร-กิโลเมตร หม้อแปลง 81,803 MVA เป็นต้น

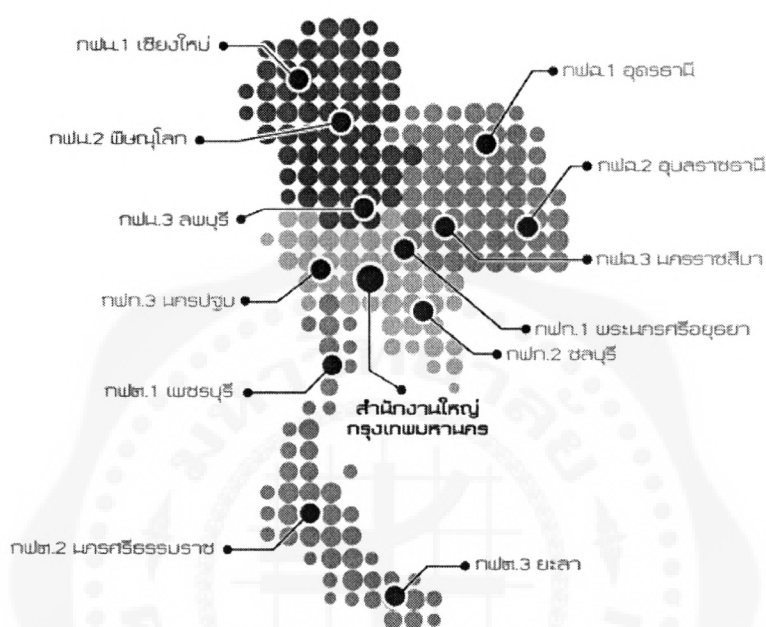
6.3 พื้นที่ความรับผิดชอบ

6.3.1 การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่

การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคมีสำนักงานใหญ่ตั้งอยู่ที่กรุงเทพมหานครซึ่งมีหน้าที่ในการกำหนดนโยบายและแผนงานพร้อมทั้งให้คำแนะนำตลอดจนจัดหาวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ ให้หน่วยงานในส่วนภูมิภาค แบ่งการบริหารงานออกเป็น ผู้ว่าการ รองผู้ว่าการ ผู้ช่วยผู้ว่าการ สำนักผู้ว่าการ สำนักตรวจสอบภายใน สำนักกฎหมายกลุ่มยุทธศาสตร์ และพัฒนากลุ่มเครือข่ายและบริการ และกลุ่มสนับสนุน ซึ่งยังแบ่งออกเป็นสายงานต่างๆ

ซึ่งปัจจุบันปี พ.ศ.2560 การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคมีสถานีไฟฟ้า 540 แห่ง สามารถแบ่งพื้นที่การจำหน่ายเป็น 4 ภาค คือ ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคกลาง และภาคใต้ โดยมี

สำนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคระดับเขต ภาคละ 3 เขต รวมทั้งสิ้น 12 เขต และสำนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคในระดับการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค จังหวัด/อำเภอ การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคสาขาและการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคสาขาย่อยครอบคลุมการให้บริการพื้นที่ 74 จังหวัดจำนวน 80,077 หมู่บ้าน โดยสำนักงานเขตทั้ง 12 เขต มีดังนี้ (การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค. 2560: ออนไลน์)

ภาพประกอบ 7 สำนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค

ที่มา : การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค. (2560). รายงานประจำปี 2559. ออนไลน์.

6.3.2 ภาคเหนือ

6.3.2.1 การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค เขต 1 (ภาคเหนือ) จังหวัดเชียงใหม่

6.3.2.2 การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค เขต 2 (ภาคเหนือ) จังหวัดพิษณุโลก

6.3.2.3 การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี

การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี เป็นการไฟฟ้าที่สังกัดการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคในจำนวน 12 เขต ทำหน้าที่ควบคุมดูแลการไฟฟ้าในความรับผิดชอบ 6 จังหวัด คือ ลพบุรี สิงห์บุรี เพชรบูรณ์ นครสวรรค์ อุทัยธานี และชัยนาท โดยมีความเป็นมาดังนี้

ปีพ.ศ. 2502 องค์การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคลพบุรี ได้ก่อตั้งขึ้นโดยรับโอนกิจการจากการไฟฟ้านครลพบุรี มีสำนักงานซึ่งเช่าห้องแถว ตั้งอยู่เลขที่ 69/1-4 ถนนสุรศักดิ์ ต.ท่าหิน อ.เมือง จ.ลพบุรี

ปีพ.ศ. 2503 องค์การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคลพบุรี ได้รับโอนกิจการจากการไฟฟ้าจังหวัดทหารบกลพบุรี ต่อมาได้ปรับเปลี่ยนฐานเป็นรัฐวิสาหกิจ สาขาสถาบันอุปโภค สังกัดกระทรวงมหาดไทย ตามพระราชบัญญัติการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค และเปลี่ยนชื่อเป็นการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 1 ภาคกลาง มีพื้นที่รับผิดชอบจังหวัดลพบุรี, สระบุรี, สิงห์บุรี และในบางส่วนของจังหวัดชัยนาท, อุทัยธานี, นครสวรรค์ และพิจิตร โดยมีสำนักงานอยู่ที่จังหวัดลพบุรีและบางส่วนของพื้นที่การไฟฟ้าอำเภอพระพุทธบาทจังหวัดสระบุรี

ปีพ.ศ. 2508 การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 1 ภาคกลาง ลพบุรี ได้ย้ายสำนักงานจากห้องแถวเช่าเดิมไปเช่าที่ดินของกรมธนารักษ์ บริเวณสถานีรถไฟเก่า ก่อสร้างเป็นอาคารสำนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 1 ภาคกลาง ลพบุรี ตั้งอยู่เลขที่ 13 ถนนพหลโยธิน ตำบลทะเลชุบศร อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี ซึ่งอยู่รวมกับสำนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคแขวงลพบุรี (จังหวัดลพบุรี)

ปีพ.ศ. 2519 การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคได้มีคำสั่งปรับเปลี่ยนโอนย้ายพื้นที่ความรับผิดชอบ ตามความเหมาะสม โดยเปลี่ยนชื่อจากการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 1 ภาคกลาง ลพบุรี เป็นการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี รับผิดชอบพื้นที่ 6 จังหวัดได้แก่ จังหวัดลพบุรี สิงห์บุรี ชัยนาท อุทัยธานี นครสวรรค์ และเพชรบูรณ์ รวมพื้นที่ 38,842 ตารางกิโลเมตร มีผู้ใช้ไฟฟ้าทั้งสิ้น 772,886 ราย มีความต้องการพลังงานไฟฟ้าสูงสุด 495 เมกกะวัตต์ มีรายได้ค่ากระแสไฟฟ้าและรายได้อื่นๆ เฉลี่ยเดือนละประมาณ 390 ล้านบาท (ข้อมูลจากเดือนกันยายน 2543) และตั้งแต่ปีพ.ศ. 2508 จนถึงปีพ.ศ. 2560 มีผู้ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการไฟฟ้าเขตทั้งสิ้น 23 ท่าน (การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี. 2560: ออนไลน์) และข้อมูล ณ วันที่ 6 กันยายน พ.ศ. 2560 การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี มีจำนวนพนักงานและลูกจ้างที่อยู่ในพื้นที่รับผิดชอบจำนวนทั้งสิ้น 2,192 คน (แผนกบุคคลและสวัสดิการ การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี. 2560: 1)

6.3.3 ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

6.3.3.1 การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค เขต 1 (ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ) จังหวัดอุดรธานี

6.3.3.2 การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค เขต 2 (ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ) จังหวัดอุบลราชธานี

6.3.3.3 การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค เขต 3 (ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ) จังหวัดนครราชสีมา

6.3.4 ภาคกลาง

6.3.4.1 การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค เขต 1 (ภาคกลาง) จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

6.3.4.2 การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค เขต 2 (ภาคกลาง) จังหวัดชลบุรี

6.3.4.3 การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค เขต 3 (ภาคกลาง) จังหวัดนครปฐม

6.3.5 ภาคใต้

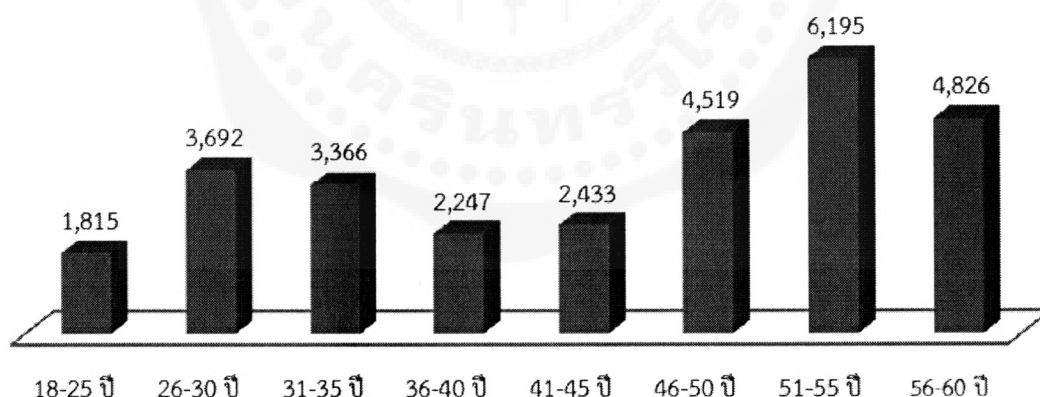
6.3.5.1 การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค เขต 1 (ภาคใต้) จังหวัดเพชรบุรี

6.3.5.2 การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค เขต 2 (ภาคใต้) จังหวัดนครศรีธรรมราช

6.3.5.3 การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค เขต 3 (ภาคใต้) จังหวัดยะลา

6.4 ความพร้อมของบุคลากรเพื่อรองรับการดำเนินงานในอนาคต

การดำเนินงานของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคจะต้องมีบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถ และความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน ซึ่งในระยะเวลาอีกไม่กี่ปีข้างหน้าจะมีพนักงานเกษียณอายุเป็นจำนวนมาก ดังนั้น จึงต้องมีการสร้างกลไกในการพัฒนาศักยภาพของพนักงาน มาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อองค์กร และให้บุคลากรมีทักษะการทำงานที่เป็นเลิศเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงในอนาคต ซึ่งการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของปัญหาดังกล่าว จึงมีแผนงานที่จะพัฒนาศักยภาพ และเตรียมความพร้อมของบุคลากรทั้งด้านคุณภาพและปริมาณเพื่อรองรับการดำเนินงานในอนาคต (การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค, 2559. ออนไลน์) ซึ่งจากภาพภาพประกอบ 8 จำนวนพนักงานจำแนกตามอายุ ปีพ.ศ. 2558

ภาพประกอบ 8 จำนวนพนักงานจำแนกตามอายุ ปีพ.ศ. 2558

ที่มา : การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค. (2560). แผนยุทธศาสตร์ การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค. ออนไลน์

จากภาพประกอบ 8 เมื่อจำแนกจำนวนพนักงานตามอายุ พบว่า พนักงานของ กฟภ. ส่วนใหญ่จะมีอายุตั้งแต่ 46 ปีขึ้นไป โดยมีสัดส่วนคิดเป็นร้อยละ 53.41 ของพนักงานทั้งหมด ซึ่งถือว่ามีสัดส่วนที่สูงมาก แสดงให้เห็นว่า พนักงานส่วนใหญ่เป็นกลุ่มที่มีอายุมากและมีอายุการทำงานก่อนวัยเกษียณเพียงไม่กี่ปี ในขณะที่กลุ่มอายุ 18-25 ปี มีสัดส่วนที่น้อยที่สุดโดยในอนาคตอาจจะส่งผลในด้านการบริหารทรัพยากรบุคคล ซึ่งทำให้เห็นถึงความจำเป็นของการจัดการถ่ายทอดความรู้ภายในองค์กร และการให้ความสำคัญในการเตรียมความพร้อมเพื่อการเกษียณอายุของพนักงานส่วนใหญ่ ซึ่งจะเห็นได้จากภาพประกอบ 9

รายการ	ปี		
	2560	2561	2562
จำนวนพนักงานที่เกษียณอายุของ กฟภ.ทั่วประเทศ	997	1,101	1,353
จำนวนพนักงานที่เกษียณอายุของ กฟภ. สำนักงานใหญ่	166	174	175

ภาพประกอบ 9 จำนวนพนักงานเกษียณอายุ ปีพ.ศ. 2560 - พ.ศ. 2562

ที่มา: แผนกสารสนเทศงานบุคคล กองบริหารงานบุคคล การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค. (2560). จำนวนพนักงานเกษียณอายุ. E-Mail

จากภาพประกอบ 9 จำนวนพนักงานที่เกษียณอายุของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคทั่วประเทศ ในปี พ.ศ. 2560 มีจำนวนพนักงานที่เกษียณอายุทั้งสิ้น 997 คน ปีพ.ศ. 2561 จำนวน 1,101 คน และปีพ.ศ. 2562 จำนวน 1,353 คน ซึ่งมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น และในส่วนของจำนวนพนักงานที่เกษียณอายุของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ ในปีพ.ศ. 2560 มีจำนวนพนักงานที่เกษียณอายุทั้งสิ้น 166 คน ปีพ.ศ. 2561 จำนวน 174 คน และปีพ.ศ. 2562 มีจำนวน 175 คน (ข้อมูล ณ วันที่ 5 ตุลาคม 2560) รวมทั้งจำนวนพนักงานที่เกษียณอายุของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค เขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี ก็มีแนวโน้มที่เพิ่มสูงขึ้นคือ ในปีพ.ศ. 2560 มีจำนวนพนักงานที่เกษียณอายุทั้งสิ้น 74 คน ปีพ.ศ. 2561 จำนวน 69 คน ปีพ.ศ. 2562 มีจำนวน 94 คน และปีพ.ศ. 2563 มีจำนวน 108 คน (ข้อมูล ณ วันที่ 20 สิงหาคม 2560) ซึ่งแสดงให้เห็นว่าจำนวนพนักงานที่จะเกษียณอายุของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคมี

แนวโน้มที่เพิ่มสูงขึ้น ดังนั้น องค์กรจึงมีความจำเป็นที่จะต้องให้พนักงานทุกคนได้ตระหนักถึงการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุ

7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

พิมพ์พิมุข โพรธิปักขีย์ (2550) ศึกษาเรื่อง ปัจจัยทางชีวสังคม ทักษะคิดต่อการเกษียณอายุ ความเครียดจากภาระหนี้สินกับการเตรียมตัวก่อนการเกษียณอายุทำงานของข้าราชการครู ในจังหวัด พิจิตร กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย เป็นข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิจิตร เขต 1 ในปีงบประมาณ 2549 อายุ 45 - 60 ปี จำนวน 300 คน พบว่า การเตรียมตัวก่อนการเกษียณอายุ ทำงานโดยรวมและรายด้านเกือบทุกด้านของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิจิตร เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับค่อนข้างมาก ยกเว้นด้านสัมพันธภาพในครอบครัวอยู่ในระดับปานกลาง และข้าราชการครู เพศชายและเพศหญิง อายุ ระดับการศึกษา ระดับภาระหนี้สิน และระดับ ความเครียดจากภาระหนี้สินมีการเตรียมตัวก่อนการเกษียณอายุทำงานโดยรวมไม่แตกต่างกัน ส่วน ข้าราชการครู ที่มีสถานภาพสมรสต่างกัน มีการเตรียมตัวก่อนการเกษียณอายุทำงานโดยรวม แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาในรายด้าน พบว่า ข้าราชการครู ที่มีสถานภาพสมรสคู่มีการเตรียมตัว ก่อนการเกษียณอายุทำงานด้านจิตใจและด้านร่างกายมากกว่าข้าราชการครู ที่มีสถานภาพโสด และ ข้าราชการครู ที่มีสถานภาพหม้าย/หย่า/แยก มีการเตรียมตัวก่อนการเกษียณอายุทำงานด้านจิตใจ มากกว่าข้าราชการครูที่มีสถานภาพสมรสโสด และข้าราชการครู ที่มีทัศนคติต่อการเกษียณอายุ ทำงานที่ดีมากกว่ามีการเตรียมตัวก่อนการเกษียณอายุทำงานทั้งโดยรวมและรายด้านมากกว่า ข้าราชการครู ที่มีทัศนคติต่อการเกษียณอายุทำงานน้อยกว่า ยกเว้นด้านสัมพันธภาพในครอบครัวไม่ พบความแตกต่างกัน ส่วนตัวแปรที่สามารถทำนาย การเตรียมตัวก่อนการเกษียณอายุทำงานได้ มี 2 ตัวแปรคือ ทักษะคิดต่อการเกษียณอายุ และระดับภาระหนี้สินต่ำกว่า 500,000 บาท

ธิดารัตน์ อติชาตนันท์ และแพรวพรรณ มังคลา (2554) ศึกษาเรื่อง การวางแผนการเงินเพื่อ เตรียมเกษียณอายุของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค โดยมีกลุ่มตัวอย่างจำนวน 355 คน พบว่า กลุ่ม ตัวอย่างเป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย มีอายุระหว่าง 40 - 44 ปีมากที่สุด ระดับการศึกษาปริญญาตรี มากที่สุด มีสถานภาพสมรส ส่วนใหญ่มีจำนวนสมาชิกในครอบครัว 4 คนขึ้นไป มีบุคคลในความ รับผิดชอบ คือ พ่อ-แม่ มีรายได้ต่อเดือน 40,001 บาทขึ้นไป การวางแผนการเงินเพื่อเตรียมเกษียณอายุ ส่วนใหญ่มีการฝากเงินกับสถาบันการเงินมากที่สุด ผู้ที่ลงทุนจะลงทุนในหลักทรัพย์ประเภทพันธบัตร มากที่สุด ส่วนใหญ่มีสัดส่วนการออมและการลงทุนต่อรายได้ 25% และมีวัตถุประสงค์ในการออมและ ลงทุนเพื่อเป็นหลักประกันทางการเงินของครอบครัวมากที่สุด ส่วนวิธีการออมและลงทุนมี

ความสัมพันธ์กับเพศ รายได้ ตำแหน่งงาน ความเสี่ยง ความเชื่อ และประสบการณ์ ประเภทการลงทุน มีความสัมพันธ์กับ ระดับการศึกษา ระยะเวลาในการออม และลงทุนมีความสัมพันธ์กับตำแหน่งงาน ความเสี่ยง ความรู้ความเข้าใจ และสัดส่วนในการออมและลงทุนต่อรายได้มีความสัมพันธ์กับอายุ รายได้ ตำแหน่ง ความเสี่ยง ผลตอบแทน ความรู้ความเข้าใจ ความเชื่อ และประสบการณ์

จุฑาธิบดิ์ ฤกษ์สันต์ (2555) ศึกษาเรื่อง เปรียบเทียบพฤติกรรมการออมของพนักงาน บริษัทเอกชนและข้าราชการในเขตกรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างแบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ พนักงานบริษัทเอกชน จำนวน 200 คน และข้าราชการ จำนวน 200 คน พบว่า พนักงานบริษัทเอกชนส่วนใหญ่ เป็นเพศหญิง อายุระหว่าง 20 - 30 ปี สถานภาพโสด ระดับการศึกษาปริญญาตรี ไม่มีผู้อยู่ในอุปการะ รายได้อยู่ระหว่าง 20,001 - 25,000 บาท และรายจ่ายเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 10,001 - 15,000 บาท ส่วน ข้าราชการส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุระหว่าง 31 - 40 ปี สถานภาพสมรส ระดับการศึกษาปริญญาตรี ไม่มีผู้อยู่ในอุปการะ รายได้อยู่ระหว่าง 15,001 - 20,000 บาท รายจ่ายเฉลี่ยต่ำกว่า 10,000 บาท และ พนักงานบริษัทเอกชนมีพฤติกรรมการออมแตกต่างกับข้าราชการในด้านเงินออมเฉลี่ยต่อเดือนเป็น เปอร์เซนต์ ด้านจำนวนเงินออมเฉลี่ยในแต่ละเดือน ด้านวัตถุประสงค์ในการออม และด้านรูปแบบการ ออม

ทฤษฎี ชวนไชยสิทธิ์ และคณะ (2555) ศึกษาเรื่อง รูปแบบการเตรียมความพร้อมเพื่อ เกษียณอายุงาน กรณีศึกษาครูโรงเรียนเอกชน จังหวัดนนทบุรี เก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 360 คน พบว่า ในภาพรวมครูโรงเรียนเอกชนมีคะแนนเฉลี่ยการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุในระดับ ปานกลาง โดยผู้ที่อยู่ในช่วงอายุก่อนใกล้เกษียณมีคะแนนเฉลี่ยการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุ ในระดับปานกลาง ส่วนช่วงอายุใกล้เกษียณมีคะแนนเฉลี่ยการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุใน ระดับสูง และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ปัจจัยด้านอายุ สถานภาพสมรส และระดับรายได้ที่แตกต่างกันส่งผลต่อการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ 0.05 ในขณะที่ปัจจัยด้านเพศ ภาวะสุขภาพ และความเพียงพอของรายได้ที่แตกต่างกันส่งผลต่อ การเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุในภาพรวมไม่แตกต่างกัน ส่วนปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการ เตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุในภาพรวมของครูโรงเรียนเอกชน คือ การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร เกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุ ทักษะเกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมเพื่อ เกษียณอายุราชการ และการสนับสนุนทางสังคม มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการเตรียมความพร้อม เพื่อเกษียณอายุ ส่วนปัญหา/อุปสรรคในการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุมีความสัมพันธ์ทางลบ กับการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุราชการ และรูปแบบการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุ ของครูโรงเรียนเอกชนในแต่ละช่วงอายุมีความคล้ายคลึงกัน คือผู้ที่เกษียณอายุทุกช่วงอายุต้อง เตรียมความพร้อมทั้งทางด้านเศรษฐกิจ ด้านที่อยู่อาศัย ด้านสุขภาพร่างกาย ด้านจิตใจ และด้านการ

ใช้เวลา โดยครอบครัวต้องสนับสนุนการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุทุกด้านทั้งในเรื่องอารมณ์/ความรู้สึก ด้านข้อมูลข่าวสาร และด้านวัตถุ/สิ่งของ ในขณะที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องสนับสนุนการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุทุกด้าน ทั้งในเรื่องการให้ความรู้ คำแนะนำข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุและการจัดกิจกรรมเพื่อสนับสนุน/ส่งเสริมการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุ

ญาดา วัลยานนท์ และศนินันท์ สุวรรณหงษ์ (2556) ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการวางแผนทางการเงินเพื่อเตรียมการเกษียณอายุของข้าราชการและลูกจ้างสังกัดสำนักงานเขตบางซื่อ กรุงเทพมหานคร เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง 253 คน พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุต่ำกว่า 40 ปี ระดับการศึกษาปริญญาตรี สถานภาพสมรส จำนวนสมาชิกในครอบครัว 4 คนขึ้นไป บุคคลในครอบครัวที่ต้องรับผิดชอบ 1 - 2 คน มีภาระหนี้สินเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายในครอบครัวมากที่สุด และมีรายได้ต่อเดือน 10,001 - 20,000 บาท ปัจจัยด้านระดับการศึกษาและรายได้ มีความสัมพันธ์กับประเภทการลงทุน ปัจจัยด้านระดับการศึกษาและสถานภาพในการทำงาน มีความสัมพันธ์กับระยะเวลาในการออมและลงทุน และปัจจัยด้านเพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพในการทำงาน รายได้ต่อเดือน มีความสัมพันธ์กับสัดส่วนการออมและการลงทุน ปัจจัยการเตรียมตัวด้านทรัพย์สินก่อนเกษียณอายุโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ปัจจัยการเตรียมตัวด้านการออมและการลงทุน ได้แก่ ด้านความรู้ความเข้าใจ ด้านผลตอบแทน ด้านความเสี่ยงโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และการวางแผนการเงินเพื่อเตรียมการเกษียณอายุ ส่วนใหญ่มีวิธีการออมและการลงทุนด้วยการฝากเงินกับสถาบันการเงิน ระยะเวลาในการออมและลงทุนส่วนใหญ่ ระยะเวลาปานกลาง (1 - 5 ปี) สัดส่วนการออมและลงทุนต่อรายได้ คือ 25% ของรายได้

เนษพร นาคสีเหลือง (2557) ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการออมเพื่อเกษียณอายุของพนักงานธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) สำนักงานใหญ่ กลุ่มตัวอย่างจำนวน 375 คน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีความถี่ในการออมต่อปี 4 ครั้งขึ้นไป มีการออมเงินเฉลี่ยเดือนละ 5,000 บาท ขึ้นไป ระยะเวลาในการออม 1 - 6 ปี มีการออมในรูปแบบเงินฝากประจำและการออมประเภทอื่นๆ เช่น กองทุนสำรองเลี้ยงชีพ ปัจจัยที่มีผลต่อการออมมากที่สุด คือ ทัศนคติการออม ส่วนเพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ สถานภาพสมรสมีผลต่อรูปแบบการออมประเภทอื่นๆ อายุ สถานภาพสมรส จำนวนสมาชิกในครอบครัว มีผลต่อรูปแบบการออมประเภทเงินฝาก อายุ ระดับการศึกษา รายได้ จำนวนสมาชิกในครอบครัว มีผลต่อรูปแบบการออมประเภทตราสารหนี้ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ สถานภาพสมรส มีผลต่อรูปแบบการออมประเภทอสังหาริมทรัพย์ และความถี่ในการออมมีผลต่อรูปแบบการออมประเภทเงินฝากและตราสารทุน จำนวนเงินออมและระยะเวลาในการออมมีผลต่อรูปแบบการออมทุกประเภท อัตราผลตอบแทนมีผลต่อรูปแบบการออมประเภทเงินฝากและการออม

รูปแบบอื่นๆ ปัจจัยด้านเศรษฐกิจมีผลต่อการออมรูปแบบอื่น และทัศนคติการออมมีผลต่อการออมประเภทเงินฝาก ตราสารทุน และการยอมรับความเสี่ยงมีผลต่อรูปแบบการออมประเภทตราสารหนี้ ตราสารทุนและการออมรูปแบบอื่น

ณภัสนันท์ นิธิเจริญพงษ์ และสุเมธ แก่นมณี (2558) ศึกษาเรื่อง การเตรียมความพร้อมทางการเงินเพื่อเกษียณอายุของผู้มีรายได้ประจำ ในอำเภอเมืองจังหวัดขอนแก่น โดยการศึกษาครั้งนี้เก็บข้อมูลจากผู้มีรายได้ประจำในอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น จำนวน 400 ชุด พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 55 ประกอบอาชีพรับราชการ ส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาปริญญาตรี ไม่มีบุตร ในอุปการะ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน 15,000 - 30,000 บาท มีค่าใช้จ่ายต่อเดือนคิดเป็น 2 ใน 4 ของรายได้ เมื่อแยกตามประเภทภาระหนี้สิน เป็นหนี้สินระยะสั้น บัตรเครดิต รองลงมาเป็นสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัย มีการออมและมีความถี่ในการออมเงินทุกเดือน มีความสามารถในการออมเงินต่อเดือนน้อยกว่า 5,000 บาทต่อเดือน มีแหล่งเงินออมส่วนใหญ่โดย ฝากธนาคาร มีจุดมุ่งหมายในออมเพื่อใช้ยามฉุกเฉิน/ ท่องเที่ยว / สิ่งอำนวยความสะดวก มีระยะเวลาในการออม 1- 3 ปี และมีหลักในการลงทุนโดยให้ความสำคัญกับการคุ้มครองเงินต้น และต้องการได้รับรายได้ประจำจากการลงทุน ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีการวางแผนการเงินเพื่อเกษียณอายุและต้องการเกษียณอายุในช่วง 50 - 60 ปี และคาดการณ์แหล่งเงินออมและรายได้เพื่อไว้ใช้ในยามเกษียณอายุจากเบี้ยผู้สูงอายุ รองลงมาจากกองทุนรวมเพื่อการเลี้ยงชีพ ประกันชีวิต และต้องการผลตอบแทนที่คาดหวังจากการลงทุน ร้อยละ 10 - ร้อยละ 20 ต่อปี ผู้ตอบแบบสอบถามมีทัศนคติต่อการเตรียมความพร้อมทางการเงินเพื่อเกษียณอายุให้ระดับความสำคัญเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก ผู้มีรายได้ประจำที่เตรียมพร้อมทางการเงินเพื่อเกษียณอายุ กับผู้มีรายได้ประจำที่ยังไม่มีการเตรียมพร้อมทางการเงินเพื่อเกษียณอายุให้ความสำคัญต่อบัจจัยด้านส่วนประสมทางการตลาดและปัจจัยด้านการลงทุนส่วนบุคคลที่แตกต่างกันอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังนั้น ผู้มีรายได้ประจำที่ยังไม่มีการเตรียมพร้อมทางการเงินให้ความสำคัญต่อบัจจัยผลตอบแทนที่ได้รับจากการออมการลงทุน การมีกิจกรรมอบรมให้ความรู้ด้านผลิตภัณฑ์ทางการเงิน การมีช่องทางการติดต่อกับธนาคารที่หลากหลาย ภาพลักษณ์ที่ดี มีความน่าเชื่อถือและความมั่นคงของ ธนาคาร อัตราผลตอบแทนที่ต้องการ อัตราแลกเปลี่ยน ความมั่นใจทางเศรษฐกิจ ภาวะเงินเฟ้อ ความรู้และความ เข้าใจในผลิตภัณฑ์ของธนาคาร โดยเฉลี่ยมากกว่าผู้ที่มีการเตรียมพร้อมทางการเงินเพื่อเกษียณอายุ

งานวิจัยต่างประเทศ

Martin.; et al (2013) ศึกษาเรื่อง ความรู้ทางการเงินกับการวางแผนเกษียณอายุในประเทศ สวิตเซอร์แลนด์ กลุ่มตัวอย่างจำนวน 1,500 ครั้วเรือน โดยทำการวัดระดับความรู้ทางการเงิน ด้าน ดอกเบี้ย เงินเฟ้อ และความเสี่ยง รวมทั้งวัดการวางแผนเกษียณอายุจากปริมาณเงินฝากออมทรัพย์

บัญชีเพื่อเกษียณภาคสมัครใจ (voluntary retirement savings account) พบว่า ความรู้ทางการเงินของกลุ่มตัวอย่างอยู่ในระดับสูง อย่างไรก็ตามกลุ่มตัวอย่างที่มีความรู้ทางการเงินต่ำมาจากกลุ่มที่มีรายได้น้อย การศึกษาน้อย เป็นผู้อพยพ (ต่างด้าว) และเพศหญิง นอกจากนี้ความรู้ทางการเงินยังมีความสัมพันธ์ในระดับสูงกับตลาดการเงินและการจ้างงาน

Helman.; et al (2015) ศึกษาเรื่อง ความมั่นใจในการเกษียณอายุของกลุ่มคนวัยทำงานชาวอเมริกันในปี 2015 พบว่า คนวัยทำงานชาวอเมริกันมีการวางแผนการออมเพื่อเกษียณอายุ โดยในปี 2015 คนวัยทำงานร้อยละ 22 มั่นใจว่ามีเงินพอใช้ในยามเกษียณอายุ ซึ่งเพิ่มขึ้นจากปี 2013 และ 2014 ที่คนวัยทำงานมีความมั่นใจอยู่ที่ร้อยละ 13 และร้อยละ 18 ตามลำดับ และคนวัยทำงานร้อยละ 36 ค่อนข้างมั่นใจว่าจะมีเงินพอใช้ในยามเกษียณอายุ และคนวัยทำงานร้อยละ 24 ไม่มั่นใจว่าจะมีเงินพอใช้ในยามเกษียณอายุ ซึ่งลดลงจากปี 2013 ที่คิดเป็นร้อยละ 28 ซึ่งจากความมั่นใจในการใช้จ่ายในวัยเกษียณที่เพิ่มขึ้นมีความสัมพันธ์กับการวางแผนเกษียณอายุ แต่ในทางกลับกันกลุ่มคนวัยทำงานที่ไม่มีการวางแผนเกษียณอายุคิดเป็นเปอร์เซ็นต์ที่ค่อนข้างคงที่ คือ ในปี 2015 กลุ่มคนวัยทำงานที่ไม่มีการวางแผนเกษียณอายุมีร้อยละ 12 เพิ่มขึ้นจากปี 2014 ที่คิดเป็นร้อยละ 9 นอกจากนี้จากการสำรวจในด้านความมั่นคงทางการเงิน พบว่า ร้อยละ 37 ของคนวัยทำงานมีความมั่นใจว่าจะมีความมั่นคงทางการเงินในยามเกษียณอายุ โดยมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจากปี 2014 และปี 2013 และร้อยละ 14 ของคนวัยทำงานคิดว่าไม่มีความมั่นใจว่าจะมีความมั่นคงทางการเงิน อีกทั้งคนที่มั่นใจว่าสามารถจ่ายค่าใช้จ่ายต่างๆได้ในเกษียณอายุเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ โดยในปี 2015 คิดเป็นร้อยละ 37 มั่นใจว่าจะจ่ายค่ารักษาพยาบาลได้คิดเป็นร้อยละ 18 และค่าใช้จ่ายในการรักษาระยะยาว (Long-term care) คิดเป็นร้อยละ 14 รวมทั้งร้อยละ 50 ของคนวัยทำงานกล่าวว่าค่าครองชีพเป็นหนึ่งในเหตุผลที่ทำให้ไม่สามารถออมได้ แต่อีกร้อยละ 50 กล่าวว่าสามารถเพิ่มการออมได้เล็กน้อยโดย 7 ใน 10 หรือร้อยละ 69 ของคนทำงานที่สามารถออมได้ กล่าวว่าเพิ่มว่าสามารถเพิ่มการออมได้ 25 ดอลลาร์ต่อสัปดาห์ของเงินออมเกษียณที่ออมอยู่แล้ว

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยทำการศึกษาเรื่อง การเปรียบเทียบการเตรียมความพร้อมเพื่อ
เกษียณอายุระหว่างพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ และพนักงานการไฟฟ้าส่วน
ภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยใช้
การวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research Method) ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง
2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ และการ
ไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี รวมทั้งหมดมีจำนวน 5,633 คน (ข้อมูล ณ วันที่ 5
ตุลาคม พ.ศ. 2560 แผนกสารสนเทศงานบุคคล กองบริหารงานบุคคล การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค. 2560:
E-Mail) ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างที่ทราบจำนวนประชากร

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ และการ
ไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี เนื่องจากทราบจำนวนประชากร จึงกำหนดขนาด
ตัวอย่างโดยใช้สูตรการคำนวณจำนวนประชากรของทาโร่ ยามาเน่ (กัลยา วานิชย์บัญชา. 2554) โดย
ใช้ระดับความเชื่อมั่นที่ร้อยละ 95 ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 สามารถคำนวณขนาดตัวอย่าง ได้ดังนี้

$$\text{สูตร } n = \frac{N}{1+N(e)^2}$$

เมื่อ n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

N = ขนาดของประชากรที่ใช้ในการวิจัย

e = ค่าเปอร์เซ็นต์ความคลาดเคลื่อนจากการสุ่มตัวอย่าง

ดังนั้น จากสูตรเมื่อแทนค่าในสมการสามารถคำนวณได้ดังนี้

$$n = \frac{N}{1+N(e)^2}$$

$$n = \frac{5,633}{1+5,633(0.05)^2}$$

$$n = 373.48 \text{ คน}$$

และเพื่อป้องกันความผิดพลาดจากแบบสอบถามที่ไม่สมบูรณ์ ผู้วิจัยจึงเก็บแบบสอบถามเพื่อไว้จำนวนหนึ่ง รวมเป็นกลุ่มตัวอย่างที่เก็บแบบสอบถามทั้งหมด จำนวน 390 คน

วิธีการสุ่มตัวอย่าง

ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Sampling) โดยมีลำดับขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ใช้การสุ่มตัวอย่างแบบโควตา (Quota Sampling) โดยทำการแบ่งกลุ่มตัวอย่างให้ได้พื้นที่ละเท่าๆกัน ซึ่งจากการคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างได้เท่ากับ 390 คน เพราะฉะนั้นกลุ่มตัวอย่างคือ พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ จำนวน 195 คน และการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี จำนวน 195 คน

ขั้นตอนที่ 2 ใช้การสุ่มตัวอย่างโดยอาศัยความสะดวก (Convenience Sampling) โดยแจกแบบสอบถามให้กับพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ และพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี ที่ได้กำหนดไว้จนครบตามจำนวน

2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล สำหรับการศึกษาค้นคว้าเรื่อง เปรียบเทียบการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุระหว่างพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ และพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี โดยแบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษาสูงสุด รายได้เฉลี่ยต่อเดือน สถานภาพสมรส อาชีพ การมีภาระเลี้ยงดู ภาระหนี้สิน ในปัจจุบัน จำนวนหนี้สิน แหล่งเงินกู้ยืม การผ่อนชำระหนี้ และความสามารถในการชำระหนี้ จำนวน 12 ข้อ โดยมีลักษณะคำถามแบบปลายเปิด (Open-ended question) จำนวน 1 ข้อ ได้แก่ แหล่งเงินกู้ยืม โดยใช้มาตรวัดทัศนคติแบบคะแนนรวม (Constant-sum scale) และใช้ระดับการวัดข้อมูลประเภท

อัตราส่วน (Ratio Scale) และเป็นคำถามแบบปลายปิด (Close-ended question) จำนวน 11 ข้อ มีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

ข้อที่ 1 เพศ เป็นลักษณะคำถามแบบปลายปิด (Close-ended question) ที่มีคำตอบให้เลือก 2 คำตอบ (Dichotomous Questions) ซึ่งแบ่งออกเป็น เพศชาย และเพศหญิง (เสนอคำวินิจฉัยจริยศาสตร์. 2556: 126) โดยใช้ระดับการวัดข้อมูลประเภทนามบัญญัติ (Nominal Scale) คือ

1.1 ชาย

1.2 หญิง

ข้อที่ 2 อายุ เป็นเป็นลักษณะคำถามแบบปลายปิด (Close-ended question) ที่มีหลายคำตอบให้เลือก (Multiple Choices Question) โดยใช้ระดับการวัดข้อมูลประเภทเรียงลำดับ (Ordinal Scale) ที่มีคำตอบให้เลือก โดยมีเกณฑ์ในการกำหนดช่วงอายุ จากข้อมูลกองการพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค (สลักจิตร์ ภูประการ. 2555: 42 อ้างอิงจาก กองการพนักงาน การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค. 2554) ที่ได้ระบุไว้ว่าอายุ 18 ปี เป็นอายุพนักงานที่ต่ำสุด และอายุ 60 ปี เป็นอายุที่สูงที่สุดของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค โดยให้ผู้ที่มีเศษของเดือนที่มากกว่า 6 เดือน ให้นับเป็น 1 ปี ซึ่งการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้ช่วงอายุดังกล่าวมาเป็นเกณฑ์ในการคำนวณการกำหนดช่วงอายุ โดยแบ่งออกเป็น 4 ช่วงอายุ และมีการคำนวณการแบ่งอัตราภาคชั้น ได้ดังนี้ (ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ. 2548: 195)

$$\begin{aligned} \text{ความกว้างของอัตราภาคชั้น} &= \frac{\text{ข้อมูลที่มีค่าสูงสุด} - \text{ข้อมูลที่มีค่าต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} \\ \text{ช่วงอายุ} &= \frac{60 - 18}{4} \\ &= 10.5 \text{ ปี หรือประมาณ } 11 \text{ ปี} \end{aligned}$$

2.1 18 - 28 ปี

2.2 29 - 39 ปี

2.3 40 - 50 ปี

2.4 51 ปีขึ้นไป

ข้อที่ 3 ระดับการศึกษาสูงสุด เป็นลักษณะคำถามแบบปลายปิด (Close-ended question) ที่มีหลายคำตอบให้เลือก (Multiple Choices Question) โดยใช้ระดับการวัดข้อมูลประเภทเรียงลำดับ (Ordinal Scale) ซึ่งมีคำตอบให้เลือก (เนษพร นาคสีเหลือง. 2557: 93) ดังนี้

3.1 ต่ำกว่าปริญญาตรี

3.2 ปริญญาตรี

3.3 สูงกว่าปริญญาตรี

ข้อที่ 4 รายได้เฉลี่ยต่อเดือน เป็นลักษณะคำถามแบบปลายปิด (Close-ended question) ที่มีหลายคำตอบให้เลือก (Multiple Choices Question) โดยใช้ระดับการวัดข้อมูลประเภทเรียงลำดับ (Ordinal Scale) โดยมีเกณฑ์ในการกำหนดช่วงรายได้ จากข้อมูลของสหภาพแรงงานรัฐวิสาหกิจ บริษัท กสท โทรคมนาคม จำกัด (มหาชน) หรือ สร.กสท (2558: ออนไลน์) ที่ได้ปรับปรุงบัญชีโครงสร้างอัตราจ้างของรัฐวิสาหกิจตามที่กระทรวงแรงงานเสนอ คือ กำหนดอัตราจ้างต่ำสุด 9,100 บาท และอัตราจ้างสูงสุด 142,830 บาท ซึ่งการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำข้อมูลดังกล่าวมาเป็นเกณฑ์ในการคำนวณเพื่อกำหนดช่วงรายได้ โดยแบ่งออกเป็น 5 ช่วงรายได้ต่อเดือน และมีการคำนวณการแบ่งอัตรภาคชั้น ได้ดังนี้ (ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ. 2548: 195)

$$\begin{aligned} \text{ความกว้างของอัตรภาคชั้น} &= \frac{\text{ข้อมูลที่มีค่าสูงสุด} - \text{ข้อมูลที่มีค่าต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} \\ \text{ช่วงรายได้ต่อเดือน} &= \frac{142,830 - 9,100}{5} \\ &= 26,746 \text{ บาทต่อเดือน หรือประมาณ} \\ &\quad 26,700 \text{ บาทต่อเดือน} \end{aligned}$$

4.1 9,100 - 35,800 บาท

4.2 35,801 - 62,500 บาท

4.3 62,501 - 89,200 บาท

4.4 89,201 - 115,900 บาท

4.5 115,901 บาทขึ้นไป

ข้อที่ 5 สถานภาพสมรส เป็นลักษณะคำถามแบบปลายปิด (Close-ended question) ที่มีหลายคำตอบให้เลือก (Multiple Choices Question) โดยใช้ระดับการวัดข้อมูลประเภทนามบัญญัติ (Nominal Scale) ซึ่งมีคำตอบให้เลือก ดังนี้

5.1 โสด

5.2 สมรส

5.3 อื่นๆ โปรดระบุ

ข้อที่ 6 อายุงาน เป็นลักษณะคำถามแบบปลายปิด (Close-ended question) ที่มีหลายคำตอบให้เลือก (Multiple Choices Question) โดยใช้ระดับการวัดข้อมูลประเภทเรียงลำดับ (Ordinal Scale) โดยมีคำตอบให้เลือก โดยมีเกณฑ์ในการกำหนดช่วงอายุงาน จากข้อมูลกองการพนักงาน การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค (สลักจิตร์ ภูประการ. 2555: 42 อ้างอิงจาก กองการพนักงาน การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค. 2554) ที่ได้ระบุไว้ว่าระยะเวลาที่ปฏิบัติงานในองค์กร ต่ำกว่า 1 ปี เป็นระยะเวลาที่ต่ำที่สุดของข้อมูล และระยะเวลาที่ปฏิบัติงานในองค์กร 42 ปี เป็นระยะเวลาที่สูงที่สุดของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค โดยให้ผู้ที่ระยะเวลาที่ปฏิบัติงานในองค์กร มีเศษของเดือนมากกว่า 6 เดือน ให้นับเป็น 1 ปี ซึ่งการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้ช่วงระยะเวลาดังกล่าวมาเป็นเกณฑ์ในการคำนวณการกำหนดช่วงอายุงานโดยแบ่งออกเป็น 4 ช่วงอายุงาน และมีการคำนวณการแบ่งอัตราภาคชั้น (ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ. 2548: 195) ได้ดังนี้

$$\text{ความกว้างของอัตราภาคชั้น} = \frac{\text{ข้อมูลที่มีค่าสูงสุด} - \text{ข้อมูลที่มีค่าต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}}$$

$$\begin{aligned} \text{ช่วงระยะเวลา} &= \frac{42 - 0}{4} \\ &= 10.5 \text{ ปี หรือประมาณ 11 ปี} \end{aligned}$$

6.1 ต่ำกว่า 10 ปี

6.2 10 - 20 ปี

6.3 21 - 31 ปี

6.4 32 - 42 ปี

ข้อที่ 7 การมีภาระเลี้ยงดู เป็นลักษณะคำถามแบบปลายปิด (Close-ended question) ที่มีหลายคำตอบให้เลือก (Multiple Choices Question) โดยใช้ระดับการวัดข้อมูลประเภทเรียงลำดับ (Ordinal Scale) ซึ่งมีคำตอบให้เลือก (จุฑาธิบดิ์ ฤกษ์สันทัต. 2555: 99) ดังนี้

7.1 ไม่มี

7.2 1 คน

7.3 2 คน

7.4 3 คนขึ้นไป

ข้อที่ 8 ภาระหนี้สินในปัจจุบัน เป็นลักษณะคำถามแบบปลายปิด (Close-ended question) ที่มีคำตอบให้เลือก 2 คำตอบ (Dichotomous Questions) ซึ่งแบ่งออกเป็น ไม่มี และมี (เสาวณีย์ ณ นคร. 2557: 155) โดยใช้ระดับการวัดข้อมูลประเภทนามบัญญัติ (Nominal Scale) คือ

8.1 ไม่มี

8.2 มี

ข้อที่ 9 จำนวนหนี้สิน ผู้วิจัยได้พัฒนาและปรับปรุงแบบสอบถามจากงานวิจัยเรื่องภาวะหนี้สินของข้าราชการครู โรงเรียนประถมศึกษา อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา (นันทรัตน์ จิโรภาส. 2552: 239) มีลักษณะคำถามแบบปลายปิด (Close-ended question) ที่มีหลายคำตอบให้เลือก (Multiple Choices Question) โดยใช้ระดับการวัดข้อมูลประเภทเรียงลำดับ (Ordinal Scale) ซึ่งมีคำตอบให้เลือก ดังนี้

9.1 ต่ำกว่าหรือเท่ากับ 50,000 บาท

9.2 50,001 - 100,000 บาท

9.3 100,001 - 150,000 บาท

9.4 150,001 - 1,000,000 บาท

9.5 มากกว่า 1,000,000 บาท

ข้อที่ 10 การผ่อนชำระหนี้ เป็นลักษณะคำถามแบบปลายปิด (Close-ended question) ที่มีหลายคำตอบให้เลือก (Multiple Choices Question) โดยใช้ระดับการวัดข้อมูลประเภทเรียงลำดับ (Ordinal Scale) ซึ่งมีคำตอบให้เลือก (นันทรัตน์ จิโรภาส. 2552: 239) ดังนี้

10.1 ต่ำกว่าหรือเท่ากับ 5,000 บาท

10.2 5,001 - 10,000 บาท

10.3 10,001 - 15,000 บาท

10.4 มากกว่า 15,000 บาท

ข้อที่ 11 ความสามารถในการชำระหนี้ เป็นแบบสอบถามแบบความหมายที่ตรงข้ามกัน (Semantic Differential Scale) โดยใช้ระดับการวัดข้อมูลประเภทอันตรภาคชั้น (Interval Scale) ซึ่งแบ่งเป็น 5 ระดับ โดยมีเกณฑ์การกำหนดคะแนน ดังนี้

ระดับคะแนน	1	หมายถึง	ไม่สามารถชำระได้แน่นอน
ระดับคะแนน	2	หมายถึง	ไม่สามารถชำระได้
ระดับคะแนน	3	หมายถึง	ไม่แน่ใจว่าจะชำระได้
ระดับคะแนน	4	หมายถึง	สามารถชำระได้
ระดับคะแนน	5	หมายถึง	สามารถชำระได้แน่นอน

เมื่อรวบรวมข้อมูลและแจกแจงความถี่แล้ว จะใช้คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างมาพิจารณาความถี่ โดยผู้วิจัยใช้เกณฑ์ค่าเฉลี่ยในการอธิบายผลคำนวณ โดยใช้สูตรการคำนวณความกว้างของอันตรภาคชั้น ดังนี้ (ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ. 2548: 162)

$$\begin{aligned}\text{ความกว้างของอันตรภาคชั้น} &= \frac{\text{ข้อมูลที่มีค่าสูงสุด} - \text{ข้อมูลที่มีค่าต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} \\ &= \frac{5 - 1}{5} \\ &= 0.8\end{aligned}$$

ดังนั้น ผู้วิจัยได้แบ่งเกณฑ์การให้คะแนนโดยให้แต่ละหน่วยมีช่วงคะแนนที่เท่ากันสามารถแบ่งได้ ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย	4.21 - 5.00	หมายถึง	ผู้ตอบแบบสอบถามสามารถชำระหนี้ได้ตามระยะเวลาที่กำหนดแน่นอน
คะแนนเฉลี่ย	3.41 - 4.20	หมายถึง	ผู้ตอบแบบสอบถามสามารถชำระหนี้ได้ตามระยะเวลาที่กำหนด
คะแนนเฉลี่ย	2.61 - 3.40	หมายถึง	ผู้ตอบแบบสอบถามไม่แน่ใจว่าจะชำระหนี้ได้ตามระยะเวลาที่กำหนด
คะแนนเฉลี่ย	1.81 - 2.60	หมายถึง	ผู้ตอบแบบสอบถามไม่สามารถชำระหนี้ได้ตามระยะเวลาที่กำหนด
คะแนนเฉลี่ย	1.00 - 1.80	หมายถึง	ผู้ตอบแบบสอบถามไม่สามารถชำระหนี้ได้ตามระยะเวลาที่กำหนดแน่นอน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการออมของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคสำนักงานใหญ่ และพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี ได้แก่ การออมในปัจจุบัน จำนวนเงินออม ระยะเวลาในการออม ลักษณะการออม สัดส่วนเงินออม และรูปแบบการออม โดยมีลักษณะเป็นคำถามแบบปลายเปิด (Open-ended question) จำนวน 2 ข้อ ได้แก่ จำนวนเงินออม และระยะเวลาในการออม โดยใช้ระดับการวัดข้อมูลประเภทอัตราส่วน (Ratio Scale) และมีลักษณะเป็นคำถามแบบปลายปิด (Close-ended question) จำนวน 4 ข้อ ดังต่อไปนี้

ข้อ 1 การออมในปัจจุบัน เป็นลักษณะคำถามแบบปลายปิด (Close-ended question) ที่มีคำตอบให้เลือก 2 คำตอบ (Dichotomous Questions) ซึ่งแบ่งออกเป็น ไม่มี และมี (ลำไพ พันธ์ทุกข์. 2556: 64) โดยใช้ระดับการวัดข้อมูลประเภทนามบัญญัติ (Nominal Scale) คือ

1.1 ไม่มี

1.2 มี

ข้อ 2 ลักษณะการถาม ผู้วิจัยได้พัฒนาแบบสอบถามมาจากแบบทดสอบ “สุขภาพทางการเงิน” ตามคู่มือการถามของสำนักพัฒนาสังคม (2541: ออนไลน์) โดยเป็นลักษณะคำถามแบบปลายปิด (Close-ended question) ที่มีคำตอบให้เลือก 2 คำตอบ (Dichotomous Questions) ใช้ระดับการวัดข้อมูลประเภทนามบัญญัติ (Nominal Scale) โดยมีคำตอบให้เลือก ดังนี้

2.1 ออมก่อน เหลือแล้วค่อยใช้

2.2 ใช้ก่อน เหลือแล้วค่อยออม

ข้อที่ 3 สัดส่วนเงินออม เป็นลักษณะคำถามแบบปลายปิด (Close-ended question) ที่มีหลายคำตอบให้เลือก (Multiple Choices Question) โดยใช้ระดับการวัดข้อมูลประเภทเรียงลำดับ (Ordinal Scale) ซึ่งมีคำตอบให้เลือก (นครินทร์ เจียวสว่าง. 2558: 114) ดังนี้

3.1 ไม่ได้กำหนดสัดส่วน ออมตามที่เหลือจากค่าใช้จ่าย

3.2 ต่ำกว่า 10% ของรายได้

3.3 10-20% ของรายได้

3.4 21-30% ของรายได้

3.5 มากกว่า 30% ของรายได้

ข้อที่ 4 รูปแบบการออม ผู้วิจัยได้ใช้การแบ่งประเภทการออมเพื่อเกษียณอายุจากกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ (2556: ออนไลน์) การออมในรูปแบบทรัพย์สินถาวร และการออมในรูปแบบทรัพย์สินทางการเงินจากวิไลลักษณ์ และวลัยภรณ์ (2531: 36-39) โดยนำมาใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม ซึ่งมีลักษณะคำถามเป็นแบบปลายปิด (Close-ended question) ที่มีคำตอบให้เลือก 2 คำตอบ (Dichotomous Questions) แบ่งออกเป็น ไม่มี และมี โดยใช้ระดับการวัดข้อมูลประเภทนามบัญญัติ (Nominal Scale) จากผู้ตอบแบบสอบถามที่ตอบว่า มี จะต้องตอบคำถามต่อไป ซึ่งมีลักษณะคำถามเป็นแบบปลายปิด (Close-ended question) ที่สามารถเลือกตอบได้มากกว่า 1 ตัวเลือก (Multiple Response) โดยใช้ระดับการวัดข้อมูลประเภทนามบัญญัติ (Nominal Scale) ดังนี้

4.1 การออมเพื่อเกษียณอายุ

4.1.1 กองทุนรวมเพื่อการเลี้ยงชีพ (RMF)

4.1.2 กองทุนหุ้นระยะยาว (LTF)

4.1.3 กองทุนการออมแห่งชาติ (กอช.)

- 4.1.4 กองทุนสำรองเลี้ยงชีพพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค (กสช.กฟภ.)
- 4.1.5 อื่นๆ โปรดระบุ
- 4.2 การออมในรูปแบบทรัพย์สินถาวร
 - 4.2.1 ที่ดิน
 - 4.2.2 อาคาร
 - 4.2.3 เครื่องประดับ เช่น เพชร พลอย อัญมณี
 - 4.2.4 ทองคำ
 - 4.2.5 อื่นๆ โปรดระบุ
- 4.3 การออมในรูปแบบทรัพย์สินทางการเงิน
 - 4.3.1 เงินฝากกับธนาคารพาณิชย์ เช่น ธนาคารกสิกรไทย จำกัด (มหาชน)
ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) เป็นต้น
 - 4.3.2 เงินฝากกับสถาบันการเงินที่ไม่ใช่ธนาคารพาณิชย์ เช่น ธนาคาร
ออมสิน ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.)
เป็นต้น
 - 4.3.3 การซื้อหลักทรัพย์ทางการเงินต่างๆ เช่น สลาก ธ.ก.ส. สลากออมสิน
หุ้นสามัญ หุ้นกู้ พันธบัตรรัฐบาล ตั๋วเงินคลัง เป็นต้น
 - 4.3.4 กองทุนรวม
 - 4.3.5 ประกันชีวิต
 - 4.3.6 สหกรณ์ออมทรัพย์พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค จำกัด
 - 4.3.7 ถือเงินสดไว้ในมือ
 - 4.3.8 เล่นแชร์
 - 4.3.9 อื่นๆ โปรดระบุ

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ และพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี ซึ่งมีจำนวนข้อคำถามทั้งหมด 20 ข้อ และมีลักษณะของข้อคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) โดยผู้วิจัยได้ปรับปรุงและพัฒนาแบบสอบถามจากงานวิจัยเรื่อง ความเชื่อ ทศนคติ และพฤติกรรมการเตรียมตัวก่อนการเกษียณอายุการทงานของบุคคลทางานวัยผู้ใหญ่ในเขตกรุงเทพมหานคร (วันชัย แก้วสุมาลี. 2552: 142) และใช้ระดับการวัดข้อมูลประเภทอันตรภาคชั้น (Interval Scale) โดยมีเกณฑ์ในการกำหนดคะแนนคำตอบแบ่งเป็น 4 ระดับ คือ

ระดับคะแนน	4	หมายถึง	มากที่สุด
ระดับคะแนน	3	หมายถึง	มาก
ระดับคะแนน	2	หมายถึง	น้อย
ระดับคะแนน	1	หมายถึง	น้อยที่สุด

ซึ่งมีเกณฑ์คะแนนตามวิธีการคำนวณ โดยใช้สูตรการคำนวณความกว้างของอันตรภาคชั้น (ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ. 2548: 162) ดังนี้

$$\begin{aligned}
 \text{ความกว้างของอัตราภาคชั้น} &= \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} \\
 &= \frac{4 - 1}{4} \\
 &= 0.75
 \end{aligned}$$

ดังนั้น การวัดคะแนนเฉลี่ยของระดับการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ และพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี ผู้วิจัยได้แบ่งเกณฑ์การให้คะแนนโดยให้แต่ละหน่วยมีช่วงคะแนนเท่าๆ กัน สามารถแบ่งได้ ดังนี้

ระดับคะแนน	การเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุ
3.26 - 4.00 หมายถึง	ผู้ตอบแบบสอบถามมีการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุในระดับมากที่สุด
2.51 - 3.25 หมายถึง	ผู้ตอบแบบสอบถามมีการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุในระดับมาก
1.76 - 2.50 หมายถึง	ผู้ตอบแบบสอบถามมีการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุในระดับน้อย
1.00 - 1.75 หมายถึง	ผู้ตอบแบบสอบถามมีการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุในระดับน้อยที่สุด

และเมื่อพิจารณาการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุในภาพรวม จะใช้ระดับการวัดข้อมูลประเภทอัตราส่วน (Ratio Scale)

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาค้นคว้าจากตำรา เอกสาร บทความต่าง ๆ รวมถึงงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรที่จะศึกษา เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดขอบเขตการวิจัย และการสร้างแบบสอบถาม
2. กำหนดขอบเขตของแบบสอบถามที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยต่างๆ ที่มีความสัมพันธ์กับการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ และพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี โดยแบบสอบถามที่สร้างขึ้นมาต้องมีความชัดเจน และสอดคล้องกับความมุ่งหมายของการวิจัย
3. นำเครื่องมือที่ได้ศึกษา มาสร้างเครื่องมือในการวิจัย คือ แบบสอบถาม (Questionnaire)
4. นำแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโทเพื่อพิจารณา พร้อมทั้งตรวจสอบความถูกต้องและเสนอแนะเพิ่ม เพื่อให้ผู้วิจัยนำมาปรับปรุงแก้ไข
5. ปรับปรุงแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษา จากนั้นนำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโทตรวจสอบความถูกต้องและความเที่ยงตรงตามเนื้อหา เพื่อพิจารณาเป็นขั้นตอนสุดท้าย
6. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) โดยการนำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน เพื่อทดสอบความน่าเชื่อถือของชุดคำถามในแบบสอบถาม เพื่อหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟ่าของครอนบัค (Cronbach's alpha Coefficient) โดยมีค่าระหว่าง $0 \leq \alpha \leq 1$ ค่าที่ใกล้เคียงกับ 1 มาก แสดงว่ามีระดับความเชื่อมั่นสูง ซึ่งแบบสอบถามที่ยอมรับได้จะมีค่ามีความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.7 (กัลยา วานิชย์บัญชา, 2550: 443) โดยผลการทดสอบความเชื่อมั่นมีดังต่อไปนี้

การเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุโดยรวม

มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.922

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลปฐมภูมิ และข้อมูลทุติยภูมิเพื่อช่วยสร้างความเข้าใจพื้นฐานในการทำวิจัย และใช้ช่วยออกแบบสอบถาม ตลอดจนช่วยให้ได้ข้อมูลที่สมบูรณ์มากยิ่งขึ้น โดยมีแหล่งที่มาของข้อมูล ดังต่อไปนี้

1. แหล่งข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) เป็นข้อมูลที่ได้จากการใช้แบบสอบถามเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 390 ชุด ซึ่งผู้วิจัยได้จัดทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บแบบสอบถามไปยังการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ และไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี เพื่อขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามจากพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ และ

พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการแจกแบบสอบถามด้วยตนเองและเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้ จนครบทั้งหมดจำนวน 390 ชุด

2. แหล่งข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) เป็นการศึกษาค้นคว้าข้อมูลจาก หนังสือ บทความ ทางวิชาการ สิ่งพิมพ์ วิทยานิพนธ์ วารสาร เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมถึงแหล่งข้อมูลทางอินเทอร์เน็ตเพื่อประกอบประกอบสร้างแบบสอบถาม

4. การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

หลังจากได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาครบแล้ว ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลมาดำเนินการดังนี้

การจัดกระทำข้อมูล

1. การตรวจสอบข้อมูล (Editing) ผู้วิจัยจะทำการตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม โดยจะคัดแยกแบบสอบถามที่ไม่สมบูรณ์ออก แล้วคัดเลือกเฉพาะแบบสอบถามที่สมบูรณ์เท่านั้น

2. ทำการลงรหัส (Coding) นำแบบสอบถามที่สมบูรณ์ ถูกต้อง และครบถ้วนมาลงรหัส ตามที่ได้กำหนดรหัสไว้ล่วงหน้า

3. การประมวลผลข้อมูล โดยนำข้อมูลที่ลงรหัสแล้ว มาบันทึกและประมวลผลโดยใช้โปรแกรมสถิติสำเร็จรูป SPSS (Statistic Package for Social Sciences for Windows Version 20) เพื่อใช้วิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนาและเชิงอนุมานตามที่ตั้งสมมติฐานไว้

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลมาประมวลผลและวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมสถิติสำเร็จรูป SPSS โดยใช้วิธีทางสถิติที่นำมาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังต่อไปนี้

1. การวิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Description Statistics)

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา (Description Statistics) เพื่ออธิบายลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

1.1 ค่าร้อยละ (Percentage) เพื่อใช้วิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามในตอนต้นที่ 1 ซึ่งเป็นข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษาสูงสุด รายได้เฉลี่ยต่อเดือน สถานภาพสมรส อาชีพ การมีภาระเลี้ยงดู ภาระหนี้สินในปัจจุบัน จำนวนหนี้สิน และการผ่อนชำระหนี้ และแบบสอบถามในตอนต้นที่ 2 ซึ่งเป็นข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมกรออม ได้แก่ การออมในปัจจุบัน ลักษณะการออม สัดส่วนเงินออม และรูปแบบการออม โดยนำข้อมูลที่ได้มาแจกแจงจำนวน ความถี่

(Frequency) และนำเสนอเป็นค่าร้อยละ (Percentage) เพื่อศึกษาถึงลักษณะทั่วไปของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ และพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี

1.2 ค่าคะแนนเฉลี่ย (Means) เพื่อใช้วิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามในตอนที่ 1 ซึ่งเป็นข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ แหล่งเงินกู้ยืม และความสามารถในการชำระหนี้ แบบสอบถามในตอนที่ 2 ซึ่งเป็นข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมการออม ได้แก่ จำนวนเงินออม ระยะเวลาในการออม และแบบสอบถามในตอนที่ 3 ซึ่งเป็นข้อมูลเกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุ นำเสนอผลโดยการเปรียบเทียบการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ และพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี

1.3 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) เพื่อใช้วิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามในตอนที่ 2 ซึ่งเป็นข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมการออม ได้แก่ จำนวนเงินออม ระยะเวลาในการออม และแบบสอบถามในตอนที่ 3 ซึ่งเป็นข้อมูลเกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุ นำเสนอผลโดยการเปรียบเทียบการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ และพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี

2. การวิเคราะห์สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistic)

2.1 สถิติวิเคราะห์ค่าที (Independent t-test) เพื่อทดสอบสมมติฐานเกี่ยวกับความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม ที่เป็นอิสระต่อกัน โดยใช้ทดสอบในสมมติฐานข้อที่ 1 และ 2 คือ ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ และภาระหนี้สินในปัจจุบัน รวมทั้งใช้ทดสอบสมมติฐานข้อที่ 5 คือ เปรียบเทียบพฤติกรรมการออมทั้งหมด 2 ด้าน ได้แก่ จำนวนเงินออม และระยะเวลาในการออม และใช้ทดสอบสมมติฐานข้อที่ 6 คือ เปรียบเทียบการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุในภาพรวม

2.2 สถิติวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way analysis of Variance) เพื่อทดสอบสมมติฐานเกี่ยวกับความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างมากกว่า 2 กลุ่ม โดยใช้ทดสอบในสมมติฐานข้อที่ 1 และ 2 คือ ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษาสูงสุด รายได้เฉลี่ยต่อเดือน สถานภาพสมรส อายุงาน การมีภาระเลี้ยงดู จำนวนหนี้สิน และการผ่อนชำระหนี้

2.3 สถิตีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient) เพื่อหาค่าความสัมพันธ์ของตัวแปร 2 ตัว ที่เป็นอิสระต่อกัน โดยใช้ทดสอบสมมติฐานข้อที่ 3 และ 4 คือ พฤติกรรมการออม ซึ่งจะวัดความสัมพันธ์ทั้งหมด 2 ด้าน ได้แก่ จำนวนเงินออม และระยะเวลาในการออม

5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ค่าสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics)

การใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยเลือกใช้สถิติโดยพิจารณาถึงวัตถุประสงค์และความหมายของข้อมูลที่ใช้ในการวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมสถิติสำเร็จรูป SPSS โดยใช้ลักษณะพื้นฐานและข้อมูลส่วนบุคคลของพนักงาน นำมาวิเคราะห์ด้วยค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ดังต่อไปนี้

1.1 การหาค่าร้อยละ (Percentage) ใช้สูตรดังนี้ (กัลยา วานิชย์บัญชา. 2545: 36)

$$P = \frac{f}{n} \times 100$$

เมื่อ	P	แทน	ค่าสถิติร้อยละ
	f	แทน	ความถี่ของคะแนน
	n	แทน	ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

1.2 การหาค่าเฉลี่ย (Mean หรือ $\bar{X}$) ใช้สูตรดังนี้ (กัลยา วานิชย์บัญชา. 2545: 39)

$$\bar{X} = \frac{\sum x}{n}$$

เมื่อ	$\bar{X}$	แทน	ค่าคะแนนเฉลี่ย
	$\sum x$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
	n	แทน	ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

1.3 การหาค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation หรือ S.D.) ใช้สูตรดังนี้ (กัลยา วานิชย์บัญชา. 2545: 38)

$$S.D. = \sqrt{\frac{n \sum x^2 - (\sum x)^2}{n(n-1)}}$$

เมื่อ S.D. แทน ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนกลุ่มตัวอย่าง
(Standard Deviation)

$\sum x^2$ แทน ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง
 $(\sum x)^2$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมดด้วยกำลังสอง
 n แทน ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง (Sample Size)

2. สถิติที่ใช้ทดสอบความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Reliability of the test) โดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (Cronbach's Alpha) ใช้สูตรดังนี้ (กัลยา วาณิชยปัญญา. 2545. 43)

$$\alpha = \frac{k \overline{\text{covariance}} / \overline{\text{variance}}}{1 + (k-1) \overline{\text{covariance}} / \overline{\text{variance}}}$$

เมื่อ α แทน ความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ
 k แทน จำนวนคำถาม
 $\overline{\text{covariance}}$ แทน ค่าเฉลี่ยของค่าแปรปรวนร่วมระหว่าง
 คำถามต่างๆ
 $\overline{\text{variance}}$ แทน ค่าเฉลี่ยของค่าแปรปรวนของคำถาม

3. การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงอนุมาน (Intferential Statistic) ประกอบด้วย

3.1 สถิติ Independent t-test ทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม ที่เป็นอิสระต่อกัน เพื่อใช้ทดสอบสมมติฐานข้อที่ 1 และ 2 คือ ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ และ ภาระหนี้สินในปัจจุบัน รวมทั้งใช้ทดสอบสมมติฐานข้อที่ 5 คือ เปรียบเทียบพฤติกรรมการออมทั้งหมด 2 ด้าน ได้แก่ จำนวนเงินออม และระยะเวลาในการออม และใช้ทดสอบสมมติฐานข้อที่ 6 คือ เปรียบเทียบการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุในภาพรวม โดยใช้ทดสอบ t-test หากค่าความแปรปรวนของข้อมูลเท่ากัน ให้ทดสอบความแตกต่างด้วย Equal Variance assumed และหากค่าความแปรปรวนของข้อมูลไม่เท่ากัน ให้ทดสอบความแตกต่างด้วย Equal Variance not assumed โดยทำการทดสอบค่าความแปรปรวนของแต่ละกลุ่มก่อนโดยใช้ Levene test โดยใช้สูตรดังนี้ (กัลยา วาณิชยปัญญา. 2550: 108 ; ชุศรี วงศ์รัตนะ. 2544: 173-174)

3.1.1 กรณีที่ความแปรปรวนของข้อมูลทั้ง 2 กลุ่มเท่ากัน ($S_1^2 = S_2^2$) ใช้สูตร

$$t = \frac{\bar{x}_1 - \bar{x}_2}{\sqrt{S_p^2 \left[\frac{1}{n_1} + \frac{1}{n_2} \right]}}$$

$$S_p^2 = \frac{(n_1 - 1)S_1^2 + (n_2 - 1)S_2^2}{n_1 + n_2 - 2}$$

เมื่อ	$\bar{x}_1$	แทน	ค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่ i โดยที่ i = 1, 2
	S_p	แทน	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานตัวอย่างรวมจาก 2 กลุ่ม
	n_1	แทน	ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ i
	S_1^2	แทน	ความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่างที่ i = 1, 2

ดังนั้น สรุปสูตรได้ดังนี้

$$t = \frac{\bar{x}_1 - \bar{x}_2}{\sqrt{\frac{(n_1 - 1)S_1^2 + (n_2 - 1)S_2^2}{n_1 + n_2 - 2} \left[\frac{1}{n_1} + \frac{1}{n_2} \right]}}$$

สถิติที่ใช้ทดสอบ t มีองศาความเป็นอิสระ (Degree of freedom) $df = n_1 + n_2 - 2$

3.1.2 กรณีที่ความแปรปรวนของข้อมูลทั้ง 2 กลุ่มไม่เท่ากัน ($S_1^2 \neq S_2^2$)

$$t = \frac{\bar{x}_1 - \bar{x}_2}{\sqrt{\frac{S_1^2}{n_1} + \frac{S_2^2}{n_2}}}$$

สถิติที่ใช้ทดสอบ t มีองศาความเป็นอิสระ (Degree of freedom) = df

$$\text{โดยที่ Degree of freedom (df)} = \frac{\left[\frac{S_1^2}{n_1} + \frac{S_2^2}{n_2} \right]^2}{\frac{\left[\frac{S_1^2}{n_1} \right]^2}{n_1 - 1} + \frac{\left[\frac{S_2^2}{n_2} \right]^2}{n_2 - 2}}$$

เมื่อ	t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน t-distribution
	$\bar{x}_1$	แทน	ค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่ 1
	$\bar{x}_2$	แทน	ค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่ 2
	S_1^2	แทน	ค่าความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 1
	S_2^2	แทน	ค่าความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 2
	n_1	แทน	ขนาดกลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 1
	n_2	แทน	ขนาดกลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 2

3.2 สถิติ F-test ใช้วิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way analysis of variance) เป็นการทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างมากกว่า 2 กลุ่ม เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อที่ 1 และ 2 คือ ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษาสูงสุด สถานภาพสมรส รายได้เฉลี่ยต่อเดือน อายุงาน การมีภาระเลี้ยงดู จำนวนหนี้สิน และการผ่อนชำระหนี้ มีสูตรดังนี้ (ชูศรี วงศ์รัตน์. 2544: 224)

$$F = \frac{MS(B)}{MS(W)}$$

เมื่อ	F	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน F-distribution
	$MS(B)$	แทน	ความแปรปรวนระหว่างกลุ่ม
	$MS(W)$	แทน	ความแปรปรวนภายในกลุ่ม

กำหนดให้ค่าความอิสระ (Degree of freedom) หรือ df ระหว่างกลุ่ม = k-1 และ ภายในกลุ่ม = n-k

ถ้าผลการทดสอบมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 หรือระดับความเชื่อมั่น 95% ต้องทำการทดสอบเป็นรายคู่ไป เพื่อดูว่าคู่ใดบ้างที่แตกต่างกัน โดยใช้สูตร Least Significant Difference (LSD) เพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของกลุ่มประชากร (กัลยา วานิชย์บัญชา. 2545: 333) ดังนี้

$$LSD = t_{1-\frac{\alpha}{2}; n-k} \sqrt{MSE \left[\frac{1}{n_i} + \frac{1}{n_j} \right]}$$

โดยที่ $n_i \neq n_j$

เมื่อ LSD แทน ผลต่างนัยสำคัญที่คำนวณได้สำหรับประชากรกลุ่มที่ i และ j

MSE แทน ค่าประมาณของความแปรปรวนภายในกลุ่ม
($MS_{(w)}$)

k แทน จำนวนของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ทดสอบ

n_i แทน จำนวนประชากรของกลุ่มที่ i

n_j แทน จำนวนประชากรของกลุ่มที่ j

α แทน ค่าความคลาดเคลื่อน

การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว Brown-Forsythe (β) กรณีค่าความแปรปรวนของแต่ละกลุ่มไม่เท่ากัน (Hartung. 2001: 300) มีสูตรดังนี้

$$\beta = \frac{MS_{(B)}}{MS_{(w)}}$$

$$\text{โดยที่ค่า } MS_{(w)} = \sum_{i=1}^k \left[1 - \frac{n_i}{N} \right] S_i^2$$

Brown-Forsythe	เมื่อ	β	แทน	ค่าสถิติที่ใช้ในการพิจารณา Brown-Forsythe
		$MS_{(B)}$	แทน	ค่าประมาณของความแปรปรวนระหว่างกลุ่ม
		$MS_{(w)}$	แทน	ค่าประมาณของความแปรปรวนภายในกลุ่ม
		K	แทน	จำนวนของกลุ่มตัวอย่าง
		n_i	แทน	ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ i
		N	แทน	ขนาดของประชากร
		S_i^2	แทน	ค่าความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่างที่ i

กรณีผลการทดสอบมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะทำการทดสอบเป็นรายคู่เพื่อดูว่ามีคู่ใดบ้างที่แตกต่างกัน โดยใช้วิธี Dunnett's T3 (วิเชียร เกตุสิงห์. 2543: 116) มีสูตรดังนี้

$$t = \frac{\bar{X}_i - \bar{X}_j}{MS_{(w)} \left[\frac{1}{n_i} + \frac{1}{n_j} \right]}$$

Brown-Forsythe	เมื่อ	t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน t-distribution
		$MS_{(w)}$	แทน	ค่าประมาณของความแปรปรวนภายในกลุ่ม
		$\bar{X}_i$	แทน	ค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่ i

$\bar{X}_j$	แทน	ค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่ j
n_i	แทน	จำนวนตัวอย่างของกลุ่มที่ i
n_j	แทน	จำนวนตัวอย่างของกลุ่มที่ j

3.3 สถิติค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายของเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 (กัลยา วานิชย์บัญชา. 2545: 311-312) เพื่อใช้หาค่าตัวแปร 2 ตัว ที่เป็นอิสระต่อกัน โดยใช้ทดสอบสมมติฐานในข้อที่ 3 และ 4 คือ พฤติกรรมการออม ได้แก่ จำนวนเงินออม ระยะเวลาในการออม โดยมีสูตรดังนี้

$$r_{xy} = \frac{n \sum xy - \sum x \sum y}{\sqrt{[n \sum x^2 - (\sum x)^2][n \sum y^2 - (\sum y)^2]}}$$

เมื่อ	r_{xy}	แทน	สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์
	$\sum x$	แทน	ผลรวมของคะแนนชุด X
	$\sum y$	แทน	ผลรวมของคะแนนชุด Y
	$\sum x^2$	แทน	ผลรวมคะแนนชุด X แต่ละตัวยกกำลังสอง
	$\sum y^2$	แทน	ผลรวมคะแนนชุด Y แต่ละตัวยกกำลังสอง
	$\sum xy$	แทน	ผลรวมของผลคูณระหว่างชุด X และชุด Y
	n	แทน	ขนาดกลุ่มตัวอย่าง

โดยที่ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ จะมีค่าระหว่าง $-1 \leq r \leq 1$ ความหมายของค่า r (Salkind. 2000: 208) คือ

1. ค่า r มีค่าอยู่ระหว่าง -1 ถึง 0 แสดงว่า ตัวแปรอิสระและตัวแปรตามมีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้าม
 2. ค่า r มีค่าอยู่ระหว่าง 0.1 ถึง 1 แสดงว่า ตัวแปรอิสระและตัวแปรตามมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน
 3. ค่า r มีค่าเข้าใกล้ 1 แสดงว่า ตัวแปรอิสระและตัวแปรตามมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน และมีความสัมพันธ์กันมาก
 4. ค่า r มีค่าเข้าใกล้ -1 แสดงว่า ตัวแปรอิสระและตัวแปรตามมีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้าม และมีความสัมพันธ์กันมาก
 5. ค่า $r = 0$ แสดงว่า ตัวแปรอิสระและตัวแปรตามไม่มีความสัมพันธ์กันเลย
 6. ค่า r มีค่าเข้าใกล้ 0 แสดงว่า ตัวแปรอิสระและตัวแปรตามมีความสัมพันธ์กันน้อย
- การอ่านความหมาย ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) (สากุล จริยวิทยานนท์. 2542: 508) มีดังนี้

0.01 - 0.20	มีความสัมพันธ์	ต่ำ
0.21 - 0.40	มีความสัมพันธ์	ค่อนข้างต่ำ
0.41 - 0.60	มีความสัมพันธ์	ปานกลาง
0.61 - 0.80	มีความสัมพันธ์	ค่อนข้างสูง
0.81 - 1.00	มีความสัมพันธ์	สูง

สรุปสถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานข้อที่ 1

1. พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ ที่มีปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษาสูงสุด รายได้เฉลี่ยต่อเดือน สถานภาพสมรส อายุงาน การมีภาระเลี้ยงดู ภาระหนี้สินในปัจจุบัน จำนวนหนี้สิน และการผ่อนชำระหนี้แตกต่างกัน มีการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุแตกต่างกัน

1.1 พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ ที่มีเพศแตกต่างกัน มีการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุแตกต่างกัน ซึ่งใช้ทดสอบกับแบบสอบถามตอนที่ 3 โดยสถิติที่ใช้ในการทดสอบ คือ Independent t-test

1.2 พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ ที่มีอายุแตกต่างกัน มีการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุแตกต่างกัน ซึ่งใช้ทดสอบกับแบบสอบถามตอนที่ 3 โดยสถิติที่ใช้ในการทดสอบ คือ One-Way analysis of Variance

1.3 พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ ที่มีระดับการศึกษาสูงสุดแตกต่างกัน มีการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุแตกต่างกัน ซึ่งใช้ทดสอบกับแบบสอบถามตอนที่ 3 โดยสถิติที่ใช้ในการทดสอบ คือ One-Way analysis of Variance

1.4 พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ ที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนแตกต่างกัน มีการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุแตกต่างกัน ซึ่งใช้ทดสอบกับแบบสอบถามตอนที่ 3 โดยสถิติที่ใช้ในการทดสอบ คือ One-Way analysis of Variance

1.5 พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ ที่มีสถานภาพสมรสแตกต่างกัน มีการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุแตกต่างกัน ซึ่งใช้ทดสอบกับแบบสอบถามตอนที่ 3 โดยสถิติที่ใช้ในการทดสอบ คือ One-Way analysis of Variance

1.6 พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ ที่มีอายุงานแตกต่างกัน มีการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุแตกต่างกัน ซึ่งใช้ทดสอบกับแบบสอบถามตอนที่ 3 โดยสถิติที่ใช้ในการทดสอบ คือ One-Way analysis of Variance

1.7 พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ ที่มีการมีภาระเลี้ยงดูแตกต่างกัน มีการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุแตกต่างกัน ซึ่งใช้ทดสอบกับแบบสอบถามตอนที่ 3 โดยสถิติที่ใช้ในการทดสอบ คือ One-Way analysis of Variance

1.8 พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ ที่มีการหนี้สินในปัจจุบันแตกต่างกัน มีการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุแตกต่างกัน ซึ่งใช้ทดสอบกับแบบสอบถามตอนที่ 3 โดยสถิติที่ใช้ในการทดสอบ คือ Independent t-test

1.9 พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ ที่มีจำนวนหนี้สินแตกต่างกัน มีการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุแตกต่างกัน ซึ่งใช้ทดสอบกับแบบสอบถามตอนที่ 3 โดยสถิติที่ใช้ในการทดสอบ คือ One-Way analysis of Variance

1.10 พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ ที่มีการผ่อนชำระหนี้แตกต่างกัน มีการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุแตกต่างกัน ซึ่งใช้ทดสอบกับแบบสอบถามตอนที่ 3 โดยสถิติที่ใช้ในการทดสอบ คือ One-Way analysis of Variance

สมมติฐานข้อที่ 2

2. พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี ที่มีปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษาสูงสุด รายได้เฉลี่ยต่อเดือน สถานภาพสมรส อายุงาน การมีภาระเลี้ยงดู ภาระหนี้สินในปัจจุบัน จำนวนหนี้สิน และการผ่อนชำระหนี้แตกต่างกัน มีการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุแตกต่างกัน

2.1 พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี ที่มีเพศแตกต่างกัน มีการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุแตกต่างกัน ซึ่งใช้ทดสอบกับแบบสอบถามตอนที่ 3 โดยสถิติที่ใช้ในการทดสอบ คือ Independent t-test

2.2 พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี ที่มีอายุแตกต่างกัน มีการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุแตกต่างกัน ซึ่งใช้ทดสอบกับแบบสอบถามตอนที่ 3 โดยสถิติที่ใช้ในการทดสอบ คือ One-Way analysis of Variance

2.3 พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี ที่มีระดับการศึกษาสูงสุดแตกต่างกัน มีการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุแตกต่างกัน ซึ่งใช้ทดสอบกับแบบสอบถามตอนที่ 3 โดยสถิติที่ใช้ในการทดสอบ คือ One-Way analysis of Variance

2.4 พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี ที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนแตกต่างกัน มีการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุแตกต่างกัน ซึ่งใช้ทดสอบกับแบบสอบถามตอนที่ 3 โดยสถิติที่ใช้ในการทดสอบ คือ One-Way analysis of Variance

2.5 พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี ที่มีสถานภาพสมรสแตกต่างกัน มีการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุแตกต่างกัน ซึ่งใช้ทดสอบกับแบบสอบถามตอนที่ 3 โดยสถิติที่ใช้ในการทดสอบ คือ One-Way analysis of Variance

2.6 พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี ที่มีอายุงานแตกต่างกัน มีการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุแตกต่างกัน ซึ่งใช้ทดสอบกับแบบสอบถามตอนที่ 3 โดยสถิติที่ใช้ในการทดสอบ คือ One-Way analysis of Variance

2.7 พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี ที่มีการมีภาระเลี้ยงดูแตกต่างกัน มีการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุแตกต่างกัน ซึ่งใช้ทดสอบกับแบบสอบถามตอนที่ 3 โดยสถิติที่ใช้ในการทดสอบ คือ One-Way analysis of Variance

2.8 พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี ที่มีภาระหนี้สินในปัจจุบันแตกต่างกัน มีการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุแตกต่างกัน ซึ่งใช้ทดสอบกับแบบสอบถามตอนที่ 3 โดยสถิติที่ใช้ในการทดสอบ คือ Independent t-test

2.9 พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี ที่มีจำนวนหนี้สินแตกต่างกัน มีการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุแตกต่างกัน ซึ่งใช้ทดสอบกับแบบสอบถามตอนที่ 3 โดยสถิติที่ใช้ในการทดสอบ คือ One-Way analysis of Variance

2.10 พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี ที่มีการผ่อนชำระหนี้แตกต่างกัน มีการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุแตกต่างกัน ซึ่งใช้ทดสอบกับแบบสอบถามตอนที่ 3 โดยสถิติที่ใช้ในการทดสอบ คือ One-Way analysis of Variance

สมมติฐานข้อที่ 3

3. พฤติกรรมการออมของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ ประกอบด้วย จำนวนเงินออม และระยะเวลาในการออม มีความสัมพันธ์กับการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ ซึ่งใช้ทดสอบกับแบบสอบถามตอนที่ 3 โดยสถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน คือ สถิติสหสัมพันธ์อย่างง่ายของเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient)

สมมติฐานข้อที่ 4

4. พฤติกรรมการออมของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี ประกอบด้วย จำนวนเงินออม และระยะเวลาในการออม มีความสัมพันธ์กับการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี ซึ่งใช้ทดสอบกับแบบสอบถามตอนที่ 3 โดยสถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน คือ สถิติสหสัมพันธ์อย่างง่ายของเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient)

สมมติฐานข้อที่ 5

5. พฤติกรรมการออมของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่แตกต่างจากพฤติกรรมการออมของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี

5.1 พฤติกรรมการออม ด้านจำนวนเงินออมของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่แตกต่างจากพฤติกรรมการออมของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี โดยสถิติที่ใช้ในการทดสอบ คือ Independent t-test

5.2 พฤติกรรมการออม ด้านระยะเวลาในการออมของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่แตกต่างจากพฤติกรรมการออมของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี โดยสถิติที่ใช้ในการทดสอบ คือ Independent t-test

สมมติฐานข้อที่ 6

6. การเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่แตกต่างจากการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี โดยสถิติที่ใช้ในการทดสอบ คือ Independent t-test

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอผลของการวิเคราะห์ข้อมูล และการแปลผลความหมายของผลการวิเคราะห์ข้อมูล ในงานวิจัยเรื่อง การเปรียบเทียบการเตรียมความพร้อมเพื่อเกื้อหนุนอายุระหว่างพนักงานการไฟฟ้า ส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ และพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ต่างๆ ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังต่อไปนี้

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

n	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง
S.D.	แทน	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณา t – Distribution
F	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณา F – Distribution
LSD	แทน	Least Significant Difference
r	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์
df	แทน	ขั้นของความเป็นอิสระ (Degree of freedom)
SS	แทน	ผลบวกกำลังสองของคะแนน (Sum of Square)
MS	แทน	ค่าเฉลี่ยของผลบวกกำลังสองของคะแนน (Mean of Square)
Prob.	แทน	ค่าความน่าจะเป็นสำหรับบอกนัยสำคัญทางสถิติ
Sig.	แทน	ความน่าจะเป็นสำหรับบอกนัยสำคัญทางสถิติ
H_0	แทน	สมมติฐานหลัก
H_1	แทน	สมมติฐานรอง
*	แทน	ความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล โดยแบ่งการนำเสนอออกเป็น 4 ตอน ตามลำดับดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมการออม

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุ

ตอนที่ 4 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐาน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

การวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สูงสุด รายได้เฉลี่ยต่อเดือน สถานภาพสมรส อายุงาน การมีภาระเลี้ยงดู ภาระหนี้สินในปัจจุบัน จำนวนหนี้สิน การผ่อนชำระหนี้ แหล่งเงินกู้ยืม และความสามารถในการชำระหนี้ โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ตาราง 1 แสดงจำนวน และค่าร้อยละ ปัจจัยส่วนบุคคลของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ และพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี โดยจำแนกตามเพศ

ปัจจัยส่วนบุคคล	สำนักงานใหญ่		เขต 3 (ภาคเหนือ)	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. เพศ				
1.1 ชาย	71	36.4	129	66.2
1.2 หญิง	124	63.6	66	33.8
รวม	195	100.0	195	100.0

จากตาราง 1 แสดงผลการวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยจำแนกตามเพศ ได้ดังนี้

พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่

เพศ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 124 คน คิดเป็นร้อยละ 63.6 และเพศชาย จำนวน 71 คน คิดเป็นร้อยละ 36.4 ตามลำดับ

พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี

เพศ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 129 คน คิดเป็นร้อยละ 66.2 และเพศหญิง จำนวน 66 คน คิดเป็นร้อยละ 33.8 ตามลำดับ

ตาราง 2 แสดงจำนวน และค่าร้อยละ ปัจจัยส่วนบุคคลของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ และพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี โดยจำแนกตามอายุ

ปัจจัยส่วนบุคคล	สำนักงานใหญ่		เขต 3 (ภาคเหนือ)	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
2. อายุ				
2.1 18 - 28 ปี	36	18.5	19	9.7
2.2 29 - 39 ปี	76	39.0	35	17.9
2.3 40 - 50 ปี	46	23.5	43	22.1
2.4 51 ปีขึ้นไป	37	19.0	98	50.3
รวม	195	100.0	195	100.0

จากตาราง 2 แสดงผลการวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยจำแนกตามอายุ ได้ดังนี้

พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่

อายุ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอายุ 29 - 39 ปี จำนวน 76 คน คิดเป็นร้อยละ 39.0 รองลงมา คือ มีอายุ 40 - 50 ปี จำนวน 46 คน คิดเป็นร้อยละ 23.6 ถัดมา มีอายุ 51 ปีขึ้นไป จำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 19.0 และอายุ 18 - 28 ปี จำนวน 36 คน คิดเป็นร้อยละ 18.5 ตามลำดับ

พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี

อายุ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอายุ 51 ปีขึ้นไป จำนวน 98 คน คิดเป็นร้อยละ 50.3 รองลงมา คือ มีอายุ 40 - 50 ปี จำนวน 43 คน คิดเป็นร้อยละ 22.1 ถัดมา มีอายุ 29 - 39 ปี จำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 17.9 และอายุ 18 - 28 ปี จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 9.7 ตามลำดับ

ตาราง 3 แสดงจำนวน และค่าร้อยละ ปัจจัยส่วนบุคคลของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ และพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี โดยจำแนกตามระดับการศึกษาสูงสุด

ปัจจัยส่วนบุคคล	สำนักงานใหญ่		เขต 3 (ภาคเหนือ)	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
3. ระดับการศึกษาสูงสุด				
3.1 ต่ำกว่าปริญญาตรี	11	5.6	32	16.4
3.2 ปริญญาตรี	107	54.9	123	63.1
3.3 สูงกว่าปริญญาตรี	77	39.5	40	20.5
รวม	195	100.0	195	100.0

จากตาราง 3 แสดงผลการวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยจำแนกตามระดับการศึกษาสูงสุด ได้ดังนี้

พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่

ระดับการศึกษาสูงสุด พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาสูงสุดปริญญาตรี จำนวน 107 คน คิดเป็นร้อยละ 54.9 รองลงมา คือ มีระดับการศึกษาสูงสุดสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 77 คน คิดเป็นร้อยละ 39.5 และระดับการศึกษาสูงสุดต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 5.6 ตามลำดับ

พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี

ระดับการศึกษาสูงสุด พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาสูงสุดปริญญาตรี จำนวน 123 คน คิดเป็นร้อยละ 63.1 รองลงมา คือ มีระดับการศึกษาสูงสุดสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 20.5 และระดับการศึกษาสูงสุดต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 16.4 ตามลำดับ

ตาราง 4 แสดงจำนวน และค่าร้อยละ ปัจจัยส่วนบุคคลของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ และพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี โดยจำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือน

ปัจจัยส่วนบุคคล	สำนักงานใหญ่		เขต 3 (ภาคเหนือ)	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
4. รายได้เฉลี่ยต่อเดือน				
4.1 9,100 - 35,800 บาท	101	51.8	49	25.1
4.2 35,801 - 62,500 บาท	58	29.7	54	27.7
4.3 62,501 - 89,200 บาท	28	14.4	48	24.6
4.4 89,201 - 115,900 บาท	6	3.1	40	20.5
4.5 115,901 บาทขึ้นไป	2	1.0	4	2.1
รวม	195	100.0	195	100.0

จากตาราง 4 แสดงผลการวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยจำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ได้ดังนี้

พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่

รายได้เฉลี่ยต่อเดือน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 9,100 - 35,800 บาท จำนวน 101 คน คิดเป็นร้อยละ 51.8 รองลงมา คือ มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 35,801 - 62,500 บาท จำนวน 58 คน คิดเป็นร้อยละ 29.7 ถัดมา มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 62,501 - 89,200 บาท จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 14.4 มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 89,201 - 115,900 บาท จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 3.1 และมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 115,901 บาทขึ้นไป จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 1.0 ตามลำดับ

พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี

รายได้เฉลี่ยต่อเดือน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 35,801 - 62,500 บาท จำนวน 54 คน คิดเป็นร้อยละ 27.7 รองลงมา คือ มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 9,100 - 35,800 บาท จำนวน 49 คน คิดเป็นร้อยละ 25.1 ถัดมา มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 62,501 - 89,200 บาท จำนวน 48 คน คิดเป็นร้อยละ 24.6 มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 89,201 - 115,900 บาท จำนวน 40 คน

คิดเป็นร้อยละ 20.5 และมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 115,901 บาทขึ้นไป จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 2.1 ตามลำดับ

เนื่องจากผลการวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคลตามตาราง 4 พบว่า ด้านรายได้เฉลี่ยต่อเดือน มีความถี่ในการกระจายตัวของข้อมูลอย่างไม่สม่ำเสมอ และมีจำนวนความถี่น้อยเกินไปในบางอันตรภาคชั้น ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้ทำการจัดกลุ่มข้อมูลใหม่ เพื่อใช้ในการทดสอบสมมติฐาน ปรากฏตามตาราง 5 ดังนี้

ตาราง 5 แสดงจำนวน และค่าร้อยละ ปัจจัยส่วนบุคคล ด้านรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ตามการจัดกลุ่มใหม่

ปัจจัยส่วนบุคคล	สำนักงานใหญ่		เขต 3 (ภาคเหนือ)	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
5. รายได้เฉลี่ยต่อเดือน				
5.1 9,100 - 35,800 บาท	101	51.8	49	25.1
5.2 35,801 - 62,500 บาท	58	29.7	54	27.7
5.3 62,501 บาทขึ้นไป	36	18.5	92	47.2
รวม	195	100.0	195	100.0

จากตาราง 5 แสดงผลการวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ด้านรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ได้ดังนี้

พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่

รายได้เฉลี่ยต่อเดือน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 9,100 - 35,800 บาท จำนวน 101 คน คิดเป็นร้อยละ 51.8 รองลงมา คือ มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 35,801 - 62,500 บาท จำนวน 58 คน คิดเป็นร้อยละ 29.7 และมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 62,501 บาทขึ้นไป จำนวน 36 คน คิดเป็นร้อยละ 18.5 ตามลำดับ

พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี

รายได้เฉลี่ยต่อเดือน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 62,501 บาทขึ้นไป จำนวน 92 คน คิดเป็นร้อยละ 47.2 รองลงมา คือ มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 35,801 - 62,500 บาท จำนวน 54 คน คิดเป็นร้อยละ 27.7 และมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 9,100 - 35,800 บาท จำนวน 49 คน คิดเป็นร้อยละ 25.1 ตามลำดับ

ตาราง 6 แสดงจำนวน และค่าร้อยละ ปัจจัยส่วนบุคคลของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ และพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี โดยจำแนกตามสถานภาพสมรส

ปัจจัยส่วนบุคคล	สำนักงานใหญ่		เขต 3 (ภาคเหนือ)	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
6. สถานภาพสมรส				
6.1 โสด	109	55.9	47	24.1
6.2 สมรส	80	41.0	139	71.3
6.3 อื่น ๆ	6	3.1	9	4.6
รวม	195	100.0	195	100.0

จากตาราง 6 แสดงผลการวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยจำแนกตามสถานภาพสมรส ได้ดังนี้

พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่

สถานภาพสมรส พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีสถานภาพโสด จำนวน 109 คน คิดเป็นร้อยละ 55.9 รองลงมา คือ มีสถานภาพสมรส จำนวน 80 คน คิดเป็นร้อยละ 41.0 และสถานภาพอื่นๆ จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 3.1 ตามลำดับ

พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี

สถานภาพสมรส พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรส จำนวน 139 คน คิดเป็นร้อยละ 71.3 รองลงมา คือ มีสถานภาพโสด จำนวน 47 คน คิดเป็นร้อยละ 24.1 และมีสถานภาพอื่นๆ จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 4.6 ตามลำดับ

เนื่องจากผลการวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคลตามตาราง 6 พบว่า ด้านสถานภาพสมรส มีความถี่ในการกระจายตัวของข้อมูลอย่างไม่สม่ำเสมอ และมีจำนวนความถี่น้อยเกินไปในบางอันดับภาคชั้น ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้ทำการจัดกลุ่มข้อมูลใหม่ เพื่อใช้ในการทดสอบสมมติฐาน ปรากฏตามตาราง 7 ดังนี้

ตาราง 7 แสดงจำนวน และค่าร้อยละ ปัจจัยส่วนบุคคล ด้านสถานภาพสมรส ตามการจัดกลุ่มใหม่

ปัจจัยส่วนบุคคล	สำนักงานใหญ่		เขต 3 (ภาคเหนือ)	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
7. สถานภาพสมรส				
7.1 โสด/หม้าย/หย่าร้าง	115	59.0	56	28.7
7.2 สมรส	80	41.0	139	71.3
รวม	195	100.0	195	100.0

จากตาราง 7 แสดงผลการวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ด้านสถานภาพสมรส ได้ดังนี้

พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่

สถานภาพสมรส พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีสถานภาพโสด/หม้าย/หย่าร้าง จำนวน 115 คน คิดเป็นร้อยละ 59.0 และมีสถานภาพสมรส จำนวน 80 คน คิดเป็นร้อยละ 41.0 ตามลำดับ

พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี

สถานภาพสมรส พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรส จำนวน 139 คน คิดเป็นร้อยละ 71.3 และมีสถานภาพโสด/หม้าย/หย่าร้าง จำนวน 56 คน คิดเป็นร้อยละ 28.7 ตามลำดับ

ตาราง 8 แสดงจำนวน และค่าร้อยละ ปัจจัยส่วนบุคคลของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ และพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี โดยจำแนกตามอายุงาน

ปัจจัยส่วนบุคคล	สำนักงานใหญ่		เขต 3 (ภาคเหนือ)	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
8. อายุงาน				
8.1 ต่ำกว่า 10 ปี	87	44.6	43	22.1
8.2 10-20 ปี	50	25.6	19	9.7
8.3 21-31 ปี	47	24.2	64	32.8
8.4 32-42 ปี	11	5.6	69	35.4
รวม	195	100.0	195	100.0

จากตาราง 8 แสดงผลการวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยจำแนกตามอายุงาน ได้ดังนี้

พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่

อายุงาน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอายุงานต่ำกว่า 10 ปี จำนวน 87 คน คิดเป็นร้อยละ 44.6 รองลงมา คือ มีอายุงาน 10 - 20 ปี จำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 25.6 ถัดมา มีอายุงาน 21- 31 ปี จำนวน 47 คน คิดเป็นร้อยละ 24.1 และมีอายุงาน 32 - 42 ปี จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 5.6 ตามลำดับ

พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี

อายุงาน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอายุงาน 32 - 42 ปี จำนวน 69 คน คิดเป็นร้อยละ 35.4 รองลงมา คือ มีอายุงาน 21- 31 ปี จำนวน 64 คน คิดเป็นร้อยละ 32.8 ถัดมา มีอายุงาน ต่ำกว่า 10 ปี จำนวน 43 คน คิดเป็นร้อยละ 22.1 และมีอายุงาน 10 - 20 ปี จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 9.7 ตามลำดับ

เนื่องจากผลการวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคลตามตาราง 8 พบว่า ด้านอายุงาน มีความถี่ในการกระจายตัวของข้อมูลอย่างไม่สม่ำเสมอ และมีจำนวนความถี่น้อยเกินไปในบางอันตรภาคชั้น ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้ทำการจัดกลุ่มข้อมูลใหม่ เพื่อใช้ในการทดสอบสมมติฐาน ปรากฏตามตาราง 9 ดังนี้

ตาราง 9 แสดงจำนวน และค่าร้อยละ ปัจจัยส่วนบุคคล ด้านอายุงาน ตามการจัดกลุ่มใหม่

ปัจจัยส่วนบุคคล	สำนักงานใหญ่		เขต 3 (ภาคเหนือ)	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
9. อายุงาน				
9.1 ต่ำกว่า 10 ปี	87	44.6	43	22.1
9.2 10-20 ปี	50	25.7	19	9.7
9.3 21 ปีขึ้นไป	58	29.7	131	67.2
รวม	195	100.0	195	100.0

จากตาราง 9 แสดงผลการวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ด้านอายุงาน ได้ดังนี้

พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่

อายุงาน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอายุงานต่ำกว่า 10 ปี จำนวน 87 คน คิดเป็นร้อยละ 44.6 รองลงมา คือ มีอายุงาน 21 ปีขึ้นไป จำนวน 58 คน คิดเป็นร้อยละ 29.7 และมีอายุงาน 10 - 20 ปี จำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 25.7 ตามลำดับ

พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี

อายุงาน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอายุงาน 21 ปีขึ้นไป จำนวน 131 คน คิดเป็นร้อยละ 67.2 รองลงมา คือ มีอายุงานต่ำกว่า 10 ปี จำนวน 43 คน คิดเป็นร้อยละ 22.1 และมีอายุงาน 10 - 20 ปี จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 9.7 ตามลำดับ

ตาราง 10 แสดงจำนวน และค่าร้อยละ ปัจจัยส่วนบุคคลของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ และพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี โดยจำแนกตามการมีภาระเลี้ยงดู

ปัจจัยส่วนบุคคล	สำนักงานใหญ่		เขต 3 (ภาคเหนือ)	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
10. การมีภาระเลี้ยงดู				
10.1 ไม่มี	53	27.2	26	13.3
10.2 1 คน	33	16.9	28	14.4
10.3 2 คน	55	28.2	62	31.8
10.4 3 คนขึ้นไป	54	27.7	79	40.5
รวม	195	100.0	195	100.0

จากตาราง 10 แสดงผลการวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยจำแนกตามการมีภาระเลี้ยงดู ได้ดังนี้

พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่

การมีภาระเลี้ยงดู พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีภาระเลี้ยงดู 2 คน จำนวน 55 คน คิดเป็นร้อยละ 28.2 รองลงมา คือ มีภาระเลี้ยงดู 3 คนขึ้นไป จำนวน 54 คน คิดเป็นร้อยละ 27.7 ถัดมา ไม่มีภาระเลี้ยงดู จำนวน 53 คน คิดเป็นร้อยละ 27.2 และมีภาระเลี้ยงดู 1 คน จำนวน 33 คน คิดเป็นร้อยละ 16.9 ตามลำดับ

พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี

การมีภาระเลี้ยงดู พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีภาระเลี้ยงดู 3 คนขึ้นไป จำนวน 79 คน คิดเป็นร้อยละ 40.5 รองลงมา คือ มีภาระเลี้ยงดู 2 คน จำนวน 62 คน คิดเป็นร้อยละ 31.8 ถัดมา มีภาระเลี้ยงดู 1 คน จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 14.4 และไม่มีภาระเลี้ยงดู จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 13.3 ตามลำดับ

ตาราง 11 แสดงจำนวน และค่าร้อยละ ปัจจัยส่วนบุคคลของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ และพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี โดยจำแนกตามภาระหนี้สินในปัจจุบัน

ปัจจัยส่วนบุคคล	สำนักงานใหญ่		เขต 3 (ภาคเหนือ)	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
11. ภาระหนี้สินในปัจจุบัน				
11.1 ไม่มี	40	20.5	43	22.1
11.2 มี	155	79.5	152	77.9
รวม	195	100.0	195	100.0

จากตาราง 11 แสดงผลการวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยจำแนกตามภาระหนี้สินในปัจจุบัน ได้ดังนี้

พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่

ภาระหนี้สินในปัจจุบัน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีภาระหนี้สินในปัจจุบัน จำนวน 155 คน คิดเป็นร้อยละ 79.5 และไม่มีภาระหนี้สินในปัจจุบัน จำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 20.5 ตามลำดับ

พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี

ภาระหนี้สินในปัจจุบัน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีภาระหนี้สินในปัจจุบัน จำนวน 152 คน คิดเป็นร้อยละ 77.9 และไม่มีภาระหนี้สินในปัจจุบัน จำนวน 43 คน คิดเป็นร้อยละ 22.1 ตามลำดับ

ตาราง 12 แสดงจำนวน และค่าร้อยละ ปัจจัยส่วนบุคคลของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ และพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี โดยจำแนกตามจำนวนหนี้สิน

ปัจจัยส่วนบุคคล	สำนักงานใหญ่		เขต 3 (ภาคเหนือ)	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
12. จำนวนหนี้สิน				
12.1 ต่ำกว่าหรือเท่ากับ 50,000 บาท	14	9.0	1	0.7
12.2 50,001 - 100,000 บาท	6	3.9	6	3.9
12.3 100,001 - 150,000 บาท	11	7.1	9	5.9
12.4 150,001 - 1,000,000 บาท	46	29.7	50	32.9
12.5 มากกว่า 1,000,000 บาท	78	50.3	86	56.6
รวม	155	100.0	152	100.0

จากตาราง 12 แสดงผลการวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยจำแนกตามจำนวนหนี้สิน ได้ดังนี้

พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่

จำนวนหนี้สิน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีหนี้สินมากกว่า 1,000,000 บาท จำนวน 78 คน คิดเป็นร้อยละ 50.3 รองลงมา คือ มีหนี้สิน 150,001 - 1,000,000 บาท จำนวน 46 คน คิดเป็นร้อยละ 29.7 ถัดมา มีหนี้สินต่ำกว่าหรือเท่ากับ 50,000 บาท จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 9.0 มีหนี้สิน 100,001 - 150,000 บาท จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 7.1 และมีหนี้สิน 50,001 - 100,000 บาท จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 3.9 ตามลำดับ

พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี

จำนวนหนี้สิน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีหนี้สินมากกว่า 1,000,000 บาท จำนวน 86 คน คิดเป็นร้อยละ 56.6 รองลงมา คือ มีหนี้สิน 150,001 - 1,000,000 บาท จำนวน 50 คน

คิดเป็นร้อยละ 32.9 ถัดมา มีหนี้สิน 100,001 - 150,000 บาท จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 5.9 มีหนี้สิน 50,001 - 100,000 บาท จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 3.9 และมีหนี้สินต่ำกว่าหรือเท่ากับ 50,000 บาท จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.7 ตามลำดับ

เนื่องจากผลการวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคลตามตาราง 12 พบว่า ด้านจำนวนหนี้สิน มีความถี่ในการกระจายตัวของข้อมูลอย่างไม่สม่ำเสมอ และมีจำนวนความถี่น้อยเกินไปในบางอันดับภาคชั้น ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้ทำการจัดกลุ่มข้อมูลใหม่ เพื่อใช้ในการทดสอบสมมติฐาน ปรากฏตามตาราง 13 ดังนี้

ตาราง 13 แสดงจำนวน และค่าร้อยละ ปัจจัยส่วนบุคคล ด้านจำนวนหนี้สิน ตามการจัดกลุ่มใหม่

ปัจจัยส่วนบุคคล	สำนักงานใหญ่		เขต 3 (ภาคเหนือ)	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
13. จำนวนหนี้สิน				
13.1 ต่ำกว่าหรือเท่ากับ 150,000 บาท	31	20.0	16	10.5
13.2 150,001 - 1,000,000 บาท	46	29.7	50	32.9
13.3 มากกว่า 1,000,000 บาท	78	50.3	86	56.6
รวม	155	100.0	152	100.0

จากตาราง 13 แสดงผลการวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ด้านจำนวนหนี้สิน ได้ดังนี้

พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่

จำนวนหนี้สิน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีหนี้สินมากกว่า 1,000,000 บาท จำนวน 78 คน คิดเป็นร้อยละ 50.3 รองลงมา คือ มีหนี้สิน 150,001 - 1,000,000 บาท จำนวน 46 คน คิดเป็นร้อยละ 29.7 และมีหนี้สิน ต่ำกว่าหรือเท่ากับ 150,000 บาท จำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 20.0 ตามลำดับ

พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี

จำนวนหนี้สิน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีหนี้สินมากกว่า 1,000,000 บาท จำนวน 86 คน คิดเป็นร้อยละ 56.6 รองลงมา คือ มีหนี้สิน 150,001 - 1,000,000 บาท จำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 32.9 และมีหนี้สินต่ำกว่าหรือเท่ากับ 150,000 บาท จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 10.5 ตามลำดับ

ตาราง 14 แสดงค่าต่ำสุด สูงสุด ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของสัดส่วนการกู้ยืมเงินจากแหล่งเงินกู้ในระบบ และนอกระบบ

ปัจจัยส่วนบุคคล	สำนักงานใหญ่				เขต 3 (ภาคเหนือ)			
	Min	Max	$\bar{X}$	S.D.	Min	Max	$\bar{X}$	S.D.
14. สัดส่วนการกู้ยืมเงิน								
14.1 แหล่งเงินกู้ในระบบ (%)	20	100	95.35	14.382	0	100	93.03	18.679
14.2 แหล่งเงินกู้นอกระบบ (%)	0	80	4.65	14.382	0	70	5.67	15.282

จากตาราง 14 แสดงค่าต่ำสุด สูงสุด ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของสัดส่วนการกู้ยืมเงินจากแหล่งเงินกู้ในระบบ และนอกระบบ ได้ดังนี้

พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่

สัดส่วนการกู้ยืมเงินในระบบ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีสัดส่วนการกู้ยืมเงินจากแหล่งเงินกู้ในระบบสูงสุดที่ 100 % ต่ำสุดที่ 20 % และโดยเฉลี่ยอยู่ที่ 95.35 %

สัดส่วนการกู้ยืมเงินนอกระบบ (เปอร์เซ็นต์) พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีสัดส่วนการกู้ยืมเงินจากแหล่งเงินกู้นอกระบบสูงสุดที่ 80 % ต่ำสุดที่ 0 % และโดยเฉลี่ยอยู่ที่ 4.65 %

พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี

สัดส่วนการกู้ยืมเงินในระบบ (เปอร์เซ็นต์) พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีสัดส่วนการกู้ยืมเงินจากแหล่งเงินกู้ในระบบสูงสุดที่ 100 % ต่ำสุดที่ 0 % และโดยเฉลี่ยอยู่ที่ 93.03 %

สัดส่วนการกู้ยืมเงินนอกระบบ (เปอร์เซ็นต์) พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีสัดส่วนการกู้ยืมเงินจากแหล่งเงินกู้นอกระบบสูงสุดที่ 70 % ต่ำสุดที่ 0 % และโดยเฉลี่ยอยู่ที่ 5.67 %

ตาราง 15 แสดงจำนวน และค่าร้อยละ ปัจจัยส่วนบุคคลของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ และพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี โดยจำแนกตามการผ่อนชำระหนี้

ปัจจัยส่วนบุคคล	สำนักงานใหญ่		เขต 3 (ภาคเหนือ)	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
15. การผ่อนชำระหนี้				
15.1 ต่ำกว่าหรือเท่ากับ 5,000 บาท	26	16.8	12	7.9
15.2 5,001 - 10,000 บาท	34	21.9	16	10.5
15.3 10,001 - 15,000 บาท	43	27.7	29	19.1
15.4 มากกว่า 15,000 บาท	52	33.5	95	62.5
รวม	155	100.0	152	100.0

จากตาราง 15 แสดงผลการวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยจำแนกตามการผ่อนชำระหนี้ ได้ดังนี้

พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่

การผ่อนชำระหนี้ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีการผ่อนชำระหนี้มากกว่า 15,000 บาท จำนวน 52 คน คิดเป็นร้อยละ 33.5 รองลงมา คือ มีการผ่อนชำระหนี้ 10,001 - 15,000 บาท จำนวน 43 คน คิดเป็นร้อยละ 27.7 ถัดมา มีการผ่อนชำระหนี้ 5,001 - 10,000 บาท จำนวน 34 คน คิดเป็นร้อยละ 21.9 และมีการผ่อนชำระหนี้ต่ำกว่าหรือเท่ากับ 5,000 บาท จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 16.8 ตามลำดับ

พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี

การผ่อนชำระหนี้ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีการผ่อนชำระหนี้มากกว่า 15,000 บาท จำนวน 95 คน คิดเป็นร้อยละ 62.5 รองลงมา คือ มีการผ่อนชำระหนี้ 10,001 - 15,000 บาท จำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 19.1 ถัดมา มีการผ่อนชำระหนี้ 5,001 - 10,000 บาท จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 10.5 และมีการผ่อนชำระหนี้ต่ำกว่าหรือเท่ากับ 5,000 บาท จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 7.9 ตามลำดับ

ตาราง 16 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับความสามารถในการชำระหนี้

ปัจจัยส่วนบุคคล	สำนักงานใหญ่			เขต 3 (ภาคเหนือ)		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
16. ความสามารถในการชำระหนี้						
ความสามารถในการชำระหนี้ตามระยะเวลาที่กำหนด	4.57	0.883	มากที่สุด	4.61	0.870	มากที่สุด
รวม	4.57	0.883	มากที่สุด	4.61	0.870	มากที่สุด

จากตาราง 16 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับความสามารถในการชำระหนี้ได้ดังนี้

พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่

ความสามารถในการชำระหนี้ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความสามารถในการชำระหนี้ตามระยะเวลาที่กำหนดโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด คือ ผู้ตอบแบบสอบถามสามารถชำระหนี้ได้ตามระยะเวลาที่กำหนดแน่นอน โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.57

พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี

ความสามารถในการชำระหนี้ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความสามารถในการชำระหนี้ตามระยะเวลาที่กำหนดโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด คือ ผู้ตอบแบบสอบถามสามารถชำระหนี้ได้ตามระยะเวลาที่กำหนดแน่นอน โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.61

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมการออม

การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมการออม ได้แก่ การออมในปัจจุบัน ลักษณะการออม สัดส่วนเงินออม รูปแบบการออม จำนวนเงินออม และระยะเวลาในการออม โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ตาราง 17 แสดงจำนวน และค่าร้อยละ พฤติกรรมการออมของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ และพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี โดยจำแนกตามการออมในปัจจุบัน

พฤติกรรมการออม	สำนักงานใหญ่		เขต 3 (ภาคเหนือ)	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. การออมในปัจจุบัน				
1.1 ไม่มี	16	8.2	21	10.8
1.2 มี	179	91.8	174	89.2
รวม	195	100.0	195	100.0

จากตาราง 17 แสดงจำนวน และค่าร้อยละ พฤติกรรมการออมของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยจำแนกตามการออมในปัจจุบัน ได้ดังนี้

พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่

การออมในปัจจุบัน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีการออม จำนวน 179 คน คิดเป็นร้อยละ 91.8 และไม่มีการออม จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 8.2 ตามลำดับ

พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี

การออมในปัจจุบัน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีการออม จำนวน 174 คน คิดเป็นร้อยละ 89.2 และไม่มีการออม จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 10.8 ตามลำดับ

ตาราง 18 แสดงค่าต่ำสุด สูงสุด ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของพฤติกรรมการออม ด้านจำนวนเงินออม และระยะเวลาในการออม

พฤติกรรม	สำนักงานใหญ่				เขต 3 (ภาคเหนือ)			
	Min	Max	$\bar{X}$	S.D.	Min	Max	$\bar{X}$	S.D.
การออม								
2. จำนวนเงินออม (บาท)	1,000	50,000	7,719.55	7,856.39	1,000	70,000	12,929.89	13,029.63
3. ระยะเวลาในการออม (เดือน)	1	420	106.99	92.925	1	421	138.02	103.190

จากตาราง 18 แสดงค่าต่ำสุด สูงสุด ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของพฤติกรรม การออม ด้านจำนวนเงินออม และระยะเวลาในการออม ได้ดังนี้

พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่

จำนวนเงินออม (บาท) พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีจำนวนเงินออมสูงสุดที่ 50,000 บาท ต่ำสุดที่ 1,000 บาท และโดยเฉลี่ยอยู่ที่ 7,719.55 บาท

ระยะเวลาในการออม (เดือน) พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเริ่มออมจนถึงปัจจุบันเป็น ระยะเวลา (เดือน) สูงสุดที่ 420 เดือน (35 ปี) ต่ำสุดที่ 1 เดือน และโดยเฉลี่ยอยู่ที่ 106.99 เดือน (8 ปี 11 เดือน)

พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี

จำนวนเงินออม (บาท) พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีจำนวนเงินออมสูงสุดที่ 70,000 บาท ต่ำสุดที่ 1,000 บาท และโดยเฉลี่ยอยู่ที่ 12,929.89 บาท

ระยะเวลาในการออม (เดือน) พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเริ่มออมจนถึงปัจจุบันเป็น ระยะเวลา (เดือน) สูงสุดที่ 421 เดือน (35 ปี 10 เดือน) ต่ำสุดที่ 1 เดือน และโดยเฉลี่ยอยู่ที่ 138.02 เดือน (11 ปี 6 เดือน)

ตาราง 19 แสดงจำนวน และค่าร้อยละ พฤติกรรมการออมของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ และพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี โดยจำแนก ตามลักษณะการออม

พฤติกรรมการออม	สำนักงานใหญ่		เขต 3 (ภาคเหนือ)	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
4. ลักษณะการออม				
4.1 ออมก่อน เหลือแล้วค่อยใช้	128	71.5	126	72.4
4.2 ใช้ก่อน เหลือแล้วค่อยออม	51	28.5	48	27.6
รวม	179	100.0	174	100.0

จากตาราง 19 แสดงจำนวน และค่าร้อยละ พฤติกรรมการออมของผู้ตอบแบบสอบถาม โดย จำแนกตามลักษณะการออม ได้ดังนี้

พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่

ลักษณะการออม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีลักษณะการออมแบบออมก่อนเหลือแล้วค่อยใช้ จำนวน 128 คน คิดเป็นร้อยละ 71.5 และมีลักษณะการออมแบบใช้ก่อน เหลือแล้วค่อยออม จำนวน 51 คน คิดเป็นร้อยละ 28.5 ตามลำดับ

พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี

ลักษณะการออม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีลักษณะการออมแบบออมก่อนเหลือแล้วค่อยใช้ จำนวน 126 คน คิดเป็นร้อยละ 72.4 และมีลักษณะการออมแบบใช้ก่อน เหลือแล้วค่อยออม จำนวน 48 คน คิดเป็นร้อยละ 27.6 ตามลำดับ

ตาราง 20 แสดงจำนวน และค่าร้อยละ พฤติกรรมการออมของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ และพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี โดยจำแนกตามสัดส่วนเงินออม

พฤติกรรมการออม	สำนักงานใหญ่		เขต 3 (ภาคเหนือ)	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
5. สัดส่วนเงินออม				
5.1 ไม่ได้กำหนดสัดส่วน ออมตามที่เหลือจากค่าใช้จ่าย	48	26.8	47	27.0
5.2 ต่ำกว่า 10% ของรายได้	17	9.5	25	14.4
5.3 10-20% ของรายได้	82	45.8	68	39.1
5.4 21-30% ของรายได้	19	10.6	14	8.0
5.5 มากกว่า 30% ของรายได้	13	7.3	20	11.5
รวม	179	100.0	174	100.0

จากตาราง 20 แสดงจำนวน และค่าร้อยละ พฤติกรรมการออมของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยจำแนกตามสัดส่วนเงินออม ได้ดังนี้

พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่

สัดส่วนเงินออม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีสัดส่วนเงินออม 10 - 20% ของรายได้ จำนวน 82 คน คิดเป็นร้อยละ 45.8 รองลงมา คือ ไม่ได้กำหนดสัดส่วน ออมตามที่เหลือจากค่าใช้จ่าย จำนวน 48 คน คิดเป็นร้อยละ 26.8 ถัดมา มีสัดส่วนเงินออม 21 - 30% ของรายได้ จำนวน

19 คน คิดเป็นร้อยละ 10.6 มีสัดส่วนเงินออมต่ำกว่า 10% ของรายได้ จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 9.5 และมีสัดส่วนเงินออมมากกว่า 30% ของรายได้ จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 7.3 ตามลำดับ

พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี

สัดส่วนเงินออม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีสัดส่วนเงินออม 10 - 20% ของรายได้ จำนวน 68 คน คิดเป็นร้อยละ 39.1 รองลงมา คือ ไม่ได้กำหนดสัดส่วน ออมตามที่เหลือจากค่าใช้จ่าย จำนวน 47 คน คิดเป็นร้อยละ 27.0 ถัดมา มีสัดส่วนเงินออมต่ำกว่า 10% ของรายได้จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 14.4 มีสัดส่วนเงินออมมากกว่า 30% ของรายได้ จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 11.5 และมีสัดส่วนเงินออม 21 - 30% ของรายได้ จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 8.0 ตามลำดับ

ตาราง 21 สรุปพฤติกรรมการออม ด้านรูปแบบการออมของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ และพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี โดยแสดงจำนวน และค่าร้อยละ

รูปแบบการออม	สำนักงานใหญ่		เขต 3 (ภาคเหนือ)	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
การออมเพื่อเกษียณอายุ				
- ไม่มี	9	5.0	9	5.2
- มี	170	95.0	165	94.8
รวม	179	100	174	100
การออมในรูปแบบทรัพย์สิน				
ถาวร				
- ไม่มี	96	53.6	67	38.5
- มี	83	46.4	107	61.5
รวม	179	100	174	100
การออมในรูปแบบทรัพย์สิน				
ทางการเงิน				
- ไม่มี	14	7.8	15	8.6
- มี	165	92.2	159	91.4
รวม	179	100	175	100

จากตาราง 21 สรุปพฤติกรรมการออม ด้านรูปแบบการออมของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยแสดงจำนวน และค่าร้อยละ ได้ดังนี้

พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่

การออมเพื่อเกษียณอายุ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีการออมเพื่อเกษียณอายุ จำนวน 170 คน คิดเป็นร้อยละ 95.0 และไม่มีการออมเพื่อเกษียณอายุ จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 5.0

การออมในรูปแบบทรัพย์สินถาวร พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ไม่มีการออมในรูปแบบทรัพย์สินถาวร จำนวน 96 คน คิดเป็นร้อยละ 53.6 และมีการออมในรูปแบบทรัพย์สินถาวร จำนวน 83 คน คิดเป็นร้อยละ 46.4

การออมในรูปแบบทรัพย์สินทางการเงิน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีการออมในรูปแบบทรัพย์สินทางการเงิน จำนวน 165 คน คิดเป็นร้อยละ 92.2 และไม่มีการออมในรูปแบบทรัพย์สินทางการเงิน จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 7.8

พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี

การออมเพื่อเกษียณอายุ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีการออมเพื่อเกษียณอายุ จำนวน 165 คน คิดเป็นร้อยละ 94.8 และไม่มีการออมเพื่อเกษียณอายุ จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 5.2

การออมในรูปแบบทรัพย์สินถาวร พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีการออมในรูปแบบทรัพย์สินถาวร จำนวน 107 คน คิดเป็นร้อยละ 61.5 และไม่มีการออมในรูปแบบทรัพย์สินถาวร จำนวน 67 คน คิดเป็นร้อยละ 38.5

การออมในรูปแบบทรัพย์สินทางการเงิน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีการออมในรูปแบบทรัพย์สินทางการเงิน จำนวน 159 คน คิดเป็นร้อยละ 91.4 และไม่มีการออมในรูปแบบทรัพย์สินทางการเงิน จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 8.6

ตาราง 22 แสดงจำนวน และค่าร้อยละ พฤติกรรมการออม ด้านรูปแบบการออมของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ และพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี โดยจำแนกตามการออมเพื่อเกษียณอายุ

พฤติกรรมการออม	สำนักงานใหญ่		เขต 3 (ภาคเหนือ)	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
6. การออมเพื่อเกษียณอายุ				
6.1 ไม่มี	9	5.0	9	5.2
6.2 มี ได้แก่	170	95.0	165	94.8
- กองทุนรวมเพื่อการเลี้ยงชีพ (RMF)	45	26.5	42	25.5
- กองทุนการออมแห่งชาติ (กอช.)	5	2.9	2	1.2
- กองทุนสำรองเลี้ยงชีพพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค (กสช.กฟภ.)	162	95.3	147	89.1
- อื่นๆ ประกันเงินออม ประกันสะสมทรัพย์ สหกรณ์ออมทรัพย์ กฟภ.	39	22.9	47	28.5
รวม	179	100.0	174	100.0

จากตาราง 22 แสดงจำนวน และค่าร้อยละ พฤติกรรมการออมของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยจำแนกตามการออมเพื่อเกษียณอายุ ได้ดังนี้

พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่

การออมเพื่อเกษียณอายุ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีการออมเพื่อเกษียณอายุ จำนวน 170 คน คิดเป็นร้อยละ 95.0 และไม่มีการออมเพื่อเกษียณอายุ จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 5.0 ซึ่งผู้ตอบแบบสอบถามที่มีการออมเพื่อเกษียณอายุ ส่วนใหญ่ออมในกองทุนสำรองเลี้ยงชีพพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค (กสช.กฟภ.) จำนวน 162 คน คิดเป็นร้อยละ 95.3 รองลงมา คือ ออม

ในกองทุนรวมเพื่อการเลี้ยงชีพ (RMF) จำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 26.5 ถัดมา ออมในรูปแบบอื่นๆ ได้แก่ ประกันเงินออม ประกันสะสมทรัพย์ และสหกรณ์ออมทรัพย์ กฟภ. จำนวน 39 คน คิดเป็นร้อยละ 22.9 และออมในกองทุนการออมแห่งชาติ (กอช.) จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 2.9 ตามลำดับ

พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี

การออมเพื่อเกษียณอายุ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีการออมเพื่อเกษียณอายุ จำนวน 165 คน คิดเป็นร้อยละ 94.8 และไม่มีการออมเพื่อเกษียณอายุ จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 5.2 ซึ่งผู้ตอบแบบสอบถามที่มีการออมเพื่อเกษียณอายุ ส่วนใหญ่ออมในกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค (กสช.กฟภ.) จำนวน 147 คน คิดเป็นร้อยละ 89.1 รองลงมา คือ ออมในรูปแบบอื่นๆ ได้แก่ ประกันเงินออม ประกันสะสมทรัพย์ และสหกรณ์ออมทรัพย์ กฟภ. จำนวน 47 คน คิดเป็นร้อยละ 28.5 ถัดมา ออมในกองทุนรวมเพื่อการเลี้ยงชีพ (RMF) จำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 25.5 และออมในกองทุนการออมแห่งชาติ (กอช.) จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 1.2 ตามลำดับ

ตาราง 23 แสดงจำนวน และค่าร้อยละ พฤติกรรมการออม ด้านรูปแบบการออมของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ และพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี โดยจำแนกตามการออมในรูปแบบทรัพย์สินถาวร

พฤติกรรมการออม	สำนักงานใหญ่		เขต 3 (ภาคเหนือ)	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
7. การออมในรูปแบบทรัพย์สินถาวร				
7.1 ไม่มี	96	53.6	67	38.5
7.2 มี ได้แก่	83	46.4	107	61.5
- ที่ดิน	40	48.2	78	72.9
- อาคาร	41	49.4	44	41.1
- เครื่องประดับ เช่น เพชร พลอย อัญมณี	16	19.3	12	11.2
- ทองคำ	30	36.1	35	32.7
- อื่นๆ พระเครื่อง	3	3.6	8	7.5
เหรียญ ของสะสม				
รวม	179	100.0	174	100.0

จากตาราง 23 แสดงจำนวน และค่าร้อยละ พฤติกรรมการออมของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยจำแนกตามการออมในรูปแบบทรัพย์สินถาวร ได้ดังนี้

พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่

การออมในรูปแบบทรัพย์สินถาวร พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ไม่มีการออมในรูปแบบทรัพย์สินถาวร จำนวน 96 คน คิดเป็นร้อยละ 53.6 และมีการออมในรูปแบบทรัพย์สินถาวร จำนวน 83 คน คิดเป็นร้อยละ 46.4 ซึ่งผู้ตอบแบบสอบถามที่มีการออมในรูปแบบทรัพย์สินถาวรส่วนใหญ่ออมในอาคาร จำนวน 41 คน คิดเป็นร้อยละ 49.4 รองลงมา คือ ออมในที่ดิน จำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 48.2 ถัดมา ออมในทองคำ จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 36.1 ออมในเครื่องประดับ เช่น เพชร พลอย อัญมณี จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 19.3 และออมในรูปแบบอื่นๆ ได้แก่ พระเครื่อง เหรียญ และของสะสม จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 3.6 ตามลำดับ

พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี

การออมในรูปแบบทรัพย์สินถาวร พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีการออมในรูปแบบทรัพย์สินถาวร จำนวน 107 คน คิดเป็นร้อยละ 61.5 และไม่มีการออมในรูปแบบทรัพย์สินถาวร จำนวน 67 คน คิดเป็นร้อยละ 38.5 ซึ่งผู้ตอบแบบสอบถามที่มีการออมในรูปแบบทรัพย์สินถาวรส่วนใหญ่ออมในที่ดิน จำนวน 78 คน คิดเป็นร้อยละ 72.9 รองลงมา คือ ออมในอาคาร จำนวน 44 คน คิดเป็นร้อยละ 41.1 ถัดมา ออมในทองคำ จำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 32.7 ออมในเครื่องประดับ เช่น เพชร พลอย อัญมณี จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 11.2 และออมในรูปแบบอื่นๆ ได้แก่ พระเครื่อง เหรียญ และของสะสม จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 7.5 ตามลำดับ

ตาราง 24 แสดงจำนวน และค่าร้อยละ พฤติกรรมการออม ด้านรูปแบบการออมของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ และพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี โดยจำแนกตามการออมในรูปแบบทรัพย์สินทางการเงิน

พฤติกรรมการออม	สำนักงานใหญ่		เขต 3 (ภาคเหนือ)	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
8. การออมในรูปแบบทรัพย์สินทางการเงิน				
8.1 ไม่มี	14	7.8	15	8.6
8.2 มี ได้แก่	165	92.2	159	91.4

ตาราง 24 (ต่อ)

พฤติกรรมการออม	สำนักงานใหญ่		เขต 3 (ภาคเหนือ)	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
8. การออมในรูปแบบทรัพย์สินทางการเงิน				
- เงินฝากกับธนาคารพาณิชย์	50	30.3	49	30.8
- เงินฝากกับสถาบันการเงินที่ไม่ใช่ธนาคารพาณิชย์	16	9.7	21	13.2
- หลักทรัพย์ทางการเงินต่าง ๆ	27	16.4	22	13.8
- กองทุนรวม	24	14.5	21	13.2
- ประกันชีวิต	94	57.0	76	47.8
- สหกรณ์ออมทรัพย์พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค จำกัด	135	81.8	127	79.9
- ถัดเงินสดไว้ในมือ	40	24.2	24	15.1
- เล่นแชร์	28	17.0	14	8.8
- อื่นๆ สกุลเงินดิจิทัล (Crypto Currency)	4	2.4	3	1.9
ประกันชีวิตแบบควบการลงทุน (Unit Link)				
ปล่อยเงินกู้				
รวม	179	100.0	174	100.0

จากตาราง 24 แสดงจำนวน และค่าร้อยละ พฤติกรรมการออมของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยจำแนกตามการออมในรูปแบบทรัพย์สินทางการเงิน ได้ดังนี้

พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่

การออมในรูปแบบทรัพย์สินทางการเงิน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีการออมในรูปแบบทรัพย์สินทางการเงิน จำนวน 165 คน คิดเป็นร้อยละ 92.2 และไม่มีการออมในรูปแบบทรัพย์สินทางการเงิน จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 7.8 ซึ่งผู้ตอบแบบสอบถามที่มีการออมในรูปแบบทรัพย์สินทางการเงิน ส่วนใหญ่ออมในสหกรณ์ออมทรัพย์ พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค จำกัด จำนวน 135 คน คิดเป็นร้อยละ 81.8 รองลงมา คือ ออมในประกันชีวิต จำนวน 94 คน คิดเป็นร้อยละ 57.0 ถัดมา ออมในเงินฝากกับธนาคารพาณิชย์ เช่น ธนาคารกสิกรไทย จำกัด (มหาชน) ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) เป็นต้น จำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 30.3 ออมโดยถือเงินสดไว้ในมือ จำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 24.2 ออมโดยเล่นแชร์ จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 17.0 ออมในหลักทรัพย์ทางการเงินต่างๆ เช่น สลาก ธ.ก.ส. สลากออมสิน หุ้นสามัญ หุ้นกู้ พันธบัตรรัฐบาล ตั๋วเงินคลัง เป็นต้น จำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 16.4 ออมในกองทุนรวม จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 14.5 ออมในเงินฝากกับสถาบันการเงินที่ไม่ใช่ธนาคารพาณิชย์ เช่น ธนาคารออมสิน ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ (ธ.ก.ส.) เป็นต้น จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 9.7 และออมในรูปแบบอื่นๆ ได้แก่ สกุลเงินดิจิทัล (Crypto Currency) ประกันชีวิตแบบควบการลงทุน (Unit Link) และปล่อยเงินกู้ จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 2.4 ตามลำดับ

พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี

การออมในรูปแบบทรัพย์สินทางการเงิน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีการออมในรูปแบบทรัพย์สินทางการเงิน จำนวน 159 คน คิดเป็นร้อยละ 91.4 และไม่มีการออมในรูปแบบทรัพย์สินทางการเงิน จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 8.6 ซึ่งผู้ตอบแบบสอบถามที่มีการออมในรูปแบบทรัพย์สินทางการเงิน ส่วนใหญ่ออมในสหกรณ์ออมทรัพย์ พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค จำกัด จำนวน 127 คน คิดเป็นร้อยละ 79.9 รองลงมา คือ ออมในประกันชีวิต จำนวน 76 คน คิดเป็นร้อยละ 47.8 ถัดมา ออมในเงินฝากกับธนาคารพาณิชย์ เช่น ธนาคารกสิกรไทย จำกัด (มหาชน) ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) เป็นต้น จำนวน 49 คน คิดเป็นร้อยละ 30.8 ออมโดยถือเงินสดไว้ในมือ จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 15.1 ออมในหลักทรัพย์ทางการเงินต่างๆ เช่น สลาก ธ.ก.ส. สลากออมสิน หุ้นสามัญ หุ้นกู้ พันธบัตรรัฐบาล ตั๋วเงินคลัง เป็นต้น จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 13.8 ออมในกองทุนรวม จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 13.2 ออมในเงินฝากกับสถาบันการเงินที่ไม่ใช่ธนาคารพาณิชย์ เช่น ธนาคารออมสิน ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ (ธ.ก.ส.) เป็นต้น จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 13.2 ออมโดยเล่นแชร์ จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 8.8 และออมในรูปแบบอื่นๆ ได้แก่ สกุลเงินดิจิทัล (Crypto Currency) ประกันชีวิตแบบควบการลงทุน (Unit Link) และปล่อยเงินกู้ จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 1.9 ตามลำดับ

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุ

การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถาม ซึ่งเป็นข้อมูลเกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ และพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ตาราง 25 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุในภาพรวม และรายประเด็น

การเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุ						
หัวข้อ	สำนักงานใหญ่			เขต 3 (ภาคเหนือ)		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการปฏิบัติ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการปฏิบัติ
1. ท่านศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงของร่างกายเมื่อเข้าสู่วัยสูงอายุเพื่อจะได้ปรับตัวและเกิดการเตรียมความพร้อม	2.79	0.651	มาก	2.91	0.593	มาก
2. ท่านรับประทานอาหารที่สะอาดปลอดภัย และมีสารอาหารครบทั้ง 5 หมู่	2.88	0.629	มาก	3.01	0.484	มาก
3. ท่านเข้ารับการตรวจสุขภาพทุก 6 เดือนเป็นประจำ	2.67	0.790	มาก	2.60	0.820	มาก
4. ท่านนอนหลับอย่างน้อยวันละ 8 ชั่วโมง	2.45	0.776	น้อย	2.56	0.708	มาก
5. ท่านมองโลกในแง่ดี และมีชีวิตอยู่กับปัจจุบัน	3.16	0.604	มาก	3.13	0.571	มาก
6. ท่านใช้เหตุผลมากกว่าอารมณ์ในการแก้ปัญหา	3.02	0.505	มาก	3.03	0.556	มาก
7. ท่านฝึกนั่งสมาธิ ฟังธรรมะ เพื่อลดความเครียดและความวิตกกังวล	2.25	0.786	น้อย	2.27	0.785	น้อย

ตาราง 25 (ต่อ)

การเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุ						
หัวข้อ	สำนักงานใหญ่			เขต 3 (ภาคเหนือ)		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการปฏิบัติ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการปฏิบัติ
8. ท่านยอมรับถึงการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นจากการถูกลดบทบาททางสังคมหลังเกษียณอายุ	3.02	0.600	มาก	3.08	0.580	มาก
9. ท่านเตรียมปรับปรุง ซ่อมแซมที่อยู่อาศัยให้เหมาะสมกับวัยสูงอายุ	2.54	0.823	มาก	2.74	0.677	มาก
10. ท่านศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับการจัดสภาพแวดล้อมทั้งภายในบ้านและภายนอกบ้านให้เหมาะสมกับวัยสูงอายุ	2.67	0.791	มาก	2.79	0.688	มาก
11. ท่านได้วางแผนไว้ล่วงหน้าแล้วว่าจะอยู่อาศัยอยู่กับใครหลังจากเกษียณอายุ	2.74	0.780	มาก	2.85	0.677	มาก
12. ท่านได้วางแผนไว้ว่าที่อยู่อาศัยของท่านหลังเกษียณอายุจะต้องอยู่ใกล้แหล่งชุมชน และใกล้บ้านญาติพี่น้อง	2.75	0.784	มาก	2.81	0.716	มาก
13. ท่านทำงานอดิเรกเป็นประจำในเวลาว่าง เช่น ปลูกต้นไม้ ทำสวน เล่นกีฬา อ่านหนังสือ เป็นต้น	2.84	0.749	มาก	3.03	0.656	มาก
14. ท่านเข้าร่วมชมรม หรือเป็นอาสาสมัครเพื่อช่วยเหลือสังคม	2.18	0.773	น้อย	2.28	0.722	น้อย
15. ท่านศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมในสิ่งที่ท่านสนใจเพื่อนำไปปฏิบัติหลังเกษียณอายุ	2.59	0.789	มาก	2.64	0.714	มาก
16. ท่านวางแผนจะไปเที่ยวกับเพื่อนหรือครอบครัวภายหลังเกษียณอายุ	2.75	0.809	มาก	2.72	0.747	มาก

ตาราง 25 (ต่อ)

การเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุ						
หัวข้อ	สำนักงานใหญ่			เขต 3 (ภาคเหนือ)		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการปฏิบัติ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการปฏิบัติ
17. ท่านมีการจัดบันทึกรายการทรัพย์สินที่มีและหนี้สินที่ต้องรับผิดชอบ ทั้งในปัจจุบันและหลังเกษียณอายุ	2.47	0.823	น้อย	2.49	0.810	น้อย
18. ท่านได้จัดทำประเมินรายรับ-รายจ่าย ทั้งก่อนเกษียณและหลังเกษียณ	2.43	0.843	น้อย	2.49	0.728	น้อย
19. ท่านวางแผนไว้แล้วว่า จะหาอาชีพใหม่ ภายหลังเกษียณอายุ	2.43	0.864	น้อย	2.47	0.825	น้อย
20. ท่านศึกษาหาความรู้เรื่องการลงทุน เพื่อเพิ่มรายได้ เช่น การลงทุนในหุ้น การลงทุนในพันธบัตรรัฐบาล การลงทุนในกองทุน เป็นต้น	2.65	0.764	มาก	2.57	0.823	มาก
การเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุ โดยรวม	2.66	0.449	มาก	2.72	0.386	มาก

จากตาราง 25 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุในภาพรวม และรายประเด็น โดยจำแนกเป็นรายกลุ่มพนักงานได้ดังนี้

พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่

ผู้ตอบแบบสอบถามมีการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุโดยรวม อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.66 และเมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็น พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุในระดับมาก 14 ข้อ คือ ท่านการมองโลกในแง่ดี และมีชีวิตอยู่กับปัจจุบัน รองลงมา คือ ท่านยอมรับถึงการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นจากการถูกลดบทบาททางสังคมหลังเกษียณอายุ ถัดมา คือ ท่านใช้เหตุผลมากกว่าอารมณ์ในการแก้ปัญหา ท่านรับประทานอาหารที่สะอาด ปลอดภัย และมีสารอาหารครบทั้ง 5 หมู่ ท่านทำงานอดิเรกเป็นประจำในเวลารว่าง เช่น ปลูกต้นไม้ ทำสวน เล่นกีฬา อ่านหนังสือ เป็นต้น ท่านศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงของร่างกาย

เมื่อเข้าสู่วัยสูงอายุเพื่อจะได้ปรับตัวและเกิดการเตรียมความพร้อม ท่านวางแผนจะไปเที่ยวกับเพื่อนหรือครอบครัวภายหลังเกษียณอายุ ท่านได้วางแผนไว้ว่าที่อยู่อาศัยของท่านหลังเกษียณอายุจะต้องอยู่ใกล้แหล่งชุมชน และใกล้บ้านญาติพี่น้อง ท่านได้วางแผนไว้ล่วงหน้าแล้วว่าจะอยู่อาศัยอยู่กับใคร หลังจากเกษียณอายุ ท่านศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับการจัดสภาพแวดล้อมทั้งภายในบ้านและภายนอกบ้านให้เหมาะสมกับวัยสูงอายุ ท่านเข้ารับการตรวจสุขภาพทุก 6 เดือน เป็นประจำ ท่านศึกษาหาความรู้เรื่องการลงทุน เพื่อเพิ่มรายได้ เช่น การลงทุนในหุ้น การลงทุนในพันธบัตรรัฐบาล การลงทุนในกองทุน เป็นต้น ท่านศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมในสิ่งที่ท่านสนใจเพื่อนำไปปฏิบัติหลังเกษียณอายุ และท่านเตรียมปรับปรุง ซ่อมแซมที่อยู่อาศัยให้เหมาะสมกับวัยสูงอายุ โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.16, 3.02, 3.02, 2.88, 2.84, 2.79, 2.75, 2.75, 2.74, 2.67, 2.67, 2.65, 2.59 และ 2.54 ตามลำดับ

นอกจากนี้ผู้ตอบแบบสอบถามมีการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุในระดับน้อย 6 ข้อ คือ ท่านมีการจัดบันทึกรายการทรัพย์สินที่มีและหนี้สินที่ต้องรับผิดชอบ ทั้งในปัจจุบันและหลังเกษียณอายุ รองลงมา คือ ท่านนอนหลับอย่างน้อยวันละ 8 ชั่วโมง ถัดมา คือ ท่านวางแผนไว้แล้วว่าจะหาอาชีพใหม่ ภายหลังเกษียณอายุ ท่านได้จัดทำประเมินรายรับ-รายจ่ายทั้งก่อนเกษียณและหลังเกษียณ ท่านฝึกนั่งสมาธิ ฟังธรรมะ เพื่อลดความเครียดและความวิตกกังวล และท่านเข้าร่วมชมรม หรือเป็นอาสาสมัครเพื่อช่วยเหลือสังคม โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.47, 2.45, 2.43, 2.43, 2.25 และ 2.18 ตามลำดับ

พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี

ผู้ตอบแบบสอบถามมีการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุ อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.72 และเมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็น พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุอยู่ในระดับมาก 15 ข้อ คือ ท่านมองโลกในแง่ดี และมีชีวิตอยู่กับปัจจุบัน รองลงมา คือ ท่านยอมรับถึงการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นจากการถูกลดบทบาททางสังคมหลังเกษียณอายุ ถัดมา คือ ท่านทำงานอดิเรกเป็นประจำในเวลาว่าง เช่น ปลูกต้นไม้ ทำสวน เล่นกีฬา อ่านหนังสือ เป็นต้น ท่านใช้เหตุผลมากกว่าอารมณ์ในการแก้ปัญหา ท่านรับประทานอาหารที่สะอาด ปลอดภัย และมีสารอาหารครบทั้ง 5 หมู่ ท่านศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงของร่างกายเมื่อเข้าสู่วัยสูงอายุเพื่อจะได้ปรับตัวและเกิดการเตรียมความพร้อม ท่านได้วางแผนไว้ล่วงหน้าแล้วว่าจะอยู่อาศัยอยู่กับใครหลังจากเกษียณอายุ ท่านได้วางแผนไว้ว่าที่อยู่อาศัยของท่านหลังเกษียณอายุจะต้องอยู่ใกล้แหล่งชุมชน และใกล้บ้านญาติพี่น้อง ท่านศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับการจัดสภาพแวดล้อมทั้งภายในบ้านและภายนอกบ้านให้เหมาะสมกับวัยสูงอายุ ท่านเตรียมปรับปรุง ซ่อมแซมที่อยู่อาศัยให้เหมาะสมกับวัยสูงอายุ ท่านวางแผนจะไปเที่ยวกับเพื่อนหรือครอบครัวภายหลังเกษียณอายุ ท่านศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมในสิ่งที่ท่านสนใจเพื่อนำไปปฏิบัติหลังเกษียณอายุ ท่านเข้ารับการตรวจสุขภาพทุก 6 เดือน เป็นประจำ ท่านศึกษาหาความรู้เรื่องการลงทุน เพื่อเพิ่มรายได้ เช่น การลงทุนในหุ้น การลงทุนในพันธบัตรรัฐบาล การ

ลงทุนในกองทุน เป็นต้น และท่านนอนหลับอย่างน้อยวันละ 8 ชั่วโมง โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.13, 3.08, 3.03, 3.03, 3.01, 2.91, 2.85, 2.81, 2.79, 2.74, 2.72, 2.64, 2.60, 2.57 และ 2.56 ตามลำดับ

นอกจากนี้ผู้ตอบแบบสอบถามมีการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุในระดับน้อย 5 ข้อ คือ ท่านมีการจัดบันทึกรายการทรัพย์สินที่มีและหนี้สินที่ต้องรับผิดชอบ ทั้งในปัจจุบันและหลังเกษียณอายุ รองลงมา คือ ท่านได้จัดทำประเมินรายรับ-รายจ่ายทั้งก่อนเกษียณและหลังเกษียณ ถัดมา คือ ท่านวางแผนไว้แล้วว่าจะหาอาชีพใหม่ ภายหลังเกษียณอายุ ท่านเข้าร่วมชมรม หรือเป็นอาสาสมัครเพื่อช่วยเหลือสังคม และท่านฝึกนั่งสมาธิ ฟังธรรมะ เพื่อลดความเครียดและความวิตกกังวล โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.49, 2.49, 2.47, 2.28 และ 2.27 ตามลำดับ

ตอนที่ 4 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐาน มีดังนี้

สมมติฐานข้อที่ 1 พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ ที่มีปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษาสูงสุด รายได้เฉลี่ยต่อเดือน สถานภาพสมรส อายุงาน การมีภาระเลี้ยงดู ภาระหนี้สินในปัจจุบัน จำนวนหนี้สิน และการผ่อนชำระหนี้แตกต่างกัน มีการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุแตกต่างกัน

สามารถเขียนเป็นสมมติฐานย่อยได้ดังนี้

สมมติฐานข้อที่ 1.1 พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ ที่มีเพศแตกต่างกัน มีการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุแตกต่างกัน

ซึ่งสามารถเขียนสมมติฐานทางสถิติได้ดังนี้

H_0 : พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ ที่มีเพศแตกต่างกัน มีการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุที่ไม่แตกต่างกัน

H_1 : พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ ที่มีเพศแตกต่างกัน มีการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุที่แตกต่างกัน

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์จะใช้สถิติวิเคราะห์ค่าที (Independent sample t-test) โดยใช้กลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม ที่เป็นอิสระจากกันที่ระดับความเชื่อมั่น 95% โดยจะปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) และยอมรับสมมติฐานรอง (H_1) เมื่อค่าระดับนัยสำคัญทางสถิติมีค่าน้อยกว่า 0.05

การตรวจสอบค่าความแปรปรวนของแต่ละกลุ่ม โดยใช้ Levene's test ซึ่งตั้งสมมติฐานได้ดังนี้

H_0 : ค่าความแปรปรวนของแต่ละกลุ่มเท่ากัน

H_1 : ค่าความแปรปรวนของแต่ละกลุ่มไม่เท่ากัน

ตาราง 26 แสดงการทดสอบค่าความแปรปรวนการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุของพนักงานไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ ของแต่ละกลุ่มเพศ โดยใช้ Levene's test

การเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุ	Levene's test for Equality of Variance	
	F	Sig.
การเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุ	0.000	0.996

จากตาราง 26 ผลการทดสอบค่าความแปรปรวนการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุของพนักงานไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ ของแต่ละกลุ่มเพศ โดยใช้ Levene's test พบว่าการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุของพนักงานไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ มีค่า Sig. เท่ากับ 0.996 ซึ่งมากกว่า 0.05 นั่นคือ ยอมรับสมมติฐานหลัก (H_0) และปฏิเสธสมมติฐานรอง (H_1) หมายความว่า มีค่าความแปรปรวนของแต่ละกลุ่มเท่ากันจึงใช้การทดสอบค่า t กรณีค่าความแปรปรวนเท่ากัน (Equal variances assumed)

ตาราง 27 แสดงผลการวิเคราะห์ การเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุของพนักงานไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ โดยจำแนกตามเพศ

การเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุ	เพศ	t-test for equal variances assumed			
		$\bar{X}$	S.D.	t	Sig.
	ชาย	2.71	0.435	1.366	0.173
การเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุ	หญิง	2.63	0.435		

จากตาราง 27 แสดงผลการวิเคราะห์ การเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุของพนักงานไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ โดยจำแนกตามเพศ พบว่า ค่า Sig. เท่ากับ 0.173 ซึ่งมากกว่า 0.05 นั่นคือ ยอมรับสมมติฐานหลัก (H_0) และปฏิเสธสมมติฐานรอง (H_1) ซึ่งหมายความว่า พนักงานไฟฟ้าส่วนภูมิภาคสำนักงานใหญ่ที่มีเพศแตกต่างกันมีการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุไม่แตกต่างกัน

สมมติฐานข้อที่ 1.2 พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ ที่มีอายุแตกต่างกัน มีการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุที่แตกต่างกัน

ซึ่งสามารถเขียนสมมติฐานทางสถิติได้ดังนี้

H_0 : พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ ที่มีอายุแตกต่างกัน มีการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุที่ไม่แตกต่างกัน

H_1 : พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ ที่มีอายุแตกต่างกัน มีการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุที่แตกต่างกัน

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์จะใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way analysis of variance) โดยใช้กลุ่มตัวอย่างมากกว่า 2 กลุ่ม ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% โดยจะปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) ก็ต่อเมื่อ sig. มีค่าน้อยกว่า 0.05 ทั้งนี้จะทำการทดสอบความแปรปรวนของแต่ละกลุ่ม โดยให้ทดสอบความแปรปรวนของแต่ละกลุ่มก่อน ถ้าความแปรปรวนแต่ละกลุ่มเท่ากันให้ทดสอบสมมติฐานตาราง F-test และถ้าค่าความแปรปรวนแต่ละกลุ่มไม่เท่ากันให้ทดสอบสมมติฐานจากตาราง Brown-Forsythe test : ซึ่งจะปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) ก็ต่อเมื่อ Sig. มีค่าน้อยกว่า 0.05 ถ้าสมมติฐานใดปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) และยอมรับสมมติฐานรอง (H_1) ที่มีค่าเฉลี่ยแตกต่างกัน อย่างน้อยหนึ่งคู่จะนำไปเปรียบเทียบเชิงซ้อน (Multiple comparison) โดยใช้วิธีทดสอบแบบ Fisher's Least Significant Difference (LSD) หรือ Dunnett's T3 เพื่อหาค่าเฉลี่ยคู่ใดบ้างแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

การทดสอบค่าความแปรปรวนของแต่ละกลุ่มโดยใช้ Levene's test ซึ่งตั้งสมมติฐานได้ดังนี้

H_0 : ค่าความแปรปรวนของแต่ละกลุ่มเท่ากัน

H_1 : ค่าความแปรปรวนของแต่ละกลุ่มไม่เท่ากัน

ตาราง 28 แสดงผลการทดสอบค่าความแปรปรวนการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ของแต่ละกลุ่มอายุโดยใช้ Levene's test

การเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุ	Levene Statistics	df1	df2	Sig.
การเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุ	3.996*	3	191	0.009

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตาราง 28 แสดงผลการทดสอบค่าความแปรปรวนการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ของแต่ละกลุ่มอายุโดยใช้ Levene's test มีค่า Sig. เท่ากับ 0.009 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 นั่นคือ ยอมรับสมมติฐานรอง (H_1) และปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) หมายความว่า ค่าความแปรปรวนของแต่ละกลุ่มช่วงอายุไม่เท่ากัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังนั้น จึงใช้ค่าสถิติ Brown-Forsythe test ในการทดสอบ

ตาราง 29 แสดงการทดสอบความแตกต่างของการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุในภาพรวมของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ จำแนกตามกลุ่มอายุโดยใช้ Brown-Forsythe test

การเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุ	Statistic	df1	df2	Sig.
การเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุ	1.604	3	170.147	0.190

จากตาราง 29 แสดงการทดสอบความแตกต่างของการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุในภาพรวมของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ จำแนกตามกลุ่มอายุโดยใช้ Brown-Forsythe test ในการทดสอบพบว่า มีค่า Sig. เท่ากับ 0.190 ซึ่งมากกว่า 0.05 นั่นคือ ยอมรับสมมติฐานหลัก (H_0) ปฏิเสธสมมติฐานรอง (H_1) ซึ่งหมายความว่า พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ที่มีอายุแตกต่างกันมีการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุไม่แตกต่างกัน

สมมติฐานข้อที่ 1.3 พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ ที่มีระดับการศึกษาสูงสุดแตกต่างกันมีการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุที่แตกต่างกัน

ซึ่งสามารถเขียนสมมติฐานทางสถิติได้ดังนี้

H_0 : พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ ที่มีระดับการศึกษาสูงสุดแตกต่างกัน มีการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุที่ไม่แตกต่างกัน

H_1 : พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ ที่มีระดับการศึกษาสูงสุดแตกต่างกัน มีการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุที่แตกต่างกัน

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์จะใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way analysis of variance) โดยใช้กลุ่มตัวอย่างมากกว่า 2 กลุ่ม ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% โดยจะปฏิเสธสมมติฐาน

หลัก (H_0) ก็ต่อเมื่อ sig. มีค่าน้อยกว่า 0.05 ทั้งนี้จะทำการทดสอบความแปรปรวนของแต่ละกลุ่ม โดยให้ทดสอบความแปรปรวนของแต่ละกลุ่มก่อน ถ้าความแปรปรวนแต่ละกลุ่มเท่ากันให้ทดสอบ สมมติฐานตาราง F-test และถ้าค่าความแปรปรวนแต่ละกลุ่มไม่เท่ากันให้ทดสอบสมมติฐานจาก ตาราง Brown-Forsythe test : ซึ่งจะปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) ก็ต่อเมื่อ Sig. มีค่าน้อยกว่า 0.05 ถ้าสมมติฐานใดปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) และยอมรับสมมติฐานรอง (H_1) ที่มีค่าเฉลี่ยแตกต่างกัน อย่างน้อยหนึ่งคู่จะนำไปเปรียบเทียบเชิงซ้อน (Multiple comparison) โดยใช้วิธีทดสอบแบบ Fisher's Least Significant Difference (LSD) หรือ Dunnett's T3 เพื่อหาค่าเฉลี่ยคู่ใดบ้างแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

การทดสอบค่าความแปรปรวนของแต่ละกลุ่มโดยใช้ Levene's test ซึ่งตั้งสมมติฐานได้ดังนี้

H_0 : ค่าความแปรปรวนของแต่ละกลุ่มเท่ากัน

H_1 : ค่าความแปรปรวนของแต่ละกลุ่มไม่เท่ากัน

ตาราง 30 แสดงผลการทดสอบค่าความแปรปรวนการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุของพนักงาน ไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ของแต่ละกลุ่มระดับการศึกษาสูงสุด โดยใช้ Levene's test

การเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุ	Levene Statistics	df1	df2	Sig.
การเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุ	1.639	2	192	0.197

จากตาราง 30 แสดงผลการทดสอบค่าความแปรปรวนการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุ ของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ของแต่ละกลุ่มระดับการศึกษาสูงสุด โดยใช้ Levene's test มีค่า Sig. เท่ากับ 0.197 ซึ่งมากกว่า 0.05 นั่นคือ ยอมรับสมมติฐานหลัก (H_0) และ ปฏิเสธสมมติฐานรอง (H_1) หมายความว่า ค่าความแปรปรวนของแต่ละกลุ่มระดับการศึกษาสูงสุด เท่ากัน ดังนั้น จึงใช้ค่าสถิติ F-test ในการทดสอบ

ตาราง 31 แสดงการทดสอบความแตกต่างของการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุในภาพรวมของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ จำแนกตามกลุ่มระดับการศึกษาสูงสุด โดยใช้ F- test

การเตรียมความพร้อม เพื่อเกษียณอายุ	แหล่งความ แปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig.
การเตรียมความพร้อม เพื่อเกษียณอายุ	ระหว่างกลุ่ม	2	0.163	0.081	0.426	0.654
	ภายในกลุ่ม	192	36.642	0.191		
	รวม	194	36.805			

จากตาราง 31 แสดงการทดสอบความแตกต่างของการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุในภาพรวมของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ จำแนกตามกลุ่มระดับการศึกษาสูงสุด โดยใช้ F- test ในการทดสอบ พบว่า ค่า Sig. เท่ากับ 0.654 ซึ่งมากกว่า 0.05 นั่นคือ ยอมรับสมมติฐานหลัก (H_0) ปฏิเสธสมมติฐานรอง (H_1) ซึ่งหมายความว่า พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ ที่มีระดับการศึกษาสูงสุดแตกต่างกันมีการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุที่ไม่แตกต่างกัน

สมมติฐานข้อที่ 1.4 พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ ที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนแตกต่างกันมีการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุที่แตกต่างกัน

ซึ่งสามารถเขียนสมมติฐานทางสถิติได้ดังนี้

H_0 : พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนแตกต่างกันมีการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุที่ไม่แตกต่างกัน

H_1 : พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนแตกต่างกันมีการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุที่แตกต่างกัน

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์จะใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way analysis of variance) โดยใช้กลุ่มตัวอย่างมากกว่า 2 กลุ่ม ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% โดยจะปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) ก็ต่อเมื่อ sig. มีค่าน้อยกว่า 0.05 ทั้งนี้จะทำการทดสอบความแปรปรวนของแต่ละกลุ่มโดยให้ทดสอบความแปรปรวนของแต่ละกลุ่มก่อน ถ้าความแปรปรวนแต่ละกลุ่มเท่ากันให้ทดสอบสมมติฐานตาราง F-test และถ้าค่าความแปรปรวนแต่ละกลุ่มไม่เท่ากันให้ทดสอบสมมติฐานจากตาราง Brown-Forsythe test : ซึ่งจะปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) ก็ต่อเมื่อ Sig. มีค่าน้อยกว่า 0.05

ถ้าสมมติฐานใดปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) และยอมรับสมมติฐานรอง (H_1) ที่มีค่าเฉลี่ยแตกต่างกัน อย่างน้อยหนึ่งคู่จะนำไปเปรียบเทียบเชิงซ้อน (Multiple comparison) โดยใช้วิธีทดสอบแบบ Fisher's Least Significant Difference (LSD) หรือ Dunnett's T3 เพื่อหาค่าเฉลี่ยคู่ใดบ้างแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

การทดสอบค่าความแปรปรวนของแต่ละกลุ่มโดยใช้ Levene's test ซึ่งตั้งสมมติฐานได้ดังนี้

H_0 : ค่าความแปรปรวนของแต่ละกลุ่มเท่ากัน

H_1 : ค่าความแปรปรวนของแต่ละกลุ่มไม่เท่ากัน

ตาราง 32 แสดงผลการทดสอบค่าความแปรปรวนการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุของพนักงาน ไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ของแต่ละกลุ่มรายได้เฉลี่ยต่อเดือน โดยใช้ Levene's test

การเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุ	Levene Statistics	df1	df2	Sig.
การเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุ	0.797	2	192	0.452

จากตาราง 32 แสดงผลการทดสอบค่าความแปรปรวนการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ของแต่ละกลุ่มรายได้เฉลี่ยต่อเดือน โดยใช้ Levene's test มีค่า Sig. เท่ากับ 0.452 ซึ่งมากกว่า 0.05 นั่นคือ ยอมรับสมมติฐานหลัก (H_0) และปฏิเสธสมมติฐานรอง (H_1) หมายความว่า ค่าความแปรปรวนของแต่ละกลุ่มรายได้เฉลี่ยต่อเดือนเท่ากัน ดังนั้น จึงใช้ค่าสถิติ F-test ในการทดสอบ

ตาราง 33 แสดงการทดสอบความแตกต่างของการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุในภาพรวมของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ จำแนกตามกลุ่มรายได้เฉลี่ยต่อเดือน โดยใช้ F- test

การเตรียมความพร้อม เพื่อเกษียณอายุ	แหล่งความ แปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig.
การเตรียมความพร้อม เพื่อเกษียณอายุ	ระหว่างกลุ่ม	2	1.350	0.675	3.656*	0.028
	ภายในกลุ่ม	192	35.455	0.185		
	รวม	194	36.805			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตาราง 33 แสดงการทดสอบความแตกต่างของการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุในภาพรวมของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ จำแนกตามกลุ่มรายได้เฉลี่ยต่อเดือน โดยใช้ F- test ในการทดสอบ พบว่า ค่า Sig. เท่ากับ 0.028 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 นั่นคือ ยอมรับสมมติฐานรอง (H_1) และปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) ซึ่งหมายความว่า พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ ที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนแตกต่างกันมีการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ จึงทำการทดสอบความแตกต่างโดยใช้วิธีทดสอบแบบ Fisher's Least Significant Difference (LSD) เพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ ปรากฏผลดังตาราง 34

ตาราง 34 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ความแตกต่างระหว่างรายได้เฉลี่ยต่อเดือนกับการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุ โดยใช้วิธีทดสอบแบบ LSD

รายได้เฉลี่ยต่อเดือน	$\bar{X}$	9,100 - 35,800	35,801 - 62,500	62,501
		บาท	บาท	บาทขึ้นไป
		2.57	2.72	2.77
9,100 - 35,800 บาท	2.57	-	-0.143*	-0.195*
			(0.045)	(0.020)
35,801 - 62,500 บาท	2.72	-	-	-0.521
				(0.569)
62,501 บาทขึ้นไป	2.77	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตาราง 34 แสดงผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ความแตกต่างระหว่างรายได้เฉลี่ยต่อเดือนกับการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุ โดยใช้วิธีทดสอบแบบ LSD พบว่า

พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 9,100 - 35,800 บาท กับรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 35,801 - 62,500 บาท มีค่า sig. เท่ากับ 0.045 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 หมายความว่า พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 9,100 - 35,800 บาท มีการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุแตกต่างจาก พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 35,801 - 62,500 บาท อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 กล่าวคือ พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 9,100 - 35,800 บาท มีการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุน้อยกว่าพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 35,801 - 62,500 บาท โดยมีผลต่างค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.143

พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 9,100 - 35,800 บาท กับรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 62,501 บาทขึ้นไป มีค่า sig. เท่ากับ 0.020 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 หมายความว่า พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 9,100 - 35,800 บาท มีการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุแตกต่างจาก พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 62,501 บาทขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 กล่าวคือ พนักงานการ

ไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 9,100 - 35,800 บาท มีการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุน้อยกว่าพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 62,501 บาทขึ้นไป โดยมีผลต่างค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.195

สมมติฐานข้อที่ 1.5 พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ ที่มีสถานภาพสมรสแตกต่างกันมีการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุที่แตกต่างกัน

ซึ่งสามารถเขียนสมมติฐานทางสถิติได้ดังนี้

H_0 : พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ที่มีสถานภาพสมรสแตกต่างกันมีการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุที่ไม่แตกต่างกัน

H_1 : พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ที่มีสถานภาพสมรสแตกต่างกันมีการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุที่แตกต่างกัน

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์จะใช้สถิติวิเคราะห์ค่าที (Independent sample t-test) โดยใช้กลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม ที่เป็นอิสระจากกันที่ระดับความเชื่อมั่น 95% โดยจะปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) และยอมรับสมมติฐานรอง (H_1) เมื่อค่าระดับนัยสำคัญทางสถิติมีค่าน้อยกว่า 0.05

การตรวจสอบค่าความแปรปรวนของแต่ละกลุ่ม โดยใช้ Levene's test ซึ่งตั้งสมมติฐานได้ดังนี้

H_0 : ค่าความแปรปรวนของแต่ละกลุ่มเท่ากัน

H_1 : ค่าความแปรปรวนของแต่ละกลุ่มไม่เท่ากัน

ตาราง 35 แสดงการตรวจสอบค่าความแปรปรวนการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ ของแต่ละกลุ่มสถานภาพสมรส โดยใช้ Levene's test

การเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุ	Levene's test for Equality of Variance	
	F	Sig.
การเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุ	0.700	0.404

จากตาราง 35 ผลการตรวจสอบค่าความแปรปรวนการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ ของแต่ละกลุ่มสถานภาพสมรส โดยใช้ Levene's test พบว่า การเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ มีค่า Sig. เท่ากับ 0.404 ซึ่งมากกว่า 0.05 นั่นคือ ยอมรับสมมติฐานหลัก (H_0) และปฏิเสธสมมติฐาน

รอง (H_1) หมายความว่า มีค่าความแปรปรวนของแต่ละกลุ่มเท่ากันจึงใช้การทดสอบค่า t กรณีค่าความแปรปรวนเท่ากัน (Equal variances assumed)

ตาราง 36 แสดงผลการวิเคราะห์ การเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ โดยจำแนกตามสถานภาพสมรส

การเตรียมความพร้อม เพื่อเกษียณอายุ	สถานภาพสมรส	t-test for equal variances assumed			
		$\bar{X}$	S.D.	t	Sig.
การเตรียมความพร้อมเพื่อ เกษียณอายุ	โสด/หม้าย/หย่าร้าง	2.64	0.427	0.755	0.451
	สมรส	2.68	0.447		

จากตาราง 36 แสดงผลการวิเคราะห์ การเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ โดยจำแนกตามสถานภาพสมรส พบว่า ค่า Sig. เท่ากับ 0.451 ซึ่งมากกว่า 0.05 นั่นคือ ยอมรับสมมติฐานหลัก (H_0) และปฏิเสธสมมติฐานรอง (H_1) ซึ่งหมายความว่า พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคสำนักงานใหญ่ที่มีสถานภาพสมรสแตกต่างกันมีการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุไม่แตกต่างกัน

สมมติฐานข้อที่ 1.6 พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ ที่มีอายุงานแตกต่างกัน มีการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุที่แตกต่างกัน

ซึ่งสามารถเขียนสมมติฐานทางสถิติได้ดังนี้

H_0 : พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ที่มีอายุงานแตกต่างกันมีการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุที่ไม่แตกต่างกัน

H_1 : พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ที่มีอายุงานแตกต่างกันมีการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุที่แตกต่างกัน

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์จะใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way analysis of variance) โดยใช้กลุ่มตัวอย่างมากกว่า 2 กลุ่ม ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% โดยจะปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) ก็ต่อเมื่อ sig. มีค่าน้อยกว่า 0.05 ทั้งนี้จะทำการทดสอบความแปรปรวนของแต่ละกลุ่มโดยให้ทดสอบความแปรปรวนของแต่ละกลุ่มก่อน ถ้าความแปรปรวนแต่ละกลุ่มเท่ากันให้ทดสอบ

สมมติฐานตาราง F-test และถ้าค่าความแปรปรวนแต่ละกลุ่มไม่เท่ากันให้ทดสอบสมมติฐานจากตาราง Brown-Forsythe test : ซึ่งจะปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) ก็ต่อเมื่อ Sig. มีค่าน้อยกว่า 0.05 ถ้าสมมติฐานใดปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) และยอมรับสมมติฐานรอง (H_1) ที่มีค่าเฉลี่ยแตกต่างกันอย่างน้อยหนึ่งคู่จะนำไปเปรียบเทียบเชิงซ้อน (Multiple comparison) โดยใช้วิธีทดสอบแบบ Fisher's Least Significant Difference (LSD) หรือ Dunnett's T3 เพื่อหาค่าเฉลี่ยคู่ใดบ้างแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

การทดสอบค่าความแปรปรวนของแต่ละกลุ่มโดยใช้ Levene's test ซึ่งตั้งสมมติฐานได้ดังนี้

H_0 : ค่าความแปรปรวนของแต่ละกลุ่มเท่ากัน

H_1 : ค่าความแปรปรวนของแต่ละกลุ่มไม่เท่ากัน

ตาราง 37 แสดงผลการทดสอบค่าความแปรปรวนการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ของแต่ละกลุ่มอายุงาน โดยใช้ Levene's test

การเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุ	Levene Statistics	df1	df2	Sig.
การเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุ	0.318	2	192	0.728

จากตาราง 37 แสดงผลการทดสอบค่าความแปรปรวนการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ของแต่ละกลุ่มอายุงาน โดยใช้ Levene's test มีค่า Sig. เท่ากับ 0.728 ซึ่งมากกว่า 0.05 นั่นคือ ยอมรับสมมติฐานหลัก (H_0) และปฏิเสธสมมติฐานรอง (H_1) หมายความว่า ค่าความแปรปรวนของแต่ละกลุ่มอายุงานเท่ากัน ดังนั้น จึงใช้ค่าสถิติ F-test ในการทดสอบ

ตาราง 38 แสดงการทดสอบความแตกต่างของการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุในภาพรวมของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ จำแนกตามกลุ่มอายุงาน โดยใช้ F- test

การเตรียมความพร้อม เพื่อเกษียณอายุ	แหล่งความ แปรปรวน	Df	SS	MS	F	Sig.
	ระหว่างกลุ่ม	2	1.699	0.850	4.647*	0.011
การเตรียมความพร้อม เพื่อเกษียณอายุ	ภายในกลุ่ม	192	35.106	0.183		
	รวม	194	36.805			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตาราง 38 แสดงการทดสอบความแตกต่างของการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุในภาพรวมของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ จำแนกตามกลุ่มอายุงาน โดยใช้ F- test ในการทดสอบ พบว่า ค่า Sig. เท่ากับ 0.011 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 นั่นคือ ยอมรับสมมติฐานรอง (H_1) และปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) ซึ่งหมายความว่า พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ ที่มีอายุงานแตกต่างกันมีการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ จึงทำการทดสอบความแตกต่างโดยใช้วิธีทดสอบแบบ Fisher's Least Significant Difference (LSD) เพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ ปรากฏผลดังตาราง 39

ตาราง 39 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ความแตกต่างระหว่างอายุนกับการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุ โดยใช้วิธีทดสอบแบบ LSD

อายุน		ต่ำกว่า 10 ปี	10 - 20 ปี	21 ปีขึ้นไป
	$\bar{X}$	2.55	2.72	2.76
ต่ำกว่า 10 ปี	2.55	-	-0.169* (0.027)	-0.201* (0.006)
10 - 20 ปี	2.72	-	-	-0.032 (0.697)
21 ปีขึ้นไป	2.76	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตาราง 39 แสดงผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ความแตกต่างระหว่างอายุนกับการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุ โดยใช้วิธีทดสอบแบบ LSD พบว่า

พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ที่มีอายุนต่ำกว่า 10 ปี กับอายุน 10 - 20 ปี มีค่า sig. เท่ากับ 0.027 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 หมายความว่า พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ที่มีอายุนต่ำกว่า 10 ปี มีการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุแตกต่างจาก พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ที่มีอายุน 10 - 20 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 กล่าวคือ พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ที่มีอายุนต่ำกว่า 10 ปี มีการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุนน้อยกว่าพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ที่มีอายุน 10 - 20 ปี โดยมีผลต่างค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.169

พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ที่มีอายุนต่ำกว่า 10 ปี กับอายุน 21 ปีขึ้นไป มีค่า sig. เท่ากับ 0.006 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 หมายความว่า พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ที่มีอายุนต่ำกว่า 10 ปี มีการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุแตกต่างจาก พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ที่มีอายุน 21 ปีขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 กล่าวคือ พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ที่มีอายุนต่ำกว่า 10 ปี มีการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุนน้อยกว่าพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ที่มีอายุน 21 ปีขึ้นไป โดยมีผลต่างค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.201

สมมติฐานข้อที่ 1.7 พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ ที่มีการมีภาระเล็ยงดูแตกต่างกันมีการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุที่แตกต่างกัน

ซึ่งสามารถเขียนสมมติฐานทางสถิติได้ดังนี้

H_0 : พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ที่มีการมีภาระเล็ยงดูแตกต่างกันมีการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุที่ไม่แตกต่างกัน

H_1 : พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ที่มีการมีภาระเล็ยงดูแตกต่างกันมีการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุที่แตกต่างกัน

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์จะใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way analysis of variance) โดยใช้กลุ่มตัวอย่างมากกว่า 2 กลุ่ม ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% โดยจะปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) ก็ต่อเมื่อ sig. มีค่าน้อยกว่า 0.05 ทั้งนี้จะทำการทดสอบความแปรปรวนของแต่ละกลุ่มโดยให้ทดสอบความแปรปรวนของแต่ละกลุ่มก่อน ถ้าความแปรปรวนแต่ละกลุ่มเท่ากันให้ทดสอบสมมติฐานตาราง F-test และถ้าค่าความแปรปรวนแต่ละกลุ่มไม่เท่ากันให้ทดสอบสมมติฐานจากตาราง Brown-Forsythe test : ซึ่งจะปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) ก็ต่อเมื่อ Sig. มีค่าน้อยกว่า 0.05 ถ้าสมมติฐานใดปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) และยอมรับสมมติฐานรอง (H_1) ที่มีค่าเฉลี่ยแตกต่างกันอย่างน้อยหนึ่งคู่จะนำไปเปรียบเทียบเชิงซ้อน (Multiple comparison) โดยใช้วิธีทดสอบแบบ Fisher's Least Significant Difference (LSD) หรือ Dunnett's T3 เพื่อหาค่าเฉลี่ยคู่ใดบ้างแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

การทดสอบค่าความแปรปรวนของแต่ละกลุ่มโดยใช้ Levene's test ซึ่งตั้งสมมติฐานได้ดังนี้

H_0 : ค่าความแปรปรวนของแต่ละกลุ่มเท่ากัน

H_1 : ค่าความแปรปรวนของแต่ละกลุ่มไม่เท่ากัน

ตาราง 40 แสดงผลการทดสอบค่าความแปรปรวนการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ของแต่ละกลุ่มการมีภาระเล็ยงดู โดยใช้ Levene's test

การเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุ	Levene Statistics	df1	df2	Sig.
การเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุ	0.542	3	191	0.654

จากตาราง 40 แสดงผลการทดสอบค่าความแปรปรวนการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ของแต่ละกลุ่มการมีภาระเลี้ยงดู โดยใช้ Levene's test มีค่า Sig. เท่ากับ 0.654 ซึ่งมากกว่า 0.05 นั่นคือ ยอมรับสมมติฐานหลัก (H_0) และปฏิเสธสมมติฐานรอง (H_1) หมายความว่า ค่าความแปรปรวนของแต่ละกลุ่มการมีภาระเลี้ยงดูเท่ากัน ดังนั้น จึงใช้ค่าสถิติ F-test ในการทดสอบ

ตาราง 41 แสดงการทดสอบความแตกต่างของการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุในภาพรวมของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ จำแนกตามกลุ่มการมีภาระเลี้ยงดู โดยใช้ F- test

การเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุ	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig.
	ระหว่างกลุ่ม	3	2.344	0.781	4.330*	0.006
การเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุ	ภายในกลุ่ม	191	34.461	0.180		
	รวม	194	36.805			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตาราง 41 แสดงการทดสอบความแตกต่างของการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุในภาพรวม ของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ จำแนกตามกลุ่มการมีภาระเลี้ยงดู โดยใช้ F- test ในการทดสอบ พบว่า ค่า Sig. เท่ากับ 0.006 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 นั่นคือ ยอมรับสมมติฐานรอง (H_1) และปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) ซึ่งหมายความว่า พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ ที่มีการมีภาระเลี้ยงดูแตกต่างกันมีการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ จึงทำการทดสอบความแตกต่างโดยใช้วิธีทดสอบแบบ Fisher's Least Significant Difference (LSD) เพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ ปรากฏผลดังตาราง 42

ตาราง 42 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ความแตกต่างระหว่างการมีภาระเลี้ยงดูกับการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุ โดยใช้วิธีทดสอบแบบ LSD

การมีภาระเลี้ยงดู		ไม่มี	1 คน	2 คน	3 คนขึ้นไป
	$\bar{X}$	2.48	2.72	2.70	2.74
ไม่มี	2.48	-	-0.245*	-0.225*	-0.263*
			(0.010)	(0.006)	(0.002)
1 คน	2.72	-	-	0.020	-0.018
				(0.833)	(0.845)
2 คน	2.70	-	-	-	-0.038
					(0.641)
3 คนขึ้นไป	2.74	-	-	-	-

มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตาราง 42 แสดงผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ความแตกต่างระหว่างการมีภาระเลี้ยงดูกับการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุ โดยใช้วิธีทดสอบแบบ LSD พบว่า

พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ที่ไม่มีการมีภาระเลี้ยงดูกับการมีภาระเลี้ยงดู 1 คน มีค่า sig. เท่ากับ 0.010 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 หมายความว่า พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ที่ไม่มีการมีภาระเลี้ยงดู มีการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุแตกต่างจาก พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ที่มีการมีภาระเลี้ยงดู 1 คน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 กล่าวคือ พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ที่ไม่มีการมีภาระเลี้ยงดูมีการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุน้อยกว่าพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ที่มีการมีภาระเลี้ยงดู 1 คน โดยมีผลต่างค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.245

พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ที่ไม่มีการมีภาระเลี้ยงดูกับการมีภาระเลี้ยงดู 2 คน มีค่า sig. เท่ากับ 0.006 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 หมายความว่า พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ที่ไม่มีการมีภาระเลี้ยงดู มีการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุแตกต่างจาก พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ที่มีการมีภาระเลี้ยงดู 2 คน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 กล่าวคือ พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ที่ไม่มีการมีภาระเลี้ยงดูมีการเตรียม

ความพร้อมเพื่อเกษียณอายุน้อยกว่าพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ที่มีการมีภาระเลี้ยงดู 2 คน โดยมีผลต่างค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.225

พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ที่ไม่มีการมีภาระเลี้ยงดูกับการมีภาระเลี้ยงดู 3 คนขึ้นไป มีค่า sig. เท่ากับ 0.002 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 หมายความว่า พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ที่ไม่มีการมีภาระเลี้ยงดู มีการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุแตกต่างจาก พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ที่มีการมีภาระเลี้ยงดู 3 คนขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 กล่าวคือ พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ที่ไม่มีการมีภาระเลี้ยงดูมีการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุน้อยกว่าพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ที่มีการมีภาระเลี้ยงดู 3 คนขึ้นไป โดยมีผลต่างค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.263

สมมติฐานข้อที่ 1.8 พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ ที่มีภาระหนี้สินในปัจจุบันแตกต่างกันมีการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุที่แตกต่างกัน

ซึ่งสามารถเขียนสมมติฐานทางสถิติได้ดังนี้

H_0 : พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ที่มีภาระหนี้สินในปัจจุบันแตกต่างกัน มีการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุที่ไม่แตกต่างกัน

H_1 : พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ที่มีภาระหนี้สินในปัจจุบันแตกต่างกัน มีการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุที่แตกต่างกัน

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์จะใช้สถิติวิเคราะห์ค่าที่ (Independent sample t-test) โดยใช้กลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม ที่เป็นอิสระจากกันที่ระดับความเชื่อมั่น 95% โดยจะปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) และยอมรับสมมติฐานรอง (H_1) เมื่อค่าระดับนัยสำคัญทางสถิติมีค่าน้อยกว่า 0.05

การตรวจสอบค่าความแปรปรวนของแต่ละกลุ่ม โดยใช้ Levene's test ซึ่งตั้งสมมติฐานได้ดังนี้

H_0 : ค่าความแปรปรวนของแต่ละกลุ่มเท่ากัน

H_1 : ค่าความแปรปรวนของแต่ละกลุ่มไม่เท่ากัน

ตาราง 43 แสดงการตรวจสอบค่าความแปรปรวนการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ ของแต่ละกลุ่มภาระหนี้สินในปัจจุบัน โดยใช้ Levene's test

การเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุ	Levene's test for Equality of Variance	
	F	Sig.
การเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุ	0.015	0.902

จากตาราง 43 ผลการตรวจสอบค่าความแปรปรวนการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ ของแต่ละกลุ่มภาระหนี้สินในปัจจุบัน โดยใช้ Levene's test พบว่า การเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ มีค่า Sig. เท่ากับ 0.902 ซึ่งมากกว่า 0.05 นั่นคือ ยอมรับสมมติฐานหลัก (H_0) และปฏิเสธสมมติฐาน รอง (H_1) หมายความว่า มีค่าความแปรปรวนของแต่ละกลุ่มเท่ากันจึงใช้การทดสอบค่า t กรณีค่าความแปรปรวนเท่ากัน (Equal variances assumed)

ตาราง 44 แสดงผลการวิเคราะห์ การเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ โดยจำแนกตามภาระหนี้สินในปัจจุบัน

การเตรียมความพร้อม เพื่อเกษียณอายุ	ภาระหนี้สินใน ปัจจุบัน	t-test for equal variances assumed			
		$\bar{X}$	S.D.	t	Sig.
การเตรียมความพร้อมเพื่อ เกษียณอายุ	ไม่มี	2.59	0.433	1.115	0.266
	มี	2.67	0.436		

จากตาราง 44 แสดงผลการวิเคราะห์ การเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ โดยจำแนกตามภาระหนี้สินในปัจจุบัน พบว่า ค่า Sig. เท่ากับ 0.266 ซึ่งมากกว่า 0.05 นั่นคือ ยอมรับสมมติฐานหลัก (H_0) และปฏิเสธสมมติฐานรอง (H_1) ซึ่งหมายความว่า พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคสำนักงานใหญ่ที่มีภาระหนี้สินในปัจจุบันแตกต่างกัน มีการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุไม่แตกต่างกัน

สมมติฐานข้อที่ 1.9 พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ ที่มีจำนวนหนี้สินแตกต่างกันมีการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุที่แตกต่างกัน

ซึ่งสามารถเขียนสมมติฐานทางสถิติได้ดังนี้

H_0 : พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ที่มีจำนวนหนี้สินแตกต่างกันมีการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุที่ไม่แตกต่างกัน

H_1 : พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ที่มีจำนวนหนี้สินแตกต่างกันมีการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุที่แตกต่างกัน

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์จะใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way analysis of variance) โดยใช้กลุ่มตัวอย่างมากกว่า 2 กลุ่ม ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% โดยจะปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) ก็ต่อเมื่อ sig. มีค่าน้อยกว่า 0.05 ทั้งนี้จะทำการทดสอบความแปรปรวนของแต่ละกลุ่มโดยให้ทดสอบความแปรปรวนของแต่ละกลุ่มก่อน ถ้าความแปรปรวนแต่ละกลุ่มเท่ากันให้ทดสอบสมมติฐานตาราง F-test และถ้าค่าความแปรปรวนแต่ละกลุ่มไม่เท่ากันให้ทดสอบสมมติฐานจากตาราง Brown-Forsythe test : ซึ่งจะปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) ก็ต่อเมื่อ Sig. มีค่าน้อยกว่า 0.05 ถ้าสมมติฐานใดปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) และยอมรับสมมติฐานรอง (H_1) ที่มีค่าเฉลี่ยแตกต่างกันอย่างน้อยหนึ่งคู่จะนำไปเปรียบเทียบเชิงซ้อน (Multiple comparison) โดยใช้วิธีทดสอบแบบ Fisher's Least Significant Difference (LSD) หรือ Dunnett's T3 เพื่อหาค่าเฉลี่ยคู่ใดบ้างแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

การทดสอบค่าความแปรปรวนของแต่ละกลุ่มโดยใช้ Levene's test ซึ่งตั้งสมมติฐานได้ดังนี้

H_0 : ค่าความแปรปรวนของแต่ละกลุ่มเท่ากัน

H_1 : ค่าความแปรปรวนของแต่ละกลุ่มไม่เท่ากัน

ตาราง 45 แสดงผลการทดสอบค่าความแปรปรวนการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ของแต่ละกลุ่มจำนวนหนี้สิน โดยใช้ Levene's test

การเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุ	Levene Statistics	df1	df2	Sig.
การเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุ	3.378*	2	152	0.037

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตาราง 45 แสดงผลการทดสอบค่าความแปรปรวนการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ของแต่ละกลุ่มจำนวนหนี้สินโดยใช้ Levene's test มีค่า Sig. เท่ากับ 0.037 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 นั่นคือ ยอมรับสมมติฐานรอง (H_1) และปฏิเสธสมมติฐาน

หลัก (H_0) หมายความว่า ค่าความแปรปรวนของแต่ละกลุ่มจำนวนหนี้สินไม่เท่ากัน ดังนั้น จึงใช้ค่าสถิติ Brown-Forsythe test ในการทดสอบ

ตาราง 46 แสดงการทดสอบความแตกต่างของการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุในภาพรวมของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ จำแนกตามกลุ่มจำนวนหนี้สิน โดยใช้ Brown-Forsythe test

การเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุ	Statistic	df1	df2	Sig.
การเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุ	0.169	2	137.862	0.845

จากตาราง 46 แสดงการทดสอบความแตกต่างของการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุในภาพรวมของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ จำแนกตามกลุ่มจำนวนหนี้สินโดยใช้ Brown-Forsythe test ในการทดสอบพบว่า มีค่า Sig. เท่ากับ 0.845 ซึ่งมากกว่า 0.05 นั่นคือ ยอมรับสมมติฐานหลัก (H_0) ปฏิเสธสมมติฐานรอง (H_1) ซึ่งหมายความว่า พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ ที่มีจำนวนหนี้สินแตกต่างกัน มีการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุไม่แตกต่างกัน

สมมติฐานข้อที่ 1.10 พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ ที่มีการผ่อนชำระหนี้แตกต่างกันมีการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุที่แตกต่างกัน

ซึ่งสามารถเขียนสมมติฐานทางสถิติได้ดังนี้

H_0 : พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ที่มีการผ่อนชำระหนี้แตกต่างกันมีการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุที่ไม่แตกต่างกัน

H_1 : พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ที่มีการผ่อนชำระหนี้แตกต่างกันมีการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุที่แตกต่างกัน

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์จะใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way analysis of variance) โดยใช้กลุ่มตัวอย่างมากกว่า 2 กลุ่ม ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% โดยจะปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) ก็ต่อเมื่อ sig. มีค่าน้อยกว่า 0.05 ทั้งนี้จะทำการทดสอบความแปรปรวนของแต่ละกลุ่มโดยให้ทดสอบความแปรปรวนของแต่ละกลุ่มก่อน ถ้าความแปรปรวนแต่ละกลุ่มเท่ากันให้ทดสอบสมมติฐานตาราง F-test และถ้าค่าความแปรปรวนแต่ละกลุ่มไม่เท่ากันให้ทดสอบสมมติฐานจาก

ตาราง Brown-Forsythe test : ซึ่งจะปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) ก็ต่อเมื่อ Sig. มีค่าน้อยกว่า 0.05 ถ้าสมมติฐานใดปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) และยอมรับสมมติฐานรอง (H_1) ที่มีค่าเฉลี่ยแตกต่างกันอย่างน้อยหนึ่งคู่จะนำไปเปรียบเทียบกับเชิงซ้อน (Multiple comparison) โดยใช้วิธีทดสอบแบบ Fisher's Least Significant Difference (LSD) หรือ Dunnett's T3 เพื่อหาค่าเฉลี่ยคู่ใดบ้างแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

การทดสอบค่าความแปรปรวนของแต่ละกลุ่มโดยใช้ Levene's test ซึ่งตั้งสมมติฐานได้ดังนี้

H_0 : ค่าความแปรปรวนของแต่ละกลุ่มเท่ากัน

H_1 : ค่าความแปรปรวนของแต่ละกลุ่มไม่เท่ากัน

ตาราง 47 แสดงผลการทดสอบค่าความแปรปรวนการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ของแต่ละกลุ่มการผ่อนชำระหนี้ โดยใช้ Levene's test

การเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุ	Levene Statistics	df1	df2	Sig.
การเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุ	1.169	3	151	0.323

จากตาราง 47 แสดงผลการทดสอบค่าความแปรปรวนการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ของแต่ละกลุ่มการผ่อนชำระหนี้ โดยใช้ Levene's test มีค่า Sig. เท่ากับ 0.323 ซึ่งมากกว่า 0.05 นั่นคือ ยอมรับสมมติฐานหลัก (H_0) และปฏิเสธสมมติฐานรอง (H_1) หมายความว่า ค่าความแปรปรวนของแต่ละกลุ่มการผ่อนชำระหนี้เท่ากัน ดังนั้น จึงใช้ค่าสถิติ F - test ในการทดสอบ

ตาราง 48 แสดงการทดสอบความแตกต่างของการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุในภาพรวมของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ จำแนกตามกลุ่มการผ่อนชำระหนี้ โดยใช้ F - test

การเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุ	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig.
การเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุ	ระหว่างกลุ่ม	3	0.532	0.177	0.931	0.427
	ภายในกลุ่ม	151	28.740	0.190		
	รวม	154	29.272			

จากตาราง 48 แสดงการทดสอบความแตกต่างของการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุ ในภาพรวมของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ จำแนกตามกลุ่มการผ่อนชำระหนี้ โดยใช้ F - test ในการทดสอบพบว่า มีค่า Sig. เท่ากับ 0.427 ซึ่งมากกว่า 0.05 นั่นคือ ยอมรับสมมติฐานหลัก (H_0) ปฏิเสธสมมติฐานรอง (H_1) ซึ่งหมายความว่า พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ ที่มีการผ่อนชำระหนี้แตกต่างกัน มีการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุไม่แตกต่างกัน

สมมติฐานข้อที่ 2 พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี ที่มีปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษาสูงสุด รายได้เฉลี่ยต่อเดือน สถานภาพสมรส อายุงาน การมีภาระเลี้ยงดู ภาระหนี้สินในปัจจุบัน จำนวนหนี้สิน และการผ่อนชำระหนี้แตกต่างกัน มีการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุแตกต่างกัน

สามารถเขียนเป็นสมมติฐานย่อยได้ดังนี้

สมมติฐานข้อที่ 2.1 พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี ที่มีเพศแตกต่างกันมีการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุแตกต่างกัน

ซึ่งสามารถเขียนสมมติฐานทางสถิติได้ดังนี้

H_0 : พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี ที่มีเพศแตกต่างกัน มีการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุที่ไม่แตกต่างกัน

H_1 : พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี ที่มีเพศแตกต่างกัน มีการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุที่แตกต่างกัน

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์จะใช้สถิติวิเคราะห์ค่าที่ (Independent sample t-test) โดยใช้กลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม ที่เป็นอิสระจากกันที่ระดับความเชื่อมั่น 95% โดยจะปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) และยอมรับสมมติฐานรอง (H_1) เมื่อค่าระดับนัยสำคัญทางสถิติมีค่าน้อยกว่า 0.05

การตรวจสอบค่าความแปรปรวนของแต่ละกลุ่ม โดยใช้ Levene's test ซึ่งตั้งสมมติฐานได้ดังนี้

H_0 : ค่าความแปรปรวนของแต่ละกลุ่มเท่ากัน

H_1 : ค่าความแปรปรวนของแต่ละกลุ่มไม่เท่ากัน

ตาราง 49 แสดงการทดสอบค่าความแปรปรวนการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุของพนักงานไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี ของแต่ละกลุ่มเพศ โดยใช้ Levene's test

การเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุ	Levene's test for Equality of Variance	
	F	Sig.
การเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุ	0.117	0.732

จากตาราง 49 ผลการทดสอบค่าความแปรปรวนการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุของพนักงานไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี ของแต่ละกลุ่มเพศ โดยใช้ Levene's test พบว่า การเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุของพนักงานไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี มีค่า Sig. เท่ากับ 0.732 ซึ่งมากกว่า 0.05 นั่นคือ ยอมรับสมมติฐานหลัก (H_0) และปฏิเสธสมมติฐาน รอง (H_1) หมายความว่า มีค่าความแปรปรวนของแต่ละกลุ่มเท่ากันจึงใช้การทดสอบค่า t กรณีค่าความแปรปรวนเท่ากัน (Equal variances assumed)

ตาราง 50 แสดงผลการวิเคราะห์ การเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุของพนักงานไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี โดยจำแนกตามเพศ

การเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุ	เพศ	t-test for equal variances assumed			
		$\bar{X}$	S.D.	t	Sig.
	ชาย	2.72	0.436	1.803	0.423
การเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุ	หญิง	2.66	0.398		

จากตาราง 50 แสดงผลการวิเคราะห์ การเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุของพนักงานไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี โดยจำแนกตามเพศ พบว่า ค่า Sig. เท่ากับ 0.423 ซึ่งมากกว่า 0.05 นั่นคือ ยอมรับสมมติฐานหลัก (H_0) และปฏิเสธสมมติฐานรอง (H_1) ซึ่งหมายความว่า พนักงานไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี ที่มีเพศแตกต่างกันมีการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุไม่แตกต่างกัน

สมมติฐานข้อที่ 2.2 พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี ที่มีอายุแตกต่างกันมีการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุที่แตกต่างกัน

ซึ่งสามารถเขียนสมมติฐานทางสถิติได้ดังนี้

H_0 : พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรีที่มีอายุแตกต่างกันมีการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุที่ไม่แตกต่างกัน

H_1 : พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรีที่มีอายุแตกต่างกันมีการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุที่แตกต่างกัน

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์จะใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way analysis of variance) โดยใช้กลุ่มตัวอย่างมากกว่า 2 กลุ่ม ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% โดยจะปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) ก็ต่อเมื่อ sig. มีค่าน้อยกว่า 0.05 ทั้งนี้จะทำการทดสอบความแปรปรวนของแต่ละกลุ่มโดยให้ทดสอบความแปรปรวนของแต่ละกลุ่มก่อน ถ้าความแปรปรวนแต่ละกลุ่มเท่ากันให้ทดสอบสมมติฐานตาราง F-test และถ้าค่าความแปรปรวนแต่ละกลุ่มไม่เท่ากันให้ทดสอบสมมติฐานจากตาราง Brown-Forsythe test : ซึ่งจะปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) ก็ต่อเมื่อ Sig. มีค่าน้อยกว่า 0.05 ถ้าสมมติฐานใดปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) และยอมรับสมมติฐานรอง (H_1) ที่มีค่าเฉลี่ยแตกต่างกันอย่างน้อยหนึ่งคู่จะนำไปเปรียบเทียบเชิงซ้อน (Multiple comparison) โดยใช้วิธีทดสอบแบบ Fisher's Least Significant Difference (LSD) หรือ Dunnett's T3 เพื่อหาค่าเฉลี่ยคู่ใดบ้างแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

การทดสอบค่าความแปรปรวนของแต่ละกลุ่มโดยใช้ Levene's test ซึ่งตั้งสมมติฐานได้ดังนี้

H_0 : ค่าความแปรปรวนของแต่ละกลุ่มเท่ากัน

H_1 : ค่าความแปรปรวนของแต่ละกลุ่มไม่เท่ากัน

ตาราง 51 แสดงผลการทดสอบค่าความแปรปรวนการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรีของแต่ละกลุ่มอายุโดยใช้ Levene's test

การเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุ	Levene Statistics	df1	df2	Sig.
การเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุ	4.121*	3	191	0.007

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตาราง 51 แสดงผลการทดสอบค่าความแปรปรวนการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรีของแต่ละกลุ่มอายุโดยใช้ Levene's test มีค่า Sig. เท่ากับ 0.007 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 นั่นคือ ยอมรับสมมติฐานรอง (H_1) และปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) หมายความว่า ค่าความแปรปรวนของแต่ละกลุ่มช่วงอายุไม่เท่ากัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังนั้น จึงใช้ค่าสถิติ Brown-Forsythe test ในการทดสอบ

ตาราง 52 แสดงการทดสอบความแตกต่างของการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุในภาพรวมของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี จำแนกตามกลุ่มอายุโดยใช้ Brown-Forsythe test

การเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุ	Statistic	df1	df2	Sig.
การเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุ	6.504*	3	66.814	0.001

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตาราง 52 แสดงการทดสอบความแตกต่างของการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุในภาพรวมของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี จำแนกตามกลุ่มอายุโดยใช้ Brown-Forsythe test ในการทดสอบพบว่า มีค่า Sig. เท่ากับ 0.001 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 นั่นคือ ยอมรับสมมติฐานรอง (H_1) และปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) ซึ่งหมายความว่า พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี ที่มีอายุแตกต่างกัน มีการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ จึงทำการทดสอบความแตกต่างโดยใช้วิธีทดสอบแบบ Dunnett's T3 เพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ ปรากฏผลดังตาราง 53

ตาราง 53 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ความแตกต่างระหว่างอายุกับการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุ โดยใช้วิธีทดสอบแบบ Dunnett's t T3

อายุ					
		18 - 28 ปี	29 - 39 ปี	40 - 50 ปี	51 ปีขึ้นไป
	$\bar{X}$	2.36	2.54	2.75	2.80
18 - 28 ปี	2.36	-	-0.181 (0.114)	-0.387* (0.001)	-0.442* (0.000)
29 - 39 ปี	2.54	-	-	-0.207* (0.024)	-0.261* (0.001)
40 - 50 ปี	2.75	-	-	-	-0.054 (0.460)
51 ปีขึ้นไป	2.80	-	-	-	-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตาราง 53 แสดงผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ความแตกต่างระหว่างอายุกับการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุ โดยใช้วิธีทดสอบแบบ Dunnett's T3 พบว่า

พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรีที่มีอายุ 18 - 28 ปี กับอายุ 40 - 50 ปี มีค่า sig. เท่ากับ 0.001 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 หมายความว่า พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรีที่มีอายุ 18 - 28 ปี มีการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุแตกต่างจากพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรีที่มีอายุ 40 - 50 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 กล่าวคือ พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรีที่มีอายุ 18 - 28 ปี มีการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุน้อยกว่าพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรีที่มีอายุ 40 - 50 ปี โดยมีผลต่างค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.387

พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรีที่มีอายุ 18 - 28 ปี กับอายุ 51 ปีขึ้นไป มีค่า sig. เท่ากับ 0.000 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 หมายความว่า พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรีที่มีอายุ 18 - 28 ปี มีการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุแตกต่างจากพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรีที่มีอายุ 51 ปีขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 กล่าวคือ พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัด

ลพบุรีที่มีอายุ 18 - 28 ปี มีการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุน้อยกว่าพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรีที่มีอายุ 51 ปีขึ้นไป โดยมีผลต่างค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.442

พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรีที่มีอายุ 29 -39 ปี กับอายุ 40 - 50 ปี มีค่า sig. เท่ากับ 0.024 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 หมายความว่า พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรีที่มีอายุ 29 -39 ปี มีการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุแตกต่างจากพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรีที่มีอายุ 40 - 50 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 กล่าวคือ พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรีที่มีอายุ 29 -39 ปี มีการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุน้อยกว่าพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรีที่มีอายุ 40 - 50 ปี โดยมีผลต่างค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.207

พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรีที่มีอายุ 29 -39 ปี กับอายุ 51 ปีขึ้นไป มีค่า sig. เท่ากับ 0.001 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 หมายความว่า พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรีที่มีอายุ 29 -39 ปี มีการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุแตกต่างจากพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรีที่มีอายุ 51 ปีขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 กล่าวคือ พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรีที่มีอายุ 29 -39 ปี มีการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุน้อยกว่าพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรีที่มีอายุ 51 ปีขึ้นไป โดยมีผลต่างค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.261

สมมติฐานข้อที่ 2.3 พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี ที่มีระดับการศึกษาสูงสุดแตกต่างกันมีการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุที่แตกต่างกัน

ซึ่งสามารถเขียนสมมติฐานทางสถิติได้ดังนี้

H_0 : พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรีที่มีระดับการศึกษาสูงสุดแตกต่างกันมีการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุที่ไม่แตกต่างกัน

H_1 : พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรีที่มีระดับการศึกษาสูงสุดแตกต่างกันมีการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุที่แตกต่างกัน

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์จะใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way analysis of variance) โดยใช้กลุ่มตัวอย่างมากกว่า 2 กลุ่ม ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% โดยจะปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) ก็ต่อเมื่อ sig. มีค่าน้อยกว่า 0.05 ทั้งนี้จะทำการทดสอบความแปรปรวนของแต่ละกลุ่มโดยให้ทดสอบความแปรปรวนของแต่ละกลุ่มก่อน ถ้าความแปรปรวนแต่ละกลุ่มเท่ากันให้ทดสอบสมมติฐานตาราง F-test และถ้าค่าความแปรปรวนแต่ละกลุ่มไม่เท่ากันให้ทดสอบสมมติฐานจากตาราง Brown-Forsythe test : ซึ่งจะปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) ก็ต่อเมื่อ Sig. มีค่าน้อยกว่า 0.05

ถ้าสมมติฐานใดปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) และยอมรับสมมติฐานรอง (H_1) ที่มีค่าเฉลี่ยแตกต่างกัน อย่างน้อยหนึ่งคู่จะนำไปเปรียบเทียบเชิงซ้อน (Multiple comparison) โดยใช้วิธีทดสอบแบบ Fisher's Least Significant Difference (LSD) หรือ Dunnett's T3 เพื่อหาค่าเฉลี่ยคู่ใดบ้างแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

การทดสอบค่าความแปรปรวนของแต่ละกลุ่มโดยใช้ Levene's test ซึ่งตั้งสมมติฐานได้ดังนี้

H_0 : ค่าความแปรปรวนของแต่ละกลุ่มเท่ากัน

H_1 : ค่าความแปรปรวนของแต่ละกลุ่มไม่เท่ากัน

ตาราง 54 แสดงผลการทดสอบค่าความแปรปรวนการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุของพนักงาน การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรีของแต่ละกลุ่มระดับการศึกษาสูงสุด โดยใช้ Levene's test

การเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุ	Levene Statistics	df1	df2	Sig.
การเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุ	1.097	2	192	0.336

จากตาราง 54 แสดงผลการทดสอบค่าความแปรปรวนการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี ของแต่ละกลุ่มระดับการศึกษาสูงสุด โดยใช้ Levene's test มีค่า Sig. เท่ากับ 0.336 ซึ่งมากกว่า 0.05 นั่นคือ ยอมรับสมมติฐานหลัก (H_0) และปฏิเสธสมมติฐานรอง (H_1) หมายความว่า ค่าความแปรปรวนของแต่ละกลุ่มระดับการศึกษาสูงสุดเท่ากัน ดังนั้น จึงใช้ค่าสถิติ F-test ในการทดสอบ

ตาราง 55 แสดงการทดสอบความแตกต่างของการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุในภาพรวมของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี จำแนกตามกลุ่มระดับการศึกษาสูงสุด โดยใช้ F- test

การเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุ	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig.
การเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุ	ระหว่างกลุ่ม	2	0.168	0.084	0.467	0.628
	ภายในกลุ่ม	192	34.539	0.180		
	รวม	194	34.706			

จากตาราง 55 แสดงการทดสอบความแตกต่างของการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุในภาพรวม ของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี จำแนกตามกลุ่มระดับการศึกษาสูงสุด โดยใช้ F- test ในการทดสอบ พบว่า ค่า Sig. เท่ากับ 0.628 ซึ่งมากกว่า 0.05 นั่นคือ ยอมรับสมมติฐานหลัก (H_0) ปฏิเสธสมมติฐานรอง (H_1) ซึ่งหมายความว่า พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี ที่มีระดับการศึกษาสูงสุดแตกต่างกันมีการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุที่ไม่แตกต่างกัน

สมมติฐานข้อที่ 2.4 พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรีที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนแตกต่างกันมีการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุที่แตกต่างกัน

ซึ่งสามารถเขียนสมมติฐานทางสถิติได้ดังนี้

H_0 : พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรีที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนแตกต่างกันมีการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุที่ไม่แตกต่างกัน

H_1 : พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรีที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนแตกต่างกันมีการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุที่แตกต่างกัน

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์จะใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way analysis of variance) โดยใช้กลุ่มตัวอย่างมากกว่า 2 กลุ่ม ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% โดยจะปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) ก็ต่อเมื่อ sig. มีค่าน้อยกว่า 0.05 ทั้งนี้จะทำการทดสอบความแปรปรวนของแต่ละกลุ่มโดยให้ทดสอบความแปรปรวนของแต่ละกลุ่มก่อน ถ้าความแปรปรวนแต่ละกลุ่มเท่ากันให้ทดสอบสมมติฐานตาราง F-test และถ้าค่าความแปรปรวนแต่ละกลุ่มไม่เท่ากันให้ทดสอบสมมติฐานจาก

ตาราง Brown-Forsythe test : ซึ่งจะปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) ก็ต่อเมื่อ Sig. มีค่าน้อยกว่า 0.05 ถ้าสมมติฐานใดปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) และยอมรับสมมติฐานรอง (H_1) ที่มีค่าเฉลี่ยแตกต่างกันอย่างน้อยหนึ่งคู่จะนำไปเปรียบเทียบเชิงซ้อน (Multiple comparison) โดยใช้วิธีทดสอบแบบ Fisher's Least Significant Difference (LSD) หรือ Dunnett's T3 เพื่อหาว่าค่าเฉลี่ยคู่ใดบ้างแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

การทดสอบค่าความแปรปรวนของแต่ละกลุ่มโดยใช้ Levene's test ซึ่งตั้งสมมติฐานได้ดังนี้

H_0 : ค่าความแปรปรวนของแต่ละกลุ่มเท่ากัน

H_1 : ค่าความแปรปรวนของแต่ละกลุ่มไม่เท่ากัน

ตาราง 56 แสดงผลการทดสอบค่าความแปรปรวนการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุของพนักงานไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรีของแต่ละกลุ่มรายได้เฉลี่ยต่อเดือน โดยใช้ Levene's test

การเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุ	Levene Statistics	df1	df2	Sig.
การเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุ	3.872*	2	192	0.022

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตาราง 56 แสดงผลการทดสอบค่าความแปรปรวนการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุของพนักงานไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี ของแต่ละกลุ่มรายได้เฉลี่ยต่อเดือน โดยใช้ Levene's test มีค่า Sig. เท่ากับ 0.022 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 นั่นคือ ยอมรับสมมติฐานรอง (H_1) และปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) หมายความว่า ค่าความแปรปรวนของแต่ละกลุ่มรายได้เฉลี่ยต่อเดือนไม่เท่ากัน ดังนั้น จึงใช้ค่าสถิติ Brown-Forsythe test ในการทดสอบ

ตาราง 57 แสดงการทดสอบความแตกต่างของการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุในภาพรวมของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี จำแนกตามกลุ่มรายได้เฉลี่ยต่อเดือน โดยใช้ Brown-Forsythe test

การเตรียมความพร้อมเพื่อ เกษียณอายุ	Statistic	df1	df2	Sig.
การเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุ	10.795*	2	134.004	0.000

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตาราง 57 แสดงการทดสอบความแตกต่างของการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุในภาพรวมของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี จำแนกตามกลุ่มรายได้เฉลี่ยต่อเดือน โดยใช้ Brown-Forsythe test ในการทดสอบพบว่า มีค่า Sig. เท่ากับ 0.000 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 นั่นคือ ยอมรับสมมติฐานรอง (H_1) และปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) ซึ่งหมายความว่าพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี ที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนแตกต่างกัน มีการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ จึงทำการทดสอบความแตกต่างโดยใช้วิธีทดสอบแบบ Dunnett's T3 เพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ ปรากฏผลดังตาราง 58

ตาราง 58 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ความแตกต่างระหว่างรายได้เฉลี่ยต่อเดือนกับการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุ โดยใช้วิธีทดสอบแบบ Dunnett's T3

รายได้เฉลี่ยต่อเดือน	9,100 - 35,800		35,801 - 62,500	62,501
	บาท	บาท	บาทขึ้นไป	
	$\bar{X}$	2.51	2.63	2.84
9,100 - 35,800 บาท	2.51	-	-0.125 (0.117)	-0.335* (0.000)
35,801 - 62,500 บาท	2.63	-	-	-0.211* (0.002)
62,501 บาทขึ้นไป	2.84	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตาราง 58 แสดงผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ความแตกต่างระหว่างรายได้เฉลี่ยต่อเดือนกับการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุ โดยใช้วิธีทดสอบแบบ Dunnett's T3 พบว่า

พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรีที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 9,100 - 35,800 บาท กับรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 62,501 บาทขึ้นไป มีค่า sig. เท่ากับ 0.000 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 หมายความว่า พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรีที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 9,100 - 35,800 บาท มีการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุแตกต่างจาก พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรีที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 62,501 บาทขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 กล่าวคือ พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรีที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 9,100 - 35,800 บาท มีการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุน้อยกว่า พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรีที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 62,501 บาทขึ้นไป โดยมีผลต่างค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.335

พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรีที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 35,801 - 62,500 บาท กับรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 62,501 บาทขึ้นไป มีค่า sig. เท่ากับ 0.002 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 หมายความว่า พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรีที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 35,801 - 62,500 บาท มีการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุแตกต่างจาก พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรีที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 62,501 บาทขึ้นไป

อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 กล่าวคือ พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรีที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 35,801 - 62,500 บาท มีการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุน้อยกว่าพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรีที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 62,501 บาทขึ้นไป โดยมีผลต่างค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.211

สมมติฐานข้อที่ 2.5 พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี ที่มีสถานภาพสมรสแตกต่างกันมีการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุที่แตกต่างกัน

ซึ่งสามารถเขียนสมมติฐานทางสถิติได้ดังนี้

H_0 : พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรีที่มีสถานภาพสมรสแตกต่างกันมีการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุที่ไม่แตกต่างกัน

H_1 : พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรีที่มีสถานภาพสมรสแตกต่างกันมีการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุที่แตกต่างกัน

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์จะใช้สถิติวิเคราะห์ค่าที่ (Independent sample t-test) โดยใช้กลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม ที่เป็นอิสระจากกันที่ระดับความเชื่อมั่น 95% โดยจะปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) และยอมรับสมมติฐานรอง (H_1) เมื่อค่าระดับนัยสำคัญทางสถิติมีค่าน้อยกว่า 0.05

การตรวจสอบค่าความแปรปรวนของแต่ละกลุ่ม โดยใช้ Levene's test ซึ่งตั้งสมมติฐานได้ดังนี้

H_0 : ค่าความแปรปรวนของแต่ละกลุ่มเท่ากัน

H_1 : ค่าความแปรปรวนของแต่ละกลุ่มไม่เท่ากัน

ตาราง 59 แสดงการตรวจสอบค่าความแปรปรวนการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรีของแต่ละกลุ่มสถานภาพสมรส โดยใช้ Levene's test

การเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุ	Levene's test for Equality of Variance	
	F	Sig.
การเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุ	10.933*	0.001

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตาราง 59 ผลการตรวจสอบค่าความแปรปรวนการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี ของแต่ละกลุ่มสถานภาพสมรส โดยใช้ Levene's test พบว่า การเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี มีค่า Sig. เท่ากับ 0.001 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 นั่นคือ ยอมรับสมมติฐานรอง (H_1) และปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) หมายความว่า มีค่าความแปรปรวนของแต่ละกลุ่มไม่เท่ากันจึงใช้การทดสอบค่า t กรณีค่าความแปรปรวนไม่เท่ากัน (Equal variances assumed)

ตาราง 60 แสดงผลการวิเคราะห์ การเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี โดยจำแนกตามสถานภาพสมรส

การเตรียมความพร้อม เพื่อเกษียณอายุ	สถานภาพสมรส	t-test for equal variances assumed			
		$\bar{X}$	S.D.	t	Sig.
การเตรียมความพร้อมเพื่อ เกษียณอายุ	โสด/หม้าย/หย่าร้าง	2.56	0.534	2.209*	0.031
	สมรส	2.74	0.372		

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตาราง 60 แสดงผลการวิเคราะห์ การเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี โดยจำแนกตามสถานภาพสมรส พบว่า ค่า Sig. เท่ากับ 0.003 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 นั่นคือ ยอมรับสมมติฐานรอง (H_1) และปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) ซึ่งหมายความว่า พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรีที่มีสถานภาพสมรสแตกต่างกันมีการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรีที่มีสถานภาพสมรสมีการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุมากกว่าพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรีที่โสด/หม้าย/หย่าร้าง

สมมติฐานข้อที่ 2.6 พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรีที่มีอายุงานแตกต่างกันมีการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุที่แตกต่างกัน

ซึ่งสามารถเขียนสมมติฐานทางสถิติได้ดังนี้

H_0 : พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรีที่มีอายุงานแตกต่างกันมีการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุที่ไม่แตกต่างกัน

H_1 : พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรีที่มีอายุงานแตกต่างกันมีการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุที่แตกต่างกัน

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์จะใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way analysis of variance) โดยใช้กลุ่มตัวอย่างมากกว่า 2 กลุ่ม ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% โดยจะปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) ก็ต่อเมื่อ sig. มีค่าน้อยกว่า 0.05 ทั้งนี้จะทำการทดสอบความแปรปรวนของแต่ละกลุ่มโดยให้ทดสอบความแปรปรวนของแต่ละกลุ่มก่อน ถ้าความแปรปรวนแต่ละกลุ่มเท่ากันให้ทดสอบสมมติฐานตาราง F-test และถ้าค่าความแปรปรวนแต่ละกลุ่มไม่เท่ากันให้ทดสอบสมมติฐานจากตาราง Brown-Forsythe test : ซึ่งจะปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) ก็ต่อเมื่อ Sig. มีค่าน้อยกว่า 0.05 ถ้าสมมติฐานใดปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) และยอมรับสมมติฐานรอง (H_1) ที่มีค่าเฉลี่ยแตกต่างกันอย่างน้อยหนึ่งคู่จะนำไปเปรียบเทียบเชิงซ้อน (Multiple comparison) โดยใช้วิธีทดสอบแบบ Fisher's Least Significant Difference (LSD) หรือ Dunnett's T3 เพื่อหาค่าเฉลี่ยคู่ใดบ้างแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

การทดสอบค่าความแปรปรวนของแต่ละกลุ่มโดยใช้ Levene's test ซึ่งตั้งสมมติฐานได้ดังนี้

H_0 : ค่าความแปรปรวนของแต่ละกลุ่มเท่ากัน

H_1 : ค่าความแปรปรวนของแต่ละกลุ่มไม่เท่ากัน

ตาราง 61 แสดงผลการทดสอบค่าความแปรปรวนการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรีของแต่ละกลุ่มอายุงาน โดยใช้ Levene's test

การเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุ	Levene Statistics	df1	df2	Sig.
การเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุ	1.843	2	192	0.161

จากตาราง 61 แสดงผลการทดสอบค่าความแปรปรวนการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรีของแต่ละกลุ่มอายุงานโดยใช้ Levene's test มีค่า Sig. เท่ากับ 0.161 ซึ่งมากกว่า 0.05 นั่นคือ ยอมรับสมมติฐานหลัก (H_0) และปฏิเสธสมมติฐานรอง (H_1) หมายความว่า ค่าความแปรปรวนของแต่ละกลุ่มอายุงานเท่ากัน ดังนั้น จึงใช้ค่าสถิติ F-test ในการทดสอบ

ตาราง 62 แสดงการทดสอบความแตกต่างของการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุในภาพรวมของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี จำแนกตามกลุ่มอายุงาน โดยใช้ F- test

การเตรียมความพร้อม เพื่อเกษียณอายุ	แหล่งความ แปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig.
	ระหว่างกลุ่ม	2	4.431	2.215	14.05*	0.000
การเตรียมความพร้อม เพื่อเกษียณอายุ	ภายในกลุ่ม	192	30.275	0.158		
	รวม	194	34.706			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตาราง 62 แสดงการทดสอบความแตกต่างของการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุในภาพรวมของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี จำแนกตามกลุ่มอายุงาน โดยใช้ F- test ในการทดสอบ พบว่า ค่า Sig. เท่ากับ 0.000 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 นั่นคือ ยอมรับสมมติฐานรอง (H_1) และปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) ซึ่งหมายความว่า พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี ที่มีอายุงานแตกต่างกันมีการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ จึงทำการทดสอบความแตกต่างโดยใช้วิธีทดสอบแบบ Fisher's Least Significant Difference (LSD) เพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ ปรากฏผลดังตาราง 63

ตาราง 63 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ความแตกต่างระหว่างอายุนานกับการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุ โดยใช้วิธีทดสอบแบบ LSD

		ต่ำกว่า 10 ปี	10 - 20 ปี	21 ปีขึ้นไป
อายุนาน	$\bar{X}$	2.43	2.62	2.80
ต่ำกว่า 10 ปี	2.43	-	-0.187 (0.089)	-0.364* (0.000)
10 - 20 ปี	2.62	-	-	-0.177 (0.071)
21 ปีขึ้นไป	2.80	-	-	-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตาราง 63 แสดงผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ความแตกต่างระหว่างอายุนานกับการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุ โดยใช้วิธีทดสอบแบบ LSD พบว่า

พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรีที่มีอายุนาน ต่ำกว่า 10 ปี กับอายุนาน 21 ปีขึ้นไป มีค่า sig. เท่ากับ 0.000 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 หมายความว่า พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรีที่มีอายุนาน ต่ำกว่า 10 ปี มีการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุแตกต่างจาก พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรีที่มีอายุนาน 21 ปีขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 กล่าวคือ พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรีที่มีอายุนาน ต่ำกว่า 10 ปี มีการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุน้อยกว่า พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรีที่มีอายุนาน 21 ปีขึ้นไปโดยมีผลต่างค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.364

สมมติฐานข้อที่ 2.7 พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี ที่มีการมีภาระเลี้ยงดูแตกต่างกันมีการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุที่แตกต่างกัน

ซึ่งสามารถเขียนสมมติฐานทางสถิติได้ดังนี้

H_0 : พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรีที่มีการมีภาระเลี้ยงดูแตกต่างกันมีการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุที่ไม่แตกต่างกัน

H_1 : พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรีที่มีการมีภาระเลี้ยงดูแตกต่างกันมีการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุที่แตกต่างกัน

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์จะใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way analysis of variance) โดยใช้กลุ่มตัวอย่างมากกว่า 2 กลุ่ม ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% โดยจะปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) ก็ต่อเมื่อ sig. มีค่าน้อยกว่า 0.05 ทั้งนี้จะทำการทดสอบความแปรปรวนของแต่ละกลุ่มโดยให้ทดสอบความแปรปรวนของแต่ละกลุ่มก่อน ถ้าความแปรปรวนแต่ละกลุ่มเท่ากันให้ทดสอบสมมติฐานตาราง F-test และถ้าค่าความแปรปรวนแต่ละกลุ่มไม่เท่ากันให้ทดสอบสมมติฐานจากตาราง Brown-Forsythe test : ซึ่งจะปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) ก็ต่อเมื่อ Sig. มีค่าน้อยกว่า 0.05 ถ้าสมมติฐานใดปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) และยอมรับสมมติฐานรอง (H_1) ที่มีค่าเฉลี่ยแตกต่างกันอย่างน้อยหนึ่งคู่จะนำไปเปรียบเทียบเชิงซ้อน (Multiple comparison) โดยใช้วิธีทดสอบแบบ Fisher's Least Significant Difference (LSD) หรือ Dunnett's T3 เพื่อหาค่าเฉลี่ยคู่ใดบ้างแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

การทดสอบค่าความแปรปรวนของแต่ละกลุ่มโดยใช้ Levene's test ซึ่งตั้งสมมติฐานได้ดังนี้

H_0 : ค่าความแปรปรวนของแต่ละกลุ่มเท่ากัน

H_1 : ค่าความแปรปรวนของแต่ละกลุ่มไม่เท่ากัน

ตาราง 64 แสดงผลการทดสอบค่าความแปรปรวนการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรีของแต่ละกลุ่มการมีภาระเลี้ยงดู โดยใช้ Levene's test

การเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุ	Levene Statistics	df1	df2	Sig.
การเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุ	1.894	3	191	0.132

จากตาราง 64 แสดงผลการทดสอบค่าความแปรปรวนการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี ของแต่ละกลุ่มการมีภาระเลี้ยงดู โดยใช้ Levene's test มีค่า Sig. เท่ากับ 0.132 ซึ่งมากกว่า 0.05 นั่นคือ ยอมรับสมมติฐานหลัก (H_0) และปฏิเสธสมมติฐานรอง (H_1) หมายความว่า ค่าความแปรปรวนของแต่ละกลุ่มการมีภาระเลี้ยงดูเท่ากัน ดังนั้น จึงใช้ค่าสถิติ F-test ในการทดสอบ

ตาราง 65 แสดงการทดสอบความแตกต่างของการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุในภาพรวมของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี จำแนกตามกลุ่มการมีภาระเลี้ยงดู โดยใช้ F- test

การเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุ	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig.
การเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุ	ระหว่างกลุ่ม	3	0.599	0.200	1.118	0.343
	ภายในกลุ่ม	191	34.108	0.179		
	รวม	194	34.706			

จากตาราง 65 แสดงการทดสอบความแตกต่างของการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุในภาพรวมของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี จำแนกตามกลุ่มการมีภาระเลี้ยงดู โดยใช้ F- test ในการทดสอบ พบว่า ค่า Sig. เท่ากับ 0.343 ซึ่งมากกว่า 0.05 นั่นคือ ยอมรับสมมติฐานหลัก (H_0) และปฏิเสธสมมติฐานรอง (H_1) ซึ่งหมายความว่า พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี ที่มีการมีภาระเลี้ยงดูแตกต่างกันมีการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุไม่แตกต่างกัน

สมมติฐานข้อที่ 2.8 พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี ที่มีภาระหนี้สินในปัจจุบันแตกต่างกันมีการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุที่แตกต่างกัน

ซึ่งสามารถเขียนสมมติฐานทางสถิติได้ดังนี้

H_0 : พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี ที่มีภาระหนี้สินในปัจจุบันแตกต่างกันมีการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุที่ไม่แตกต่างกัน

H_1 : พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี ที่มีภาระหนี้สินในปัจจุบันแตกต่างกันมีการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุที่แตกต่างกัน

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์จะใช้สถิติวิเคราะห์ค่าที (Independent sample t-test) โดยใช้กลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม ที่เป็นอิสระจากกันที่ระดับความเชื่อมั่น 95% โดยจะปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) และยอมรับสมมติฐานรอง (H_1) เมื่อค่าระดับนัยสำคัญทางสถิติมีค่าน้อยกว่า 0.05

การตรวจสอบค่าความแปรปรวนของแต่ละกลุ่ม โดยใช้ Levene's test ซึ่งตั้งสมมติฐานได้ดังนี้

H_0 : ค่าความแปรปรวนของแต่ละกลุ่มเท่ากัน

H_1 : ค่าความแปรปรวนของแต่ละกลุ่มไม่เท่ากัน

ตาราง 66 แสดงการทดสอบค่าความแปรปรวนการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุของพนักงานไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี ของแต่ละกลุ่มภาระหนี้สินในปัจจุบัน โดยใช้ Levene's test

การเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุ	Levene's test for Equality of Variance	
	F	Sig.
การเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุ	0.536	0.465

จากตาราง 66 ผลการทดสอบค่าความแปรปรวนการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี ของแต่ละกลุ่มภาระหนี้สินในปัจจุบัน โดยใช้ Levene's test พบว่า การเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี มีค่า Sig. เท่ากับ 0.465 ซึ่งมากกว่า 0.05 นั่นคือ ยอมรับสมมติฐานหลัก (H_0) และปฏิเสธสมมติฐาน รอง (H_1) หมายความว่า มีค่าความแปรปรวนของแต่ละกลุ่มเท่ากัน จึงใช้การทดสอบค่า t กรณีค่าความแปรปรวนเท่ากัน (Equal variances assumed)

ตาราง 67 แสดงผลการวิเคราะห์ การเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี โดยจำแนกตามภาระหนี้สินในปัจจุบัน

การเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุ	ภาระหนี้สินในปัจจุบัน	t-test for equal variances assumed			
		$\bar{X}$	S.D.	T	Sig.
การเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุ	ไม่มี	2.60	0.476	1.641	0.102
	มี	2.72	0.404		

จากตาราง 67 แสดงผลการวิเคราะห์ การเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี โดยจำแนกตามภาระหนี้สินในปัจจุบัน พบว่าค่า Sig. เท่ากับ 0.102 ซึ่งมากกว่า 0.05 นั่นคือ ยอมรับสมมติฐานหลัก (H_0) และปฏิเสธสมมติฐานรอง (H_1) ซึ่งหมายความว่า พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี ที่มีภาระหนี้สินในปัจจุบันแตกต่างกันมีการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุไม่แตกต่างกัน

สมมติฐานข้อที่ 2.9 พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี ที่มีจำนวนหนี้สินแตกต่างกันมีการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุที่แตกต่างกัน

ซึ่งสามารถเขียนสมมติฐานทางสถิติได้ดังนี้

H_0 : พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี ที่มีจำนวนหนี้สินแตกต่างกันมีการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุที่ไม่แตกต่างกัน

H_1 : พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี ที่มีจำนวนหนี้สินแตกต่างกันมีการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุที่แตกต่างกัน

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์จะใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way analysis of variance) โดยใช้กลุ่มตัวอย่างมากกว่า 2 กลุ่ม ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% โดยจะปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) ก็ต่อเมื่อ sig. มีค่าน้อยกว่า 0.05 ทั้งนี้จะทำการทดสอบความแปรปรวนของแต่ละกลุ่มโดยให้ทดสอบความแปรปรวนของแต่ละกลุ่มก่อน ถ้าความแปรปรวนแต่ละกลุ่มเท่ากันให้ทดสอบสมมติฐานตาราง F-test และถ้าค่าความแปรปรวนแต่ละกลุ่มไม่เท่ากันให้ทดสอบสมมติฐานจากตาราง Brown-Forsythe test : ซึ่งจะปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) ก็ต่อเมื่อ Sig. มีค่าน้อยกว่า 0.05 ถ้าสมมติฐานใดปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) และยอมรับสมมติฐานรอง (H_1) ที่มีค่าเฉลี่ยแตกต่างกันอย่างน้อยหนึ่งคู่จะนำไปเปรียบเทียบกับเชิงซ้อน (Multiple comparison) โดยใช้วิธีทดสอบแบบ Fisher's

Least Significant Difference (LSD) หรือ Dunnett's T3 เพื่อหาค่าเฉลี่ยคู่ใดบ้างแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

การทดสอบค่าความแปรปรวนของแต่ละกลุ่มโดยใช้ Levene's test ซึ่งตั้งสมมติฐานได้ดังนี้

H_0 : ค่าความแปรปรวนของแต่ละกลุ่มเท่ากัน

H_1 : ค่าความแปรปรวนของแต่ละกลุ่มไม่เท่ากัน

ตาราง 68 แสดงผลการทดสอบค่าความแปรปรวนการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุของพนักงาน ไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี ของแต่ละกลุ่มจำนวนหนึ่งสิน โดยใช้ Levene's test

การเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุ	Levene Statistics	df1	df2	Sig.
การเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุ	2.407	2	149	0.094

จากตาราง 68 แสดงผลการทดสอบค่าความแปรปรวนการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุของพนักงานไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี ของแต่ละกลุ่มจำนวนหนึ่งสิน โดยใช้ Levene's test มีค่า Sig. เท่ากับ 0.094 ซึ่งมากกว่า 0.05 นั่นคือ ยอมรับสมมติฐานหลัก (H_0) และปฏิเสธสมมติฐานรอง (H_1) หมายความว่า ค่าความแปรปรวนของแต่ละกลุ่มจำนวนหนึ่งสินเท่ากัน ดังนั้น จึงใช้ค่าสถิติ F - test ในการทดสอบ

ตาราง 69 แสดงการทดสอบความแตกต่างของการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุในภาพรวมของพนักงานไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี จำแนกตามกลุ่มจำนวนหนึ่งสินโดยใช้ F - test

การเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุ	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig.
	ระหว่างกลุ่ม	2	0.318	0.159	0.973	0.380
การเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุ	ภายในกลุ่ม	149	24.381	0.164		
	รวม	151	24.700			

จากตาราง 69 แสดงการทดสอบความแตกต่างของการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุ ในภาพรวมของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี จำแนกตามกลุ่ม จำนวนหนี้สินโดยใช้ F – test ในการทดสอบพบว่า มีค่า Sig. เท่ากับ 0.380 ซึ่งมากกว่า 0.05 นั่นคือ ยอมรับสมมติฐานหลัก (H_0) ปฏิเสธสมมติฐานรอง (H_1) ซึ่งหมายความว่า พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี ที่มีจำนวนหนี้สินแตกต่างกัน มีการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุไม่แตกต่างกัน

สมมติฐานข้อที่ 2.10 พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี ที่มีการผ่อนชำระหนี้แตกต่างกันมีการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุที่แตกต่างกัน

ซึ่งสามารถเขียนสมมติฐานทางสถิติได้ดังนี้

H_0 : พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรีที่มีการผ่อนชำระหนี้แตกต่างกันมีการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุที่ไม่แตกต่างกัน

H_1 : พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรีที่มีการผ่อนชำระหนี้แตกต่างกันมีการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุที่แตกต่างกัน

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์จะใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way analysis of variance) โดยใช้กลุ่มตัวอย่างมากกว่า 2 กลุ่ม ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% โดยจะปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) ก็ต่อเมื่อ sig. มีค่าน้อยกว่า 0.05 ทั้งนี้จะทำการทดสอบความแปรปรวนของแต่ละกลุ่ม โดยให้ทดสอบความแปรปรวนของแต่ละกลุ่มก่อน ถ้าความแปรปรวนแต่ละกลุ่มเท่ากันให้ทดสอบสมมติฐานตาราง F-test และถ้าค่าความแปรปรวนแต่ละกลุ่มไม่เท่ากันให้ทดสอบสมมติฐานจากตาราง Brown-Forsythe test : ซึ่งจะปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) ก็ต่อเมื่อ Sig. มีค่าน้อยกว่า 0.05 ถ้าสมมติฐานใดปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) และยอมรับสมมติฐานรอง (H_1) ที่มีค่าเฉลี่ยแตกต่างกันอย่างน้อยหนึ่งคู่จะนำไปเปรียบเทียบเชิงซ้อน (Multiple comparison) โดยใช้วิธีทดสอบแบบ Fisher's Least Significant Difference (LSD) หรือ Dunnett's T3 เพื่อหาค่าเฉลี่ยคู่ใดบ้างแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

การทดสอบค่าความแปรปรวนของแต่ละกลุ่มโดยใช้ Levene's test ซึ่งตั้งสมมติฐานได้ดังนี้

H_0 : ค่าความแปรปรวนของแต่ละกลุ่มเท่ากัน

H_1 : ค่าความแปรปรวนของแต่ละกลุ่มไม่เท่ากัน

ตาราง 70 แสดงผลการทดสอบค่าความแปรปรวนการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุของพนักงาน
การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรีของแต่ละกลุ่มการผ่อนชำระหนี้ โดยใช้
Levene's test

การเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุ	Levene Statistics	df1	df2	Sig.
การเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุ	1.821	3	148	0.146

จากตาราง 70 แสดงผลการทดสอบค่าความแปรปรวนการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุ
ของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี ของแต่ละกลุ่มการผ่อนชำระหนี้
โดยใช้ Levene's test มีค่า Sig. เท่ากับ 0.146 ซึ่งมากกว่า 0.05 นั่นคือ ยอมรับสมมติฐานหลัก (H_0)
และปฏิเสธสมมติฐานรอง (H_1) หมายความว่า ค่าความแปรปรวนของแต่ละกลุ่มการผ่อนชำระหนี้
เท่ากัน ดังนั้น จึงใช้ค่าสถิติ F - test ในการทดสอบ

ตาราง 71 แสดงการทดสอบความแตกต่างของการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุในภาพรวม
ของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี จำแนกตามกลุ่มการผ่อน
ชำระหนี้ โดยใช้ F - test

การเตรียมความพร้อม เพื่อเกษียณอายุ	แหล่งความ แปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig.
	ระหว่างกลุ่ม	3	0.554	0.185	1.132	0.338
การเตรียมความพร้อม	ภายในกลุ่ม	148	24.146	0.163		
เพื่อเกษียณอายุ	รวม	151	24.700			

จากตาราง 71 แสดงการทดสอบความแตกต่างของการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุ
ในภาพรวมของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี จำแนกตามกลุ่มการ
ผ่อนชำระหนี้ โดยใช้ F - test ในการทดสอบพบว่า มีค่า Sig. เท่ากับ 0.338 ซึ่งมากกว่า 0.05 นั่นคือ

ยอมรับสมมติฐานหลัก (H_0) ปฏิเสธสมมติฐานรอง (H_1) ซึ่งหมายความว่า พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี ที่มีการผ่อนชำระหนี้แตกต่างกัน มีการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุไม่แตกต่างกัน

สมมติฐานข้อที่ 3 พฤติกรรมการออม ประกอบด้วย ด้านจำนวนเงินออม ด้านระยะเวลาในการออมของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่มีความสัมพันธ์กับการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคสำนักงานใหญ่

ซึ่งสามารถเขียนสมมติฐานทางสถิติได้ดังนี้

H_0 : พฤติกรรมการออมของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ ไม่มีความสัมพันธ์กับการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคสำนักงานใหญ่

H_1 : พฤติกรรมการออมของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ มีความสัมพันธ์กับการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคสำนักงานใหญ่

สถิติที่นำมาใช้ในการวิเคราะห์ คือ สถิติสหสัมพันธ์อย่างง่ายของเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient) เพื่อหาค่าความสัมพันธ์ของตัวแปรหรือข้อมูล 2 ชุดที่เป็นอิสระจากกัน โดยใช้ระดับความเชื่อมั่น 95% ในการทดสอบสมมติฐาน ดังนั้น จะปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) เมื่อ Sig. มีค่าน้อยกว่า 0.05

ตาราง 72 แสดงการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่าง**พฤติกรรมการออม**ของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่กับการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคสำนักงานใหญ่

พฤติกรรมการออม	การเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุ			
	R	Sig.	ระดับความสัมพันธ์	ทิศทาง
จำนวนการออม	0.114	0.127	ไม่สัมพันธ์กัน	-
ระยะเวลาในการออม (เดือน)	0.124	0.098	ไม่สัมพันธ์กัน	-

จากตาราง 72 แสดงผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการออมของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่กับการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ โดยใช้สถิติสหสัมพันธ์อย่างง่ายของเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient) ในการวิเคราะห์ พบว่า

พฤติกรรมการออม ด้านจำนวนการออม มีค่า Sig. เท่ากับ 0.127 ซึ่งมากกว่า 0.05 นั่นคือ ยอมรับสมมติฐานหลัก (H_0) และปฏิเสธสมมติฐานรอง (H_1) หมายความว่า พฤติกรรมการออม ด้านจำนวนการออม ของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ ไม่มีความสัมพันธ์กับการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่

พฤติกรรมการออม ด้านระยะเวลาในการออม มีค่า Sig. เท่ากับ 0.098 ซึ่งมากกว่า 0.05 นั่นคือ ยอมรับสมมติฐานหลัก (H_0) และปฏิเสธสมมติฐานรอง (H_1) และ หมายความว่า พฤติกรรมการออม ด้านระยะเวลาการออม ของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ ไม่มีความสัมพันธ์กับการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่

สมมติฐานข้อที่ 4 พฤติกรรมการออม ประกอบด้วย ด้านจำนวนเงินออม ด้านระยะเวลาในการออมของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรีมีความสัมพันธ์กับการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี

ซึ่งสามารถเขียนสมมติฐานทางสถิติได้ดังนี้

H_0 : พฤติกรรมการออมของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี ไม่มีความสัมพันธ์กับการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี

H_1 : พฤติกรรมการออมของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี มีความสัมพันธ์กับการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี

สถิติที่นำมาใช้ในการวิเคราะห์ คือ สถิติสหสัมพันธ์อย่างง่ายของเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient) เพื่อหาค่าความสัมพันธ์ของตัวแปรหรือข้อมูล 2 ชุดที่เป็นอิสระจากกัน โดยใช้ระดับความเชื่อมั่น 95% ในการทดสอบสมมติฐาน ดังนั้น จะปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) เมื่อ Sig. มีค่าน้อยกว่า 0.05

ตาราง 73 แสดงการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการออมของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี กับการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี

พฤติกรรมการออม	การเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุ			
	R	Sig.	ระดับความสัมพันธ์	ทิศทาง
จำนวนการออม	0.159*	0.037	สัมพันธ์กันต่ำ	เดียวกัน
ระยะเวลาในการออม (เดือน)	0.179*	0.018	สัมพันธ์กันต่ำ	เดียวกัน

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตาราง 73 แสดงผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการออมของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี กับการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี ในการวิเคราะห์ พบว่า

พฤติกรรมการออม ด้านจำนวนการออม มีค่า Sig. เท่ากับ 0.037 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 นั่นคือ ยอมรับสมมติฐานรอง (H_1) ปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) หมายความว่า พฤติกรรมการออม ด้านจำนวนการออม ของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี มีความสัมพันธ์กับการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ 0.159 นั่นคือ ตัวแปรทั้งสองมีความสัมพันธ์ในระดับต่ำ ในทิศทางเดียวกัน กล่าวคือ เมื่อพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค เขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี มีพฤติกรรมการออม ด้านจำนวนเงินออมเพิ่มขึ้น ก็จะมีการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุเพิ่มขึ้นในระดับต่ำ

พฤติกรรมการออม ด้านระยะเวลาการออม มีค่า Sig. เท่ากับ 0.018 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 นั่นคือ ปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) และยอมรับสมมติฐานรอง (H_1) หมายความว่า พฤติกรรมการออม ด้านระยะเวลาการออม ของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี มีความสัมพันธ์กับการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์

เท่ากับ 0.179 นั่นคือ ตัวแปรทั้งสองมีความสัมพันธ์ในระดับต่ำ ในทิศทางเดียวกัน กล่าวคือ เมื่อ พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี มีพฤติกรรมการออม ด้านระยะเวลาการออมเพิ่มขึ้น ก็จะมีการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุเพิ่มขึ้นในระดับต่ำ

สมมติฐานข้อที่ 5 พฤติกรรมการออมของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคสำนักงานใหญ่แตกต่างจากพฤติกรรมการออมของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี

สามารถเขียนเป็นสมมติฐานย่อยได้ดังนี้

สมมติฐานข้อที่ 5.1 พฤติกรรมการออม ด้านจำนวนเงินออมของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคสำนักงานใหญ่แตกต่างจากพฤติกรรมการออมของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี

ซึ่งสามารถเขียนสมมติฐานทางสถิติได้ดังนี้

H_0 : พฤติกรรมการออม ด้านจำนวนเงินออมของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคสำนักงานใหญ่ไม่แตกต่างจากพฤติกรรมการออมของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี

H_1 : พฤติกรรมการออม ด้านจำนวนเงินออมของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคสำนักงานใหญ่แตกต่างจากพฤติกรรมการออมของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์จะใช้สถิติวิเคราะห์ค่าที่ (Independent sample t-test) โดยใช้กลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม ที่เป็นอิสระจากกันที่ระดับความเชื่อมั่น 95% โดยจะปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) และยอมรับสมมติฐานรอง (H_1) เมื่อค่าระดับนัยสำคัญทางสถิติมีค่าน้อยกว่า 0.05

การตรวจสอบค่าความแปรปรวนของแต่ละกลุ่ม โดยใช้ Levene's test ซึ่งตั้งสมมติฐานได้ดังนี้

H_0 : ค่าความแปรปรวนของแต่ละกลุ่มเท่ากัน

H_1 : ค่าความแปรปรวนของแต่ละกลุ่มไม่เท่ากัน

ตาราง 74 แสดงการทดสอบค่าความแปรปรวนพฤติกรรมกรรมการออมของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ และพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี ด้านจำนวนเงินออม โดยใช้ Levene's test

พฤติกรรมกรรมการออม	Levene's test for Equality of Variance	
	F	Sig.
จำนวนเงินออม	28.745*	0.000

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตาราง 74 แสดงการทดสอบค่าความแปรปรวนพฤติกรรมกรรมการออมของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ และพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี ด้านจำนวนเงินออม โดยใช้ Levene's test พบว่า พฤติกรรมการออมด้านจำนวนเงินออม ของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคสำนักงานใหญ่และพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี มีค่า Sig. เท่ากับ 0.000 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 นั่นคือ ยอมรับสมมติฐานรอง (H_1) และปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) หมายความว่า มีค่าความแปรปรวนของแต่ละกลุ่มไม่เท่ากัน จึงใช้การทดสอบค่า t กรณีค่าความแปรปรวนไม่เท่ากัน

ตาราง 75 แสดงผลการวิเคราะห์ พฤติกรรมการออม ด้านจำนวนเงินออมของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ และพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี โดยจำแนกตามกลุ่มพนักงาน

พฤติกรรมกรรมการออม	กลุ่มพนักงาน	t-test for equal variances assumed			
		$\bar{X}$	S.D.	t	Sig.
จำนวนการออม	สำนักงานใหญ่	7086.15	7819.45	4.266*	0.000
	เขต 3 (ภาคเหนือ)	11686.15	12869.82		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตาราง 75 แสดงผลการวิเคราะห์ พฤติกรรมการออม ด้านจำนวนเงินออมของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ และพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี โดยจำแนกตามกลุ่มพนักงาน พบว่า ค่า Sig. เท่ากับ 0.000 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 นั่นคือ ยอมรับสมมติฐานรอง (H_1) และปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) ซึ่งหมายความว่า พฤติกรรมการออม ด้านจำนวนเงินออมของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคสำนักงานใหญ่แตกต่างจากพฤติกรรมการออมของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี มีพฤติกรรมการออม ด้านจำนวนเงินออมมากกว่า พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่

สมมติฐานข้อที่ 5.2 พฤติกรรมการออม ด้านระยะเวลาในการออมของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคสำนักงานใหญ่แตกต่างจากพฤติกรรมการออมของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี

ซึ่งสามารถเขียนสมมติฐานทางสถิติได้ดังนี้

H_0 : พฤติกรรมการออม ด้านระยะเวลาในการออมของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคสำนักงานใหญ่ไม่แตกต่างจากพฤติกรรมการออมของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี

H_1 : พฤติกรรมการออม ด้านระยะเวลาในการออมของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคสำนักงานใหญ่แตกต่างจากพฤติกรรมการออมของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์จะใช้สถิติวิเคราะห์ค่าที (Independent sample t-test) โดยใช้กลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม ที่เป็นอิสระจากกันที่ระดับความเชื่อมั่น 95% โดยจะปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) และยอมรับสมมติฐานรอง (H_1) เมื่อค่าระดับนัยสำคัญทางสถิติมีค่าน้อยกว่า 0.05

การตรวจสอบค่าความแปรปรวนของแต่ละกลุ่ม โดยใช้ Levene's test ซึ่งตั้งสมมติฐานได้ดังนี้

H_0 : ค่าความแปรปรวนของแต่ละกลุ่มเท่ากัน

H_1 : ค่าความแปรปรวนของแต่ละกลุ่มไม่เท่ากัน

ตาราง 76 แสดงการทดสอบค่าความแปรปรวนพฤติกรรมกรรมการออมของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ และพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี ด้านระยะเวลาในการออม โดยใช้ Levene's test

พฤติกรรมกรรมการออม	Levene's test for Equality of Variance	
	F	Sig.
ระยะเวลาในการออม (เดือน)	3.447	0.064

จากตาราง 76 แสดงการทดสอบค่าความแปรปรวนพฤติกรรมกรรมการออมของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ และพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี ด้านจำนวนเงินออม โดยใช้ Levene's test พบว่า พฤติกรรมการออม ด้านระยะเวลาในการออมของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคสำนักงานใหญ่และพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี มีค่า Sig. เท่ากับ 0.064 ซึ่งมากกว่า 0.05 นั่นคือ ยอมรับสมมติฐานหลัก (H_0) และปฏิเสธสมมติฐานรอง (H_1) หมายความว่า มีค่าความแปรปรวนของแต่ละกลุ่มเท่ากัน จึงใช้การทดสอบค่า t กรณีค่าความแปรปรวนเท่ากัน

ตาราง 77 แสดงผลการวิเคราะห์ พฤติกรรมการออม ด้านระยะเวลาในการออมของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ และพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี โดยจำแนกตามกลุ่มพนักงาน

พฤติกรรมกรรมการออม	กลุ่มพนักงาน	t-test for equal variances assumed			
		$\bar{X}$	S.D.	t	Sig.
ระยะเวลาในการออม (เดือน)	สำนักงานใหญ่	98.21	93.752	2.794*	0.005
	เขต 3 (ภาคเหนือ)	126.56	106.269		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตาราง 77 แสดงผลการวิเคราะห์ พฤติกรรมการออม ด้านระยะเวลาในการออมของ พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ และพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดดลบุรี โดยจำแนกตามกลุ่มพนักงาน พบว่า ค่า Sig. เท่ากับ 0.005 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 นั่นคือ ยอมรับสมมติฐานรอง (H_1) และปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) ซึ่งหมายความว่า พฤติกรรมการออม ด้านระยะเวลาในการออมของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคสำนักงานใหญ่แตกต่างจากพฤติกรรมการออมของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดดลบุรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดดลบุรี มีพฤติกรรมการออม ด้านระยะเวลาในการออมมากกว่าพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคสำนักงานใหญ่

สมมติฐานข้อที่ 6 การเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่แตกต่างจากการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดดลบุรี

ซึ่งสามารถเขียนสมมติฐานทางสถิติได้ดังนี้

H_0 : การเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ไม่แตกต่างจากการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดดลบุรี

H_1 : การเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่แตกต่างจากการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดดลบุรี

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์จะใช้สถิติวิเคราะห์ค่าที่ (Independent sample t-test) โดยใช้กลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม ที่เป็นอิสระจากกันที่ระดับความเชื่อมั่น 95% โดยจะปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) และยอมรับสมมติฐานรอง (H_1) เมื่อค่าระดับนัยสำคัญทางสถิติมีค่าน้อยกว่า 0.05

การตรวจสอบค่าความแปรปรวนของแต่ละกลุ่ม โดยใช้ Levene's test ซึ่งตั้งสมมติฐานได้ดังนี้

H_0 : ค่าความแปรปรวนของแต่ละกลุ่มเท่ากัน

H_1 : ค่าความแปรปรวนของแต่ละกลุ่มไม่เท่ากัน

ตาราง 78 แสดงการทดสอบค่าความแปรปรวนการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ และพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี โดยใช้ Levene's test

การเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุ	Levene's test for Equality of Variance	
	F	Sig.
การเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุ	0.077	0.781

จากตาราง 78 แสดงการทดสอบค่าความแปรปรวนการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ และพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี โดยใช้ Levene's test พบว่า การเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคสำนักงานใหญ่ และพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี มีค่า Sig. เท่ากับ 0.781 ซึ่งมากกว่า 0.05 นั่นคือ ยอมรับสมมติฐานหลัก (H_0) และปฏิเสธสมมติฐานรอง (H_1) หมายความว่า มีค่าความแปรปรวนของแต่ละกลุ่มเท่ากัน จึงใช้การทดสอบค่า t กรณีค่าความแปรปรวนเท่ากัน

ตาราง 79 แสดงผลการวิเคราะห์ การเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ และพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี โดยจำแนกตามกลุ่มพนักงาน

การเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุ	กลุ่มพนักงาน	t-test for equal variances assumed			
		$\bar{X}$	S.D.	t	Sig.
การเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุ	สำนักงานใหญ่	2.66	0.434	0.932	0.352
	เขต 3 (ภาคเหนือ)	2.70	0.423		

จากตาราง 79 แสดงผลการวิเคราะห์ การเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ และพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี โดยจำแนกตามกลุ่มพนักงาน พบว่า ค่า Sig. เท่ากับ 0.352 ซึ่งมากกว่า 0.05 นั่นคือ ยอมรับสมมติฐานหลัก (H_0) และปฏิเสธสมมติฐานรอง (H_1) ซึ่งหมายความว่า การเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคสำนักงานใหญ่ไม่แตกต่างจากการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี

สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน

ตาราง 80 แสดงการสรุปผลการทดสอบสมมติฐานข้อที่ 1,2

ปัจจัยส่วนบุคคล	การเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุ	
	สมมติฐานข้อที่ 1	สมมติฐานข้อที่ 2
	การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่	การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค เขต 3 (ภาคเหนือ)
เพศ	×	×
อายุ	×	✓
ระดับการศึกษาสูงสุด	×	×
รายได้เฉลี่ยต่อเดือน	✓	✓
สถานภาพสมรส	×	✓
อายุงาน	✓	✓
การมีภาระเลี้ยงดู	✓	×
ภาระหนี้สินในปัจจุบัน	×	×

ตาราง 80 (ต่อ)

ปัจจัยส่วนบุคคล	การเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุ	
	สมมติฐานข้อที่ 1	สมมติฐานข้อที่ 2
	การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่	การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค เขต 3 (ภาคเหนือ)
จำนวนหนี้สิน	x	x
การผ่อนชำระหนี้	x	x

หมายเหตุ

เครื่องหมาย ✓ หมายถึง สอดคล้องกับสมมติฐาน H_1 (แตกต่างกัน)

เครื่องหมาย x หมายถึง สอดคล้องกับสมมติฐาน H_0 (ไม่แตกต่างกัน)

ตาราง 81 แสดงการสรุปผลการทดสอบสมมติฐานข้อที่ 3,4

พฤติกรรมการออม	การเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุ	
	สมมติฐานข้อที่ 3	สมมติฐานข้อที่ 4
	การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่	การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค เขต 3 (ภาคเหนือ)
จำนวนเงินออม	x	✓
ระยะเวลาในการออม	x	✓

หมายเหตุ

เครื่องหมาย ✓ หมายถึง สอดคล้องกับสมมติฐาน H_1 (สัมพันธ์กัน)

เครื่องหมาย x หมายถึง สอดคล้องกับสมมติฐาน H_0 (ไม่สัมพันธ์กัน)

ตาราง 82 แสดงการสรุปผลการทดสอบสมมติฐานข้อที่ 5

พฤติกรรมการออม	ผลการทดสอบสมมติฐาน	
	พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่	พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค เขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี
จำนวนเงินออม		✓
ระยะเวลาในการออม		✓

หมายเหตุ

เครื่องหมาย ✓ หมายถึง สอดคล้องกับสมมติฐาน H_1 (แตกต่างกัน)

เครื่องหมาย ✗ หมายถึง สอดคล้องกับสมมติฐาน H_0 (ไม่แตกต่างกัน)

ตาราง 83 แสดงการสรุปผลการทดสอบสมมติฐานข้อที่ 6

การเตรียมความพร้อมเพื่อ เกษียณอายุ	ผลการทดสอบสมมติฐาน	
	พนักงานการไฟฟ้าส่วน ภูมิภาค สำนักงานใหญ่	พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค เขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี
การเตรียมความพร้อมเพื่อ เกษียณอายุโดยรวม		✗

หมายเหตุ

เครื่องหมาย ✓ หมายถึง สอดคล้องกับสมมติฐาน H_1 (แตกต่างกัน)

เครื่องหมาย ✗ หมายถึง สอดคล้องกับสมมติฐาน H_0 (ไม่แตกต่างกัน)

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาเรื่อง การเปรียบเทียบการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุระหว่างพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ และพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี ผู้วิจัยจึงสรุปผลการวิจัยดังนี้

ความมุ่งหมายของการวิจัย

ในการทำวิจัยเรื่อง การเปรียบเทียบการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุระหว่างพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ และพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี มีความมุ่งหมายของการวิจัยดังต่อไปนี้

1. เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนบุคคล พฤติกรรมการออม และการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุ ระหว่างพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ และพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี
2. เพื่อเปรียบเทียบการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุระหว่างพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ และพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของพฤติกรรมการออมกับการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุระหว่างพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ และพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี
4. เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมการออมระหว่างพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ และพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี
5. เพื่อเปรียบเทียบการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุระหว่างพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ และพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี

ความสำคัญของการวิจัย

1. ทำให้ทราบถึงการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคสำนักงานใหญ่ และพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี เพื่อให้พนักงานได้ตระหนักถึงความสำคัญและความจำเป็นในการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุ

2. ทำให้ทราบถึงความแตกต่างของการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุ โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในการปรับปรุง พัฒนา และส่งเสริมความรู้ความเข้าใจให้กับพนักงานเพื่อให้เล็งเห็นถึงประโยชน์ในการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุ
3. ทำให้ทราบถึงพฤติกรรมการออมของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ และพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปใช้เป็นแนวทางในการวางแผนการออมให้ดียิ่งขึ้นในอนาคต
4. ทำให้ทราบถึงความสัมพันธ์ของพฤติกรรมการออมกับการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ และพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี เพื่อเป็นประโยชน์ให้กับพนักงานก่อนเกษียณอายุ ให้ตระหนักถึงความสำคัญของการออมมากยิ่งขึ้น
5. เพื่อนำผลที่ได้จากการวิจัยในครั้งนี้ไปใช้เป็นแนวทางในการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องรวมทั้งหน่วยงานของภาครัฐ และภาคเอกชน อาทิเช่น จัดอบรมเพื่อกระตุ้นให้พนักงานมีการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุตั้งแต่นั้นๆ

สมมติฐานในการวิจัย

1. พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ ที่มีปัจจัยส่วนบุคคลแตกต่างกัน มีการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุแตกต่างกัน
2. พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี ที่มีปัจจัยส่วนบุคคลแตกต่างกัน มีการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุแตกต่างกัน
3. พฤติกรรมการออมของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ มีความสัมพันธ์กับการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่
4. พฤติกรรมการออมของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี มีความสัมพันธ์กับการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี
5. พฤติกรรมการออมของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่แตกต่างจากพฤติกรรมการออมของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี

6. การเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่แตกต่างจากการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดดลบุรี

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการศึกษา การเปรียบเทียบการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุระหว่างพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ และพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดดลบุรี ผู้วิจัยสามารถสรุปผลดังต่อไปนี้

ส่วนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษาสูงสุด รายได้เฉลี่ยต่อเดือน สถานภาพสมรส อายุงาน การมีภาระเลี้ยงดู ภาระหนี้สินในปัจจุบัน จำนวนหนี้สิน การผ่อนชำระหนี้ แหล่งเงินกู้ยืม และความสามารถในการชำระหนี้

พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 124 คน คิดเป็นร้อยละ 63.6 มีอายุ 29 - 39 ปี จำนวน 76 คน คิดเป็นร้อยละ 39.0 ระดับการศึกษาสูงสุดปริญญาตรี จำนวน 107 คน คิดเป็นร้อยละ 54.9 รายได้เฉลี่ยต่อเดือน 9,100 - 35,800 บาท จำนวน 101 คน คิดเป็นร้อยละ 51.8 สถานภาพโสด/หม้าย/หย่าร้าง จำนวน 115 คน คิดเป็นร้อยละ 59.0 ส่วนใหญ่มีอายุงานต่ำกว่า 10 ปี จำนวน 87 คน คิดเป็นร้อยละ 44.6 มีภาระเลี้ยงดู 2 คน จำนวน 55 คน คิดเป็นร้อยละ 28.2 มีภาระหนี้สินในปัจจุบัน จำนวน 155 คน คิดเป็นร้อยละ 79.5 หนี้สินมากกว่า 1,000,000 บาท จำนวน 78 คน คิดเป็นร้อยละ 50.3 มีสัดส่วนการกู้ยืมเงินจากแหล่งเงินกู้ในระบบสูงสุดที่ 100 % ต่ำสุดที่ 20 % โดยเฉลี่ยอยู่ที่ 95.35 % มีสัดส่วนการกู้ยืมเงินจากแหล่งเงินกู้นอกระบบสูงสุดที่ 80 % ต่ำสุดที่ 0 % โดยเฉลี่ยอยู่ที่ 4.65 % มีการผ่อนชำระหนี้มากกว่า 15,000 บาท จำนวน 52 คน คิดเป็นร้อยละ 33.5 และมีความสามารถในการชำระหนี้ตามระยะเวลาที่กำหนดโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดดลบุรี

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 129 คน คิดเป็นร้อยละ 66.2 มีอายุ 51 ปี ขึ้นไป จำนวน 98 คน คิดเป็นร้อยละ 50.3 ระดับการศึกษาสูงสุดปริญญาตรี จำนวน 123 คน คิดเป็นร้อยละ 63.1 รายได้เฉลี่ยต่อเดือน 62,501 บาทขึ้นไป จำนวน 92 คน คิดเป็นร้อยละ 47.2 มีสถานภาพสมรส จำนวน 139 คน คิดเป็นร้อยละ 71.3 อายุงาน 21 ปีขึ้นไป จำนวน 131 คน คิดเป็น

ร้อยละ 67.2 มีภาระเลี้ยงดู 3 คนขึ้นไป จำนวน 79 คน คิดเป็นร้อยละ 40.5 มีภาระหนี้สินในปัจจุบัน จำนวน 152 คน คิดเป็นร้อยละ 77.9 มีหนี้สินมากกว่า 1,000,000 บาท จำนวน 86 คน คิดเป็นร้อยละ 56.6 มีสัดส่วนการกู้ยืมเงินจากแหล่งเงินกู้ในระบบสูงสุดที่ 100 % ต่ำสุดที่ 0 % โดยเฉลี่ยอยู่ที่ 93.03 % สัดส่วนการกู้ยืมเงินจากแหล่งเงินกู้นอกระบบสูงสุดที่ 70 % ต่ำสุดที่ 0 % โดยเฉลี่ยอยู่ที่ 5.67 % มีการผ่อนชำระหนี้มากกว่า 15,000 บาท จำนวน 95 คน คิดเป็นร้อยละ 62.5 และมีความสามารถในการชำระหนี้ตามระยะเวลาที่กำหนดโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมการออม ได้แก่ การออมในปัจจุบัน ลักษณะการออม สัดส่วนเงินออม รูปแบบการออม จำนวนเงินออม และระยะเวลาในการออม

พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีการออม จำนวน 179 คน คิดเป็นร้อยละ 91.8 มีจำนวนเงินออมสูงสุดที่ 50,000 บาทต่ำสุดที่ 1,000 บาท โดยเฉลี่ยอยู่ที่ 7,719.55 บาท เริ่มออมจนถึงปัจจุบันเป็นระยะเวลา (เดือน) สูงสุดที่ 420 เดือน (35 ปี) ต่ำสุดที่ 1 เดือน และโดยเฉลี่ยอยู่ที่ 106.99 เดือน (8 ปี 11 เดือน) ลักษณะการออมแบบออมก่อน เหลือแล้วค่อยใช้ จำนวน 128 คน คิดเป็นร้อยละ 71.5 มีสัดส่วนเงินออม 10 - 20% ของรายได้ จำนวน 82 คน คิดเป็นร้อยละ 45.8 รูปแบบการออม การออมเพื่อเกษียณอายุ มีการออมเพื่อเกษียณอายุ จำนวน 170 คน คิดเป็นร้อยละ 95.0 การออมในรูปแบบทรัพย์สินถาวร จำนวน 83 คน คิดเป็นร้อยละ 46.4 และมีการออมในรูปแบบทรัพย์สินทางการเงิน จำนวน 165 คน คิดเป็นร้อยละ 92.2

พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีการออม จำนวน 174 คน คิดเป็นร้อยละ 89.2 มีจำนวนเงินออมสูงสุดที่ 70,000 บาทต่ำสุดที่ 1,000 บาท โดยเฉลี่ยอยู่ที่ 12,929.89 บาท เริ่มออมจนถึงปัจจุบันเป็นระยะเวลา (เดือน) สูงสุดที่ 421 เดือน (35 ปี 10 เดือน) ต่ำสุดที่ 1 เดือน โดยเฉลี่ยอยู่ที่ 138.02 เดือน (11 ปี 6 เดือน) มีลักษณะการออมแบบออมก่อน เหลือแล้วค่อยใช้ จำนวน 126 คน คิดเป็นร้อยละ 72.4 มีสัดส่วนเงินออม 10 - 20% ของรายได้ จำนวน 68 คน คิดเป็นร้อยละ 39.1 รูปแบบการออม การออมเพื่อเกษียณอายุ มีการออมเพื่อเกษียณอายุ จำนวน 165 คน คิดเป็นร้อยละ 94.8 การออมในรูปแบบทรัพย์สินถาวร จำนวน 107 คน คิดเป็นร้อยละ 61.5 และมีการออมในรูปแบบทรัพย์สินทางการเงิน จำนวน 159 คน คิดเป็นร้อยละ 91.4

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถาม ซึ่งเป็นข้อมูลเกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ และพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี

พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่

ผู้ตอบแบบสอบถามมีการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุ อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.66

พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี

ผู้ตอบแบบสอบถามมีการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุ อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.70

ส่วนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงอนุมาน

สมมติฐานข้อที่ 1 พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ ที่มีปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษาสูงสุด รายได้เฉลี่ยต่อเดือน สถานภาพสมรส อายุงาน การมีภาระเลี้ยงดู ภาระหนี้สินในปัจจุบัน จำนวนหนี้สิน และการผ่อนชำระหนี้แตกต่างกัน มีการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุแตกต่างกัน

สมมติฐานข้อที่ 1.1 พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ ที่มีเพศแตกต่างกัน มีการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุแตกต่างกัน พบว่า พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ที่มีเพศแตกต่างกันมีการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานข้อที่ 1.2 พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ ที่มีอายุแตกต่างกัน มีการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุที่แตกต่างกัน พบว่า พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ที่มีอายุแตกต่างกันมีการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานข้อที่ 1.3 พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ ที่มีระดับการศึกษาระดับสูงสุดแตกต่างกันมีการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุที่แตกต่างกัน พบว่า พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ ที่มีระดับการศึกษาระดับสูงสุดแตกต่างกันมีการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุที่ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานข้อที่ 1.4 พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ ที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนแตกต่างกันมีการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุที่แตกต่างกัน พบว่า พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ ที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนแตกต่างกันมีการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุ

สมมติฐานข้อที่ 5 พฤติกรรมการออมของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคสำนักงานใหญ่แตกต่างจากพฤติกรรมการออมของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี

สมมติฐานข้อที่ 5.1 พฤติกรรมการออม ด้านจำนวนเงินออมของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคสำนักงานใหญ่แตกต่างจากพฤติกรรมการออมของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี พบว่า พฤติกรรมการออม ด้านจำนวนเงินออมของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคสำนักงานใหญ่แตกต่างจากพฤติกรรมการออมของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี มีพฤติกรรมการออม ด้านจำนวนเงินออมมากกว่า พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่

สมมติฐานข้อที่ 5.2 พฤติกรรมการออม ด้านระยะเวลาในการออมของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคสำนักงานใหญ่แตกต่างจากพฤติกรรมการออมของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี พบว่า พฤติกรรมการออม ด้านระยะเวลาในการออมของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคสำนักงานใหญ่แตกต่างจากพฤติกรรมการออมของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี มีพฤติกรรมการออม ด้านระยะเวลาในการออมมากกว่าพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่

สมมติฐานข้อที่ 6 การเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคสำนักงานใหญ่แตกต่างจากการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี

ผลการวิจัย พบว่า การเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคสำนักงานใหญ่ไม่แตกต่างจากการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

อภิปรายผล

ผลการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับการเปรียบเทียบการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุระหว่างพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ และพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี สามารถสรุปประเด็นสำคัญอภิปรายผลได้ดังนี้

สมมติฐานข้อที่ 1 พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ ที่มีปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษาสูงสุด รายได้เฉลี่ยต่อเดือน สถานภาพสมรส อายุงาน การมีภาระเลี้ยงดู ภาระหนี้สินในปัจจุบัน จำนวนหนี้สิน และการผ่อนชำระหนี้แตกต่างกัน มีการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุแตกต่างกัน

โดยผลการวิจัย พบว่า พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ ที่มีปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน อายุงาน และการมีภาระเลี้ยงดูแตกต่างกัน มีการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุแตกต่างกัน ดังนี้

รายได้เฉลี่ยต่อเดือน พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ ที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนแตกต่างกัน มีการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนมากจะมีการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุมากกว่าพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนน้อย เนื่องจาก รายได้ถือเป็นตัวบ่งชี้ถึงสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของแต่ละบุคคล และเป็นปัจจัยสำคัญในการดำเนินชีวิต ไม่ว่าจะเป็นการตอบสนองความต้องการในด้านอาหาร ที่มีคุณค่า ที่อยู่อาศัยสภาพดี การรักษาพยาบาลที่ปลอดภัย รวมทั้งการเข้าร่วมกิจกรรมที่สนใจ อีกทั้งบุคคลที่มีรายได้เพียงพอและเหลือใช้จำนวนมากก็สามารถนำเงินที่เหลือไปทำกิจกรรมต่างๆได้ เช่น การเก็บออมเงิน การนำเงินไปลงทุนในรูปแบบต่างๆเพื่อเป็นการเพิ่มพูนรายได้ ดังนั้น การที่พนักงานมีรายได้มากขึ้นถือเป็นส่วนสำคัญในการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุมากด้วยเช่นกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของภานุพงศ์ นิ่มเจริญศักดิ์ (2550) ศึกษาเรื่อง การศึกษาปัจจัยบางประการที่ส่งผลต่อการวางแผนการเกษียณอายุทำงานของพยาบาลในโรงพยาบาลวชิรพยาบาล พบว่า รายได้ต่อเดือนมีผลต่อการวางแผนการเกษียณอายุ สอดคล้องกับงานวิจัยของอังคณา วิจิต (2560) ศึกษาเรื่อง การเตรียมความพร้อมก่อนเกษียณของพนักงานการเคหะแห่งชาติ : กรณีศึกษาพนักงานผู้ปฏิบัติหน้าที่ในสำนักงานใหญ่ พบว่า รายได้ต่อเดือนมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเตรียมความพร้อมก่อนเกษียณอายุโดยรวม และสอดคล้องกับงานวิจัยของวรวรรณ ชัยชื่อ (2556) ศึกษาเรื่อง การเตรียมความพร้อมก่อนเกษียณของข้าราชการทหารบกประจำการ ณ กรมการทหารสื่อสาร กรุงเทพมหานคร พบว่า ลักษณะทางประชากรศาสตร์ ด้านรายได้ต่อเดือนที่แตกต่างกันส่งผลต่อการเตรียมความพร้อมก่อนเกษียณอายุในภาพรวมแตกต่างกันของข้าราชการทหารบกประจำการ ณ กรมการทหารสื่อสาร กรุงเทพมหานคร

อายุงาน พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ ที่มีอายุงานแตกต่างกัน มีการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ที่มีอายุงานมากจะมีการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุมากกว่า

พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ที่มีอายุน้อย เนื่องจาก พนักงานที่มีอายุงานมากกว่า มักจะเข้าใจถึงการเกษียณ หรือเป็นกลุ่มคนที่มีอายุมากเป็นส่วนใหญ่ โดยพนักงานที่มีอายุงานมากจะเริ่มคิดถึงการใช้ชีวิตหลังเกษียณอายุ ประกอบกับพนักงานเหล่านี้มักมีระดับหน้าที่การงานสูง มีความยืดหยุ่นต่อการทำงาน ตลอดจนมีประสบการณ์มาก ทำให้สามารถที่จะปรับตัวและยอมรับต่อสถานการณ์ต่างๆ ที่จะเกิดขึ้นในอนาคตได้ รวมทั้งมีการตระหนักและให้ความสำคัญกับการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วรณรา ชื่นวัฒนา และชูชีพ เปียदनอก (2555) ศึกษาเรื่อง การรับรู้และการเตรียมตัวเพื่อการเข้าสู่วัยสูงอายุของประชากรไทยก่อนวัยสูงอายุ พบว่า ประสบการณ์ทำงานมีความสัมพันธ์กับการเตรียมตัวเข้าสู่วัยสูงอายุของประชากรไทยก่อนวัยสูงอายุ

การมีภาระเลี้ยงดู พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ ที่มีการมีภาระเลี้ยงดูแตกต่างกันมีการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ที่มีภาระเลี้ยงดูจะมีการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุมากกว่าพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ที่ไม่มีภาระเลี้ยงดู เนื่องจาก การที่พนักงานทำงานอยู่ในกรุงเทพ ซึ่งมีค่าใช้จ่ายสูงในการดำเนินชีวิต ประกอบกับการที่ต้องดูแลสมาชิกในครอบครัว จึงทำให้พนักงานที่มีภาระเลี้ยงดูมีการคิดอย่างรอบครอบในเรื่องการใช้จ่าย และการวางแผนทางการเงิน รวมทั้งการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุมากกว่าพนักงานที่ไม่มีภาระเลี้ยงดู ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของญาดา วัลยานนท์ และศนินันท์ สุวรรณหงส์ (2556) ที่กล่าวว่า บุคคลที่ต้องดูแลรับผิดชอบค่าใช้จ่ายในด้านต่างๆ ให้กับผู้ที่อยู่ในอุปการะเลี้ยงดูจะมีผลต่อการวางแผนทางการเงินเพื่อเตรียมความพร้อมในการเกษียณอายุ

และผลการวิจัย พบว่า พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ ที่มีปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษาสูงสุด สถานภาพสมรส ภาระหนี้สินในปัจจุบัน จำนวนหนี้สิน และการผ่อนชำระหนี้แตกต่างกัน มีการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุไม่แตกต่างกัน ดังนี้

เพศ พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ที่มีเพศแตกต่างกันมีการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุไม่แตกต่างกัน เนื่องจาก ในอดีตสังคมไทยมีการกำหนดบทบาททางเพศแตกต่างกันอย่างชัดเจน แต่ปัจจุบันสภาพสังคมมีการเปลี่ยนแปลงไปมากขึ้น เพศชายและเพศหญิงมีบทบาทหน้าที่ ความรับผิดชอบที่เท่าเทียมกัน รวมไปถึงตำแหน่งหน้าที่ในการทำงานที่ทัดเทียมกัน จึงทำให้การเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุของเพศชายและเพศหญิงไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวรวรรณ ชัยชื่อ (2556) ศึกษาเรื่อง การเตรียมความพร้อมก่อนเกษียณของข้าราชการทหารบกประจำการ ณ กรมการทหารสื่อสาร กรุงเทพมหานคร พบว่า ลักษณะทางประชากรศาสตร์

ด้านเพศ ไม่ส่งผลต่อการเตรียมความพร้อมก่อนเกษียณอายุในภาพรวมของข้าราชการทหารบก ประจำการ ณ กรมการทหารสื่อสาร กรุงเทพมหานคร และสอดคล้องกับงานวิจัยของสมฤดี ธีมกิตติคุณ (2550) ศึกษาเรื่อง ปัจจัยทางชีวสังคม ทศนคติต่อการเกษียณอายุ และความศรัทธาในศาสนากับการเตรียมตัวก่อนการเกษียณอายุทำงานของบุคลากรฝ่ายการพยาบาล โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ พบว่า บุคลากรฝ่ายการพยาบาล โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ที่มีเพศแตกต่างกัน มีการเตรียมตัวก่อนเกษียณอายุทำงานไม่แตกต่างกันทั้งโดยรวมและรายด้าน

อายุ พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ที่มีอายุแตกต่างกันมีการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุไม่แตกต่างกัน เนื่องจาก สภาพแวดล้อมทางสังคมของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ เอื้อต่อการเข้าถึงข้อมูล ข่าวสารได้อย่างรวดเร็ว และหลากหลายช่องทาง ทำให้พนักงานทุกช่วงอายุสามารถรับรู้ถึงปัญหาของการเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุของประเทศไทยที่เพิ่มมากขึ้น ดังนั้นพนักงานทุกคนจึงมีการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวรรณษา ชื่นวัฒนา และชูชีพ เปียदनอก (2555) ศึกษาเรื่อง การรับรู้และการเตรียมตัวเพื่อการเข้าสู่วัยสูงอายุของประชากรไทยก่อนวัยสูงอายุ พบว่า อายุ ไม่มีความสัมพันธ์กับการเตรียมตัวเข้าสู่วัยสูงอายุของประชากรไทยก่อนวัยสูงอายุ

ระดับการศึกษาสูงสุด พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ ที่มีระดับการศึกษาสูงสุดแตกต่างกัน มีการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุที่ไม่แตกต่างกัน เนื่องจาก การศึกษาเป็นหนทางนำไปสู่ความสำเร็จในหน้าที่การงาน ถึงแม้พนักงานจะมีระดับการศึกษาที่แตกต่างกันไป แต่พนักงานทุกคนก็มีความรู้ ทักษะ และความสามารถเพียงพอที่จะพัฒนาศักยภาพของตนเองให้เลื่อนขั้นมาอยู่ในระดับเดียวกันได้ เพราะฉะนั้น ระดับการศึกษาสูงสุดที่แตกต่างกันจึงไม่มีผลต่อการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวันชัย แก้วสุมาลี (2552) ศึกษาเรื่อง ความเชื่อ ทศนคติ และพฤติกรรมเตรียมตัวก่อนการเกษียณอายุการทำงานของบุคคลทำงานวัยผู้ใหญ่ในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า บุคคลทำงานวัยผู้ใหญ่ในเขตกรุงเทพมหานครที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีการเตรียมตัวก่อนการเกษียณอายุการทำงานทุกด้านไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของรสนิน วิทย์วงศ์กังวาล (2550) ศึกษาเรื่อง การเตรียมตัวก่อนการเกษียณอายุการทำงานของข้าราชการก่อนเกษียณสังกัดชลประทาน พบว่า ข้าราชการก่อนการเกษียณสังกัดชลประทานที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีการเตรียมตัวก่อนการเกษียณอายุการทำงานโดยรวมไม่แตกต่างกัน

สถานภาพสมรส พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ที่มีสถานภาพสมรสแตกต่างกันมีการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุไม่แตกต่างกัน เนื่องจาก พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ มีอาชีพ รายได้ที่มั่นคง และมีสวัสดิการเมื่อเกษียณอายุ ดังนั้น ไม่ว่าพนักงานจะมีสถานภาพโสด สมรส หม้าย หรือหย่าร้าง ก็ไม่มีผลต่อการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุ

เพราะพนักงานทุกสถานภาพสามารถหารายได้และพึ่งพาตนเองได้ อีกทั้งปัจจุบันมีผลิตภัณฑ์ทางการเงินเข้ามาสนับสนุนบุคคลทุกสถานภาพให้เกิดสิทธิประโยชน์ที่เท่าเทียมกัน ทำให้พนักงานมีการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุได้อย่างมีประสิทธิภาพไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมฤดี ธัมมิตติคุณ (2550) ศึกษาเรื่อง ปัจจัยทางชีวสังคม ทศนคติต่อการเกษียณอายุ และความศรัทธาในศาสนากับการเตรียมตัวก่อนการเกษียณอายุทำงานของบุคลากรฝ่ายการพยาบาล โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ พบว่า บุคลากรฝ่ายการพยาบาล โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ที่มีสถานภาพสมรสแตกต่างกัน มีการเตรียมตัวก่อนเกษียณอายุทำงานทั้งโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของวรวรรณ ชัยชื่อ (2556) ศึกษาเรื่อง การเตรียมความพร้อมก่อนเกษียณของข้าราชการทหารบกประจำการ ณ กรมการทหารสื่อสาร กรุงเทพมหานคร พบว่า ลักษณะทางประชากรศาสตร์ ด้านสถานภาพไม่ส่งผลต่อการเตรียมความพร้อมก่อนเกษียณอายุในภาพรวมของข้าราชการทหารบกประจำการ ณ กรมการทหารสื่อสาร กรุงเทพมหานคร

ภาระหนี้สินในปัจจุบัน จำนวนหนี้สิน และการผ่อนชำระหนี้ พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ที่มีภาระหนี้สินในปัจจุบัน จำนวนหนี้สิน และการผ่อนชำระหนี้แตกต่างกัน มีการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุไม่แตกต่างกัน เนื่องจาก ปัจจุบันมีสถาบันการเงินหลายแห่งออกผลิตภัณฑ์ทางการเงินเพื่อจูงใจให้ผู้บริโภคเกิดการใช้จ่ายเพิ่มมากขึ้น จึงเป็นเหตุให้พนักงานสามารถก่อหนี้ได้ในจำนวนที่มากขึ้น อย่างไรก็ตามจากผลการวิจัยพบว่า พนักงานส่วนใหญ่มีหนี้ในระบบซึ่งจะเห็นได้ว่าการเป็นหนี้ในระบบนั้นพนักงานได้มีการวางแผนภาระหนี้สินไว้แล้ว ดังนั้นจึงทำให้ภาระหนี้สินในปัจจุบัน จำนวนหนี้สิน และการผ่อนชำระหนี้ไม่มีผลต่อการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของนิศาตร์นกุลกษพร (2554) ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลกับการเตรียมพร้อมเกษียณอายุราชการของข้าราชการตำรวจ จังหวัดยะลา พบว่า ปัจจัยด้านการมีหนี้ไม่มีความสัมพันธ์กับการเตรียมพร้อมเกษียณอายุราชการของข้าราชการตำรวจ จังหวัดยะลา

สมมติฐานข้อที่ 2 พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี ที่มีปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษาสูงสุด รายได้เฉลี่ยต่อเดือน สถานภาพสมรส อายุงาน การมีภาระเลี้ยงดู ภาระหนี้สินในปัจจุบัน จำนวนหนี้สิน และการผ่อนชำระหนี้แตกต่างกัน มีการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุแตกต่างกัน

โดยผลการวิจัย พบว่า พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี ที่มีปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน สถานภาพสมรส และอายุงานแตกต่างกัน มีการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุแตกต่างกัน ดังนี้

อายุ พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี ที่มีอายุแตกต่างกัน มีการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดย

พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรีที่มีอายุน้อยกว่าพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรีที่มีอายุน้อย เนื่องจาก พนักงานที่มีอายุใกล้เคียงจะเกิดการรับรู้ ตระหนัก และปรับตัวเข้าสู่การเกษียณได้มากกว่าพนักงานที่มีอายุน้อย โดยพนักงานที่ใกล้เคียงจะเกิดความคิดหรือการวางแผนเพื่อเตรียมเกษียณจะมองเห็นถึงความสำคัญและความจำเป็นในชีวิตช่วงหลังวัยเกษียณอายุการทำงานได้ชัดเจน รวมทั้งการที่พนักงานที่ใกล้เคียงได้ใกล้ชิดกับเพื่อนร่วมงานที่มีภาวะใกล้เคียงอายุเหมือนกัน ยิ่งเสริมให้พนักงานเหล่านี้มีมุมมองความคิด ความสนใจต่อการวางแผนการใช้ชีวิตหลังเกษียณมากยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอังคณา วิจิต (2560) ศึกษาเรื่อง การเตรียมความพร้อมก่อนเกษียณของพนักงานการเคหะแห่งชาติ : กรณีศึกษาพนักงานผู้ปฏิบัติหน้าที่ในสำนักงานใหญ่ พบว่า อายุมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเตรียมความพร้อมก่อนเกษียณอายุโดยรวม และสอดคล้องกับงานวิจัยของทยณัฐ ขวนไชยสิทธิ และคณะ (2555) ศึกษาเรื่อง รูปแบบการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุงาน กรณีศึกษาครูโรงเรียนเอกชน จังหวัดนนทบุรี พบว่า ปัจจัยด้านอายุที่แตกต่างกันส่งผลต่อการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุในภาพรวมแตกต่างกัน

รายได้เฉลี่ยต่อเดือน พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรีที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนแตกต่างกัน มีการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรีที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนมากจะมีการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุมากกว่าพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรีที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนน้อย เนื่องจาก รายได้ถือเป็นตัวบ่งชี้ถึงสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของแต่ละบุคคล และเป็นปัจจัยสำคัญในการดำเนินชีวิต ไม่ว่าจะเป็นการตอบสนองความต้องการในด้านอาหารที่มีคุณค่า ที่อยู่อาศัยสภาพดี การรักษาพยาบาลที่ปลอดภัย รวมทั้งการเข้าร่วมกิจกรรมที่สนใจ อีกทั้งบุคคลที่มีรายได้เพียงพอและเหลือใช้จำนวนมากก็สามารถนำเงินที่เหลือใช้มาทำกิจกรรมต่างๆ ได้ เช่น การเก็บออมเงิน การนำเงินไปลงทุนในรูปแบบต่างๆ เพื่อเป็นการเพิ่มพูนรายได้ ดังนั้น การที่พนักงานมีรายได้มากขึ้นถือเป็นส่วนสำคัญในการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุมากด้วยเช่นกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของทยณัฐ ขวนไชยสิทธิ และคณะ (2555) ศึกษาเรื่อง รูปแบบการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุงาน กรณีศึกษาครูโรงเรียนเอกชน จังหวัดนนทบุรี พบว่า ปัจจัยด้านระดับรายได้ที่แตกต่างกันส่งผลต่อการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุในภาพรวมแตกต่างกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของปณณดา บุญเพ็ญ (2558) ศึกษาเรื่อง การเตรียมความพร้อมก่อนเกษียณอายุของข้าราชการทหารบกประจำการ ณ มณฑลทหารบกที่ ๑๕ จังหวัดเพชรบุรี พบว่า รายได้เฉลี่ยต่อเดือนที่แตกต่างกันส่งผลต่อการเตรียมความพร้อมก่อนเกษียณอายุในภาพรวมแตกต่างกัน

สถานภาพสมรส พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรีที่มีสถานภาพสมรสแตกต่างกัน มีการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 โดยพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรีที่มีสถานภาพสมรส มีการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุมากกว่าพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรีที่โสด/หม้าย/หย่าร้าง เนื่องจาก พนักงานที่มีสถานภาพสมรสจะมีภาระหน้าที่ที่ต้องรับผิดชอบมากขึ้นโดยเฉพาะความรับผิดชอบต่อสมาชิกในครอบครัว จึงต้องการเพิ่มความเชื่อมั่นและความมั่นคงในชีวิตให้มากขึ้น ทำให้มีการวางแผนระยะยาวในเรื่องการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุมากกว่าพนักงานที่โสด/หม้าย/หย่าร้าง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของปณญาดา บุญเพ็ญ (2558) ศึกษาเรื่อง การเตรียมความพร้อมก่อนเกษียณอายุของข้าราชการทหารบกประจำการ ณ มณฑลทหารบกที่ ๑๕ จังหวัดเพชรบุรี พบว่า สถานภาพที่แตกต่างกันส่งผลต่อการเตรียมความพร้อมก่อนเกษียณอายุในภาพรวมแตกต่างกัน

อายุงาน พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี ที่มีอายุงานแตกต่างกันมีการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรีที่มีอายุงานมากจะมีการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุมากกว่าพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรีที่มีอายุงานน้อย เนื่องจาก พนักงานที่มีอายุงานมากกว่ามักจะเข้าใจถึงการเกษียณ หรือเป็นกลุ่มคนที่มีอายุมากเป็นส่วนใหญ่ โดยพนักงานที่มีอายุงานมากจะเริ่มคิดถึงการใช้ชีวิตหลังเกษียณอายุ ประกอบกับพนักงานเหล่านี้มักมีระดับหน้าที่การงานสูง มีความยึดหยุ่นต่อการทำงาน ตลอดจนมีประสบการณ์มาก ทำให้สามารถที่จะปรับตัวและยอมรับต่อสถานการณ์ต่างๆที่เกิดขึ้นในอนาคตได้ รวมทั้งมีการตระหนักและให้ความสำคัญกับการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอนงค์นาฏ ผ่านสถิน (2556) ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการเตรียมตัวก่อนการเกษียณของข้าราชการครู จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า ระยะเวลารับราชการครู มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการเตรียมตัวก่อนการเกษียณของข้าราชการครู จังหวัดร้อยเอ็ด

และผลการวิจัย พบว่า พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี ที่มีปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ ระดับการศึกษาสูงสุด การมีภาระเลี้ยงดู ภาระหนี้สินในปัจจุบัน จำนวนหนี้สิน และการผ่อนชำระหนี้แตกต่างกัน มีการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุไม่แตกต่างกัน ดังนี้

เพศ พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี ที่มีเพศแตกต่างกันมีการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุไม่แตกต่างกัน เนื่องจาก ในอดีตสังคมไทยมีการกำหนดบทบาททางเพศแตกต่างกันอย่างชัดเจน แต่ปัจจุบันสภาพสังคมมีการเปลี่ยนแปลงไปมากขึ้น เพศชายและเพศ

หญิงมีบทบาทหน้าที่ ความรับผิดชอบที่เท่าเทียมกัน รวมไปถึงตำแหน่งหน้าที่ในการทำงานที่ทัดเทียมกัน จึงทำให้การเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุของเพศชายและเพศหญิงไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสุธิดา กิตติศรีวรพันธุ์ (2551) ศึกษาเรื่อง ปัจจัยทางจิตสังคม ที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการเตรียมตัวเกษียณอายุราชการของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต 1 พบว่า ปัจจัยทางจิตสังคม ได้แก่ เพศ ที่แตกต่างกัน ไม่ส่งผลต่อพฤติกรรมการเตรียมตัวเกษียณอายุราชการของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต 1 และสอดคล้องกับปยุตญาดา บุญเพ็ญ (2558) ศึกษาเรื่อง การเตรียมความพร้อมก่อนเกษียณอายุของข้าราชการทหารบกประจำการ ณ มณฑลทหารบกที่ ๑๕ จังหวัดเพชรบุรี พบว่า เพศที่แตกต่างกันไม่ส่งผลต่อการเตรียมความพร้อมก่อนเกษียณอายุในภาพรวม

ระดับการศึกษาสูงสุด พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี ที่มีระดับการศึกษาสูงสุดแตกต่างกันมีการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุที่ไม่แตกต่างกัน เนื่องจากการศึกษาเป็นหนทางนำไปสู่ความสำเร็จในหน้าที่การงาน ถึงแม้พนักงานจะมีระดับการศึกษาที่แตกต่างกันไป แต่พนักงานทุกคนก็มีความรู้ ทักษะ และความสามารถเพียงพอที่จะพัฒนาศักยภาพของตนเองให้เลื่อนขั้นมาอยู่ในระดับเดียวกันได้ เพราะฉะนั้น ระดับการศึกษาสูงสุดที่แตกต่างกันจึงไม่มีผลต่อการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุที่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพิมพ์พิมุข โพร้ปักขีย์ (2550) ศึกษาเรื่อง ปัจจัยทางจิตสังคม ทศนคติต่อการเกษียณอายุ ความเครียดจากภาระหนี้สินกับการเตรียมตัวก่อนการเกษียณอายุทำงานของข้าราชการครู ในจังหวัดพิจิตร พบว่าข้าราชการครูที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีการเตรียมตัวก่อนการเกษียณอายุโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

การมีภาระเลี้ยงดู พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี ที่มีการมีภาระเลี้ยงดูแตกต่างกันมีการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุไม่แตกต่างกัน เนื่องจาก พนักงานแต่ละคนต่างมีภาระเลี้ยงดูที่แตกต่างกัน แต่ด้วยความเป็นอยู่ของคนต่างจังหวัดที่มีการพึ่งพาอาศัยกันแบบเครือญาติ รวมทั้งมีค่าครองชีพที่ต่ำกว่าพนักงานที่ทำงานในกรุงเทพ จึงทำให้พนักงานที่มีภาระเลี้ยงดูแตกต่างกัน มีการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสุธิดา กิตติศรีวรพันธุ์ (2551) ศึกษาเรื่อง ปัจจัยทางจิตสังคม ที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการเตรียมตัวเกษียณอายุราชการของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต 1 พบว่า ข้าราชการครูที่กำลังจะเกษียณอายุราชการ ที่มีปัจจัยทางจิตสังคม ได้แก่ การมีภาระเลี้ยงดูแตกต่างกัน มีพฤติกรรมการเตรียมตัวเกษียณอายุราชการไม่แตกต่างกัน

ภาระหนี้สินในปัจจุบัน จำนวนหนี้สิน และการผ่อนชำระหนี้ พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี ที่มีการหนี้สินในปัจจุบัน จำนวนหนี้สิน และการผ่อนชำระ

หนี้แตกต่างกัน มีการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุไม่แตกต่างกัน เนื่องจาก ปัจจุบันมีสถาบันการเงินหลายแห่งออกผลิตภัณฑ์ทางการเงินเพื่อจูงใจให้ผู้บริโภคเกิดการใช้จ่ายเพิ่มมากขึ้น จึงเป็นเหตุให้พนักงานสามารถก่อหนี้ได้ในจำนวนที่มากขึ้น อย่างไรก็ตามจากผลการวิจัยพบว่า พนักงานส่วนใหญ่มีหนี้ในระบบซึ่งเห็นได้ว่าการเป็นหนี้ในระบบนั้นพนักงานได้มีการวางแผนภาระหนี้สินไว้แล้ว ดังนั้นจึงทำให้ภาระหนี้สินในปัจจุบัน จำนวนหนี้สิน และการผ่อนชำระหนี้ไม่มีผลต่อการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของนิศารัตน์ กุลกษพร (2554) ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลกับการเตรียมพร้อมเกษียณอายุราชการของข้าราชการของข้าราชการตำรวจ จังหวัดยะลา พบว่า ปัจจัยด้านการมีหนี้ไม่มีความสัมพันธ์กับการเตรียมพร้อมเกษียณอายุราชการของข้าราชการตำรวจ จังหวัดยะลา

สมมติฐานข้อที่ 3 พฤติกรรมการออมของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่มีความสัมพันธ์กับการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่

ผลการวิจัย พบว่า พฤติกรรมการออม ด้านจำนวนเงินออม และระยะเวลาในการออมของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ไม่มีความสัมพันธ์กับการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ เนื่องจาก การทำงานในแต่ละวันจำเป็นต้องใช้อินเตอร์เน็ตในการสื่อสารหรือรับ-ส่งข้อมูล จึงทำให้พนักงานสามารถเข้าถึงข่าวสารทางการเงินได้มากขึ้น ทำให้พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่มีความรู้ทางการเงินมากขึ้น จึงอาจนำรายได้หรือเงินที่เหลือไปต่อยอดในการลงทุนแทนการออมเงิน เช่น การลงทุนในหลักทรัพย์ทางการเงิน ลงทุนในกองทุนรวม ลงทุนในกองทุนรวมเพื่อการเลี้ยงชีพ เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของฉัตรชัย สิริเทวัญกุล (2555) ศึกษาเรื่อง การจัดสรรสินทรัพย์ลงทุนที่เหมาะสมกับวัยเกษียณ พบว่า วัยทำงานที่มีอายุระหว่าง 25 - 55 ปี ซึ่งอยู่ในช่วงสะสมทรัพย์ ได้เลือกที่จะนำเงินที่เหลือไปลงทุนเพื่อเตรียมความพร้อมรับวัยเกษียณ โดยลงทุนในสินทรัพย์ลงทุน เช่น หุ้นสามัญ พันธบัตร และทองคำ เป็นต้น

สมมติฐานข้อที่ 4 พฤติกรรมการออมของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี มีความสัมพันธ์กับการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี

ผลการวิจัย พบว่า พฤติกรรมการออม ด้านจำนวนการออม และระยะเวลาในการออมของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรีมีความสัมพันธ์กับการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี เนื่องจาก ปัจจุบันการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร สะดวกรวดเร็ว และสามารถเข้าถึงได้ทุกที่ทุกเวลา รวมทั้งการที่ภาครัฐ

ให้ความสำคัญในเรื่องการรณรงค์ให้ประชาชนตระหนักถึงความสำคัญของการเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุในประเทศมากขึ้น ทำให้พนักงานมีการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุมากขึ้น ในทางเดียวกันพนักงานก็หันมาให้ความสำคัญในการออมมากขึ้น ซึ่งการออมถือเป็นพื้นฐานที่ทำให้การเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ดังนั้น จึงกล่าวได้ว่าพฤติกรรมการออม ด้านจำนวนการออม และระยะเวลาในการออมของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรีมีความสัมพันธ์กับการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวรวรรณชัยชื่อ (2556) ศึกษาเรื่อง การเตรียมความพร้อมก่อนเกษียณของข้าราชการทหารบกประจำการ ณ กรมการทหารสื่อสาร กรุงเทพมหานคร พบว่า งบประมาณในการออมต่อเดือนที่แตกต่างกันส่งผลต่อการเตรียมความพร้อมก่อนเกษียณอายุในภาพรวมแตกต่างกัน

สมมติฐานข้อที่ 5 พฤติกรรมการออมของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคสำนักงานใหญ่แตกต่างจากพฤติกรรมการออมของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี

ผลการวิจัย พบว่า พฤติกรรมการออม ด้านจำนวนเงินออม และระยะเวลาในการออมของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่แตกต่างจากพฤติกรรมการออมของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี มีพฤติกรรมการออม ด้านจำนวนเงินออม และระยะเวลาในการออมมากกว่าพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ เนื่องจาก กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาในครั้งนี้เป็นพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเหมือนกัน ซึ่งแต่ละตำแหน่งต่างมีฐานเงินเดือนที่เหมือนกัน อย่างไรก็ตามพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคที่ทำงานในกรุงเทพมหานครและต่างจังหวัด ต่างก็มีค่าครองชีพ และภาระค่าใช้จ่ายต่างๆที่แตกต่างกัน ซึ่งจากสำนักสถิติพยากรณ์ สำนักงานสถิติแห่งชาติ (2558. ออนไลน์) ระบุว่า ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือนต่อครัวเรือนกรุงเทพฯอยู่ที่ 33,086 บาท ลพบุรี 17,969 บาท มูลค่าหนี้สินเฉลี่ยต่อครัวเรือนที่เป็นหนี้กรุงเทพฯอยู่ที่ 164,706 บาท ลพบุรี 92,474 บาท จึงเป็นปัจจัยที่ทำให้ทั้ง 2 จังหวัดมีพฤติกรรมการออมที่แตกต่าง ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีการบริโภคตามสมมติฐานรายได้สัมบูรณ์ของเคนส์ (จุฑาธิบดิ์ ฤกษ์สันทด. 2555: 8-10 อ้างอิงจาก Keynes. 1963) ที่อธิบายว่า รายได้สุทธิเป็นตัวกำหนดที่สำคัญที่สุดในรายจ่ายเพื่อการบริโภคและการออม ซึ่งรายได้สุทธิเป็นรายได้หลังหักภาษีแล้วสามารถนำมาจับจ่ายใช้สอยได้จริง ดังนั้นเมื่อพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่และพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี ต่างมีรายได้ที่เท่ากัน แต่เนื่องจากมีค่าใช้จ่ายที่แตกต่างกัน จึงทำให้พนักงานทั้ง 2 แห่งมีเงินส่วนที่เหลือในการออมแตกต่างกัน

สมมติฐานข้อที่ 6 การเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่แตกต่างจากการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี

ผลการวิจัย พบว่า การเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ไม่แตกต่างจากการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี เนื่องจาก การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคถือเป็นหน่วยงานรัฐวิสาหกิจขนาดใหญ่ที่มีความสำคัญกับทุกภาคส่วนของประเทศ และเป็นหน่วยงานที่ให้ความสำคัญกับพนักงานเป็นอย่างยิ่ง ทั้งนี้จากข้อมูลแผนยุทธศาสตร์การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค (2560) ที่กล่าวว่า พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคส่วนใหญ่จะมีอายุตั้งแต่ 46 ปีขึ้นไป โดยมีสัดส่วนคิดเป็นร้อยละ 53.41 ของพนักงานทั้งหมด แสดงให้เห็นว่าพนักงานส่วนใหญ่เป็นกลุ่มที่มีอายุมาก การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคจึงเล็งเห็นถึงความจำเป็นของการจัดการถ่ายทอดความรู้ภายในองค์กร และการให้ความสำคัญในเรื่องการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุของพนักงาน จึงมีการจัดอบรม สัมมนาทั้งเรื่องการทำงาน และการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุทำให้พนักงานมีทักษะ ความรู้ ความเข้าใจในการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุได้เป็นอย่างดี ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของวินิตา กองแก้ว (2549: 62) ที่กล่าวว่า บุคคลที่มีการพัฒนาความรู้ ทักษะ และการมีเจตคติที่ดี จะส่งผลต่อพฤติกรรมการเตรียมตัวเกษียณอายุได้เป็นอย่างดี โดยบุคคลที่มีความรู้จะสามารถแสวงหาข้อมูลและนำข้อมูลมาคิด พิจารณา ตัดสินต่อการกระทำได้ดีตลอดจนรู้จักนำข้อมูลมาใช้ประโยชน์

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

จากการศึกษาเรื่อง การเปรียบเทียบการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุระหว่างพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ และพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

1. จากการศึกษาค้นคว้า พบว่า หน่วยงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ และการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี ควรให้ความสำคัญการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุกับพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ และพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรีที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 9,100 - 35,800 บาท และอายุงานต่ำกว่า 10 ปี ซึ่งจะเห็นได้ว่าพนักงานกลุ่มนี้เป็นพนักงานที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน และมีประสบการณ์ในการทำงานค่อนข้างน้อย เนื่องจากเพิ่งเข้ามาปฏิบัติงานได้ไม่นาน จึงทำให้พนักงานกลุ่มนี้มีการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุน้อยกว่าพนักงานกลุ่มที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน และอายุงานมากกว่า ดังนั้น หน่วยงาน

การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ และการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี ครอบ ครอบคลุม เรื่องการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุในทุกๆด้านให้กับพนักงานตั้งแต่เพิ่งเข้า มาปฏิบัติงาน เพื่อกระตุ้นให้พนักงานตระหนักถึงความสำคัญของการเกษียณอายุ

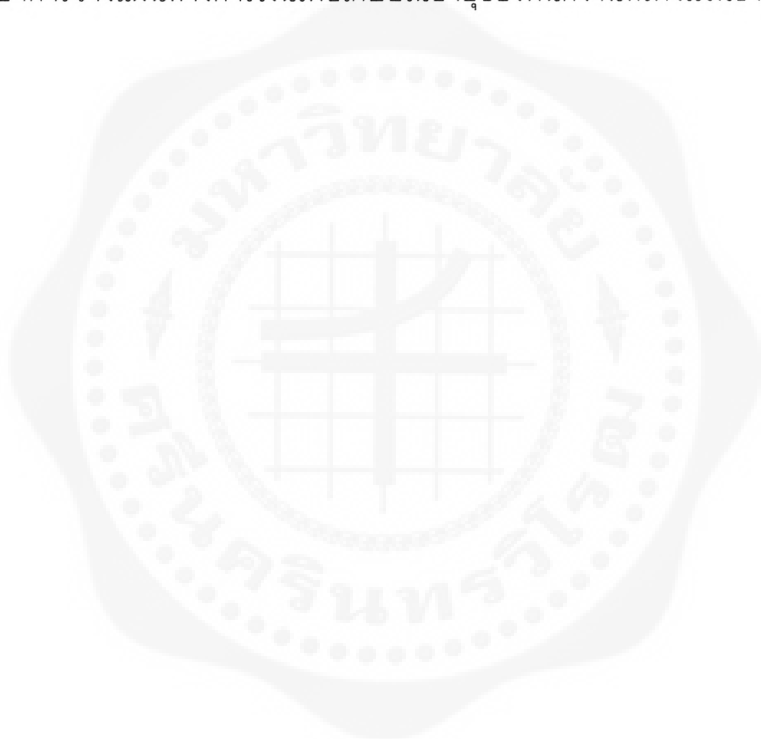
2. หน่วยงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ และการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี ครอบ ครอบคลุม เรื่องการจัดอบรมสัมมนาหรือจัดทำคู่มือการจัดการการเงินส่วนบุคคล เพื่อให้พนักงานทุกคนสามารถนำความรู้ที่ได้ไปต่อยอดจากการออมมาเป็นการลงทุน เพื่อให้พนักงาน ได้รับผลตอบแทนที่สูงขึ้น และสามารถกระจายช่องทางออมและการลงทุนให้หลากหลายมาก ยิ่งขึ้น เนื่องจากผลการวิจัยพบว่า มีพนักงานจำนวนมากที่ยังคงเลือกออมในเงินฝากกับธนาคาร พาณิชย์ ซึ่งถือเป็นที่ยอมรับมานานเนื่องจาก มีความเสี่ยงต่ำ มีสภาพคล่องสูง แต่ขณะเดียวกันผู้ฝาก ก็จะได้รับผลตอบแทนในรูปดอกเบี้ยที่ต่ำเช่นกัน

3. หน่วยงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ และการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี ครอบ ครอบคลุม เรื่องส่งเสริมให้พนักงานตระหนักถึงความจำเป็นในการเตรียมความพร้อม เพื่อเกษียณอายุด้านการเงิน เช่น การจัดบันทึกรายการทรัพย์สินที่มีและหนี้สินที่ต้องรับผิดชอบ ประเมินรายรับ-รายจ่ายทั้งก่อนเกษียณและหลังเกษียณ รวมทั้งวางแผนหารายได้เพิ่มภายหลัง เกษียณอายุ เพราะการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุด้านการเงินถือเป็นปัจจัยสำคัญที่นำไปสู่ การเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุในด้านต่างๆ และหากพนักงานมีการวางแผนที่ดีก็จะทำให้ สามารถใช้ชีวิตหลังเกษียณได้อย่างมีความสุข เนื่องจาก ผลการวิจัยพบว่า พนักงานการไฟฟ้าส่วน ภูมิภาค สำนักงานใหญ่ และพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี มีระดับ การปฏิบัติกรเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุในด้านการเงินอยู่ในระดับน้อย

4. จากผลการวิจัยพบว่า พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ และพนักงานการ ไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี ครอบ ครอบคลุม เรื่องการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุโดยรวมอยู่ ในระดับมาก ซึ่งสามารถนำผลการวิจัยที่ได้ไปใช้เป็นแนวทางหรือพัฒนาการเตรียมความพร้อมเพื่อ เกษียณอายุให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหรือหน่วยงานของภาครัฐ และภาคเอกชน หากทุกหน่วยงาน หันมาให้ความสำคัญเกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุ โดยมีการจัดอบรมและให้ความรู้ เรื่องการวางแผนเกษียณอายุให้กับบุคลากรก็จะทำให้เกิดประโยชน์ต่อประเทศชาติได้มากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

1. ศึกษาปัจจัยอื่นๆที่มีผลต่อการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุ เช่น การสนับสนุนทางสังคม ทักษะคิดต่อการเกษียณอายุ การรับรู้ข่าวสารการเกษียณอายุ คุณภาพชีวิต เป็นต้น
2. ศึกษาเปรียบเทียบการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุระหว่างบุคลากรของหน่วยงานรัฐและเอกชน
3. ศึกษาทัศนคติที่มีต่อการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุโดยใช้การวิจัยเชิงคุณภาพ
4. ศึกษาการวางแผนทางการเงินเพื่อเกษียณอายุของพนักงานที่เพิ่งเริ่มเข้าทำงาน

บรรณานุกรม

- กรมกิจการผู้สูงอายุ. (2559). ข้อมูลสถิติจำนวนผู้สูงอายุประเทศไทย ปี2559. สืบค้นเมื่อวันที่ 15 กันยายน 2560, จาก http://www.dop.go.th/main/knowledge_lists.php?id=34
- กรมตรวจบัญชีสหกรณ์. (2554). หนังสือ. สืบค้นเมื่อ 9 กรกฎาคม 2560, จาก http://www.cad.go.th/cadweb_client/ewt_news.php?nid=2526&filename=index
- . (2560). รายงานกิจการประจำปีของแต่ละสหกรณ์ และกรมตรวจบัญชีสหกรณ์. สืบค้นเมื่อ 3 กันยายน 2560, จาก <http://www.isocare.co.th/index.php/120-coop-award/coop-top10-of-the-year/coop-top10-of-the-year-saving/top10-saving-2559/83-top-10-of-the-year-2016>
- กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. (2558). ประชากรสูงอายุไทย: ปัจจุบันและอนาคต. สืบค้นเมื่อวันที่ 15 กันยายน 2560, จาก https://www.msociety.go.th/article_attach/13225/17347.pdf
- กองจัดการกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ. (2560). กองทุนสำรองเลี้ยงชีพ พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค ซึ่งจดทะเบียนแล้ว. เอกสารประกอบการบรรยาย กทช. 1-12.
- กองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ. (2556). ระบบการออมเพื่อการเกษียณ. สืบค้นเมื่อวันที่ 16 กรกฎาคม 2560, จาก <https://www.gpf.or.th/thai2013/about/pension-thai-type.asp>
- . (2560). ทางเลือกในการบริหารเงินออม. สืบค้นเมื่อวันที่ 8 กรกฎาคม 2560, จาก <https://www.gpf.or.th/thai2013/index.asp>
- กัญญ์วรา เศรษฐกิจกุล. (2554). สูตรการออมเงิน 4 กระปุก ลอกคราบความจน. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์พรพิชชา พับลิชชิ่ง.
- กันยา สุวรรณแสง. (2542). จิตวิทยาทั่วไป. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: อักษรพิทยา.
- กัลยา วานิชย์บัญชา. (2545). การวิเคราะห์สถิติ: สถิติเพื่อการบริหารและวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- . (2550). สถิติสำหรับงานวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- . (2554). สถิติสำหรับงานวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- กาญจน์ กั้ววานพรศิริ และสุภามาส อังศุโชติ. (2555). แนวทางและมาตรการส่งเสริมการออมของผู้สูงอายุตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กรณีศึกษาจังหวัดนนทบุรี. นนทบุรี: สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

- การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค เขต 3 (ภาคเหนือ) จ.ลพบุรี. (2560). ประวัติความเป็นมา. สืบค้นเมื่อ วันที่ 8 กันยายน 2560, จาก <https://www.pea.co.th/n3/เกี่ยวกับเรา/ประวัติความเป็นมา>
- การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค. (2560). แผนยุทธศาสตร์การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค พ.ศ. 2557-2566 (ทบทวนครั้งที่ 3 พ.ศ. 2560). สืบค้นเมื่อ วันที่ 8 กันยายน 2560, จาก <http://www.oic.go.th/FILEWEB/CABINFOCENTER4/DRAWER092/GENERAL/DATA0000/00000286.PDF>
- (2560). รายงานประจำปี 2559. สืบค้นเมื่อ วันที่ 8 กันยายน 2560, จาก https://www.pea.co.th/Portals/0/Document/AnnualReport/TH_Annual_Report_2559.pdf
- กิตติ สมสนั่น. (2548). ตัวแบบพยากรณ์ภาวะหนี้สินของกำลังพลทหารชั้นประทวน : กรณีศึกษา กองพันทหารสื่อสารที่ 101 กรมทหารสื่อสารที่ 1 ค่ายกำแพงเพชรอัครโยธิน. วิทยานิพนธ์ รป.ม. (นโยบายสาธารณะ). ชลบุรี: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา. ถ่ายเอกสาร.
- เกื้อ วงศ์บุญสิน, สุวาทิ สุรเสียงสังข์, จินตนา มิตรานนท์ และกิตติ ลิ้มสกุล. (2546). การคาดประมาณประชากรประเทศไทย (พ.ศ. 2543-2568): ผลต่อการกำหนดทิศทางการนโยบายประชากรในอนาคต. เอกสารวิทยาลัยหมายเลข 293/46. กรุงเทพฯ: วิทยาลัยประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- คณะบัญชี มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี. (2557). คู่มือการออมเงิน. สืบค้นเมื่อวันที่ 20 กรกฎาคม 2560, จาก <http://bkkthon.ac.th/userfiles/file/news/7-7-57.pdf>
- จุฑาธิบดิ์ ฤกษ์สันทัต. (2555). เปรียบเทียบพฤติกรรมกรรมการออมของพนักงานบริษัทเอกชนและข้าราชการในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ บธ.ม. (การจัดการทั่วไป). ปทุมธานี: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี. ถ่ายเอกสาร.
- ฉวีวรรณ จันทรัตน์. (2540). ความตั้งใจในการทำงานหลังเกษียณอายุของข้าราชการอัยการ. วิทยานิพนธ์ ค.ด. (ประชากรศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล. ถ่ายเอกสาร
- ฉัตรชัย สิริเทวัญกุล. (2555, พฤศจิกายน). การจัดสรรสินทรัพย์ลงทุนที่เหมาะสมกับวัยเกษียณ. ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. 5: 1-102
- เอก ธนะสิริ. (2550). ทำอย่างไรชีวิตจะยืนยาวและมีความสุข. กรุงเทพฯ: นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่น.
- ชมพูนุท พรหมภักดี. (2556, สิงหาคม). การเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุของประเทศไทย. สำนักวิชาการสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา. 3: 3-6.
- ชัยยุทธ วัชรานนท์. (2546). ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ฉบับปัจจุบัน. กรุงเทพฯ: อัมรินทร์การพิมพ์.

- ชูด้า จิตพิทักษ์. (2545). *สังคมวิทยาและวัฒนธรรมไทยสำหรับนักศึกษาพยาบาล*. กรุงเทพฯ: ชวณพิมพ์.
- ชูศรี วงศ์รัตนะ. (2544). *เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย*. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ: เทพเนรมิตการพิมพ์.
- ณาดา วัลยานนท์ และศนิษฐ์ สุวรรณหงส์. (2556). *ปัจจัยที่มีผลต่อการวางแผนทางการเงินเพื่อเตรียมการเกษียณอายุของข้าราชการและลูกจ้างสังกัดสำนักงานเขตบางซื่อ กรุงเทพมหานคร*. จุลนิพนธ์ บธ.บ. (การจัดการธุรกิจทั่วไป). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศิลปากร. ถ่ายเอกสาร.
- ณภัสนันท์ นิธิเจริญพงษ์ และสุเมธ แก่นมณี. (2558, กันยายน). การเตรียมความพร้อมทางการเงินเพื่อเกษียณอายุของผู้มีรายได้ประจำ ในอำเภอเมืองจังหวัดขอนแก่น. *โครงการประชุมวิชาการทางธุรกิจและนวัตกรรมทางการจัดการ ระดับชาติและนานาชาติ ประจำปี 2558*. สืบค้นเมื่อ 6 กันยายน 2560, จาก <https://mba.kku.ac.th/NICBMI/proceeding/2015/national/files/584.pdf>
- ดารารภณ์ โคสิริวิวัฒน์. (2558). *การศึกษาพฤติกรรมและรูปแบบการออมของข้าราชการกองทัพอากาศ*. การค้นคว้าอิสระ ศ.ม. (เศรษฐศาสตร์ธุรกิจ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. (2558). *วางแผนเกษียณ*. สืบค้นเมื่อ 7 กรกฎาคม 2560, จาก https://www.set.or.th/education/th/start/start_start_3_5.pdf
- ทยณัฐ ชวนไชยสิทธิ์ และคณะ. (2555). *รูปแบบการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุงานกรณีศึกษาครูโรงเรียนเอกชน จังหวัดนนทบุรี*. นนทบุรี: สถาบันวิจัยและพัฒนามหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. ถ่ายเอกสาร
- ไทยรัฐ. (2560). *หนี้ครัวเรือนติดอันดับโลก ใช้จ่ายส่วนตัว-ซื้อรถจนหมดปัญญาผ่อน*. สืบค้นเมื่อวันที่ 15 กันยายน 2560, จาก <https://www.thairath.co.th/content/984923>
- . (2560). *ปี 64 สังคมสูงวัยสมบูรณ์แบบ ดันแผนประชากรเพื่อพัฒนาประเทศ 20 ปี*. สืบค้นเมื่อวันที่ 15 กันยายน 2560, จาก <https://www.thairath.co.th/content/956700>
- ธนภรณ์ จิตตินันทน์ และณัคนางค์ กุลนาถศิริ. (2560). *รับมือสังคมผู้สูงอายุ : ตัวอย่างจากต่างประเทศ*. สืบค้นเมื่อวันที่ 15 กันยายน 2560, จาก <http://themomentum.co/happy-life-aging-society>

- ธนาคารกสิกรไทย. (2558). 5C รู้ทันแบงก์ ดูอะไรก่อนปล่อยกู้. สืบค้นเมื่อวันที่ 6 กันยายน 2560, จาก <https://www.kasikornbank.com/th/business/sme/KSMEKnowledge/article/FinancialTips/Pages/5C.aspx>
- ธนาคารแห่งประเทศไทย. (2557). การออม. สืบค้นเมื่อวันที่ 6 กันยายน 2560, จาก <https://www.1213.or.th/th/moneymgt/save/Pages/save.aspx>
- ธัญวงศ์ กิริตวานิชย์. (2549). การเงินส่วนบุคคล “เงินทอง ของมีค่า” สำหรับอาชีวศึกษา. กรุงเทพฯ: สถาบันพัฒนาความรู้ตลาดทุน ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย.
- ธัญโสภาคย์ เกษมสันต์. (2542). เมื่อหมอบเป็นมะเร็ง. กรุงเทพฯ: คลินิกบ้านและสวน.
- ธาดา วิมลฉัตรเวที. (2543). การเตรียมตัวก่อนเกษียณอายุทำงานของบุคลากรสังกัดมหาวิทยาลัยของรัฐ. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ธิดารัตน์ อติชาตนันท์ และแพรวพรรณ มังคลา. (2554). การวางแผนการเงินเพื่อเตรียมการเกษียณอายุของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค. การค้นคว้าอิสระ ศศ.บ. (การจัดการธุรกิจทั่วไป). นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร. ถ่ายเอกสาร.
- นครินทร์ เจียรวาง. (2558). ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการออมเพื่อวัยเกษียณ: กรณีศึกษาข้าราชการกรมโยธาธิการและผังเมือง. การค้นคว้าอิสระ ศ.ม. (เศรษฐศาสตร์ธุรกิจ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- นงลักษณ์ วัฒนาวิช. (2538). การศึกษาพฤติกรรมและทัศนคติที่มีต่อการเงินฝากประจำ ของธนาคารพาณิชย์ไทย. วิทยานิพนธ์ บธ.บ กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต. ถ่ายเอกสาร.
- นฤมล สอาดโคม. (2551). เกษียณหรืชะ. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: สุานบุ๊คส์.
- นันทรัตน์ จิโรภาส. (2552). ภาระหนี้สินของข้าราชการครู โรงเรียนประถมศึกษา อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (พัฒนามนุษย์และสังคม). สงขลา: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. ถ่ายเอกสาร.
- นิภาพันท์ พูนเสถียรทรัพย์. (2559). คนไทย “จนตอนแก่” ปัญหาใหญ่ระดับชาติ. สืบค้นเมื่อวันที่ 17 กันยายน 2560, จาก <http://www.scb.co.th/line/tip/money-plan.html>
- นิตารัตน์ กุลกษพร. (2554). ปัจจัยที่มีผลกับการเตรียมพร้อมเกษียณอายุราชการของข้าราชการตำรวจ จังหวัดยะลา. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาเพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์). สงขลา: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยทักษิณ. ถ่ายเอกสาร.

- นุกูล ตีระเจริญ. (2548). *ภาวะหนี้สินของทหารชั้นประทวนสังกัดกองบัญชาการกองพลทหารปืนใหญ่ต่อสู้อากาศยาน*. วิทยานิพนธ์ รป.ม.(นโยบายสาธารณะ). ชลบุรี: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา. ถ่ายเอกสาร.
- เนษพร นาคลีเหลือง. (2557). *ปัจจัยที่มีผลต่อการออมเพื่อเตรียมความพร้อมการเกษียณอายุของพนักงานธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) สำนักงานใหญ่*. วิทยานิพนธ์ บธ.ม. (การบัญชี). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี. ถ่ายเอกสาร.
- บรรลุ ศิริพานิช. (2549). *คู่มือผู้สูงอายุฉบับสมบูรณ์*. พิมพ์ครั้งที่ 21. กรุงเทพฯ: หมอชาวบ้าน.
- , (2550). *คู่มือผู้สูงอายุ : ฉบับเตรียมตัวก่อนสูงอายุ (เตรียมตัวก่อนเกษียณการทำงาน)*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์พิมพ์ดี.
- บุญเทือง โพธิ์เจริญ. (2551). *แผนที่ชีวิตวัยเกษียณ*. กรุงเทพฯ: สุานบุ๊คส์.
- บุญรุ่ง จันทรนาค. (2554). *การออม*. สืบค้นเมื่อวันที่ 20 กรกฎาคม 2560, จาก <https://www.sites.google.com/site/boonrung02/home/hnwy-thi-3-kar-xxm>
- ปิยะธิดา ดวงแก้ว. (2552). *การวิเคราะห์ความสามารถในการชำระหนี้ของลูกค้าเข้าซื้อรถยนต์ โดยใช้แบบจำลองลอจิสต์*. วิทยานิพนธ์ ศ.ม. (เศรษฐศาสตร์). เชียงใหม่: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. ถ่ายเอกสาร.
- ปณณดา บุญเพ็ญ. (2558). *การเตรียมความพร้อมก่อนเกษียณอายุของข้าราชการทหารบกประจำการ ณ มณฑลทหารบกที่ ๑๕ จังหวัดเพชรบุรี*. สารนิพนธ์ บธ.ม. (บริหารธุรกิจ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยแสงธรรมฟอรั. ถ่ายเอกสาร.
- แผนกบุคคลและสวัสดิการ การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี. (2560). *ข้อมูลสำนักงานการไฟฟ้าและข้อมูลพนักงาน*.
- แผนกสารสนเทศงานบุคคล กองบริหารงานบุคคล การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค. (2560). *ข้อมูลจำนวนพนักงานและลูกจ้าง กฟภ*. สืบค้นเมื่อวันที่ 5 ตุลาคม 2560, จาก <https://outlook.live.com/owa/?realm=hotmail.com&path=/mail/inbox/rp>
- พิชชากร แจ่มศรี. (2550). *ภาวะหนี้สินและแนวทางการบริหารหนี้สินของสหกรณ์ออมทรัพย์ครูนนทบุรี จำกัด*. วิทยานิพนธ์ วท.ม. (เศรษฐศาสตร์สหกรณ์). เชียงใหม่: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยแม่โจ้. ถ่ายเอกสาร.
- พิมพ์พิมุข โพธิ์ปักขิย์. (2550). *ปัจจัยทางชีวสังคม ทศนคติต่อการเกษียณอายุ ความเครียดจากภาระหนี้สิน กับการเตรียมตัวก่อนการเกษียณอายุทำงานของข้าราชการครู ในจังหวัดพิจิตร*. สารนิพนธ์ กศ.ม.(จิตวิทยาพัฒนาการ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

- เพ็ญศรี เลิศเกียรติวิทยา และศิริกานต์ สิทธิไชย. (2546). การเงินส่วนบุคคล. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: เอมพันธ์.
- ภานุพงศ์ นิมเจริญศักดิ์. (2550). การศึกษาปัจจัยบางประการที่ส่งผลต่อการวางแผนการเกษียณอายุทำงานของพยาบาลในโรงพยาบาลจิตเวชพยาบาล. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การวิจัยและสถิติทางการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. (2545). พฤติกรรมศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
- มณฑนา จริยรัตน์ไพศาล. (2543). สุขภาพผู้สูงอายุ. กำแพงเพชร: โปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สถาบันราชภัฏกำแพงเพชร.
- มูลนิธิพัฒนางานผู้สูงอายุ. (2558). สถานการณ์ผู้สูงอายุในประเทศไทย (ด้านประชากร). สืบค้นเมื่อวันที่ 15 กันยายน 2560, จาก <http://fopdev.or.th/สถานการณ์ผู้สูงอายุในป/>
- เยาวพา คำฟู. (2555). ภาวะหนี้สินของข้าราชการ สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรดิตถ์. วิทยานิพนธ์ บธ.ม. (บริหารธุรกิจ). พิษณุโลก: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร. ถ่ายเอกสาร.
- รสนิน วิทย์วงศ์กังวาน. (2550). การเตรียมตัวก่อนการเกษียณอายุการทำงานของข้าราชการก่อนเกษียณสังกัดชลประทาน. สารนิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาพัฒนาการ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ธนีกร วงศ์จันทร์. (2558). การบริหารการเงินส่วนบุคคล. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย.
- รัตนารณ เขาวลิตตระกูล. (2551). เอกสารประกอบการสอนเรื่องความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับหนี้สิน. สืบค้นเมื่อ วันที่ 9 กรกฎาคม 2560, จาก www.pbntc.moe.go.th/inventor_teacher/datas/A%201.doc
- ลำไพร พันทุภักข์. (2556). พฤติกรรมการออมและปัจจัยที่มีผลต่อการออมของเจ้าหน้าที่เทศบาลในเขตอำเภอเมยวดี จังหวัดร้อยเอ็ด. ปรินญาณิพนธ์ ศศ.ม. (เศรษฐศาสตร์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. ถ่ายเอกสาร.
- วรวรรณ ชัยเชื้อ. (2556). การเตรียมความพร้อมก่อนเกษียณของข้าราชการทหารบกประจำการ ณ กรมการทหารสื่อสาร กรุงเทพมหานคร. สารนิพนธ์ บธ.ม. (การจัดการ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร. ถ่ายเอกสาร.
- วรวรรณ ชื่นวัฒนา และฐิติพ เบียดนอก. (2555, พฤษภาคม-สิงหาคม). การรับรู้และการเตรียมตัวเพื่อการเข้าสู่วัยสูงอายุของประชากรไทยก่อนวัยสูงอายุ. มหาวิทยาลัยบูรพา. 4(2):204.

- วรรณนิภา เจียมจิตวนิชา. (2552). *ปัจจัยที่มีผลต่อการออมของพนักงานธนาคารแห่งประเทศไทย กรณีศึกษา เฉพาะสำนักงานใหญ่*. วิทยานิพนธ์ บธ.ม. (บริหารธุรกิจ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- วชิระ เพ็งจันทร์. (2560, กันยายน). *แนววัยเกษียณเตรียมพร้อม 4 ด้านดูแลกาย-ใจ*. ไทยรัฐ. 68(21799):12.
- วนิดา กองแก้ว. (2549). *ลักษณะชีวิตสังคมที่มีผลต่อการรับรู้ภาวะสุขภาพ และพฤติกรรมการดูแลสุขภาพของผู้สูงอายุในชมรมผู้สูงอายุโรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้า กรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาพัฒนาการ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- วนิดา ไชคปลอด. (2554). *การเป็นหนี้ในระบบของพนักงาน : กรณีศึกษา นิคมสวนอุตสาหกรรมเครื่องสหพัฒนศรีราชา จังหวัดชลบุรี*. วิทยานิพนธ์ ร.ม. (การบริหารงานยุติธรรมและสังคม). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา. ถ่ายเอกสาร.
- วันชัย แก้วสุมาลี. (2552). *ความเชื่อ ทศนคติ และพฤติกรรมการเตรียมตัวก่อนการเกษียณอายุการทำงานของบุคคลทำงานวัยผู้ใหญ่ในเขตกรุงเทพมหานคร*. สารนิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาพัฒนาการ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- วิจิตร บุญยะโหดระ. (2543). *บุญแจ้วทอง*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: รักสุขภาพ.
- วิเชียร เกตุสิงห์. (2543). *สถิติวิเคราะห์สำหรับงานวิจัย*. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์เจริญผล.
- วินิจ เจนนพกาญจน์. (2540). *การวางแผนการเงินเพื่อเตรียมการเกษียณอายุงาน : ศึกษากรณี กรมพลศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ*. วิทยานิพนธ์ พบ.ม. (การพัฒนาศักยภาพคน). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- วิมลสิทธิ์ หรยางกูร. (2541). *พฤติกรรมมนุษย์กับสภาพแวดล้อม: มูลฐานทางพฤติกรรมเพื่อการออกแบบและวางแผน*. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิโรจน์ สันติประภาพ. (2560). *ธนาคารแห่งประเทศไทย ห่วงปัญหาโครงสร้าง ก่อหนี้ตั้งแต่เด็ก - หนี้เสีย 1 ใน 5*. สืบค้นเมื่อวันที่ 15 กันยายน 2560, จาก <http://www.bangkokbiznews.com/news/detail/737923>
- วิไลลักษณ์ ไทยอุดลย์ และวไลยภรณ์ อัดตะนันท์. (2531). *การเร่งการออมของครัวเรือนในประเทศไทย*. กรุงเทพฯ: คณะเศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ศิริเรือน แก้วกังวาน. (2549). *จิตวิทยาพัฒนาการชีวิตทุกช่วงวัย*. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ. (2548). *การวิจัยธุรกิจ*. กรุงเทพฯ: ธรรมสาร.

- ศุทธิดา ขวณวัน. (2559). *ขยายอายุเกษียณ : กฎแห่งสำคัญของการอยู่กับสังคมสูงวัย*. สืบค้นเมื่อ วันที่ 15 กันยายน 2560, จาก <https://ilaw.or.th/node/4126>
- สถาบันเวชศาสตร์ผู้สูงอายุ. (2548). *การดูแลรักษาโรคผู้สูงอายุ*. นนทบุรี: กรมการแพทย์.
- สมฤดี ธัมภิตติคุณ. (2550). *ปัจจัยทางชีวสังคม ทศนคติต่อการเกษียณอายุ และความสัมพันธ์ใน ศาสนากับการเตรียมตัวก่อนการเกษียณอายุทำงานของบุคลากรฝ่ายการพยาบาล โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์*. สารนิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาพัฒนาการ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สลักจิต ภูประการ. (2555). *ความพึงพอใจในสวัสดิการที่ได้รับของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่*. สารนิพนธ์ บธ.ม. (การจัดการ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สหกรณ์ออมทรัพย์พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค จำกัด. (2560). *เกี่ยวกับสหกรณ์ออมทรัพย์ พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค*. สืบค้นเมื่อ 3 กันยายน 2560, จาก <http://www.peacoop.or.th/index.php/history>
- (2560). *อัตราดอกเบี้ย*. สืบค้นเมื่อวันที่ 6 กันยายน 2560, จาก <http://www.peacoop.or.th/index.php/index.php/interest>
- สหภาพแรงงานรัฐวิสาหกิจ บริษัท กสท โทรคมนาคม จำกัด (มหาชน). (2558). *การปรับบัญชี โครงสร้างเงินเดือนพนักงานรัฐวิสาหกิจ*. สืบค้นเมื่อวันที่ 22 กันยายน 2560, จาก <http://www.sewu-cat.com/index.php?lay=show&ac=article&Id=539849733>
- สากล จริยวิทยานนท์. (2542). *ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคม*. กรุงเทพฯ: คณะพัฒนาสังคม สถาบัน บัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2555). *เตรียมตัวให้พร้อมไว้...ในวัยผู้สูงอายุ (ตอนที่ 1)*. สืบค้นเมื่อวันที่ 15 กันยายน 2560, จาก http://service.nso.go.th/nso/nsopublish/citizen/news/poll_elderly-1.jsp
- (2557). *การสำรวจประชากรสูงอายุในประเทศไทย พ.ศ. 2557*. สืบค้นเมื่อวันที่ 15 กันยายน 2560, จาก <http://service.nso.go.th/nso/nsopublish/themes/files/elderlywork/FullReport57-1.pdf>
- (2558). *สรุปผลที่สำคัญการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน พ.ศ. 2558*. สืบค้นเมื่อวันที่ 15 กันยายน 2560, จาก <http://service.nso.go.th/nso/nsopublish/themes/files/SocioPocket58.pdf>

- (2558). การออม ตามราคาประจำปี จำแนกตามประเภทการออม อนุกรมใหม่ พ.ศ. 2548-2558 : ทั่วราชอาณาจักร. สืบค้นเมื่อวันที่ 15 กันยายน 2560, จาก <http://service.nso.go.th/nso/web/statseries/statseries15.html>
- สำนักพัฒนาสังคม. (2541). คู่มือการออม. สืบค้นเมื่อวันที่ 22 กรกฎาคม 2560, จาก <http://www.bangkok.go.th/upload/user/00000103/money/user.pdf>
- สำนักสถิติพยากรณ์ สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2558). รายจ่าย รายได้ หนี้สิน. สืบค้นเมื่อวันที่ 11 ตุลาคม 2560, จาก <http://www.fpo.go.th:81/StatisticData/table2.php>
- สุขใจ น้ำผุด. (2557). กลยุทธ์การบริหารการเงินบุคคล. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สุขใจ น้ำผุด และอนุชนาฏ เจริญจิตกรรม. (2551). สุขภาพของผู้สูงอายุในชมรมผู้สูงอายุ โรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้า กรุงเทพมหานคร. สารนิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาพัฒนาการ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สุดารัตน์ พิมพ์รัตนกานต์. (2555). การเงินส่วนบุคคล. กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดยูเคชั่น.
- สุธิดา กิตติศรีวรพันธุ์. (2551). ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการเตรียมตัวเกษียณอายุราชการของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุวธรธานี เขต 1. ปรินญา นิพนธ์ วท.ม. (การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สุรกุล เจนอบรม. (2534). วิทยาการผู้สูงอายุ. กรุงเทพฯ: ภาควิชาการศึกษานอกโรงเรียน
- เสาวณีย์ ณ นคร. (2557). พฤติกรรมการบริโภค การเป็นหนี้ และคุณภาพชีวิต ของชาวประมงทะเล ในตำบลสิชล อำเภอสิชล จังหวัดนครศรีธรรมราช. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (การบริหารการพัฒนาสังคม). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- เสาวณีย์ บุญเฉลิม. (2554). การวางแผนทางการเงินเพื่อเตรียมการเกษียณอายุสำหรับข้าราชการ สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดลำปาง. วิทยานิพนธ์ บธ.ม. (การบัญชี). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี. ถ่ายเอกสาร.
- แสนคำนึ่ง ตริฤกษ์ฤทธิ์. (2556). คุณภาพชีวิต และการเตรียมความพร้อมก่อนการเกษียณอายุของ ข้าราชการครู จังหวัดชลบุรี. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (คหกรรมศาสตร์ศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.

- อนงค์นาฏ ผ่านสธิน. (2556). *ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการเตรียมตัวก่อนการเกษียณของข้าราชการครูจังหวัดร้อยเอ็ด*. วิทยานิพนธ์ วท.ม. (สาขารณศาสตร). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล. ถ่ายเอกสาร.
- อังคณา วิจิต. (2560,มกราคม-มิถุนายน). การเตรียมความพร้อมก่อนเกษียณของพนักงานการเคหะแห่งชาติ : กรณีศึกษาพนักงานผู้ปฏิบัติหน้าที่ในสำนักงานใหญ่. *สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์*. 8(1): 9.
- Atchley, R.C. (1991). *Social Forces and Aging*. California: Wadsworth Publishing Company.
- , (1994). *Social Forces and Aging: An Introduction to Social Gerontology*. 7th ed. California: Wadsworth Publishing Company.
- BLT Bangkok. (2560). *ค่าครองชีพไทย ไม่แพ้ชาติใดในโลก*. สืบค้นเมื่อวันที่ 17 กันยายน 2560, จาก <http://www.bltbangkok.com/CoverStory>
- Brown, Martin; and Graf, Roman. (2013). Financial Literacy and Retirement Planning in Switzerland. *Numeracy*. 6(2):1 Retrieved October 1,2017, from http://scholarcommons.usf.edu/numeracy/vol6/iss2/art6?utm_source=scholarcommons.usf.edu%2Fnumeracy%2Fvol6%2Fiss2%2Fart6&utm_medium=PDF&utm_campaign=PDFCoverPages
- Burnside, I.M. (1981). *Nursing and The Aged*. 2nd ed. New York: Mc.Graw-Hill Book Company.
- Cronbach, L.J. (1963). *Education Psychology*. (2nd ed.). New York: Harcourt, Brace & Co.
- Hartung, Joachim. (2001). Testing for Homogeneity in Combining of two-armed with normally distributes responses. *Journal of statistic*. 12(63).
- Leedy, Jack.J; & Wynbrandt , J. (1987). *Executive Retirement Management*. New York: Facts on File Publication.
- McPherson, B. and Guppy, N. (1979). Preretirement Life-style and the Degree of Planning for Retirement. *Journal of Gerontology*. 34(2).
- Moneyhub. (2558). *ประเภทการกู้ยืมเงินทุน*. สืบค้นเมื่อ 9 กรกฎาคม 2560, จาก <https://moneyhub.in.th/article/>
- , (2558). *หนี้ครัวเรือน ปัญหาที่แก้ไม่ตก*. สืบค้นเมื่อวันที่ 15 กันยายน 2560, จาก <https://moneyhub.in.th/article/family-debt-2/>

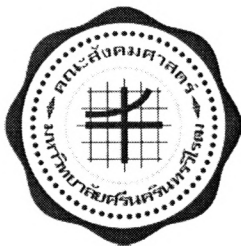
- Neil J. Salkind. (2000). *Statistics for People Who (Think They) Hate Statistics*. London: Sage. Chapters 3 'Vive la Difference: Understanding Variability, pp. 38-52.
- Palmore, Erdman B., Fillenbaum, Gerda G. and George, Linda K. (1984). Consequence of Retirement. *Journal of Gerontology*. 39(1):109-116.
- Ruth Helman, Greenwald; Craig Copeland; and Jack VanDerhei. (2015, April). The 2015 Retirement Confidence Survey: Having a Retirement Savings Plan a Key Factor in Americans' Retirement Confidence. *Employee Benefit Research Institute*. 413:1

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
แบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถาม

เรื่อง การเปรียบเทียบการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ และพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้จัดทำขึ้นเพื่อ เปรียบเทียบการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ และพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี โดยผลการวิจัยในครั้งนี้จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งสำหรับเป็นแนวทางในการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุ ซึ่งจะช่วยให้พนักงานวัยก่อนเกษียณอายุมีการปรับตัวและสามารถดำรงชีวิตในวัยเกษียณได้อย่างมีความสุข

2. แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคล

ตอนที่ 2 พฤติกรรมการออม

ตอนที่ 3 การเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุ

3. การตอบแบบสอบถามในครั้งนี้ ผู้วิจัยใคร่ขอความร่วมมือจากผู้ตอบแบบสอบถาม ในการให้ข้อมูลที่ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด โดยข้อมูลของท่านจะถือเป็นความลับ ข้อมูลจะถูกวิเคราะห์และนำเสนอในภาพรวมเท่านั้น ไม่นำเสนอเป็นรายบุคคล และไม่มีผลกระทบใดๆต่อการปฏิบัติงานของท่าน

ผู้วิจัยขอขอบคุณทุกท่าน ที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามเพื่อการวิจัยมา ณ โอกาสนี้

นางสาวกัญญารัตน์ จันทร
นิสิตปริญญาโท สาขาการจัดการ
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

แบบสอบถาม

เรื่อง การเปรียบเทียบการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่ และพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี

ตอนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคล

คำชี้แจง โปรดใส่เครื่องหมาย ☒ ลงในช่องว่างที่ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุดเพียงคำตอบเดียว

1. เพศ

☐ ชาย

☐ หญิง

2. ปัจจุบันท่านอายุ (ถ้ามากกว่า 6 เดือน นับเป็น 1 ปี)

☐ 18 - 28 ปี

☐ 29 - 39 ปี

☐ 40 - 50 ปี

☐ 51 ปีขึ้นไป

3. ระดับการศึกษาสูงสุด

☐ ต่ำกว่าปริญญาตรี

☐ ปริญญาตรี

☐ สูงกว่าปริญญาตรี

4. รายได้เฉลี่ยต่อเดือน

☐ 9,100 - 35,800 บาท

☐ 35,801 - 62,500 บาท

☐ 62,501 - 89,200 บาท

☐ 89,201 - 115,900 บาท

☐ 115,901 บาทขึ้นไป

5. สถานภาพสมรส

☐ โสด

☐ สมรส

☐ อื่นๆ

6. อายุงาน (ระยะเวลาที่ปฏิบัติงานในองค์กร) (ถ้ามากกว่า 6 เดือน นับเป็น 1 ปี)

☐ ต่ำกว่า 10 ปี

☐ 10 - 20 ปี

☐ 21 - 31 ปี

☐ 32 - 42 ปี

7. บุคคลในครอบครัวที่ท่านต้องรับผิดชอบดูแล (ไม่รวมตัวท่าน)

☐ ไม่มี

☐ 1 คน

☐ 2 คน

☐ 3 คนขึ้นไป

1. ปัจจุบันท่านมีหนี้สินหรือไม่

☐ ไม่มี (ถ้าไม่มีโปรดข้ามไปทำแบบสอบถามตอนที่ 2 พฤติกรรมการออม)

☐ มี

9. ปัจจุบันท่านมีหนี้สินทั้งหมดเป็นจำนวนเงินเท่าไร

☐ ต่ำกว่าหรือเท่ากับ 50,000 บาท

☐ 50,001 - 100,000 บาท

☐ 100,001 - 150,000 บาท

☐ 150,001 - 1,000,000 บาท

☐ มากกว่า 1,000,000 บาท

10. ปัจจุบันท่านมีส่วนการกู้ยืมเงินจากแหล่งเงินกู้ในระบบ และ/หรือ นอกกระบบอย่างไร

1. แหล่งเงินกู้ยืมในระบบ _____ เปอร์เซ็นต์

2. แหล่งเงินกู้ยืมนอกกระบบ _____ เปอร์เซ็นต์

รวม 100 เปอร์เซ็นต์

11. ท่านผ่อนชำระหนี้เฉลี่ยเดือนละกี่บาท

☐ ต่ำกว่าหรือเท่ากับ 5,000 บาท

☐ 5,001 - 10,000 บาท

☐ 10,001 - 15,000 บาท

☐ มากกว่า 15,000 บาท

12. จากจำนวนหนี้สินที่มีอยู่ในปัจจุบัน ท่านคิดว่าท่านสามารถชำระหนี้ทั้งหมดได้ตามระยะเวลาที่กำหนดหรือไม่

ไม่สามารถชำระได้แน่นอน _____ : _____ : _____ : _____ : _____ สามารถชำระได้แน่นอน

1 2 3 4 5

ตอนที่ 2 พฤติกรรมการออม

คำชี้แจง โปรดใส่เครื่องหมาย ☒ หรือเติมคำลงในช่องว่างที่ตรงกับความเป็นจริงเกี่ยวกับพฤติกรรมของท่านมากที่สุด

1. ปัจจุบันท่านมีการออมเงินหรือไม่

☐ ไม่มี (ถ้าไม่มีโปรดข้ามไปทำแบบสอบถามตอนที่ 3 การเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุ)

☐ มี

2. จำนวนเงินโดยประมาณที่ท่านออมต่อเดือน บาท

3. ระยะเวลาที่ท่านเริ่มออมจนถึงปัจจุบันเป็นระยะเวลา ปี เดือน

4. โดยทั่วไปท่านจะ

☐ ออมก่อน เหลือแล้วค่อยใช้

☐ ใช้ก่อน เหลือแล้วค่อยออม

5. ท่านมีการจัดสัดส่วนเงินออมของรายได้ในแต่ละเดือนเท่าไร

☐ ไม่ได้กำหนดสัดส่วน ออมตามที่เหลือจากค่าใช้จ่าย

☐ ต่ำกว่า 10% ของรายได้

☐ 10 – 20% ของรายได้

☐ 21 – 30% ของรายได้

☐ มากกว่า 30% ของรายได้

6. ปัจจุบันท่านออมเงินในรูปแบบใดบ้าง

6.1 การออมเพื่อเกษียณอายุ

☐ ไม่มี

☐ มี ได้แก่ (เลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

☐ กองทุนรวมเพื่อการเลี้ยงชีพ (RMF)

☐ กองทุนการออมแห่งชาติ (กอช.)

☐ กองทุนสำรองเลี้ยงชีพพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค (กสช.กฟภ.)

☐ อื่นๆ โปรดระบุ

6.2 การออมในรูปแบบทรัพย์สินถาวร

- ☐ ไม่มี
- ☐ มี ได้แก่ (เลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
- ☐ ที่ดิน
 - ☐ อาคาร
 - ☐ เครื่องประดับ เช่น เพชร พลอย อัญมณี
 - ☐ ทองคำ
 - ☐ อื่นๆ โปรดระบุ

6.3 การออมในรูปแบบทรัพย์สินทางการเงิน

- ☐ ไม่มี
- ☐ มี ได้แก่ (เลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
- ☐ เงินฝากกับธนาคารพาณิชย์ เช่น ธนาคารกสิกรไทย จำกัด (มหาชน)
ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) เป็นต้น
 - ☐ เงินฝากกับสถาบันการเงินที่ไม่ใช่ธนาคารพาณิชย์ เช่น ธนาคารออมสิน
ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) เป็นต้น
 - ☐ หลักทรัพย์ทางการเงินต่างๆ เช่น สลาก ธ.ก.ส. สลากออมสิน
หุ้นสามัญ หุ้นกู้ พันธบัตรรัฐบาล ตั๋วเงินคลัง เป็นต้น
 - ☐ กองทุนรวม
 - ☐ ประกันชีวิต
 - ☐ สหกรณ์ออมทรัพย์พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค จำกัด
 - ☐ ถือนเงินสดไว้ในมือ
 - ☐ เล่นแชร์
 - ☐ อื่นๆ โปรดระบุ

ตอนที่ 3 การเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุ

คำชี้แจง ให้ผู้ตอบแบบสอบถามพิจารณาถึงการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุของท่าน ว่าท่านได้ปฏิบัติในเรื่องใดต่อไปนี้ และโปรดทำเครื่องหมาย ☒ ลงในช่องที่ตรงกับระดับการปฏิบัติที่เป็นจริงสำหรับท่าน

การเตรียมความพร้อมเพื่อการเกษียณอายุ	ระดับการปฏิบัติที่เป็นจริง			
	มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด
1. ท่านศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงของร่างกายเมื่อเข้าสู่วัยสูงอายุเพื่อจะได้ปรับตัวและเกิดการเตรียมความพร้อม				
2. ท่านรับประทานอาหารที่สะอาด ปลอดภัย และมีสารอาหารครบทั้ง 5 หมู่				
3. ท่านเข้ารับการตรวจสุขภาพทุก 6 เดือนเป็นประจำ				
4. ท่านนอนหลับอย่างน้อยวันละ 8 ชั่วโมง				
5. ท่านมองโลกในแง่ดี และมีชีวิตอยู่กับปัจจุบัน				
6. ท่านใช้เหตุผลมากกว่าอารมณ์ในการแก้ปัญหา				
7. ท่านฝึกนั่งสมาธิ ฟังธรรมะ เพื่อลดความเครียดและความวิตกกังวล				
8. ท่านยอมรับถึงการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นจากการถูกลดบทบาททางสังคมหลังเกษียณอายุ				
9. ท่านเตรียมปรับปรุง ซ่อมแซมที่อยู่อาศัยให้เหมาะสมกับวัยสูงอายุ				
10. ท่านศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับการจัดสภาพแวดล้อมทั้งภายในบ้านและภายนอกบ้านให้เหมาะสมกับวัยสูงอายุ				

การเตรียมความพร้อมเพื่อการเกษียณอายุ	ระดับการปฏิบัติที่เป็นจริง			
	มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด
11. ท่านได้วางแผนไว้ล่วงหน้าแล้วว่าจะอาศัยอยู่กับใครหลังจากเกษียณอายุ				
12. ท่านได้วางแผนไว้ว่าที่อยู่อาศัยของท่านหลังเกษียณอายุจะต้องอยู่ใกล้แหล่งชุมชน และใกล้บ้านญาติพี่น้อง				
13. ท่านทำงานอดิเรกเป็นประจำในเวลาว่าง เช่น ปลูกต้นไม้ ทำสวน เล่นกีฬา อ่านหนังสือ เป็นต้น				
14. ท่านเข้าร่วมชมรม หรือเป็นอาสาสมัครเพื่อช่วยเหลือสังคม				
15. ท่านศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมในสิ่งที่ท่านสนใจ เพื่อนำไปปฏิบัติหลังเกษียณอายุ				
16. ท่านวางแผนจะไปเที่ยวกับเพื่อนหรือครอบครัว ภายหลังเกษียณอายุ				
17. ท่านมีการจดบันทึกรายการทรัพย์สินที่มีและหนี้สินที่ต้องรับผิดชอบ ทั้งในปัจจุบันและหลังเกษียณอายุ				
18. ท่านได้จัดทำประเมินรายรับ-รายจ่าย ทั้งก่อนเกษียณและหลังเกษียณ				
19. ท่านวางแผนไว้แล้วว่าจะหาอาชีพใหม่ ภายหลังเกษียณอายุ				
20. ท่านศึกษาหาความรู้เรื่องการลงทุน เพื่อเพิ่มรายได้ เช่น การลงทุนในหุ้น การลงทุนในพันธบัตรรัฐบาล การลงทุนในกองทุน เป็นต้น				

ภาคผนวก ข
รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสอบถาม

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสอบถาม

รายชื่อ

1. อ.ดร.ธนภูมิ อติเวทิน

ตำแหน่งและสถานที่ทำงาน

อาจารย์ประจำคณะสังคมศาสตร์

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

2. อ.ดร.อัจฉริยา ศักดินรงค์

อาจารย์ประจำคณะสังคมศาสตร์

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติโดยย่อผู้วิจัย

ชื่อ ชื่อสกุล	กัญญาวรรัตน์ จันทร
วันเดือนปีเกิด	16 กรกฎาคม 2536
สถานที่เกิด	ลพบุรี
สถานที่ปัจจุบัน	371 ถ.นเรศวร ต.ทะเลชุบศร อ.เมือง จ.ลพบุรี 15000

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2556	มัธยมศึกษาตอนปลาย จาก โรงเรียนพิบูลวิทยาลัย
พ.ศ. 2559	บริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาการเงิน จาก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
พ.ศ. 2561	บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาการจัดการ จาก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ